Ocena warunków życia w Czeladzi

raport z badań opinii mieszkańców

Sławomir Sitek

CZELADŹ, WRZESIEŃ 2018

SPIS TREŚCI

1. Przedmiot i cel badania ... 3
2. Metodologia postępowania badawczego ... 5
2.1 Standardy badania ... 5
2.2 Wielkość oraz zasady doboru próby ... 6
2.3 Postępowanie badawcze oraz użyte miary statystyczne ... 11
3. Ocena warunków życia w Czeladzi ... 14
3.1 Poziom zadowolenia z zamieszkiwania w mieście ... 14
3.2 Porównanie Czeladzi z sąsiednimi miastami ... 20
3.2.1 Porównanie warunków życia w stosunku do sąsiednich miast ... 22
3.2.2 Porównanie warunków pracy w stosunku do sąsiednich miast ... 23
3.2.3 Porównanie warunków do odpoczynku w stosunku do sąsiednich miast ... 24
3.3 Elementy najbardziej lubiane i nielubiane w mieście ... 25
3.3.1 W mieście najbardziej lubię ... 25
3.3.2 W mieście najbardziej nie lubię ... 30
3.4 Ocena różnych aspektów życia w mieście ... 35
3.4.1 Ocena poszczególnych sfer życia ... 35
3.4.2 Klasyfikacja spraw według stopnia pilności ich poprawy ... 50
3.5. Ocena działania władz i stopnia poinformowania mieszkańców o sprawach miasta 56
3.5.1 Ocena działań władz miasta ... 56
3.5.2 Parametryczna ocena działania władz miasta oraz służb miejskich ... 61
3.5.3 Ocena stopnia poinformowania o sprawach miasta ... 68
3.6. Ocena inwestycji i kierunku rozowoju miasta ... 73
3.6.1 Ocena inwestycji zrealizowanych w latach 2015-2018 ... 73
3.6.2 Ocena zasadności planowanych inwestycji w mieście ... 83
3.6.3 Ocena kierunku rozwoju miasta ... 92
3.7 Skłonność do emigracji z Czeladzi oraz jej przyczyny ... 97
3.7.1 Skłonność do wyjazdu ... 97
3.7.2 Główne powody chęci opuszczenia miasta ... 100
3.7.3 Powody potencjalnych wyjazdów młodzieży ... 102
4. Analiza związków i prawidłowości uzyskanych wyników ... 104
5. Podsumowanie ... 113
5.1 Ustalenia badawcze ... 113
5.2 Wnioski ... 115
Źródła: ... 119
Spis rycin: ... 120
Spis tabel: ... 120
Spis wykresów: ... 121

1. PRZEDMIOT I CEL BADANIA

Niniejszy raport stanowi podsumowanie badań opinii mieszkańców Czeladzi. Badanie opinii publicznej w formie sondażu ma na celu określenie preferencji danej grupy ludności. Sam sondaż jest wyznacznikiem trendu, nie przedstawia z kolei pełnego obrazu zjawiska. Ocena warunków zamieszkiwania odnosi się do elementów związanych w funkcjonowaniem w danym mieście. Recenzja ta abstrahuje od kwestii ogólnego zadowolenia z życia, które jest pochodną sytuacji rodzinnej, zdrowotnej czy też poziomu zamożności.

Przedmiotem badania była ocena warunków życia w Czeladzi w świetle opinii mieszkańców miasta.

Celem badania było ustalenie:

- oceny ogólnego poziomu zadowolenia z zamieszkiwania w mieście;
- wskazania rzeczy które mieszkańcy lubią lub też nie lubią w mieście;
- pozycjonowania warunków życia, pracy i odpoczynku w kontekście sąsiednich miast;
- oceny wybranych aspektów życia w mieście wraz z identyfikacją najważniejszych potrzeb;
- oceny działania władz miasta, a także urzędu miasta oraz straży miejskiej;
- oceny poziomu poinformowania mieszkańców o sprawach miasta;
- oceny kierunku rozwoju miasta;
- skłonności do emigracji z miasta oraz jej potencjalnych przyczyn;
- oceny inwestycji zrealizowanych w latach 2015-2018;
- oceny zasadności planowanych inwestycji.

Badania przeprowadzono z użyciem metody bezpośredniego wywiadu kwestionariuszowego[1]. Narzędziem pomiarowym był kwestionariusz, który obejmował łącznie 26 pytań, z czego 13 pytań merytorycznych, pozostałe zaś stanowiła metryczka. Większość pytań stanowiły pytania zamknięte. Metoda zbierania informacji w ilościowych badaniach rynku i opinii publicznej, znana jest pod nazwą bezpośredni indywidualny wywiad kwestionariuszowy (PAPI - Paper & Pen Personal Interview).

Metryczka obejmuje także informacje na temat gospodarstwa domowego respondenta. Pozyskano dane na temat liczebności osób w gospodarstwie oraz faktu posiadania dzieci na utrzymaniu.

Na ocenę stanu miasta wpływ może mieć długość zamieszkiwania w mieście. Z tych powodów pytano czy osoby mieszkają tutaj od urodzenia, czy też są ludnością napływową. W przypadku drugiej grupy dopytywano jak długo osoby mieszkają w mieście.

[1] Kędzior Z., red., 2005: *Badania rynku – metody zastosowania.* PWE, Warszawa.

W grupie pytań osobistych znalazły się także kwestie wykształcenia i stanu cywilnego. Za ważne cechy respondenta uznano jego autoocenę sytuacji materialnej, typ miejsca zamieszkania, status na rynku pracy w tym kwestie pracy na miejscu lub poza miastem.

Tak bogaty zestaw zmiennych niezależnych umożliwia precyzyjne wskazanie różnic w ocenach respondentów, a także umożliwia sprecyzowanie potrzeb poszczególnych grup mieszkańców.

Subiektywna ocena poziomu zadowolenia mieszkańców Czeladzi z zamieszkiwania w mieście, automatycznie staje się wskazaniem rzeczy pozytywnych jak i identyfikacją pewnych niedomagań. Informacje te stanowią istotny asumpt w proces bieżącego zarzadzania miastem. W szerszym kontekście, swego rodzaju audyt odczuć mieszkańców, wskazuje na profil miasta, jego atuty i wady. Wnioski wypływające z badań, wspomagają proces rozwoju lokalnego, związanego z ciągłą poprawą warunków życia.

2. METODOLOGIA POSTĘPOWANIA BADAWCZEGO

2.1 STANDARDY BADANIA

Procedura wywiadu kwestionariuszowego polega na zadaniu pytania oraz odczytaniu możliwych wariantów odpowiedzi. W przypadku niektórych pytań, w których liczba wariantów była bardziej rozbudowana, na życzenie respondenta umożliwiano podgląd formularza w zakresie pytania. Wszystkie odpowiedzi odnotowywał zawsze ankieter. Rolą prowadzącego wywiad było upewnienie się czy pytanie jest zrozumiałe dla indagowanego. Warianty odpowiedzi były podawane w sposób neutralny, niesugerujący żadnego z rozwiązań. Celem było pozyskanie niezależnych opinii mieszkańców na poszczególne tematy. Respondenci byli informowani, że biorą udział w badaniu opinii publicznej, prowadzonej na zlecenie Urzędu Miasta w Czeladzi. Wywiady prowadził dwuosobowy zespół doświadczonych badaczy, w składzie: autor raportu a także mgr Anna Sitek.

Badanie było poprzedzone krótkim pilotażem, który miał na celu przetestowanie poprawności kwestionariusza. Wywiady przeprowadzono w okresie od maja do lipca 2018 roku. Celowo badania prowadzono w różnych dniach tygodnia (dni robocze oraz wolne od pracy), a także w różnych porach dnia. W ten sposób zwiększono ich reprezentatywność, umożliwiając udział w badaniu osób o różnych stylach życia, aktywnych jak i biernych na rynku pracy.

W celu uzyskania próby reprezentatywnej dla całego miasta, miejsca prowadzonych badań były rozproszone na terenie całej Czeladzi. W układzie przestrzennym wyniki grupowano w trzy sektory, przy czym w obrębie każdej z dzielnic, liczba obszarów w którym prowadzono badania była zróżnicowana.

W wymiarze przestrzennym starano się poszukiwać respondentów w miejscach o różnej funkcji tj.: okolice centrów usługowych, obiektów użyteczności publicznej, parkingi, węzły komunikacji publicznej, parki, place zabaw itp. Istotą takiego rozkładu przestrzennego było dobranie osób korzystających z różnych usług i miejsc, reprezentujących odmienne zachowania przestrzenne. Tym samy populacja osób pytanych powinna być zróżnicowana, a dzięki temu lepiej oddawać miejskie struktury społeczne.

Generalnie mieszkańcy chętnie brali udział w badaniu. Liczba odmów była zdecydowanie mniejsza od typowej dla tego typu projektów.

2.2 WIELKOŚĆ ORAZ ZASADY DOBORU PRÓBY

Łącznie badanie oparto na próbie *N=420.* Przeprowadzenie tej liczby wywiadów obejmuje 1,55% osób w wieku 18 i więcej lat. Populacja generalna według danych GUS wynosiła w 2017 roku 27118 osób. Stanowią ją pełnoletni mieszkańcy miasta.

Niezależną próbę referencyjną stanowi grupa gimnazjalistów wyższych klas. Badania przeprowadzono we wszystkich szkołach tego typu w Czeladzi (trzy placówki), pozyskując łącznie 159 wywiadów. Daje to wymiar próby na poziomie 3,3%, w stosunku do łącznej liczebności osób niepełnoletnich w mieście (4783 osoby).

Przyjęte rozwiązanie uwzględnia także opinie ludzi młodych, jeszcze niepełnoletnich. Jest to wynik zainteresowania młodym pokoleniem, ich oczekiwaniami i poglądami na temat miasta. Pozwala to ocenić podobieństwa i różnice w postrzeganiu miasta przez młodzież i osoby dorosłe.

Dodatkowo wyniki konfrontowano z analogicznymi badaniami z 2016 roku, przeprowadzonymi na zlecenie Urzędu Miasta w Czeladzi. Zostały one zamieszczone w opracowaniu *Badania warunków życia i jakości usług publicznych. Wyniki badania społecznego – Czeladź 2016.* Porównanie umożliwia wskazanie dynamiki zmian zachodzących w czasie. Ze względu na różnice metodologiczne w konstrukcji tamtego badania, skala możliwych porównań jest ograniczona. W nielicznych punktach przytoczono także wyniki innych badań ogólnopolskich.

Dobór próby uwzględniał proporcjonalną liczbę respondentów w stosunku do liczby mieszkańców miasta według kryterium:

- płci,
- wieku,
- i dzielnicy zamieszkania.

Zakładana próba obejmowała 420 respondentów (tabela 1), z czego zgodnie z ogólnomiejską proporcją płci, 220 wywiadów przypada na kobiety a 200 na mężczyzn. W stosunku do proporcjonalnej próby według wieku dokonano nieznacznej korekty. Zredukowano liczbę wywiadów w wieku 65 lat i więcej, na rzecz osób w wieku 18-24 lata. Zabieg ten pozwolił wyrównać liczebność próby w poszczególnych przedziałach wieku. Dzięki temu trzy najliczniejsze przedziały obejmowały po 80 respondentów.

Przestrzenne kryterium doboru próby wyrażało się obligatoryjnym udziałem mieszkańców poszczególnych dzielnic. Miasto zostało podzielone na trzy prawie równe sektory, które umownie zostały nazwane: Centrum, Piaski i Zarzecze (rycina 1). Zasadniczo utrzymano proporcjonalną próbę płci i wieku w poszczególnych dzielnicach, aby wyniki były bardziej porównywalne. Nazwy jednostek nawiązują do jednostek strukturalnych wyróżnionych

w *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Czeladź* [2]. Wymienione są tam takie jednostki jak Zarzecze i Piaski. Studium wskazuje łącznie 6 jednostek. W badaniu dokonano połączenia, i tak:

- Centrum obejmuje Stare i Nowe Miasto oraz cześć Śródmieścia,
- Zarzecze obejmuje dodatkowo część Śródmieścia;
- Piaski obejmują dodatkowo Józefów oraz Wschodnią Strefę Ekonomiczną.

Rycina 1. Podział miasta na sekatory badawcze

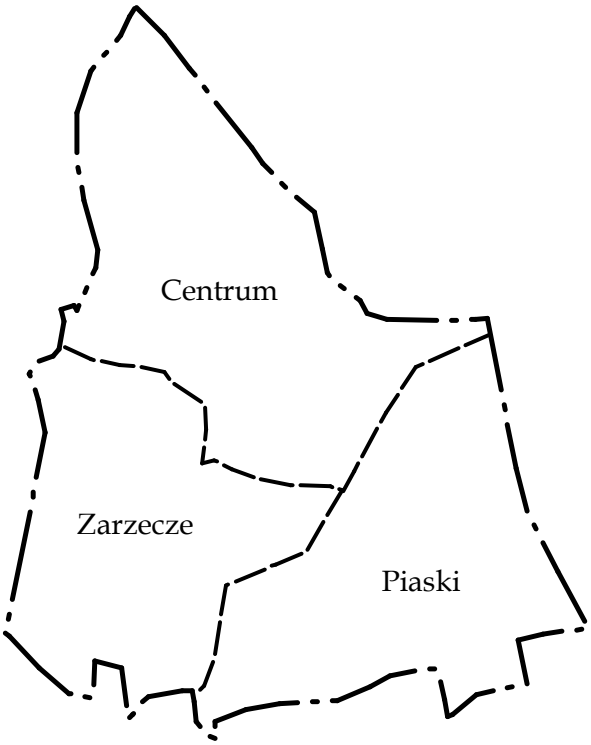

Źródło: opracowanie własne

Ponadto jako zmienną niezależną przyjęto wykształcenie respondentów, przy czym cecha ta nie była ważona względem adekwatnej struktury w całym mieście. Największą grupę stanowiły osoby z wyższym wykształceniem, najmniej zaś osób posiadało wykształcenie gimnazjalne lub niższe (tabela 3). Udział tych grup wynosił od 27% do 10%.

Ankieta zawiera również rozbudowaną metryczkę określającą status respondenta ze względu na stan cywilny, posiadanie dzieci, liczbę osób w gospodarstwie domowym, czas zamieszkiwania w Czeladzi, typ zabudowy miejsca zamieszkania oraz pozycję na rynku pracy.

Szczegółową strukturę respondentów z podziałem na płeć, wiek i miejsce zamieszkania zawiera tabela 2. Pozostałe struktury badanych zestawiono w kolejnych tabelach 3, 4, 5 i 6.

[2] *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Czeladź*. Załącznik nr 1 do Uchwały Nr XXV/336/2016 Rady Miejskiej w Czeladzi z dnia 19 maja 2016 r.

Celem rozbudowanej metryczki jest poszukiwanie odmienności ocen i potrzeb w różnych płaszczyznach społecznych. Dobór próby dąży do uzyskania reprezentacyjności typologicznej, polegającej na tym, aby każda z warstw reprezentowana była przez możliwie dużą liczbę obserwacji, przy założeniu równocześnie porównywalnej liczby badanych obiektów. Z tych też powodów, przy niewielkiej liczebności niektóre z kategorii sumowano lub pozostawiano bez interpretacji. Ostatecznie zrezygnowano z analizy w takich kategoriach jak: zamieszkujących w willi lub apartamentowcu, a także osób oceniających bardzo źle swoją sytuację materialną.

Tabela 1. Struktura wieku ludności Czeladzi w 2017 roku oraz proporcje doboru respondentów

Wiek w latach	Liczba osób	Udział osób	Udział osób bez osób nieletnich	Próba proporcjonalna	Próba proponowana
0-17	4 783	15,0%	x	x	x
18-24	1 928	6,0%	7,1%	30	50
25-34	4 125	12,9%	15,2%	64	65
35-44	5 191	16,3%	19,1%	80	80
45-54	3 774	11,8%	13,9%	58	65
55-64	5 525	17,3%	20,4%	86	80
65 i więcej	6 575	20,6%	24,2%	102	80
Razem	**31 901**	**100,0%**	**100,0%**	**N= 420**	**N= 420**

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS www.stat.gov.pl

Tabela 2. Struktura respondentów według płci, wieku i dzielnicy zamieszkania

Dzielnica zamieszkania respondenta	Ogółem	Płeć		Wiek					
		Kobiety	Mężczyźni	18-24 lat	25-34 lata	35-44 lata	45-54 lata	55-64 lata	65 lat i więcej
Zarzecze	140	69	71	18	19	25	23	26	29
Centrum	140	76	64	14	26	35	22	23	20
Piaski	140	75	65	18	20	20	20	31	31
Razem	420	220	200	50	65	80	65	80	80

Źródło: opracowanie własne *N=420*

Dominującą grupą respondentów były osoby pozostające w związku małżeńskim – 216 osób (51,4%). Kawaler lub panna to stan cywilny 113 osób biorących udział w badaniu (tabela 3). Według statusu na rynku pracy przeważały zdecydowanie osoby pracujące, drugą grupą byli emeryci. Przepytano także 46 osób kształcących się. Najmniej liczna grupa obejmuje osoby niepracujące ale nie poszukujące pracy, które stanowiły 2% wszystkich respondentów.

Większość respondentów stanowiły osoby mieszkające w gospodarstwach 3-osobowych (112 osób), i prawie tyleż samo w gospodarstwach 2-osobowych (111 respondentów). W gospodarstwach liczących 5 lub więcej osób żyło zaledwie 33 pytanych tj. 7,9% respondentów (tabela 3). Średnia liczba osób w gospodarstwie domowym wśród pytanych wyniosła 2,75 osoby i była nieco wyższa niż ta podawana z wyników NSP2011, która dla

powiatu będzińskiego wyniosła 2,59[3]. W grupie respondentów 59,3% nie posiadało aktualnie dzieci na utrzymaniu. Wśród posiadających dzieci na utrzymaniu dominowały osoby z jednym dzieckiem (23,8%).

Tabela 3. Sytuacja rodzina oraz poziom wykształcenia respondentów

Stan cywilny			
Kawaler, panna	Żonaty, zamężna	Rozwiedziony, rozwiedziona	Wdowiec, wdowa
113	216	35	55
Liczba dzieci na utrzymaniu			
0	1	2	3 i więcej
249	100	61	10

Liczba osób w gospodarstwie domowym				
1	2	3	4	5 i więcej
79	111	112	85	33

Wykształcenie				
Gimnazjalne i niższe	Zasadnicze zawodowe	Średnie ogólne	Policealne i średnie techniczne	Wyższe
40	83	104	81	112
10%	20%	25%	19%	27%

Źródło: opracowanie własne *N=420*

Tabela 4. Stan cywilny oraz status respondenta na rynku pracy

Ocena sytuacji materialnej swojej rodziny					Status na rynku pracy						
Bardzo dobra	Dobra	Przeciętna	Zła	Bardzo zła	Osoba pracująca	Osoba pracująca na własny rachunek	Osoba niepracująca, nie szukająca pracy	Osoba bezrobotna	Osoba kształcąca się	Emeryt	Rencista
29	201	181	8	1	185	25	7	39	34	108	22
6,9%	47,9%	43,1%	1,9%	0,2%	44,0%	6,0%	1,7%	9,3%	8,1%	25,7%	5,2%

Źródło: opracowanie własne *N=420*

Pytano także o ocenę swojej sytuacji materialnej respondenta, w pięciostopniowej skali od bardzo dobrej po bardzo złą. Zdecydowanie większość pytanych oceniło swoje położenie jako dobre lub przeciętne (tabela 4). Bardzo niewielu pytanych oceniło swoją sytuację jako złą (8 osób), zaś tylko 1 osoba wskazała, że ma bardzo złą sytuację materialną. Na drugim biegunie skali, jako bardzo dobrą określiło 29 pytanych. W stosunku do wyników badań z 2016 roku[4] respondenci znacznie lepiej ocenili swoją sytuację materialną. Wówczas 9% pytanych określiło ją jako zła lub bardzo zła, teraz ten udział nie przekracza 2,1%. Odwrotnie wzrósł odsetek oceniających sytuację materialną bardzo dobrze z 1,6% na 6,9%. Fakt ten wskazuje na pozytywną tendencję, ale może mieć także swoje przełożenie na ocenę warunków życia.

[3] NSP2011 www.stat.gov.pl uwaga wynik orientacyjny, gdyż dotyczy całego powiatu będzińskiego nie zaś samej Czeladzi

[4] Trutkowski C. 2016: *Badania warunków życia i jakości usług publicznych. Wyniki badania społecznego Czeladź 2016,* Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej.

Ostatnią grupą zmiennych niezależnych jest kwestia długości zamieszkiwania w Czeladzi (tabela 5). Blisko 52% respondentów mieszkało w Czeladzi od urodzenia. W grupie osób przyjezdnych dominowały osoby z dużym stażem zamieszkania powyżej 20 lat. Wynik ten również jest zbieżny z informacją o liczbie ludności napływowej w Czeladzi, której udział wynosi 49,4%[5].

Tabela 5. Czas zamieszkiwania respondentów w Czeladzi

Zamieszkiwanie w Czeladzi od urodzenia	Zamieszkiwanie w Czeladzi od pewnego czasu	z czego zamieszkujące w Czeladzi				
		Do 5 lat	Powyżej 5 lat do 10 lat	Powyżej 10 lat do 15 lat	Powyżej 15 lat do 20 lat	Powyżej 20 lat
218	202	24	24	28	23	103
51,9%	48,1%	5,7%	5,7%	6,7%	5,5%	24,5%

Źródło: opracowanie własne *N=420*

Najwięcej pytanych osób zamieszkiwało w bloku (tabela 6). Po 70 respondentów jako miejsce zamieszkania wskazywało odpowiednio dom jednorodzinny oraz kamienicę lub familok. Trzech respondentów oceniło swój dom jako willa lub apartamentowiec.

Tabela 6. Typ zabudowy miejsca zamieszkania respondentów w Czeladzi

	Typ miejsca zamieszkania			
	Dom jednorodzinny	Blok	Kamienica, familok	Willa
liczba respondentów	70	277	70	3
odsetek respondentów	16,7%	66,0%	16,7%	0,7%

Źródło: opracowanie własne *N=420*

[5] NSP2002 www.stat.gov.pl za Kłosowski F, Pytel S., Runge A., Sitek S., Zuzańska-Żyśko E., 2013, Rynek pracy w subregionie centralnym województwa śląskiego, Sosnowiec, s. 30.

2.3 POSTĘPOWANIE BADAWCZE ORAZ UŻYTE MIARY STATYSTYCZNE

Postępowanie badawcze obejmowało kilka etapów. Schemat poznawczy przebiegał według układu od ogółu do szczegółu. W ten sposób po rozpoznaniu generalnych wartości, w następnym kroku poszukujemy odpowiedzi na pytanie, w jakim stopniu wyniki są wewnętrznie zróżnicowane.

Pierwszym krokiem było uzyskanie informacji o częstości rozkładów odpowiedzi na poszczególne pytania. Odbywało się ono poprzez ustalenia liczby osób, która wybrała dany wariant odpowiedzi, a następnie zamianie jej na udziały procentowe.

Drugim krokiem jest analiza częstości ale z uwzględnieniem wyników w poszczególnych frakcjach. Dotyczyło to podziału na wyniki w układzie płci, wieku, wykształcenia, miejsca zamieszkania, stanu cywilnego, liczby dzieci na utrzymaniu respondenta, liczby osób w gospodarstwie domowym, czasu zamieszkiwania w Czeladzi, typu zabudowy miejsca zamieszkania oraz statusu osoby na rynku pracy.

Na tym etapie zastosowano znane statystyki opisowe obejmujące odpowiednio miary[6]:

- średnie (średnia arytmetyczna, dominanta);
- rozproszenia (odchylenie standardowe, współczynnik zmienności);
- asymetrii (współczynnik asymetrii, inaczej skośność);
- koncentracji (kurtoza).

Miary średnie obejmują jedną miarę klasyczną – średnia arytmetyczna, oraz pozycyjną – dominantę. Dominanta informuje o wartości najczęściej występującej. Oba mierniki komplementarnie wskazują na poziom przeciętny oraz typowy badanej zmiennej.

Miary rozproszenia obejmują jedną miarę bezwzględną (odchylenie standardowe) oraz jedną miarę względną (współczynnik zmienności). Umożliwią one ocenę stopnia zróżnicowania badanego zjawiska. Odchylenie standardowe [1] informuje nas, o ile średnio wartość każdej obserwacji różni się przeciętnie od średniej arytmetycznej. Z kolei współczynnik zmienności [2] dostarcza informacji o stopniu zróżnicowania zmiennej. Wartość bliższa 0% oznacza mniejsze zróżnicowanie, zaś czym wyższy wynik tym skala zróżnicowania większa. Możliwe jest przekroczenie poziomu 100%.

[1] $$s = \frac{1}{N}\sum_{i=1}^{N}(x_i - \bar{x})^2$$

[2] $$v_s = \frac{s}{\bar{x}} * 100\%$$

Wskaźnik asymetrii [3] informuje o charakterze rozkładu. Czym wynik bliższy zera tym rozkład jest bardziej symetryczny. Asymetria lewostronna to sytuacja, w której dominanta jest wyższa od średniej. Wówczas wartość współczynnika ma wynik ujemny, z kolei

[6] Ostasiewicz S., Rusnak Z., Siedlecka U., 1994: *Statystyka.* Wrocław.

asymetria prawostronna daje wynik dodatni. Współczynnik asymetrii może przyjmować wartości z przedziału od -1 do 1.

[3] $$A_s = \frac{\bar{x} - D}{s}$$

Informację uzupełnia kurtoza [4], która dotyczy poziomu koncentracji. Wynik dodatni wskazuje na silną koncentrację wokół wartości średniej tzw. rozkład wysmukły. Z kolei wynik ujemny oznacza że rozkład jest bardziej spłaszczony względem rozkładu normalnego, a wartości wykazują niższą koncentrację wokół wartości średniej.

[4] $$K = \frac{m_4}{s^4} - 3 = \frac{\frac{1}{N}\sum_{i=1}^{N}(x_i - \bar{x})^4}{s^4} - 3$$

Do analizy związków i zależności zastosowano trzy mierniki tj.:

- współczynnik korelacji Persona r_{xy} [5],
- współczynnik korelacji rang Spermana [6],
- oraz współczynnik *V*-Cramera oparty na teście χ^2 [7].

Odpowiednio do cech o charakterze ilościowym stosowano współczynnik korelacji Persona, w przypadku jeśli przynajmniej jedna zmienna miała charakter porządkowy - współczynnik korelacji rang Spermana, zaś w sytuacji kiedy zależność dotyczyła zmiennej w nominalnej skali pomiarowej - współczynnik *V*-Cramera[7].

Wyniki dwóch pierwszych współczynników uzyskują wartości z przedziału od -1 do 1. Wartości bliższe 1 lub -1 świadczą o dużej sile związku. Czym wynik bliższy zera tym zależność jest słabsza lub w ogóle nie ma związku między cechami. Znak współczynników świadczy o kierunku zależności, „+" zależność wprost proporcjonalna, „-" odwrotnie proporcjonalna. Interpretacja w przypadku wyniku dodatniego wskazuje, że wraz ze wzrostem wartości jednej cechy, rośnie też wartość drugiej zmiennej. Odwrotnie jest w przypadku relacji odwrotnie proporcjonalnej.

Współczynnik V-Cramera informuje jedynie o sile związku nie zaś o kierunku zależności, a zatem przyjmuje jedynie wartości dodatnie od 0 do 1. Istotność statyczna związku wymaga wcześniejszego sprawdzenia uzyskanej statystyki χ^2, z wartościami krytycznymi zapisanym w tablicach dla przyjętego poziomu istotności, w tym wypadku α=0,05.

[5] $$r_s = 1 - \frac{6\sum_{i=1}^{n}\left(V_x - V_y\right)^2}{n(n^2 - 1)}$$

V_x ,V_y rangi nadane odpowiednio dla cechy x i y

[6] $$r_{xy} = \frac{1}{N} - \frac{\sum_{i=1}^{n}(x_i - \bar{x})(y_i - \bar{y})}{s_x * s_y}$$

S_x ,S_y odchylenie standardowe cechy x i y

[7] Sobczyk M., 1998: *Statystyka.* UMCS, Lublin

[7] $$V = \sqrt{\frac{\chi^2}{n \min(r-1, k-1)}}$$

[8] $$\chi^2 = \sum_{i=1}^{k} \sum_{j=1}^{r} \frac{(n_{ij} - \hat{n}_{ij})^2}{\hat{n}_{ij}}$$

$\hat{n}_{ij}$ - liczebność teoretyczna, n_{ij}- liczebność ogólna

W przypadku pytań z ankiety występują głównie skale nominalne i porządkowe. Skala porządkowa wskazuje kolejności obiektów, nie wskazując przy tym różnicy pomiędzy nimi. Skala nominalna dzieli zbiorowość na różniące się grupy, nie porządkując ich kolejności. Rodzaj skali poszczególnych zmiennych obejmuje tabela 7. Jak już wspomniano determinuje to rodzaj zastosowanego współczynnika korelacji.

Tabela 7. Skala pomiarowa poszczególnych cech respondenta

Skala nominalna	Skala porządkowa
płeć	wiek
dzielnica zamieszkania	wykształcenie
status respondenta	ocena sytuacji materialnej
stan cywilny	liczba dzieci na utrzymaniu
typ zabudowy miejsca zamieszkania	liczba osób w gospodarstwie domowym
zamieszkiwanie w Czeladzi od urodzenia	

Źródło: opracowanie własne

Kompleksowe zastosowanie powyższych miar umożliwia opis statystyczny zjawiska oraz pozwala na ocenę zachodzących związków pomiędzy cechami. Poziom istotności wyznaczany był przy ocenie współzależności odpowiedzi (rozdział 4). Oznacza on prawdopodobieństwo popełnienia błędu pierwszego rodzaju, tzn. odrzucenie hipotezy która była prawdziwa[8]. W przypadku niniejszego badania jako podstawowy stosowano poziom istności α=0,05. W niektórych przypadkach, dane pozwalały uzyskać bardziej wymagający poziom istotności α=0,01, co oznacza że poziom błędu spada do 1:100 przypadków.

Formularz zawierał także dwa pytania o charakterze otwartym. Odpowiadały one na pytanie co respondent najbardziej lubi oraz czego najbardziej nie lubi w mieście, a także jakie są przyczyny potencjalnej emigracji z Czeladzi. Uzyskany materiał ma charakter jakościowy, zapisany tekstem. Analiza tych informacji polegała na ich poklasyfikowaniu w wiązki odpowiedzi, których skala przybierała już wymiar ilościowy. Z powyższych przyczyn materiały te mają charakter autonomiczny, przy czym wydatnie wzbogacają uzyskany obraz danych.

[8] Zeliaś A. 2000: Metody statystyczne, PWE, s. 258

3. OCENA WARUNKÓW ŻYCIA W CZELADZI

3.1 POZIOM ZADOWOLENIA Z ZAMIESZKIWANIA W MIEŚCIE

Bezpośrednia ocena poziomu zadowolenia z zamieszkiwania w Czeladzi była przedmiotem pytania pierwszego. Kafeteria odpowiedzi obejmowała pięć wariantów odpowiedzi: *zdecydowanie nie, raczej nie, ani tak ani nie, raczej tak i zdecydowanie tak*. Traktując odpowiedź trzecią jako neutralną, mieszkańcy mieli do wyboru dwie pozytywne i dwie negatywne oceny. W kwestionariuszu znajdował się także wariant odpowiedzi *trudno powiedzieć*. Opcje te nie były prezentowane respondentowi i były tylko zaznaczane wówczas, gdy indagowany ewidentnie nie miał zdania, a jego wymuszona odpowiedź byłaby całkowicie przypadkowa.

Zdecydowana większość mieszkańców pozytywnie odnosi się do warunków życia w mieście. Najwięcej z nich twierdzi, że jest bardzo zadowolona z zamieszkiwania w Czeladzi. Grupa ta obejmuje aż 49,8% respondentów, czyli praktycznie rzecz biorąc połowę pytanych (wykres 1). Raczej zadowolonych jest kolejnych 38,6% osób. Łącząc obie te pozytywne kategorie uzyskujemy razem 88,4% wskazań. Niespełna 7% osób wyraża neutralny stosunek do kwestii zadowolenia lub niezadowolenia. Z kolei grono osób raczej niezadowolonych obejmuje 3,3% pytanych, zaś zdecydowanie niezadowolonych 1,4%. Łącznie oba negatywne warianty odpowiedzi wskazało 20 osób.

Porównanie poziomu zadowolenia do innych badań

Porównanie wyników uzyskanych w grupie młodzieży szkolonej wskazuje na znacznie niższy poziom satysfakcji z zamieszkiwania w Czeladzi. Najczęściej uczniowie twierdzą, że są raczej zadowoleni (54,7%), zaś zdecydowanie zadowolonych jest tylko 16,4%. Z kolei grupa zdecydowanie i raczej niezadowolonych skupia 9,5%. Młodzież zdecydowanie częściej nie miała również sprecyzowanego zdania w tej kwestii, a udział braku jednoznacznej oceny sięgnął 5%.

Wynika z tego, że młodzież jest generalnie bardziej stonowana co do oceny życia w mieście, a jako ludzie młodzi i o mniejszym doświadczeniu życiowym mają większy problem z jednoznaczną oceną tego odczucia.

Odnosząc uzyskane wyniki do rezultatów badań w Czeladzi z 2016 roku, zauważalna jest wyraźna progresja. Zestawiając odsetek dwóch najbardziej pozytywnych ocen, udział osób zadowolonych z życia w Czeladzi wyniósł 62,2%, co było wynikiem niższym od aktualnego aż o 22,2 p.p. Równocześnie niemalże identyczny jest odsetek osób zdecydowanie lub raczej niezadowolonych, który w 2016 roku wyniósł 4,9%, podczas gdy aktualnie takich respondentów było 4,7%. Nastąpiło przesuniecie do grup wyżej oceniający poziom satysfakcji z życia w mieście, udział osób niezadowolonych pozostał na tym samym poziomie.

Wykres 1. Ocena poziomu zadowolenia z zamieszkiwania w Czeladzi [%]

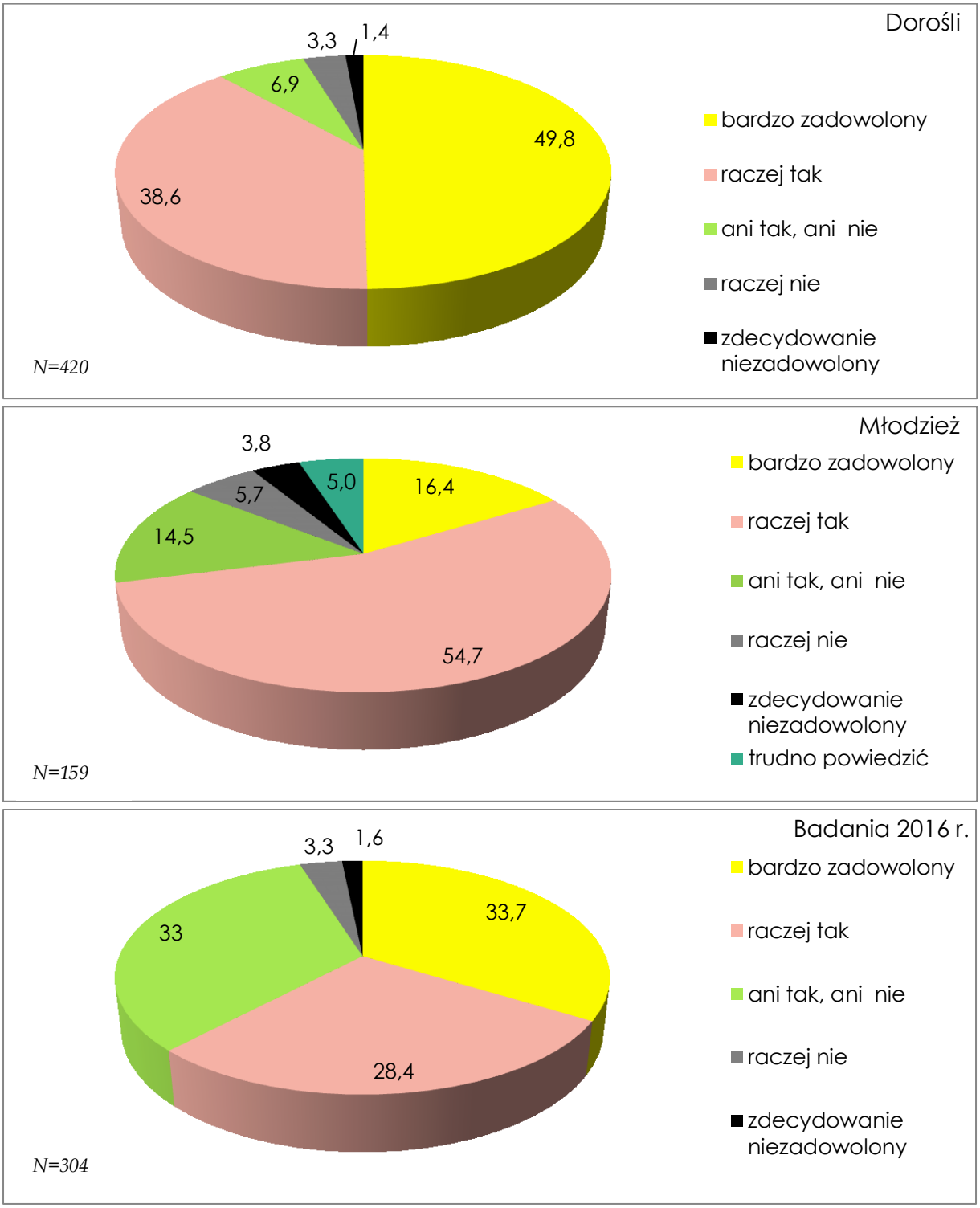

Źródło: opracowanie własne, w tym na podstawie Trutkowski C., 2016: *Badania warunków życia i jakości usług publicznych. Wyniki badania społecznego Czeladź 2016,* Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej.

Wydaje się, że poziom zadowolenia z zamieszkiwania w Czeladzi jest wyższy niż ogólna wartość satysfakcji z życia w skali ogólnopolskiej. Badania GUS z 2011 roku wskazują, że osób bardzo zadowolonych jest 9,2%, zaś zadowolonych (raczej tak 64,8%)[9]. Daje to łącznie 74,6% głosów, podczas gdy w Czeladzi udział ten wyniósł 88,4%. Również niższy jest odsetek w Czeladzi osób niezadowolonych i bardzo niezadowolonych, który wyniósł 4,7%, podczas gdy analogiczny wskaźnik GUS dla kraju osiągał pułap 5,4%.

Poziom zadowolenia z życia w Czeladzi według cech respondentów

Rozkład wyników z wyraźną dominacją pozytywnych ocen satysfakcji z życia w Czeladzi sprawia, że tego typu opinie przeważają we wszystkich grupach respondentów. Dlatego interpretacyjnie większą wartość badawczą stanowią udziały głosów sceptycznych co do życia w Czeladzi.

Płeć. Ocena kobiet i mężczyzn jest bardzo zbliżona. Liczba wskazań zdecydowanie i raczej niezadołowanych obejmuje wśród kobiet 5,0% zaś w grupie mężczyzn 4,5%, przy czym liczba wskazań najgorszych wśród panów jest wyższa i wynosi 2,0% (4 osoby). Mężczyźni częściej też wskazywali na oceny neutralne. Z kolei udział ocen najlepszych wyższy jest wśród kobiet, gdzie wynosi 51,4%, gdy u mężczyzn wskazań tych jest mniej o 3,4 p.p.

Wynika z tego, że kobiety oceniają sytuację bardziej korzystnie, a zarazem są bardziej zdecydowane w swych sądach (wykres 2).

Wiek. Według kategorii wieku okazuje się, że najbardziej zadowolona grupa respondentów obejmuje seniorów w wieku powyżej 65 lat. Tam odsetek zdecydowanie zadowolonych sięga aż 61,3% Wysoko oceniają poziom zadowolenia ludzie w wieku 25-34, w grupie których nie ma osób wskazujących na oceny neutralne. Udział wskazań najbardziej pozytywnych wynosi również 50% w grupie respondentów z przedziału 35-44 lata.

Największy udział osób niezadowolonych i raczej niezadowolonych odnosi się do osób w wieku 35-44 oraz 55-64 lat, gdzie wynosi 6,3%. Z kolei najmniej negatywnych opinii pochodziło od ludzi młodych 18-24 lata (2,0%) oraz seniorów (2,6%). Należy zaznaczyć, że w grupie osób młodych nie wystąpiły w ogóle wskazania najgorsze, przy czym osoby te miały również mniejszą skłonność do określania siebie jako osób bardzo zadowolonych. W grupie tej występuje także najwyższy udział ocen średnich wynoszący 14% (wykres 2).

Wykształcenie. Rozkład ocen w zależności od wykształcenia respondentów jest zdecydowanie bardziej zróżnicowany. Najbardziej krytyczną ocenę poziomu zadowolenia wyraziły osoby z wykształceniem wyższym. Jest to jedyna grupa, w której udział wskazań *raczej tak* przewyższa opinie *zdecydowanie zadowolony*. Najwyższy udział pozytywnych ocen, sięgający łącznie powyżej 90% dotyczy osób z wykształceniem średnim. W tej grupie

[9] *Jakość życia, kapitał społeczny, ubóstwo i wykluczenie społeczne w Polsce*. GUS, Warszawa, 2013.

nie wystąpiły w ogóle głosy zdecydowanie niezadowolonych, a wskazania raczej niezadowolonych nie przekroczyły 3% (wykres 2).

Z kolei najbardziej niedozwolone z zamieszkiwania w Czeladzi okazały się osoby z wykształceniem wyższym (8,1%), oraz najniższym (7,5%). W grupie z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym występuje też relatywnie dużo ocen *ani tak, ani nie* które obejmowały 12,5% wskazań. Osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym wykazywały najbardziej wypośrodkowane oceny poziomu satysfakcji życia w Czeladzi.

Dzielnica, czas i miejsce zamieszkania. Stosunkowo duże różnice w ocenie zadowolenia z zamieszkiwania w Czeladzi ujawniły się w układzie przestrzennym miasta. Jak się okazuje najbardziej zadowoleni z życia w mieście są mieszkańcy Zarzecza oraz Piasków, najmniej z kolei mieszkańcy umownego Centrum. W Centrum znacznie wyższy jest odsetek respondentów wskazujących na ocenę pośrednią (10,0%). Odsetek niskich ocen zbliżony jest we wszystkich sektorach miasta, przy czym w Centrum częściej występowały wskazania osób zdecydowanie niezadowolonych niż raczej niezadowolonych. W pozostałych dzielnicach proporcje były korzystniejsze i jeśli już to respondenci wskazywali, że są raczej niezadowoleni. Na Piaskach nie odnotowano ani jednej oceny najgorszej.

Porównując zbiorowość osób które mieszkają tu od urodzenia oraz tych, którzy przybyli do Czeladzi na jakimś etapie życia, wyższą satysfakcję wyrażali autochtoni. W grupie przyjezdnych prawie dwukrotnie wyższy udział posiadały wskazania *ani tak, ani nie*. Być może osoby te potrzebują więcej czasu by przekonać się do miasta. Wskazuje na to rozkład odpowiedzi w zależności od czasu zamieszkiwania, gdyż najwyżej oceniły to osoby ze stażem 20 lat i więcej zamieszkiwania w Czeladzi. Najbardziej krytyczne były osoby mieszkające w Czeladzi od 10 do 15 lat. Już w kategorii mieszkających od 15-20 lat oceny są znacznie lepsze, nie występują negatywne opinie, które przesunęły się do kategorii *ani tak ani nie*.

Typ zabudowy miejsca zamieszkania również modyfikował proporcje ocen. Najwięcej pozytywnych opinii wyraziły sposoby mieszkające w blokach (51,6%), przy czym w tej grupie najliczniejsze jest grupa respondentów zdecydowanie niezadowolonych (2,2%). Takich odpowiedzi nie wskazywali ani mieszkający w domach jednorodzinnych, ani też mieszkańcy kamienic i familoków. Najgorszy poziom zadowolenia z życia w mieście należy przypisać jednak mieszkańcom kamienic, wśród których najczęściej wskazywana był opinia raczej zadowolonych.

Sytuacja rodzinna respondenta. Osoby które nie mają dzieci na utrzymaniu wykazały wyższą ocenę satysfakcji z zamieszkiwania w mieście. W tej grupie aż 54,1% respondentów jest zdecydowanie zadowolonych, zaś dwie najgorsze oceny wskazało tylko 2,2% osób. Znacznie gorzej poziom zadowolenia z zamieszkiwania w Czeladzi oceniły osoby mające 1 dziecko na utrzymaniu. Bardzo zadowolonych w tej grupie jest tylko 41,0%, zaś

zdecydowanie lub raczej niezadowolonych 9,0% osób. Znacznie lepsze są już oceny osób posiadających dwójkę dzieci.

Największy odsetek bardzo zadowolonych odnotowano w gospodarstwach liczących 2 i 3 osoby. Osoby żyjące samotnie również miały wysoki odsetek pozytywnych wskazań, przy czym w tej grupie 5,0% stanowiły wskazania najniższe. Z kolei w gospodarstwach dwuosobowych odsetek osób zdecydowanie zadowolonych był najniższy, podobnie jak i grupa osób niezadowolonych. Rozkład uzyskanych ocen nie pozwala jednak wskazać jednoznaczniej zależności pomiędzy liczbą osób w gospodarstwie a oceną satysfakcji z życia w mieście.

W grupach ze względu na stan cywilny najwyższe oceny wykazali wdowcy i wdowy (65,5%). Zdecydowanie najwięcej osób niezadowolonych stanowią kawalerowie i panny. Osoby rozwiedzione podobnie jak wdowcy i wdowy, nie wskazały oceny *zdecydowanie nie zadowolony,* przy czym w pierwszej z tych grup bardzo wysoki jest udział *raczej niezadowolonych* (11,4%).

Sytuacja materialna oraz status na rynku pracy. Respondenci którzy oceniali swoją sytuację jako złą, wyrażali najwyższy poziom zadowolenia z zamieszkiwania w mieście. Jest to jednak bardzo mało liczna grupa respondentów, wiec wyniki nie muszą być miarodajne. Zdecydowanie najlepiej sytuację oceniła grupa określająca swoją sytuację materialną bardzo dobrze. Wśród takich osób odpowiedzi obejmowały tylko wskazania zdecydowanie lub raczej zadowolonych. Ta grupa osób nie jest już tak mało liczna i obejmuje 29 osób. Porównując osoby oceniające swój status materialny dobrze lub przeciętnie widać, że w pierwszej grupie mniej jest ocen skrajnych - najwyższych i najniższych. Biorąc jednak pod uwagę wskazania najgorsze, zaznacza się lepsza ocena osób o dobrej sytuacji materialnej.

Biorąc pod uwagę status na rynku pracy, najwyżej sytuację ocenili renciści (63,6%), którzy byli reprezentowani w badaniu przez 22 osoby. Bardzo wysoko ocenili poziom zadowolenia mieszkańcy, którzy prowadzą własną działalność gospodarczą. Najwięcej niezadowolonych było w grupie osób pracujących, gdzie dwa najgorsze wskazania odnotowano wśród 8,1% respondentów. W grupie osób bezrobotnych sytuacja była oceniana jako lepsza, aniżeli miało to miejsce wśród osób kształcących się.

Wykres 2. Ocena poziomu zadowolenia z zamieszkiwania w Czeladzi według cech respondenta i dzielnicy miasta

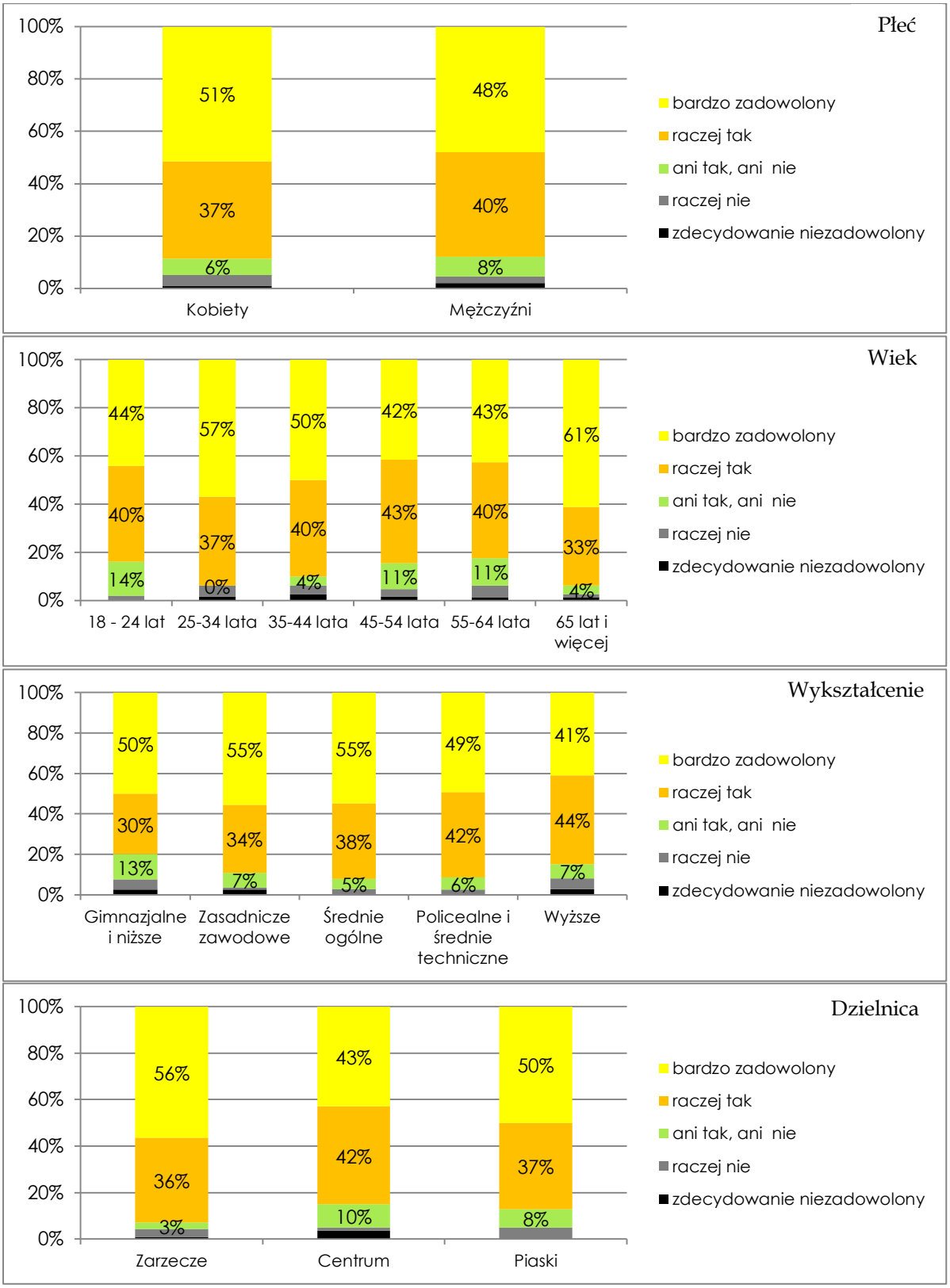

Źródło: opracowanie własne

3.2 PORÓWNANIE CZELADZI Z SĄSIEDNIMI MIASTAMI

Celem pytania było pozyskanie oceny mieszkańców dotyczącej warunków życia, pracy oraz odpoczynku i rekreacji względem poziomu referencyjnego (sąsiednich miast). Skala ocen było uproszczona i obejmowała zaledwie wskazanie, czy warunki te są lepsze, porównywalne czy też gorsze w stosunku do porównywanych okolicznych miast.

Zarówno ocena warunków życia, pracy jak i odpoczynku była najczęściej pozycjonowana porównywalnie z okolicznymi miastami (wykres 3). Odpowiednio takich wskazań przy warunkach życia było 46,7%, 46,2% w zakresie odpoczynku oraz 40,7% w przypadku warunków pracy. Odpowiednio wyżej ceniących sobie Czeladź względem innych miast w zakresie warunków życia było 42,4%, najmniej zaś w przypadku pracy, gdyż takich wskazań było 16,2%. Odpowiednio właśnie rynek pracy uzyskał najwięcej opinii z których wynika, że ustępuje on sąsiednim miasto. Tego zdania był co czwarty pytany. Ocena sytuacji na rynku pracy sprawiała respondentom najwięcej problemów w ocenie – 17,9% pytanych nie miało zdania. Może to wynikać z braku znajomości zjawiska, gdyż wielu emerytów nie posiada już na ten moment odpowiedniej skali porównania. W pozostałych dwóch kategoriach odsetek niezdecydowanych był znacznie niższy, i wynosił odpowiednio 2,6% w zakresie warunków życia i 1% w zakresie odpoczynku. Niżej od sąsiednich miast klasyfikuje Czeladź ponad 8% respondentów w zakresie warunków życia i przeszło 18% w przypadku warunków do odpoczynku.

Młodzież podobnie jak i dorośli ocenili najwyżej warunki życia, najgorzej zaś sklasyfikowali rynek pracy. Blisko ⅓ uczniów nie była w stanie określić pozycji rynku pracy, zaś 27% wskazało że jest gorszy od innych miast. Największy jednak udział wskazań negatywnych dotyczy miejsca Czeladzi w zakresie warunków do odpoczynku, gdyż tam prawie 30% wskazało że są one gorsze. Młodzi ludzie warunki do odpoczynku kojarzą zapewne w dużej mierze z dostępnością rozrywki i zabawy, a ta szczególnie w tej grupie była słabo oceniana i wskazywana jako słabość miasta. Relatywnie dużo, bo prawie 26% gimnazjalistów uznało, że warunki do odpoczynku w Czeladzi są lepsze niż te dostępne w miastach sąsiednich. W ogólnej ocenie warunków do życia wyraźnie dominowało stwierdzenie, że są one porównywalne, zaś odsetek wskazań, że są lepsze od innych miast był trzykrotnie wyższy niż udział opinii niżej ceniących Czeladź.

Reasumując najwyżej pozycjonowana jest Czeladź w zakresie warunków życia, następnie odpoczynku, najsłabiej zaś wypada ocena porównawcza rynku pracy. Z zestawienia ocen lepszych i gorszych wynika, że tylko w kategorii oceny warunków pracy przeważają oceny negatywne odpowiednio 25,2% do 16,2%.

W zakresie rynku pracy, respondenci kierowali się często przesłanką, że Czeladź jako mniejsze miasto ma „płytszy", a zarazem słabszy rynek pracy. Zasadniczo jednak wyrażali opinie, że w badanych kwestiach warunki są porównywalne lub nawet lepsze w Czeladzi.

Wykres 3. Ocena warunków życia, pracy i odpoczynku w Czeladzi w stosunku do okolicznych miast

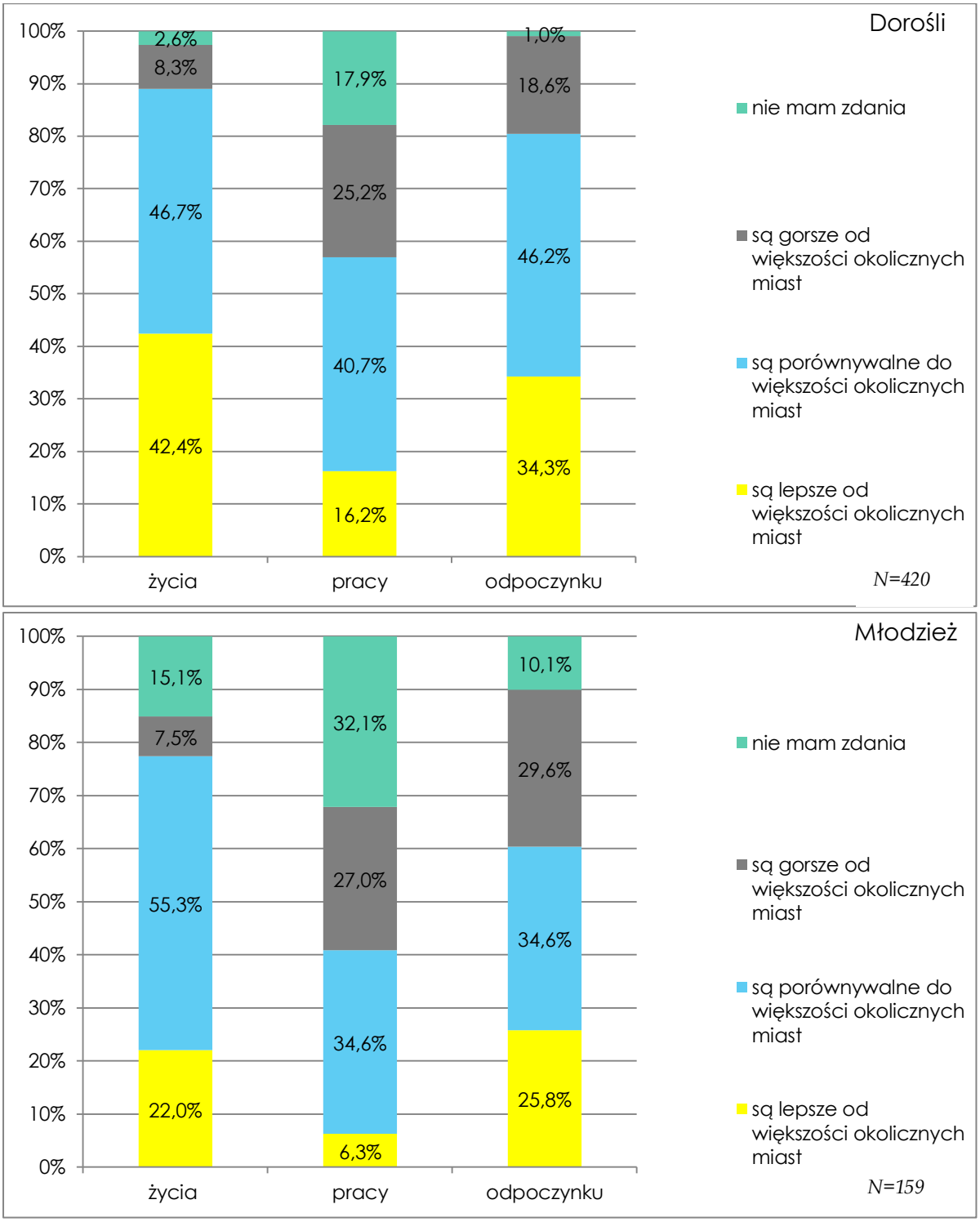

Źródło: opracowanie własne

3.2.1 PORÓWNANIE WARUNKÓW ŻYCIA W STOSUNKU DO SĄSIEDNICH MIAST

Ocena warunków życia w mieście na tle sąsiednich ośrodków różniła się w zależności od profilu respondentów. Uwagę należy zwrócić szczególnie na udziały respondentów deklarujących gorsze lub lepsze oceny miasta w stosunku do porównywanego tła.

Okazało się, że ocena warunków życia w mieście na tle sąsiednich ośrodków nie różniła się zasadniczo w grupie mężczyzn i kobiet, ale wykazywała rozbieżności w zależności od wieku respondentów. Najlepiej oceniali Czeladź pod tym kątem seniorzy, wśród których przeszło połowa uznała, że warunki tu są lepsze od okolicznych miast, a udział twierdzących że są gorsze wyniósł zaledwie 4,5%. Najgorzej miasto spozycjonowały osoby w wieku 35-44 lat, wśród których udział osób lepiej oceniających Czeladź był najniższy i wyniósł 31,3%. Odwrotnych opinii, że warunki życia są tutaj gorsze było najwięcej, tego zdania był co 10 pytany w tej grupie. Ciekawy rozkład mają odpowiedzi osób młodych w wieku 18-24 lat, wśród których dominuje opinia, że warunki życia są porównywalne z okolicznymi miastami. Mało jest wskazań, że są one lepsze i najmniej że są gorsze. Być może młodzi ludzie nie są jeszcze do końca zdecydowani i raczej remisowo oceniają Czeladź.

Czeladź uchodzi za miasto o lepszych warunkach życia w grupie osób z niższym wykształceniem (gimnazjalnym oraz zasadniczym zawodowym). Grupa osób z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym wykazuje pewną polaryzację opinii, gdyż duży odsetek (10%) jest zdania, że warunki do życia są tu gorsze. Zdecydowanie najbardziej krytyczne wobec miasta są osoby z wyższym wykształceniem. W tej grupie respondentów 32% twierdzi że życie tu jest lepsze, zaś przeszło 13% uważa że żyje się tu gorzej.

Według charakteru stanu cywilnego najwyżej Czeladź oceniali wdowcy oraz osoby w związkach małżeńskich. Miasto gorzej wypadało w opinii osób stanu wolnego (kawalerów, panien oraz osób rozwiedzionych). Zasadniczo lepiej pozycję Czeladzi widziały osoby nie posiadające aktualnie dzieci na utrzymaniu, aniżeli te które posiadały dzieci. Ocena pozycji Czeladzi w zależności od liczby osób w gospodarstwie domowym wykazywała, że najwyżej cenią Czeladź mieszkańcy żyjący w gospodarstwach dwu i trzy osobowych. Wśród osób mieszkających w gospodarstwach dwuosobowych dominują opinie, że życie w Czeladzi jest lepsze. Z kolei w gospodarstwach trzyosobowych najmniej jest osób, które oceniają, że życie tutaj jako gorsze.

Najwyżej Czeladź spozycjonowali mieszkańcy Piasków, najgorzej zaś respondenci z Centrum. Zarówno na Zarzeczu jak i Piaskach najwięcej opinii padało na stwierdzenie, że warunki tutaj są lepsze od okolicznych miast. Bardziej jednoznaczne opinie wyrażały osoby, które mieszkają od jakiegoś czasu w Czeladzi. Dla osób mieszkających od urodzenia w Czeladzi, najbardziej typowa ocena to wskazanie na porównywalne warunki. Wśród osób mieszkających w mieście jakiś czas, najlepiej porównawczo oceniły warunki życia

osoby o stażu do 5 lat oraz powyżej 20 lat. Typ miejsca zamieszkania wskazuje, że najlepiej pozycję Czeladzi określali mieszkańcy bloków, najsłabiej zaś osoby zamieszkujące w kamienicach i familokach. Opinia mieszkańców domów jednorodzinnych wykazuje wysoki 40% udział wskazań, że warunki są tutaj lepsze, oraz również wysoki odsetek wskazań że są gorsze (prawie 13%).

W zależności od sytuacji materialnej swojej rodziny, najlepiej Czeladź postrzegały osoby twierdzące, że są w bardzo dobrej lub przeciętnej sytuacji, natomiast najlepiej osoby o statusie materialnym dobrym. Zgodnie ze statusem na rynku pracy warunki życia w mieście najwyżej ocenili renciści i emeryci, zdecydowanie najgorzej osoby pracujące. W tej grupie występuje najniższy udział ocen lepszych, i największy po osobach bezrobotnych odsetek ocen najgorszych.

3.2.2 PORÓWNANIE WARUNKÓW PRACY W STOSUNKU DO SĄSIEDNICH MIAST

Ocena warunków pracy w Czeladzi na tle sąsiednich miast wskazuje, że nieznacznie lepiej wypada ona w grupie kobiet, natomiast więcej mężczyzn nie ma zdania. W grupach wieku, najlepsze oceny uzyskuje tutejszy rynek pracy wśród osób powyżej 65 roku życia, pomimo że 28,8% osób w tej kategorii wieku nie ma zdania w tej kwestii. Niestety czeladzki rynek pracy najgorzej oceniają potencjalnie sami zainteresowani, czyli osoby w wieku 35-44 lat. Wśród osób w tej kategorii tylko 10% twierdzi, że jest tu sytuacja lepsza od innych miast, z kolei ⅓ jest zdania przeciwnego. Tylko nieznacznie lepiej wypadają opinie młodszych respondentów w wieku 18-34 lata. Z kolei bardziej pozytywnie postrzegają tutejszy rynek pracy osoby w wieku 45-64 lata. Wynika z tego prawidłowość, że złe oceny dominują wśród młodszej części respondentów z kulminacją w przedziale 35-44 lat, natomiast powyżej tego wieku oceny stają się wyższe aż do kategorii 65 plus.

Zdecydowanie najgorzej oceniają lokalny rynek pracy osoby z wyższym wykształceniem. Wśród tej grupy proporcje ocen gorszych względem lepszych są jak 4:1. Najlepiej stan ocenią osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym, gdzie z kolei przeważają wskazania że w mieście jest lepiej (22,9%).

Zgodnie ze stanem cywilnym najgorzej pozycję Czeladzi w zakresie rynku pracy oceniają osoby wolne (kawaler, panna), z dominującym wskazaniem 36%, że jest tutaj gorzej niż gdzie indziej. Najkorzystniej sytuacja ma się według wdowców i wdów. Pozycję rynku pracy zdecydowanie lepiej oceniają także osoby nie mające dzieci na utrzymaniu. Najbardziej pozytywne ocenę wystawiły osoby mieszkające w gospodarstwach jednoosobowych.

W układzie przestrzennym najbardziej spolaryzowane opinie w sprawie pozycji rynku pracy wyrażały osoby z Zarzecza, gdzie 17,9% twierdziło że są lepsze i 27,9% że są gorsze. Zarówno na Piaskach jak i w Centrum, dominują oceny porównywalne z innymi miastami. Z tej grupy znacznie lepiej wypadają jednak Piaski. Podobnie bardziej spolaryzowane są

opinie mieszkańców zamieszkujących w Czeladzi jakiś czas. Najlepiej w tej grupie pozycję miasta oceniły osoby mieszkające w Czeladzi do 5 lat oraz w grupie 15-20 lat, najgorzej zaś mieszkający w Czeladzi 5-10 lat, oraz trochę lepiej w grupie 10-15 lat zamieszkiwania w Czeladzi. Nie ma wyraźnych różnic ocen warunków pracy w zależności od typu miejsca zamieszkania. Najbardziej zbliżone są opinie mieszkańców bloków i kamienic, nieco gorzej sprawę widzą osoby mieszkające w domach jednorodzinnych. Sytuacja materialna respondenta również nie determinowała oceny rynku pracy. Najlepiej postrzegały ją osoby w bardzo dobrej sytuacji oraz te w najgorszej. Z koeli status na rynku pracy wpływał istotnie na ocenę. Najbardziej krytyczne były osoby pracujące, wśród których tylko 10,8% wskazało oceny wyższe od otoczenia. Najbardziej pozytywnie o czeladzkim rynku pracy wyrażali się renciści i osoby niepracujące ale nieposzukujące pracy.

3.2.3 PORÓWNANIE WARUNKÓW DO ODPOCZYNKU W STOSUNKU DO SĄSIEDNICH MIAST

Ogólna ocena warunków do odpoczynku w mieście lokowała się pomiędzy oceną warunków do życia a recenzją rynku pracy. W poszczególnych segmentach respondentów pojawiają się pewne różnice.

Pierwszą kwestią jest znacznie lepsza ocena wśród kobiet, pozycji Czeladzi na tle okolicznych miast. W przypadku oceny najlepszej różnica pomiędzy kobietami i mężczyznami to 11 p.p. Ponownie najkorzystniej pozycję Czeladzi widzieli seniorzy oraz osoby w wieku 55-64 lat. Zdecydowanie najgorzej oceniają Czeladź mieszkańcy w wieku 35-44 lata, czyli tak samo jak w kategorii rynku pracy. Pozycja Czeladzi jako miejsca do odpoczynku i rekreacji maleje wraz ze wzrostem wykształcenia. Znowu najniżej oceniają Czeladź mieszkańcy z wyższym wykształceniem.

Zdecydowanie wdowcy i wdowy oceniają Czeladź jako lepszą od innych miast w zakresie warunków do rekreacji. Pojawia się także prawidłowość, że większa liczba dzieci obniża ocenę postrzegania Czeladzi jako miejsca do odpoczynku. Podobna zależność zachodzi pomiędzy oceną tej kwestii a liczbą osób w gospodarstwie domowym. Najlepiej widzą to osoby mieszkające w pojedynkę.

Mieszkańcy Centrum najgorzej pozycjonują Czeladź pod względem warunków do odpoczynku. Najwięcej pozytywnych wskazań odnotowano w Zarzeczu, zaś najmniej najgorszych w dzielnicy Piaski. Warunki do rekreacji wyżej oceniają mieszkańcy nie mieszkający w Czeladzi od urodzenia, zaś najlepiej w tej grupie osoby mieszkające tutaj do 5 lat oraz powyżej 20 lat. Mieszkańcy kamienic i familoków cenią Czeladź bardziej na tle okolicznych miast aniżeli ma to miejsce w grupie osób mieszkających w domach jednorodzinnych i blokach, pomiędzy którymi nie ma zasadniczej różnicy.

Rysuje się też prawidłowość z której wynika, że czym wyższy status materialny respondenta tym lepiej postrzega on miasto jako miejsce do odpoczynku. Najwyżej Czeladź jako miejsce do odpoczynku wskazują renciści oraz emeryci, a także osoby bezrobotne. Pozycję Czeladzi poniżej poziomu sąsiednich miast najczęściej wskazują osoby pracujące.

3.3 ELEMENTY NAJBARDZIEJ LUBIANE I NIELUBIANE W MIEŚCIE

Pytaniem otwartym było zadanie dokończenia dwóch zdań: *w mieście najbardziej lubię...* oraz *w mieście najbardziej nie lubię...* Oczekiwano spontanicznych odpowiedzi respondentów, bez sugerowania propozycji odpowiedzi.

Na pytanie co takiego jest w Czeladzi, co jest przez nich najbardziej lubiane, odpowiedziało 344 respondentów, co stanowi 82% badanych. Pozostała grupa nie wskazała żadnego elementu. Z kolei na pytanie o najbardziej nielubiane rzeczy odpowiedziało 282 respondentów, co daje 67% badanych. Pozostała grupa nie wskazała żadnej nielubianej rzeczy, co można uznać za sytuację pozytywną, w której respondent nie dostrzega w sposób spontaniczny niczego co budziłoby jego negatywne odczucia.

Porównanie tych dwóch pytań ujawnia pozytywną tendencję, że mieszkańcom łatwiej jest wskazać to co lubią, aniżeli element który im nie pasuje.

3.3.1 W MIEŚCIE NAJBARDZIEJ LUBIĘ...

Mieszkańcy w zdecydowanej większości byli zadowoleni z zamieszkiwania w Czeladzi. Informację o przyczynach tego stanu wydatnie pogłębiły wskazania rzeczy najbardziej lubianych w mieście (rycina 2). Mieszkańcy Czeladzi wskazali różne atrybuty miasta jako elementy najbardziej lubiane. Niemniej jednak formułuje się triada najczęściej powtarzających się sformułowań.

Pierwszoplanową rzeczą lubianą przez mieszkańców są parki i tereny zielone. Łącznie na ten wymiar miasta wskazało aż 62 respondentów. Grupę tą należałoby jeszcze poszerzyć o indywidulane wskazanie konkretnego parku. Wymieniano często z nazwy dwa miejsca: Park Prochownie (12 wskazań) i Park Grabek (9 wskazań), z większą jednak częstością przypadającą na Prochownie. Kategorię parków można wzmocnić jeszcze odpowiedziami wskazującymi skwery z fontannami (6 wskazań). Wynika z tego, że blisko dostępna zieleń i tereny rekreacyjne są najbardziej lubianą rzeczą wśród mieszkańców Czeladzi. Są to miejsca umożliwiające relaks i obcowanie z przyrodą, dające możliwość spotkania oraz pozwalające na aktywny wypoczynek.

Drugą kategorią niewątpliwie wiążącą się z parkami są place zabaw, miejsca do uprawiania aktywności fizycznej na wolnym powietrzu, w tym siłownie. Kategorie te zostały wymienione aż przez 43 respondentów. Można je wiązać z parkami, gdyż często występują w ich sąsiedztwie i pełnią funkcje komplementarną – dającą szanse na rekreacje.

Mieszkańcy jako najbardziej lubiane w mieście wymienią także często inwestycje i zmiany na lepsze. Podkreślają lubiany i widoczny przez nich progres, sporo inwestycji i modernizację miasta. Cieszą ich nowe zmodernizowane miejsca (parki), ale także infrastruktura z nimi związana. To rozległa kategoria, gdyż poszczególni respondenci

zwracają uwagę na różne wymiary tych przeobrażeń. Wspólnym mianownikiem jest jednak fakt pozytywnie odbieranych zmian (50 wskazań). Część z nich nazywa to remontami, część nowymi inwestycjami ale w efekcie chodzi o to samo. Proces ten wiązany jest z pracą burmistrza, który wskazywany jest jako dobry gospodarz. Wskazanie właśnie na burmistrza i jego pracę jako najbardziej lubiany element miasta koncentruje 20 głosów. Kategorie te przenikają się wzajemnie, gdyż zmiany są następstwem działań podejmowanych przez władze miasta. Uzupełnieniem tego są wskazania na estetykę, ład i porządek w mieście, jako elementy lubiane (9 wskazań). Traktują to jako składową bieżącego zarządzania miastem.

Charakter miasta, który jest pochodną jego średniej wielkości jest trzecią składową rzeczy najbardziej lubianych. Podkreślany jest spokój jaki panuje w mieście, jego małomiasteczkowy charakter (44 wskazania). Elementy te często występują w połączeniu z bezpieczeństwem. Mowa jest o mieście sypialni. W pewnym sensie można byłoby także zaliczyć w tej kategorii ważną cechę, jaką jest brak korków na drogach (5 wskazań).

W dalszej kolejności występuje kwestia bardzo korzystnego położenia, podnosząca dostępność miasta (30 wskazań). Respondenci podkreślają że wszędzie jest blisko. Mówią, że blisko jest do Katowic co jest ważne z punktu widzenia rynku pracy. Przy tej okazji bliskość wyraża też dostępność do punktów handlowych. Ułatwia to życie w mieście, pozwala na oszczędność czasu i zmniejszenie kosztów przemieszczania się.

Jako lubiane pojawiają się miejsca i obiekty symboliczne tj. Kopalnia Kultury (10 wskazań), odnowiony Urząd Miasta i jego bezpośrednie sąsiedztwo (5 wskazań), Elektrownia (3 wskazania), czy często podkreślane Termy Rzymskie (6 wskazań). Jako najbardziej lubiane wymiennie były dzielnice, najczęściej Piaski (6 wskazań), jeden raz Zarzecze. Czasami padały określania, że własną dzielnicę/osiedle, blok czy miejsce zamieszkania. W tej kategorii pojawia się również rynek, chociaż liczbę wskazań wynoszącą 6 można uznać za wynik słaby, co wskazuje że nie stanowi on dominanty w przestrzenni miejskiej. Okolicznościowo w gronie tym znalazła się również strefa kibica, która uzyskała 4 wskazania.

Do lubianych elementów miasta należy zaliczyć też ważny wymiar społeczny miasta. Mowa tu o relacjach międzyludzkich. Ośmiu respondentów wskazało, że właśnie ludzie, znajomi czy też rodzina to najbardziej lubiana kategoria w mieście. W nieco szerszym kontekście należy wymienić ofertę kulturalną (17 wskazań), w tym Dni Czeladzi (4 wskazania). Mieszkańcy lubią koncerty, imprezy plenerowe oraz inne wydarzenia kulturalne.

Do innych lubianych rzeczy w mieście wymienionych przez respondentów należy zaliczyć różnego typu infrastrukturę tj. ławeczki (4 wskazania), nowoczesne oświetlenie (4 wskazania), boiska typu orlik (4 wskazania), ścieżki rowerowe (1 raz).

Dużą grupę respondentów stanowią wyraźni sympatycy miasta. Wskazują oni, że podoba się im wszystko, całe miasto takie jakie jest (25 wskazań).

Pojawiały się także oryginalne stwierdzenia elementów lubianych. Wymieniono w nich m.in. fakt że życie w mieście jest tańsze niż gdzie indziej, nie ma groźnych nawałnic a także uznano, że miasto reprezentuje zachodni styl. Również rzeka jak i tereny nadrzeczne zostały jeden raz wymienione. Niestety stan rzeki chyba zniechęca mieszkańców, a przynajmniej nie sprawia, że są to miejsca bardzo lubiane. Szkoda bo w wielu miastach rzeki stają się osiami rozwoju, a przynajmniej są miejscami lubianymi. Ponadto wymieniano jednostkowo takie elementy jak UTW, budżet obywatelki, centrum handlowe M1, wybiegi dla psów.

Reasumując mieszkańcy Czeladzi najbardziej lubią w mieście parki i strefy wypoczynku (place zabaw, siłownie, boiska). Odpowiada im również skala miasta, która w połączeniu z obszarami rekreacji daje bardzo ważny spokój oraz poczucie bezpieczeństwa. To wszytko jest zarazem w korzystnej lokalizacji, powodującej że wszędzie jest blisko. Znaczna grupa respondentów w kategoriach najbardziej lubianych mówiła o władzach miasta – burmistrzu, który według nich jest dobrym gospodarzem i dba o miasto. Wiąże się to z innym wskazaniem, mówiącym że najbardziej lubią (najbardziej im się podobają) zachodzące zmiany, modernizacje, inwestycje a nawet zostało użyte sformułowanie rewitalizację.

Odpowiedzi mieszkańców wskazują, że najbardziej lubią oni rzeczy (miejsca) dla nich użyteczne, wpływające na jakość ich życia. W tym gronie wymieniają także różnego rodzaju infrastrukturę. Doceniają też pracę władz miasta oraz pozytywne relacje międzyludzkie. Całość tworzy zbilansowaną grupę elementów pozytywnie odbieranych przez czeladzian.

Rzeczy najbardziej lubiane przez młodzież w mieście

Bezapelacyjnie rzeczą najbardziej lubianą przez młodzież są parki. Wskazało je aż 40 osób, podkreślając rolę zieleni i miejsc do spacerowania. W grupie tej najczęściej pojawia się Prochownia oraz park przy urzędzie.

Drugim miejscem traktowanym jak coś najbardziej lubiane jest centrum handlowe (11 wskazań). Pięciokrotnie wskazane jest M1, w innych przypadkach mowa jest o markecie lub centrum handlowym. Co ważne, obiekt ten wygrywa z trzecim w kolejności rynkiem (7 wskazań). Dalej wymieniane jako najbardziej lubiane są boiska i place zabaw (po 5 wskazań), ścieżki rowerowe (3 wskazania), basen (3 wskazania), a także kino i kebab (po 1 wskazaniu).

Kolejną kategorią jest dostępność, która potocznie określana jest mianem – wszędzie jest blisko. Tą ogólną dostępność usług i innych miejsc wskazało 8 osób, 1 respondent podkreślał bliskość Katowic, zaś dodatkowo 3 osoby akcentowały, że lubią dostępność komunikacyjną.

Wysoko jako lubiana była wskazywana cisza i spokój (7 osób). Zapewne wiąże się to ze skalą miasta, którą wymieniły 3 osoby. Pojawiło się też dwukrotnie stwierdzenie, że lubi „wygodę" prawdopodobnie zazębia się to z dostępnością. Mowa jest też o znacznej liczbie miejsc spotkań (2 wskazania), dużych możliwościach (1 wskazanie), ogólnym wyglądzie miasta (1 wskazanie) czy też dużej ilości otwartej przestrzenni (1 wskazanie).

Imprezy i wydarzenia kulturalne wskazywane były przez 9 osób jako rzeczy najbardziej lubiane w mieście. W dwóch przypadkach wprost mówiono o Dniach Czeladzi.

Młodzież w gronie rzeczy najbardziej lubianych wymieniła też konkretne obiekty, głównie nowe lub odnowione. Znalazły się w tym gronie: Kopalnia Kultury (4), Muzeum Saturn (2), Urząd Miasta (2).

Siedem osób podkreśliło, że najbardziej lubią zmiany i rozwój miasta, wskazując na sympatie do aktywnych władz miasta. Wśród uczniów 4 osoby najbardziej lubią ludzi oraz ich aktywność i „zrzeszanie się".

Do indywidulanych aczkolwiek ciekawych wskazań należy wymienić w gronie lubianych: CKS, budynki zabytkowe, faunę i florę, „mój dom". Chyba w formie żartu należy odebrać dwa wskazania mówiące o dworcu PKP.

Dwie osoby okazały się totalnymi zwolennikami miasta, wskazując że lubią wszystko.

Katalog rzeczy najbardziej lubianych przez respondentów zasadniczo jest podobny wśród dorosłych i młodzieży. W obu grupach dominuje zieleń. Młodzież z kolei wyżej ceni dostępność sklepów, a także imprez kulturalnych i rozrywek. Generalnie w mniejszym stopniu wymieniają pozytywne zmiany oraz władze miejskie. Są to rzeczy które młodych ludzi mogą mniej interesować, lub zwracają uwagę na efekt nie zaś na działanie sprawcze.

Rycina 2. Schemat wskazań co mieszkańcy najbardziej lubią w mieście

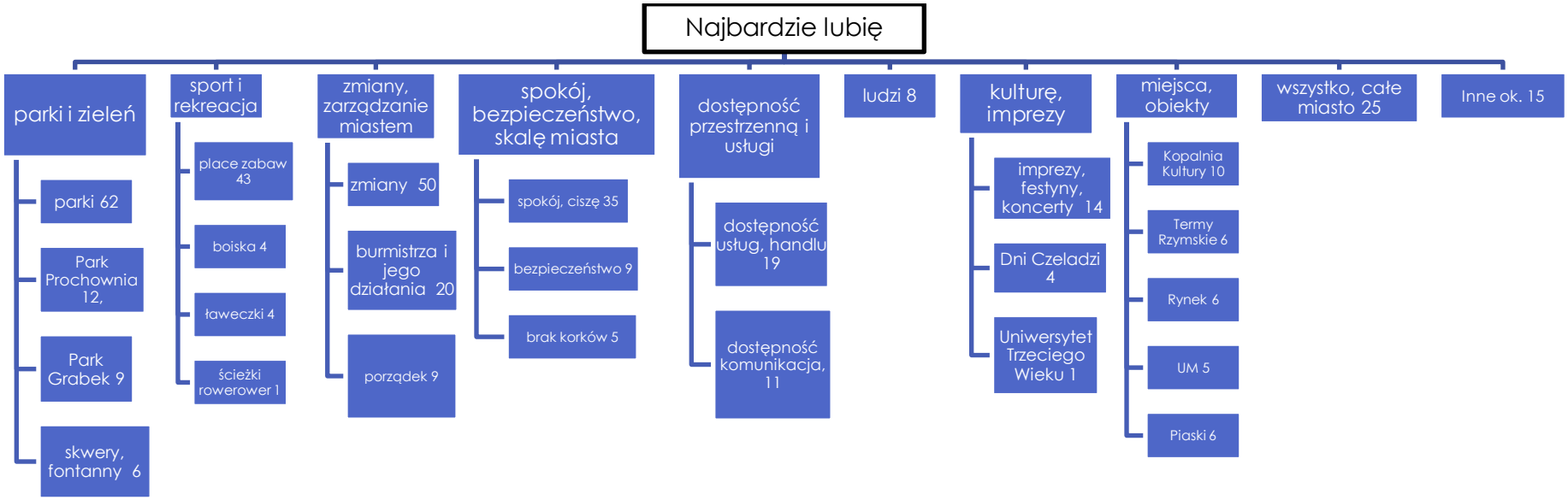

Uwaga: podane liczby są orientacyjną częstością odpowiedzi respondentów.
Źródło: opracowanie własne

3.3.2 W MIEŚCIE NAJBARDZIEJ NIE LUBIĘ...

Mieszkańcy mieli również możliwość wyrazić czego najbardziej nie lubią w mieście. Zestaw uzyskanych odpowiedzi był rozbudowany rodzajowo. Cześć nielubianych rzeczy ujawniła się w dalszej części badania w ocenie wybranych aspektów życia. Wnioski z tej części wywiadu można opracować wyłącznie poprzez komasację odpowiedzi w wiązki tematyczne (rycina 3).

Najczęściej wymienianą nielubianą rzeczą w Czeladzi jest zły stan dróg i chodników. Element ten wskazuje około 30 osób. Kategorię tę można wiązać z infrastrukturą, ale ze względu na jej liniowy charakter, a także częstość wskazań należy wymienić oddzielnie. Respondenci wskazują na zły stan, utrudniający poruszanie się po mieście. Jest to kwestia łatwo zauważalna przez mieszkańców, a zarazem korelująca z niską oceną dróg i chodników w ocenie parametrycznej wybranych aspektów życia w mieście.

Kolejną wskazywaną kwestią są rozliczne braki infrastrukturalne. Jako pierwszy wymieniany jest brak parkingów (16 wskazań). Nadmierny rozwój motoryzacji sprawił, że osiedla i drogi osiedlowe zostały zastawione samochodami, co utrudnia poruszanie się. Respondenci zdają sobie sprawę, że jest to problem systemowy występujący w wielu miastach Polski. Cześć z nich widzi pilną konieczność dobudowania nowych miejsc parkingowych.

Deficyty infrastrukturalne można pogrupować na te związane z infrastruktura społeczną tj. brak dużego kina (11 wskazań), a także „straszącego" kina (8 wskazań), zaniedbanego szpitala (2 wskazania), oraz infrastrukturą rekreacyjno-sportową: brak basenu (8 wskazań), braki infrastruktury sportowej, w tym boisk do siatkówki, koszykówki, ścieżek rolkowych, skateparku (6 wskazań), siłowni (6 wskazań), w tym siłowni z sauną (1 wskazanie). Wymieniono także inne braki infrastrukturalne, w których najczęściej pojawia się mała liczba ławek (11 wskazań).

Respondenci wymienili także w kategorii rzeczy nielubianych braki twardej infrastruktury technicznej tj. kanalizacja (2 wskazania), gazyfikacja (2 wskazania), brak podłączenia do sieci CO, brak nowych mieszkań do kupna dla rodziny w rozsądnych cenach (3 wskazania) nieremontowane kamienice, brak dworca PKP (2 wskazania) czy też brak monitoringu (2 wskazania).

Jako rzeczy nielubiane wskazywano braki w zagospodarowaniu przestrzeni, brak dostępu do zbiorników wodnych (3 wskazania). Największym grzechem w organizacji przestrzenni wskazywanym przez respondentów jest zabetonowywanie dużych powierzchni i związana z nią eliminacja zieleni. Uwaga dotyczyła także płyty rynku, często wskazywanego jako nielubiany. Brak zieleni a w konsekwencji cienia, dotyczy także placów zabaw dla dzieci, przez co ograniczona jest użyteczności takich miejsc. Do innych wątków w ramach tej

kategorii wymienić można wysokie krawężniki, czy samochody pozostawiane na pasach zieleni.

Wysoko w kategorii rzeczy nielubianych znalazł się bałagan, brud i ogólny brak estetyki (25 wskazań). W tej grupie wymienia się zbyt małą częstość koszenia traw (8 wskazań), wskazując, że o zieleń trzeba dbać, również tą położoną bardziej na uboczu. Ujawnił się też problem braku sprzątania odchodów po psach, co wiązane jest wciąż z kwestiami świadomości i kultury mieszkańców.

Mieszkańcom przeszkadza także hałas (24 wskazania). Ta kategoria dotyczy ruchu ulicznego, ale także zaburzania ciszy nocnej w pobliżu nocnych sklepów monopolowych (4 wskazania). Tego typu uwagi pojawiały się głównie w Centrum. Hałas i tumult miejski z nim wiązany ograniczał też poczucie prywatności.

Bardzo znaczącym minusem wskazywanym przez respondentów jest kwestia zbyt ograniczonych możliwości rozrywki (27 wskazań). Pojawiało się nawet określnie *„totalny brak rozrywki"*. Pytani mówią, że nie ma gdzie wyjść, pobawić się, że jest to tylko miasto sypialnia, a przez to jest tutaj nudno. Według respondentów brakuje kawiarni, pubów, restauracji, dyskotek, tawerny itp. Mała liczba atrakcji dotyczy wszystkich kategorii wiekowych, w tym również seniorów. Czasami wskazuje się na dysproporcje w rozwoju infrastruktury. Koncentracja działań obejmuje głównie najmłodszych mieszkańców Czeladzi, zaś potrzeby osób dorosłych są marginalizowane.

Jako nielubiane wskazywano także problemy z ograniczonym dostępem do usług handlowych. Specyfika tych uwag dotoczyła niewielkiej gamy sklepów na osiedlach, a także dominację sieciowych dyskontów. Pojawiły się także uwagi krytyczne co do nowego targowiska (4 wskazania). Wskazano także małą liczbę usług drobnej przedsiębiorczości np. szewc.

Poważnym problemem identyfikowanym przez respondentów są ogólnie mówiąc stosunki międzyludzkie oraz niski poziom kultury (15 wskazań). Respondenci wymienili tutaj pijaństwo, wandalizm, uciążliwie zachowującą się młodzież, chamstwo. Wymieniono także pejoratywne zachowania małomiasteczkowe, powodujące że wszyscy wiedzą wszystko i są wścibscy. Nietypowym negatywnym zachowaniem są wyścigi uliczne na ulicy Kombatantów.

Znaczna liczba negatywnego odbioru miasta dotyczy władzy i sposobu zarządzania miastem oraz związanych z nimi usług publicznych (łącznie 23 wskazania). Najczęściej w gronie tym można wymienić złą jakość wody (6 wskazań), która przy tym według respondentów jest droga, zadłużenia miasta i inwestycji na kredyt (3 wskazania), niekompetencji urzędników (2 wskazania), polityki burmistrza i chybionych inwestycji (np. budowania stadionu przy braku drużyny), arogancji władzy i nie dotrzymywanie danego słowa (2 wskazania), niepotrzebnych bilbordów (2 wskazania) czy słabej strony internetowej urzędu miasta (2 wskazania). Inną nielubianą uciążliwością życia w mieście są

remonty (4 wskazania), przy czym respondenci rozumieją ich konieczność, ale nie akceptują zbyt wolnego tempa realizacji.

W gronie nielubianych miejsc najczęściej pojawia się rynek (10 wskazań). Do jego wad zalicza się małą funkcjonalność, wynikającą z nieprzyjaznej zarówno do chodzenia jak i ruchu kołowego kostki. Brakuje ławeczek i usług, głównie gastronomicznych. Są tam tylko sklepy spożywcze i banki, rynek jest zbyt nasłoneczniony a ilość zieleni jest niewystarczająca. Według respondentów potrzebna jest zwykła droga z przystankiem. Część pytanych uważa, że stary rynek był po prostu lepszy. Niewątpliwie rynek jest pewnym rozczarowaniem. Jest on częściej postrzegany jako coś nielubianego aniżeli kategoria wymieniana jako lubiana. Może to świadczyć o tym, że nie spełnia on swojej funkcji. Temat drenażu centrów miast jest znany w literaturze przedmiotu, które przegrywają w konkurencji z dużymi centrami handlowymi. Oprócz rynku jako najbardziej nielubiane pojawia się wskazanie na byłe Osiedle Nowotki (2 krotnie), ulicę Szpitalną, Józefów i Piaski. W dwóch pierwszych przypadkach, miejsca te identyfikowane są jako skupiska patologii a zarazem obszary niebezpieczne.

Jako nielubiane pojawiły się także kwestie komunikacji. Mowa tutaj o małej liczbie połączeń do Katowic (3 wskazania), progach zwalniających (2 wskazania), a także braku rond oraz propozycji nowych świateł. Te ostatnie elementy nawiązują do organizacji ruchu kołowego w mieście.

W gronie nielubianych rzeczy pojawiają się także instytucje. Najwięcej niechętnych skojarzeń wiązano ze Strażą Miejską (3 wskazania), spółdzielnią mieszkaniową (2 wskazania) oraz Policją (1 wskazanie). W przypadku miejskich służb mundurowych tradycyjnie pojawia się przy tej okazji postulat likwidacji tej formacji.

W grupie rzeczy nielubianych respondenci wymienią także kwestie złego stanu środowiska. Dominuje smog, na który wskazuje sześć osób. Ponadto wymieniany jest uciążliwy zapach z Milowic i Siemianowic Śląskich (5 przypadków), a także spaliny samochodowe i niemiły zapach Brynicy.

Mała liczba miejsc pracy została 5 razy wymieniona jako rzecz najbardziej nielubiana. Respondenci zwracają uwagę na strukturę gospodarczą miasta, aby Czeladź nie była tylko „sypialnią". Praca jest tylko w handlu i logistyce, brak przemysłu.

Z innych oryginalnych wskazań rzeczy najbardziej nielubianych należy wymienić niechęć do gołębi, tłumów, małej ilości kwitnących krzewów czy uciążliwej syreny pożarowej.

Wykazane negatywne odczucia związane z miastem dotyczą głównie spraw bytowych. Wymienione bolączki są o tyle korzystne, że mogą być w większości poprawione przez samo miasto. Są one wskazówką do organizacji przestrzenni, a także działań związanych z ograniczaniem deficytów infrastrukturalnych. Część wad miasta zahacza o strefę rynkową, i te kwestie wymagają kształtowania warunków do ich uzupełniania w sposób komercyjny. Mowa tu o usługach, w tym sferze rozrywki czyli tzw. sektor usług czasu wolnego. Podobnie dotyczy to kwestii niezbyt mocno eskalowanych braków rynku pracy. Badania wykazują rosnącą świadomość ekologiczną, gdyż pytani wskazywali na uciążliwości związane ze smogiem, a także niemiłym zapachem powietrza.

Rycina 3. Schemat wskazań czego mieszkańcy najbardziej nie lubią w mieście

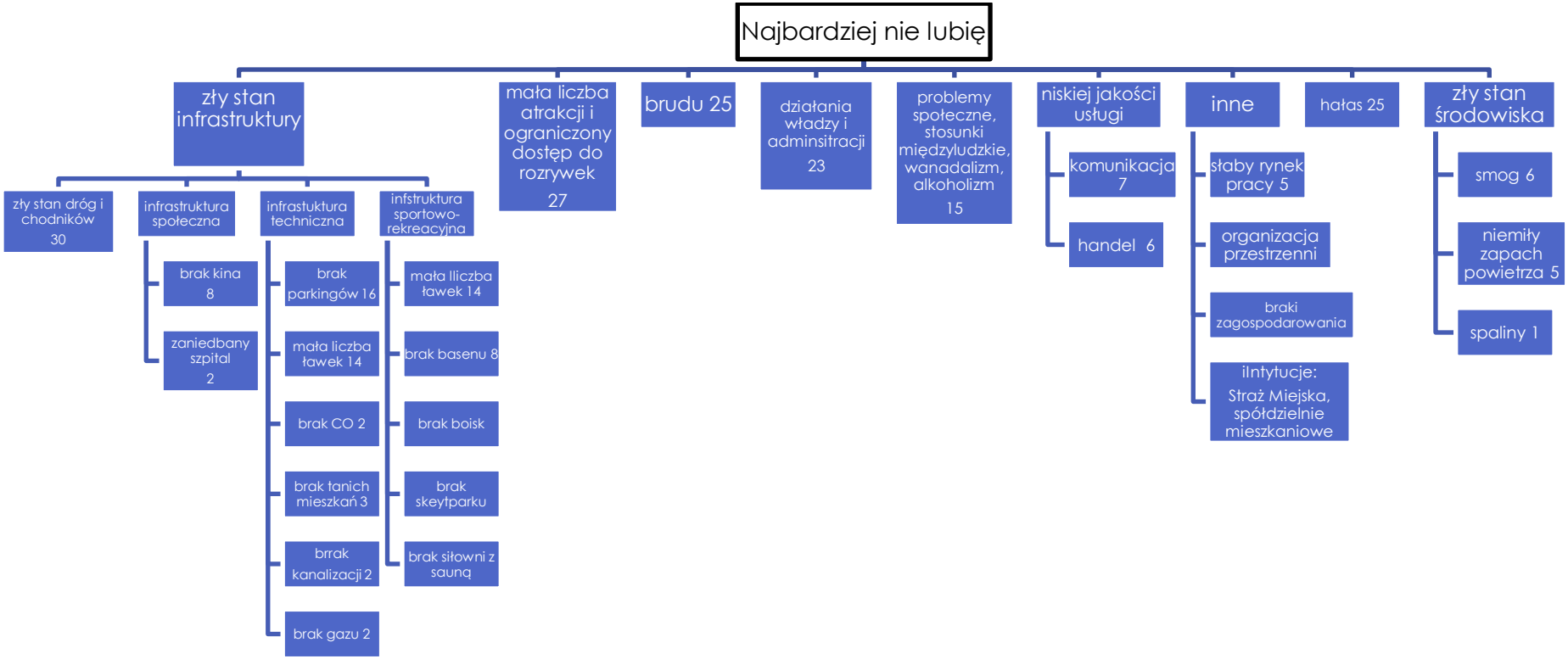

Uwaga: podane liczby są orientacyjną częstością odpowiedzi respondentów.
Źródło: opracowanie własne

Rzeczy nielubiane przez młodzież

Najbardziej nielubiane przez młodzież są dwie kwestie. Pierwszą jest szereg patologii, społecznych tj.: pijaństwo, wandalizm, obszary niebezpiecznych osiedli (13 wskazań). Wynika z tego, że młodzież dosyć wyraźnie dotyka ten rodzaj dysfunkcji. O podobnym charakterze są dwa wskazania mówiące, że nie lubią ludzi, ewentualnie biedy mieszkańców.

Druga równie podnoszoną sprawą jest wskazywany brak dworca PKP. Trudno to wyjaśnić, czy jest to kwestia żartu, czy raczej powszechnego kompleksu – bo raczej nie realnej potrzeby.

Kolejne trzy miejsca zajmują wspólnie brak basenu, mało atrakcji i miejsc spotkań oraz stan środowiska. Kwestia basenu jest oczywistym brakiem infrastrukturalnym. Mało atrakcji w mieście – szczególnie dla młodzieży, również może stanowić element zniechęcający do Czeladzi. Uczniowie twierdzą, że są atrakcje dla dzieci a młodzież została w tym względzie zaniedbana. Pojawiło się ciekawe stwierdzenie, że nielubianą rzeczą jest „cisza – wymarłe miasto", jako synonim tego że nic się tutaj nie dzieje. Kwestie środowiskowe obejmują jakość powietrza, smog ale także kwestię uciążliwego zapachu.

W dalszej kolejności młodzież zwraca uwagę na tkankę mieszkaniową (6 osób), mówiąc o nieremontowanych zniszczonych kamienicach czy nawet osiedlach. Podnoszą tym samym widoczny problem makroskalowy. Podobnym nielubianym deficytem infrastrukturalnym jest zły stan dróg (5 wskazań) oraz chodników (3 wskazania).

Przy tej okazji – jak na uczniów przystało, pięć wskazań jako element nielubiany w mieście wymieniało szkołę, nauczycieli czasami też klasę. Również pięć wskazań dotyczyło niechęci do władz, policji, straży miejskiej, świadków Jehowy czy kościołów. Wskazania te mogą budzić pewien niepokój, a w odniesieniu do grup wyznaniowych mogą wskazywać na brak tolerancji.

W oczach młodzieży jako rzecz nielubiana jest zbyt mała ilość zieleni (5 wskazań), a także jej wycinanie. Szkoda, że brudna rzeka jest również wymieniana w grupie rzeczy najbardziej nielubianych (4 wskazania).

W dalszej kolejności jako rzeczy nielubiane są wymieniane: korki (4 wskazania), połączenia komunikacyjne (3 wskazania), stadion (3 wskazania). W gronie deficytów traktowanych jako rzeczy nielubiane wymieniane są: ścieżki rowerowe (4 wskazania), mała liczba sklepów i kolejki w nich (2 wskazania), brak siłowni (2 wskazania). Jednostkowo pojawią się takie kwestie jak hałas, złe oświetlenie czy sygnalizacja świetlna.

Wskazania młodzieży względem osób dorosłych silniej akcentują niekorzystny obraz tkanki społecznej, wyrażające się widocznymi patologiami, co skutkuje mniejszym poczuciem bezpieczeństwa. Kolejną kwestią są braki infrastrukturalne, przy czym młodzież wskazuje na brak dworca PKP. Dorośli częściej zwracają uwagę na infrastrukturę techniczną, młodzież zaś na wyposażenie rekreacyjno-sportowe. Wyjątkiem jest ważne wskazanie wśród gimnazjalistów zły stan tkanki mieszkaniowej (kamienic).

3.4 OCENA RÓŻNYCH ASPEKTÓW ŻYCIA W MIEŚCIE

3.4.1 OCENA POSZCZEGÓLNYCH SFER ŻYCIA

Respondenci mieli za zadanie ocenić 16 różnych aspektów życia w mieście, w skali od 1 do 5, gdzie 1 oznaczało bardzo źle, 5 – bardzo dobrze. Użycie typowej skali ocen szkolnych ułatwiło respondentom parametryzację wybranych aspektów życia w mieście. Pytany mógł również stwierdzić że nie ma zdania, zwłaszcza w sytuacji kiedy nie korzysta i nie ma styczności z daną sferą życia w mieście. Rozpiętość średnich ocen wahała się od 2,54 w przypadku warunków do rozwoju własnego biznesu do 4,31 w zakresie dostępności do placówek handlowych (wykres 4).

Na 16 branych pod uwagę aspektów trzy z nich uzyskały średnią ocenę powyżej 4,0. Większość, bo aż 10 aspektów mieści się w przedziale od 3 do 4, z czego 7 nie przekracza poziomu 3,5. Trzy kwestie uzyskały noty poniżej 3,0. Są to odpowiednio ścieżki rowerowe, stan służby zdrowia oraz najgorzej wypadające warunki do rozwoju własnego biznesu.

Jeden z aspektów (dostępność placówek handlowych) uzyskał jako dominującą ocenę 5. W 9 przypadkach najczęściej pojawiała się 4, trzykrotnie dominowała 3. Ocena 2 była dominująca w przypadku waloryzacji ścieżek rowerowych oraz warunków do rozwoju własnego biznesu.

Największe różnice w ocenie dotyczyły takich kwestii jak, warunki do rozwoju własnego biznesów, stan służby zdrowia oraz poziom rozwoju ścieżek rowerowych. Najmniejsze rozbieżności zdań odnotowano w przypadku oceny dostępności do placówek handlowych, odbioru stanu terenów zielonych oraz oceny komunikacji miejskiej. Skala otrzymanej zmienności jest, mała ewentualnie przeciętna (tabela 9).

Większość ocen wykazuje korzystną asymetrię lewostronną (wynik ujemny). Najsilniejsza asymetria występuje w przypadku dostępności placówek handlowych (wykres 5). Najbardziej symetryczny rozkład dotyczy oceny komunikacji miejskiej oraz stanu trenów zielonych. Interpretując skalę i kierunek asymetrii należy, brać pod uwagę także poziom średniej ocen w danym zakresie.

Na 16 badanych aspektów, w większość bo w 9 przypadkach lepsze oceny wskazały kobiety, w jednym przypadku średnie były równe, a w 6 aspektach oceny były lepsze po stronie mężczyzn. Największa dysproporcja z przewagą ocen po stronie kobiet dotyczyła stanu dróg gminnych, dostępności lokali gastronomicznych oraz budowania nowych domów (tabela 10). Z kolei wyższość ocen mężczyzn zaznaczyła się przede wszystkim w przypadku poziomu bezpieczeństwa, dostępności placówek handlowych oraz kwestii tworzenia miejsc pracy.

Najbardziej krytyczne wobec różnych wymiarów życia w mieście były osoby w wieku 35 - 44 lata, które dały najniższe oceny w 6 z 16 kategorii. Nieco mniej krytyczni byli respondenci w wieku 25-34 lata (4 minimalne wartości). Z kolei najczęściej najwyższe noty odnotowano w najmłodszej kategorii wieku 18-24 lata (6 płaszczyzn), a także w przedziale 45-54 lat (4 aspekty).

W zależności od poziomu wykształcenia najkorzystniej sytuacje oceniały osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (10 elementów) oraz średnim ogólnym (5 wymiarów). Najbardziej krytyczne sądy wyrażały osoby z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym (8 aspektów) oraz z wykształceniem wyższym (7 aspektów).

W układzie przestrzennym najlepszą sytuację wykazali respondenci z Centrum, którzy w 8 kategoriach byli najbardziej pozytywni przy równoczesnym najgorszym wyniku tylko w dwóch wymiarach (rycina 4). Mieszkańcy Piasków dali najwyższe oceny również w 8 aspektach, ale równocześnie w 6 byli najbardziej krytyczni. Najgorzej ocenili miasto mieszkańcy Zarzecza, gdzie w 8 aspektach były to wartości minimalne i tylko w jednym przypadku wartość najlepsza (egzekwio z Centrum stan ścieżek rowerowych). Największe różnice dotyczyły oceny dostępności lokali gastronomicznych, placówek handlowych oraz stanu chodników. Z kolei najmniejsze różnice ocen odnotowano w zakresie tworzenia miejsc pracy, infrastruktury sportowej oraz poziomu bezpieczeństwa.

Wykres 4. Średnia ocen wybranych aspektów życia w mieście

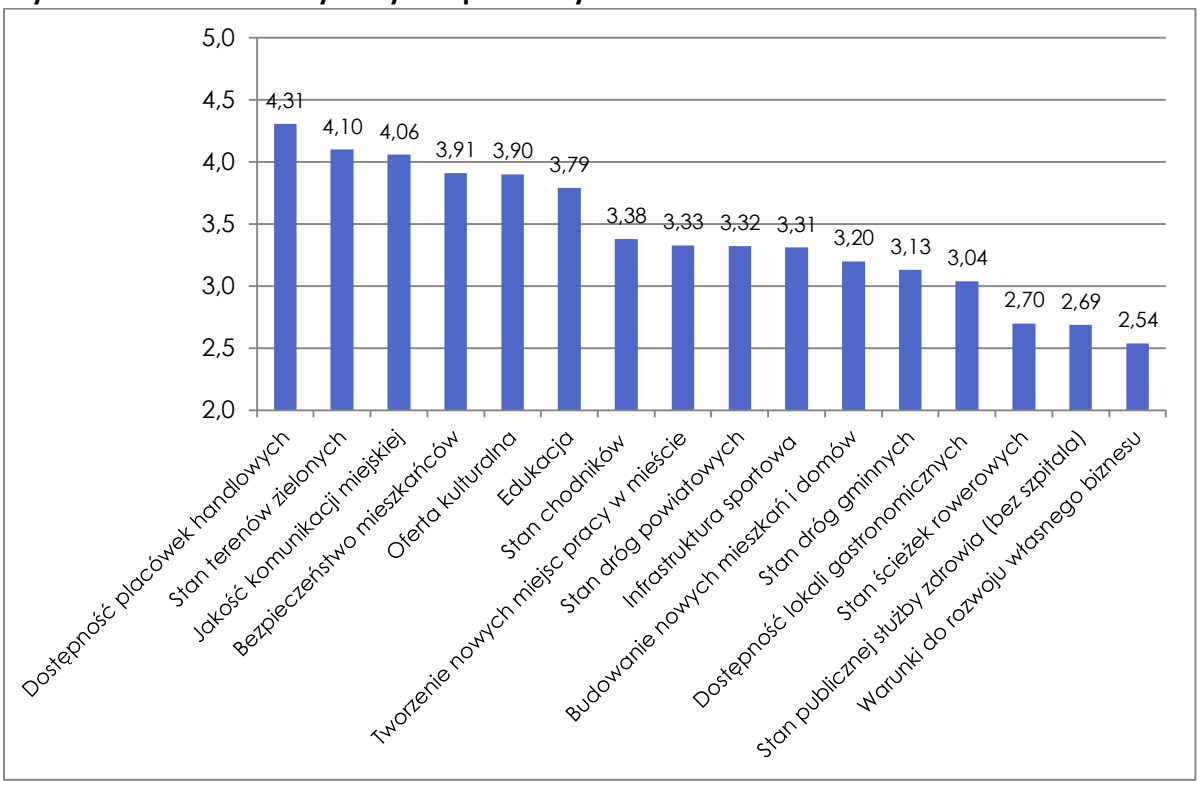

Skala ocen 1 – bardzo źle, 5 – bardzo dobrze
Źródło: opracowanie własne *N=420*

Zdecydowanie lepiej oceniały poszczególne wymiary życia w mieście osoby mieszkające tutaj od urodzenia. W 14 kategoriach dali wyższe noty niż ludność napływowa. Przybyli do Czeladzi ocenili wyżej jedynie poziom bezpieczeństwa oraz stan służby zdrowia (nieznacznie).

Typ miejsca zamieszkania wskazuje na przewagę ocen wśród osób mieszkających w domach jednorodzinnych. Równocześnie respondenci mieszkający w domach jednorodzinnych tylko w trzech kategoriach ocenili warunki najgorzej. Mieszkańcy bloków i kamienic wykazali równą liczbę najgorszych wyników (po siedem), ale to w tej drugiej grupie było więcej wyników najkorzystniejszych (6 przypadków).

1. DOSTĘPNOŚĆ PLACÓWEK HANDLOWYCH

Dostępność do placówek handlowych uzyskała najwyższą ocenę wśród ocenianych aspektów. Przeszło 50% respondentów oceniło tą kwestię na 5. Na taki odbiór zjawiska niewątpliwie wpłynęła bliskość centrum handlowego M1. Część jednak respondentów sygnalizowała braki w tym zakresie, w części centralnej miasta. Podkreślano ze oprócz dyskontów brakuje sklepów przemysłowych czy obuwniczych. Część pytanych zwraca uwagę na niedobór małych sklepów. Dostępność placówek handlowych wyżej ocenili mężczyźni, a także osoby nieco starsze szczególnie w wieku 45-64 lat. Najgorzej kwestię tą oceniały osoby z wyższym oraz podstawowym wykształceniem. Występuje duża dysproporcja w ocenie według miejsca zamieszkania. Najlepiej widzą tą mieszkańcy Piasków, zdecydowanie zaś najgorzej osoby z Zarzecza. Ten układ nawiązuje do rozmieszczenia placówek handlowych oraz bliskości centrum M1 w pobliżu Piasków.

2. STAN TERENÓW ZIELONYCH

Stan terenów zielonych najczęściej oceniany był na 4 (48% wskazań), niewiele osób bo łącznie 3,6% ocenia ten aspekt na 1 lub 2. Ocena ta nawiązuje silnie do wskazań elementów najbardziej lubianych w mieście. Mężczyźni wyżej ocenili stan terenów zielonych oraz osoby starsze. Zdecydowanie najgorzej oceniły ją osoby z wyższym wykształceniem. Ponownie najkorzystniej widzą to mieszkańcy dzielnicy Piaski, najgorzej respondenci mieszkający w Centrum. Być może wynika to z bliskości i położenia obszarów zielonych.

3. JAKOŚĆ KOMUNIKACJI MIEJSKIEJ

Komunikacja miejska również uzyskuje pozytywne oceny wśród mieszkańców miasta. Dominują 4, przy czym wraz z piątkami mają one łączny udział przeszło 72%. Biorąc pod uwagę wielkość miasta, jego położenie oraz liczbę połączeń można uznać, że odczucia respondentów są adekwatne do faktycznej dostępności komunikacyjnej. Komunikację miejską lepiej oceniają mężczyźni. W grupach wieku najwyższa średnia dotyczy osób młodych w wieku 18-24 lata oraz starszych, gorzej zaś wypada wśród osób w przedziale 25-44 lat. W układzie przestrzennym różnice nie są zbyt duże, ale najlepsze oceny wystawiono na Piaskach, najgorsze zaś na Zarzeczu. Około 10% respondentów nie miało

zdania na temat komunikacji miejskiej. Były to głównie osoby które nie korzystały z transportu publicznego.

W nawiązaniu do badań z 2016 roku można stwierdzić, że mieszkańcy w obu wywiadach pozytywnie ocenili komunikację miejską. Wcześniejszy sondaż wskazał, że mieszkańcy wysoko cenią dostępność i jakość komunikacji. W tym wypadku ma miejsce kontynuacja poglądów, co potwierdza pozytywny odbiór transportu publicznego.

4. BEZPIECZEŃSTWO MIESZKAŃCÓW

Ważna sfera bezpieczeństwa mieszkańców znalazła się na wysokim 4 miejscu. Ten aspekt życia w mieście jako pierwszy uzyskuje średnią poniżej 4,0. Najwięcej osób bo prawie 48% oceniło stan bezpieczeństwa na 4. Bardzo mało, bo tylko 0,5% stwierdziło że jest bardzo źle. Osób nisko oceniających bezpieczeństwo jest reaktywnie niewiele. Grupa ta obejmuje 4% pytanych, którzy twierdzą że jest bardzo źle. Lepiej poziom bezpieczeństwa oceniają mężczyźni (średnia powyżej 4,0). Granica oceny 4,0 została przekroczona w przedziałach wieku powyżej 45 lat, zaś najgorzej wypada w przedziale 25-34 lat. Najmniej bezpiecznie czują się osoby z najniższym i najwyższym wykształceniem. Różnice w ocenie ze względu na dzielnicę zamieszkania respondenta są niewielkie, przy czym nominalnie najlepiej sytuacja wygląda na Piaskach, najgorzej zaś w Centrum. Najbardziej bezpiecznie czują się mieszkańcy domów jednorodzinnych, najgorzej zaś osoby mieszkające w kamienicach i familokach.

O odczucia co do poziomu bezpieczeństwa pytano również w badaniach przeprowadzonych w Czeladzi w 2016 roku. Wówczas również w pięciostopniowej skali ocen, 12,9% respondentów uznało, że w miejscach publicznych jest bardzo niebezpiecznie lub niebezpiecznie. Analogiczny wynik w aktualnych badaniach sięgał 6,5%, a wiec był niższy o 6,4 p.p. Jako całkowicie bezpieczne odpowiedziało we wcześniejszych badaniach 4,4% pytanych. Aktualnie należy tą wartość porównywać z wynikiem 5, na który wskazało aż 26,2% respondentów. Wniosek z powyższych jest taki, że nastąpił wyraźny wzrost odczuwalnego poziomu poczucia bezpieczeństwa.

5. OFERTA KULTURALNA

Oferta kulturalna miasta uzyskuje głównie ocenę 4, na którą przypada prawie 45% wskazań. Nieco ponad 5% respondentów nie miało zdania w tej kwestii. Wyróżnikiem tego aspektu życia w mieście jest prawie pełna zbieżność ocen wśród różnych grup respondentów, a wyników nie różnicuje ani płeć ani też wiek respondentów. W przypadku wykształcenia ocenami *in minus* wyróżniają się osoby z najniższym poziomem wykształcenia. Najlepiej ofertę kulturalną oceniają mieszkańcy Piasek oraz osoby mieszkające w Czeladzi od urodzenia.

6. EDUKACJA

Edukacja uzyskała średnią ocenę na poziomie 3,79. Najczęściej pojawiającą się notą była 4 – prawie 36%. Udział trójek nieznacznie przewyższał liczbę wskazań na 5. Znaczna grupa, bo aż 25,5% (co czwarty pytany) nie miał zadania w tym temacie. Jest to zrozumiałe gdyż nie wszystkie osoby, szczególnie starsze mają kontakt z placówkami oświatowymi. Edukację wyżej oceniają kobiety. Najniższe oceny wskazywały osoby młode do 24 roku życia, oraz te z przedziału 35-44, czyli potencjalnie będące najbliżej tego wymiaru życia w mieście. Dobrze edukacje postrzegają osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym, najgorzej zaś osoby z wykształceniem podstawowym. Najsłabiej ocena edukacji wypada na Piaskach. Według typu zabudowy miejsca zamieszkania najgorsze noty wystawiają osoby mieszkające w kamienicach. Co ważne z punktu widzenia charakteru usługi, najlepiej postrzegają to osoby nie posiadające dzieci na utrzymaniu.

7. STAN CHODNIKÓW

Dominującą oceną określającą stan chodników jest 4, która uzyskuje 42,6%. Równocześnie przeszło 17% respondentów ocenia trotuary na 1 lub 2. Nie ma różnicy w ocenie w zależności od płci, zaś w kategoriach wieku najgorzej widzą to respondenci w wieku 35-44 lat. Być może są to osoby poruszające się po mieście z wózkami dziecięcymi. Potwierdza to poniekąd wyższa ocena stanu chodników wśród osób, które nie posiadają dzieci na utrzymaniu. Najgorzej chodniki oceniają osoby z wykształceniem podstawowym oraz wyższym. Zdecydowanie ocena chodników wypada najgorzej na Zarzeczu. Wyższe noty uzyskują chodniki wśród mieszkańców którzy są autochtonami.

8. TWORZENIE NOWYCH MIEJSC PRACY W MIEŚCIE

Dostęp do nowych miejsc pracy w mieście przez 27,9% respondentów został określony jako dobry. Bardzo źle oceniło tą kwestię 4,5% respondentów, zaś 10% dało ocenę 2. Najwyższą notę przyznało niespełna 7% respondentów. Bardzo duży odsetek respondentów (prawie ⅓) nie miało zdania w tym temacie. Lepsze zdanie w tej kwestii mieli mężczyźni. Najniższe noty wskazywały osoby w wieku 65 lat i więcej, zaś w grupie ludzi w wieku produkcyjnym oceny były niższe i wyrównane. Najkorzystniej kwestię tą widziały osoby z wykształceniem średnim, słabo zaś oceniły ten stan osoby z wykształceniem policealnym oraz wyższym. Niskie oceny wyraziły osoby prowadzące działalność gospodarczą, oraz renciści i osoby bezrobotne. Z kolei osoby niepracujące i nieszukające pracy (średnia aż 4,4) oraz kształcące się, zdecydowanie najlepiej postrzegały tą sprawę. Osoby pracujące na miejscu oceniają przyrost miejsc pracy w mieście lepiej, aniżeli ludność która pracuje poza miastem. Średnie oceny wyniosły odpowiednio 3,5 i 3,3. Jeszcze większe różnice wystąpiły w ocenie tego zjawiska wśród osób prowadzących działalność gospodarczą. Miejscowi przedsiębiorcy ocenili to średnio na 3,6, podczas gdy wśród osób mających firmy poza Czeladzią przeciętna wyniosła tylko 2,3. Niewielkie różnice występowały w innych profilach respondentów. W ujęciu przestrzennym najlepiej wypada Centrum, ale różnice są bardzo niewielkie.

Miejsca pracy w mieści oceniali również respondenci w poprzednich badaniach warunków życia w Czeladzi. Wyniki te wypadają słabo, przy czym lepiej oceniali je przedsiębiorcy. Wskazuje to jednak na pewien niedosyt w tym zakresie.

9. STAN DRÓG POWIATOWYCH

Drogi powiatowe uzyskały ocenę 3,32, co było wyższą wartością od dróg gminnych o 0,2. Dominującą oceną była 4. Wyżej oceniły tą kwestię kobiety, osoby najmłodsze i najstarsze. Wraz ze wzrostem poziomu wykształcenia ocena malała. Lepsze zdanie na temat tego typu dróg mieli emeryci i renciści. W ujęciu przestrzennym najlepiej sytuację widziały osoby zamieszkujące Piaski. W Centrum i Zarzeczu oceny były praktycznie identyczne. Można to wiązać z niedawnym remontem ulicy Nowopogońskiej na Piaskach.

10. INFRASTUKTURA SPORTOWA

Dominująca ocena infrastruktury to 3 (35,0%) przy czym niewiele mniej wskazań było na 4 (32,4%). Gorzej stan infrastruktury postrzegają mężczyźni. Bardziej krytyczne są w tym przypadku osoby w wieku 45-64 lata, a ludzie młodzi, którzy teoretycznie częściej korzystają z tej infrastruktury mają lepsze zdanie na jej temat. Krytyczne były także osoby z wykształceniem wyższym. Gorzej postrzegają bazę sportową osoby w gorszej sytuacji materialnej. W układzie dzielnic różnica jest niewielka z przewagą Piasków. Nieco lepiej widzą stan infrastruktury sportowej osoby nieposiadające dzieci na utrzymaniu.

11. BUDOWANIE NOWYCH MIESZKAŃ I DOMÓW

Kwestia oceniana głównie na 4, ale z minimalną przewagą nad oceną 3, co daje średnią na poziomie 3,2. Co piąty respondent nie miał zadania na ten temat. W tym wypadku opinie raczej wskazywały na niewielkie działania w tym zakresie, ewentualnie podkreślano że są to drogie mieszkania, a przez to trudno dostępne. Wyższe oceny wyrażały kobiety oraz osoby młode głównie do 24 roku życia. Nieznaczne różnice ujawniały się ze względu na poziom wykształcenia, w tym wypadku najkorzystniej oceniały sytuację osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym. Lepiej sprawę oceniały osoby o korzystnej sytuacji materialnej. Wyraźnie najwyżej punktowali budowanie nowych domów mieszkańcy Piasków. Bardziej pozytywnie widziały to również osoby mieszkające w domach jednorodzinnych.

12. STAN DRÓG GMINNYCH

Przeszło 41% pytanych oceniło stan dróg gminnych na 3. Rozkład ocen w tym przypadku przybiera charakter rozkładu normalnego. Ocenę złą lub bardzo złą dało łącznie przeszło 22% pytanych. Korzystniej drogi gminne oceniły kobiety oraz osoby w wieku 65 lat i więcej. Najniższe noty wystawiły z kolei osoby z wykształceniem wyższym. Według statusu na rynku pracy, najbardziej pochlebnie o drogach wyrażały się osoby na emeryturze lub rencie, a także bezrobotni. Zdecydowanie najgorzej drogi oceniali

mieszkańcy Zarzecza, a także osoby które mają na utrzymaniu dzieci. Trzeba dodać, że mieszkańcy dostrzegają różnice w jakości dróg i wskazują, że trudno do końca tak jednoznacznie ocenić tą kwestię.

13. DOSTĘPNOŚĆ LOKALI GASTRONOMICZNYCH

Respondenci nisko ocenili dostępność lokali gastronomicznych, wskazując że nie ma specjalnie gdzie wyjść. 30% badanych ocenia to na 3, ale równocześnie oceny 1 lub 2 wystawia przeszło 33% respondentów. Gorzej to widzą mężczyźni oraz osoby w wieku 35-44 oraz seniorzy, najlepiej zaś ludzie najmłodsi. Ludzie starsi też zgłaszali potrzebę większej liczby takich miejsc, niestety często przy tym dodając, że warunkują to również bliskością od miejsca zamieszkania. Najniżej oceniają to osoby z najwyższym i najniższym wykształceniem. Gorzej to widzą osoby w trudnej sytuacji materialnej, ale także te które pracują na własny rachunek. Najsłabiej kwestię lokali gastronomicznych postrzegają osoby zamieszkujące na Piaskach, najwyżej zaś oceniają dostępność mieszkańcy Centrum.

14. STAN ŚCIEŻEK ROWEROWYCH

Ścieżki rowerowe to pierwsza z kategorii która uzyskała ocenę poniżej 3,0. Dominującą oceną była 2, którą wskazało 25,5% respondentów. Większość wskazywało na małą ich liczbę, lub nawet zastanawiało się nad faktem istnienia takich tras. Wyższe noty wystawiły kobiety. Różnie wyglądał rozkład ocen według grup wieku. Najlepiej ocenili to ludzie w wieku 25-34, przy czym inni młodzi respondenci nie mieli już tak dobrego zdania w tej kwestii. Najniżej oceniały to osoby z wykształceniem podstawowym. Piaski okazały się miejscem najniższych ocen, w pozostałych częściach miasta ocena była taka sama. Nieco lepiej sprawę postrzegali mieszkańcy domów jednorodzinnych.

15. STAN PUBLICZNEJ SŁUŻBY ZDROWIA

Sporo krytycznych uwag kierowanych jest pod adresem ochrony zdrowia. Respondenci podkreślają, że dotyczy to ogólnie publicznej służby zdrowia. Zwracali również uwagę, że różnica pomiędzy przychodniami a szpitalem jest duża, z przewagą placówek lecznictwa ambulatoryjnego. Największą uciążliwością związaną z ochroną zdrowia są długie kolejki i oczekiwanie na świadczenia, według części respondentów dłuższe niż w innych miastach. Dominującą oceną jest co prawda 3, ale na 1 i 2 przypada prawie 42% głosów. Nieznacznie lepiej służbę zdrowia oceniają kobiety. W grupie wiekowej niezadowolonych z jakości służby zdrowia zdecydowanie przeważają osoby w wieku 25-44 lat. Najkorzystniej placówki ochrony zdrowia ocenili najmłodsi respondenci w wieku 18-24 lat oraz co może dziwić osoby starsze, które zapewne częściej korzystają z tych placówek.
Najlepiej służbę zdrowia oceniają mieszkańcy Centrum, najgorzej respondenci z Piasków. Bardziej krytyczni wobec służby zdrowia są badani mieszkający w blokach, a także ci którzy posiadają dzieci na utrzymaniu.

Niższe oceny służby zdrowia rosną wraz z obniżaniem poziomu sytuacji materialnej respondenta. Słabo placówki ochrony zdrowia oceniają osoby prowadzące własną działalność gospodarczą, którzy być może częściej korzystają z prywatnych usług medycznych. Z kolei osoby niepracujące ale także renciści, stosunkowo dobrze oceniają służbę zdrowia.

16. WARUNKI DO ROZWOJU WŁASNEGO BIZNESU

To kategoria oceniona najniżej przez mieszkańców Czeladzi. Tylko 2,6% oceniło je jako bardzo dobre, zaś 19% wskazało na ocenę 2. Najliczniejsza jednak grupa respondentów nie miała zdania w tej kwestii i obejmowała 42,9% pytanych. Świadczy to o trudności oceny tej płaszczyzny życia społeczno-gospodarczego miasta, jak również może wskazywać że niewielu respondentów w ogóle zastanawiało się lub próbowało realizować własną działalność gospodarczą. Ocena nie różni się w populacji kobiet i mężczyzn. Natomiast dosyć znacznie różni się w zależności od wieku i wykształcenia respondenta. Najlepiej oceniają te warunki osoby młode w wieku 25-34 lata oraz z wykształceniem średnim ogólnym. Najniższe oceny wyrażały osoby z niskim wykształceniem. Najkorzystniej tą kwestię postrzegają renciści, osoby niepracujące a także te, które już prowadzą własną działalność. Osoby które prowadzą działalność gospodarczą w Czeladzi, oceniają to wyżej aniżeli miejscowi przedsiębiorcy, którzy mają swe firmy poza miastem. Średnia wyniosła odpowiednio 3,0 oraz 2,3. Świadczy to, że osoby mające firmy poza Czeladzią są bardziej sceptyczne co do działalności na terenie miasta. Również osoby pracujące na miejscu, a więc te aktywne na rynku pracy, wyżej oceniają możliwości prowadzenia działalności w stosunku do pracujących poza miastem. W tych grupach średnia wynosiła odpowiednio 2,7 i 2,4.

Kwestia ta był także nisko pozycjonowana przez respondentów w 2016 roku. Wówczas również lepiej oceniali ją przedsiębiorcy niż pozostali respondenci. Orientacja w tej sprawie była jeszcze gorsza niż obecnie, gdyż na pytanie o warunki do rozwoju własnego biznesu nie opowiedziało 62% respondentów, a w kwestii wsparcia udzielanego przez miasto przedsiębiorcą nie odpowiedziało 75% indagowanych.

Wykres 5. Ocena wybranych aspektów życia w mieście

Skala ocen [1 – bardzo źle, 5 – bardzo dobrze]

Dostępność placówek handlowych

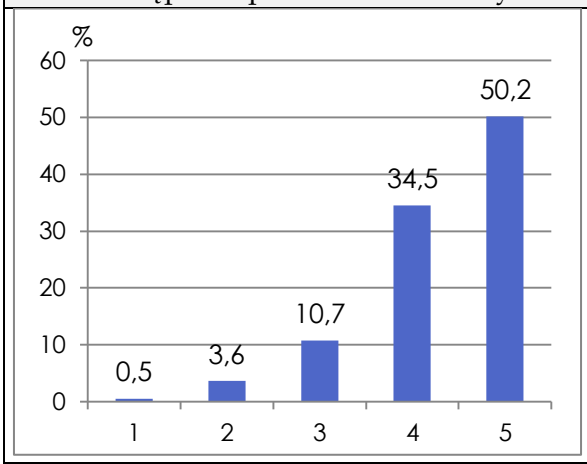

$\bar{x}$ = 4,31 N=418 trudno powiedzieć = 2; 0,5%

Stan terenów zielonych

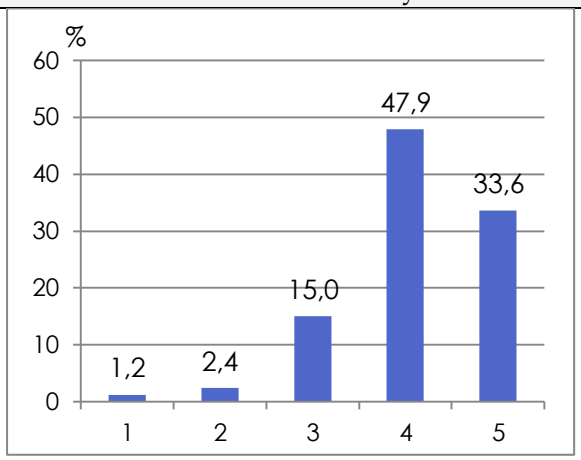

$\bar{x}$ = 4,10 N=420 trudno powiedzieć = 0; 0,0%

Jakość komunikacji miejskiej

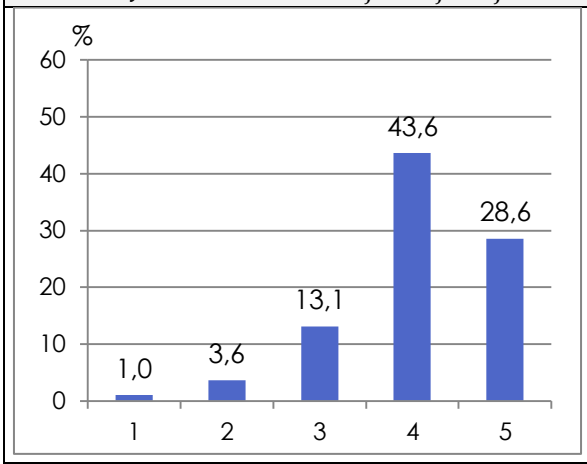

$\bar{x}$ = 4,06 N=377 trudno powiedzieć = 43; 10,2%

Bezpieczeństwo mieszkańców

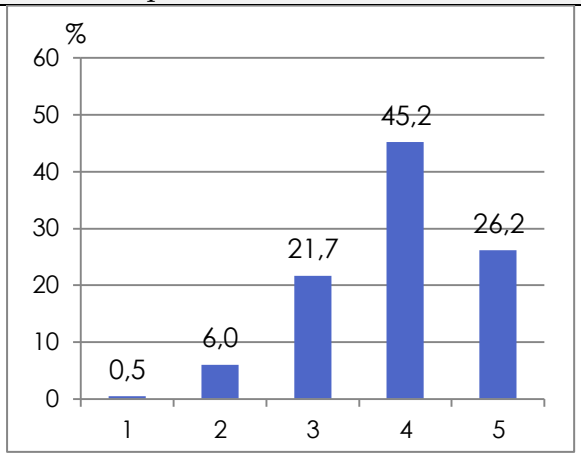

$\bar{x}$ = 3,91 N=418 trudno powiedzieć = 2; 0,5%

Oferta kulturalna

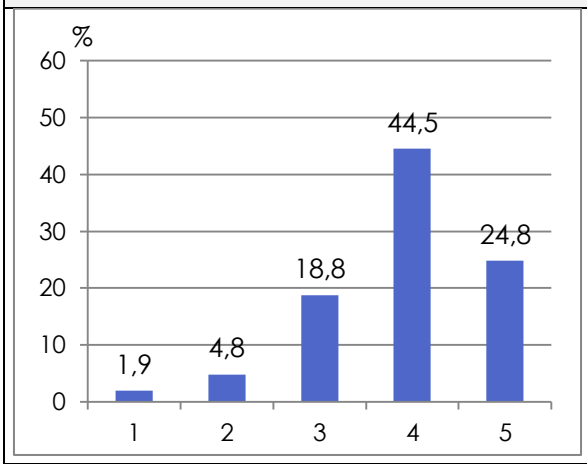

$\bar{x}$ = 3,90 N=398 trudno powiedzieć = 22; 5,2%

Edukacja

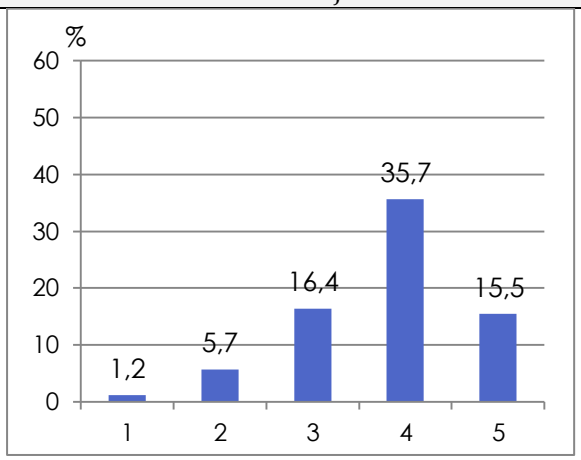

$\bar{x}$ = 3,79 N=313 trudno powiedzieć = 107; 25,5%

Stan chodników

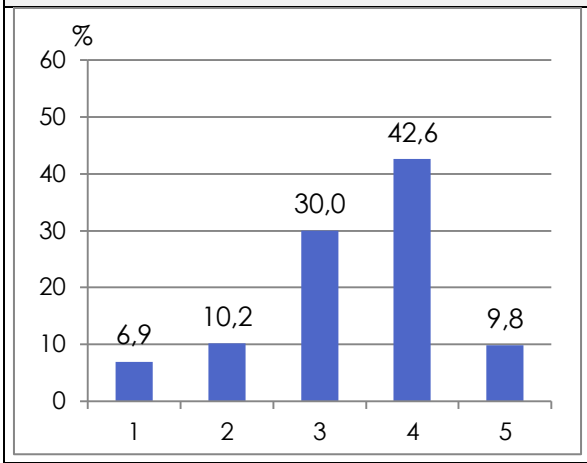

$\bar{x}$ = 3,38 N=418 trudno powiedzieć = 2; 0,5%

Tworzenie nowych miejsc pracy

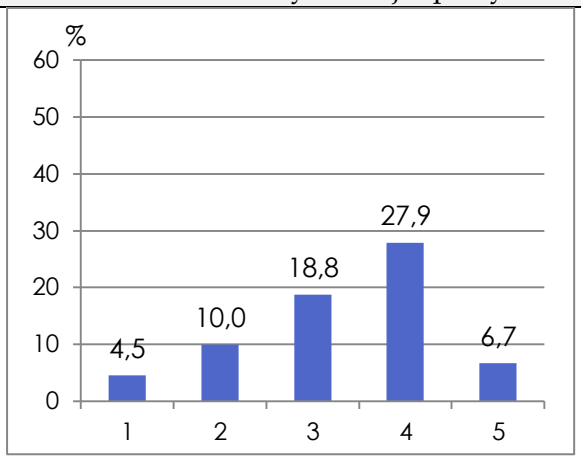

$\bar{x}$ = 3,33 N=285 trudno powiedzieć = 135; 32,1%

Stan dróg powiatowych

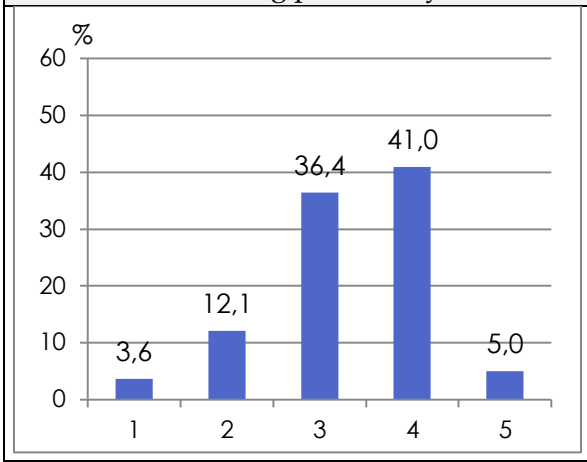

$\bar{x}$ = 3,32 N=412 trudno powiedzieć = 8; 1,9%

Infrastruktura sportowa

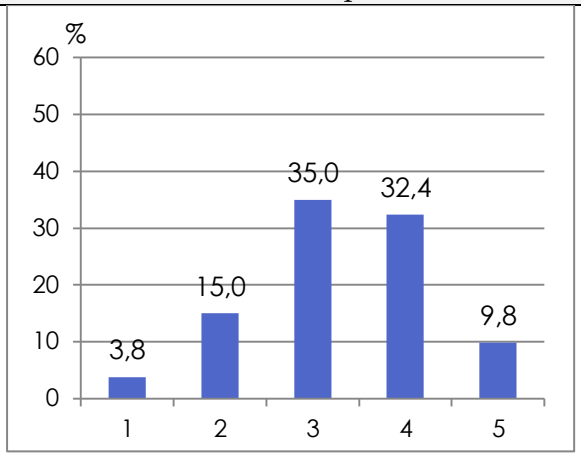

$\bar{x}$ = 3,31 N=403 trudno powiedzieć = 17; 4,0%

Budowanie nowych mieszkań i domów

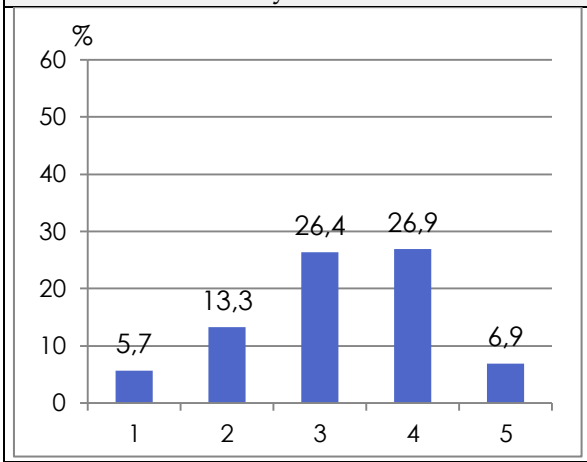

$\bar{x}$ = 3,20 N=333 trudno powiedzieć =87; 20,7%

Stan dróg gminnych

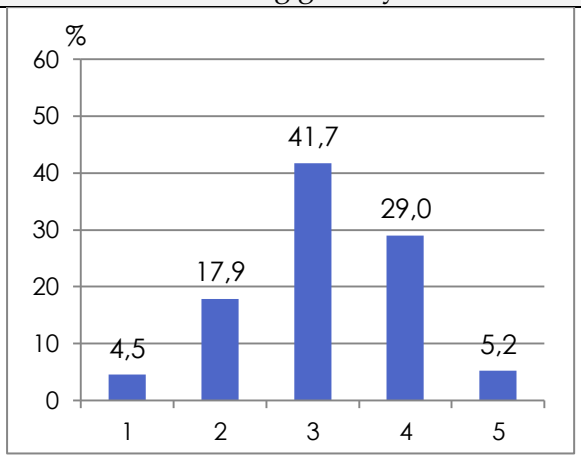

$\bar{x}$ = 3,13 N=413 trudno powiedzieć =7; 1,7%

Dostępność lokali gastronomicznych	Stan ścieżek rowerowych
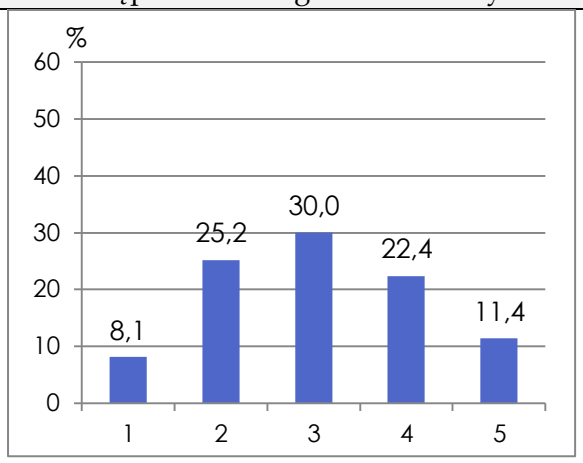	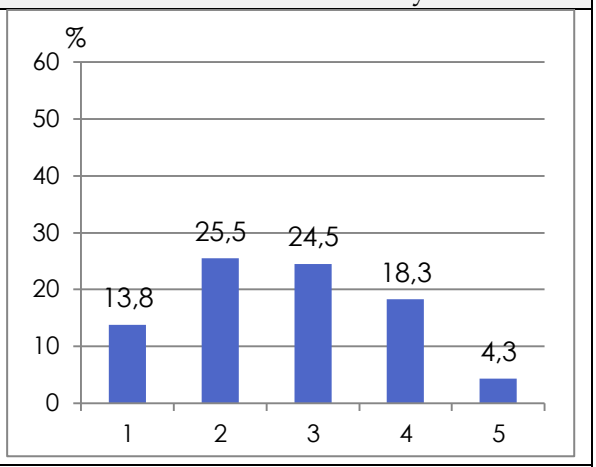
$\bar{x}$ = 3,04 N=408 trudno powiedzieć =12; 2,9%	$\bar{x}$ = 2,70 N=363 trudno powiedzieć =57; 13,6%
Stan publicznej służby zdrowia (bez szpitala)	Warunki do rozwoju własnego biznesu
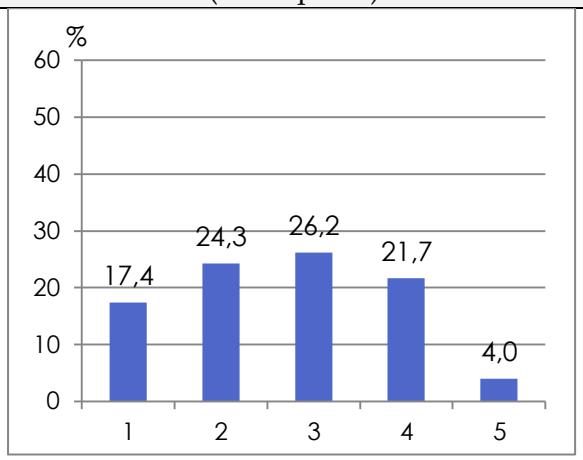	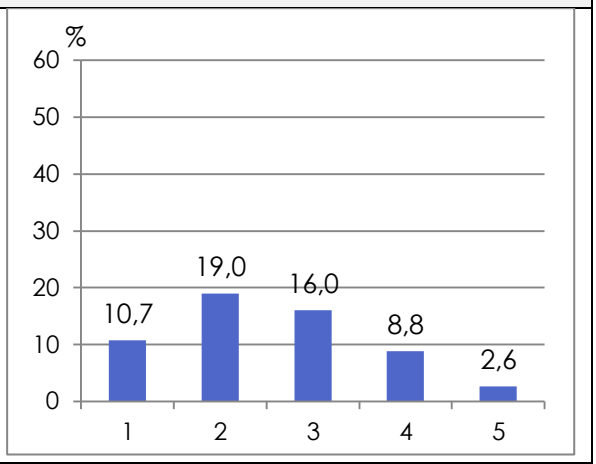
$\bar{x}$ = 2,69 N=393 trudno powiedzieć =27; 6,4%	$\bar{x}$ = 2,54 N=240 trudno powiedzieć =180; 42,9%

Uwaga: aspekty posortowane według malejącej średniej oceny.
Na wykresach nie ujęto odsetka *trudno powiedzieć*
Źródło: opracowanie własne *N=420*

Ocena wybranych aspektów życia w mieście przez młodzież

Porównanie ocen pomiędzy grupą osób dorosłych oraz młodzieżą szkolną wskazuje, że generalnie lepiej życie w mieście ocenili dorośli. Wnioskując w oparciu o korelację średnich ocen w grupie dorosłych i młodzieży, można stwierdzić bardzo silny związek wprost proporcjonalny (0,86), co wskazuje na zbieżność poglądów.

Na 16 aspektów, w 10 elementach lepiej oceniły stan osoby dorosłe a w sześciu młodzież. Młodzież zdecydowanie korzystniej oceniła możliwości do rozwoju własnego biznesu oraz dostępność lokali gastronomicznych (tabela 8), przy czym rozumienie punktów gastronomicznych w grupie młodzieży odnosi się bardziej do placówek typu fast food. Największa dysproporcja w ocenie dotyczyła dostępności placówek handlowych (0,7), bezpieczeństwa mieszkańców (0,67), jakości komunikacji miejskiej (0,56) oraz stanu terenów zielonych (0,51). W każdym z tych przypadków gorzej sytuację postrzegała młodzież. Wynika z tego, że młodzi ludzie czują się zdecydowanie mniej bezpiecznie, a przede wszystkim oczekiwaliby większej dostępności sklepów.

Pozytywnym akcentem wśród młodzieży jest najwyższa nota w ocenie edukacji, która pomimo że nominalnie jest niższa od wyniku uzyskanego wśród dorosłych, to i tak zajmuje 1 miejsce wśród wszystkich ocenianych aspektów. Wśród dorosłych edukacja zajęła szóstą pozycję. Kolejność uzyskiwanych średnich wyników generalnie jest zbieżna. Wyżej w rankingu plasowała się dostępność lokali gastronomicznych (tabela 8).

Tabela 8. Porównanie średnich ocen poszczególnych aspektów życia w mieście wśród dorosłych i młodzieży

Aspekt życia	średnia		różnica w ocenie	pozycja średniej wśród młodzieży
	dorośli	młodzież		
Dostępność placówek handlowych	4,31	3,61	0,70	2
Stan terenów zielonych	4,10	3,59	0,51	3
Jakość komunikacji miejskiej	4,06	3,50	0,56	4
Bezpieczeństwo mieszkańców	3,91	3,24	0,67	9
Oferta kulturalna	3,90	3,47	0,43	5
Edukacja	3,79	3,64	0,15	1
Stan chodników	3,38	3,03	0,35	13
Tworzenie nowych miejsc pracy w mieście	3,33	3,36	-0,03	6
Stan dróg powiatowych	3,32	3,06	0,26	11
Infrastruktura sportowa	3,31	3,14	0,17	10
Budowanie nowych mieszkań i domów	3,20	3,28	-0,08	8
Stan dróg gminnych	3,13	3,06	0,07	12
Dostępność lokali gastronomicznych	3,04	3,34	-0,30	7
Stanu ścieżek rowerowych	2,70	2,84	-0,14	15
Stan publicznej służby zdrowia (bez szpitala)	2,69	2,75	-0,06	16
Warunki do rozwoju własnego biznesu	2,54	2,90	-0,36	14

Uwaga: aspekty posortowane według malejącej średniej oceny w grupie dorosłych respondentów
Źródło: opracowanie własne *N=420*

Rycina 4. Kolejność wyników ocen wybranych aspektów życia w sektorach miasta

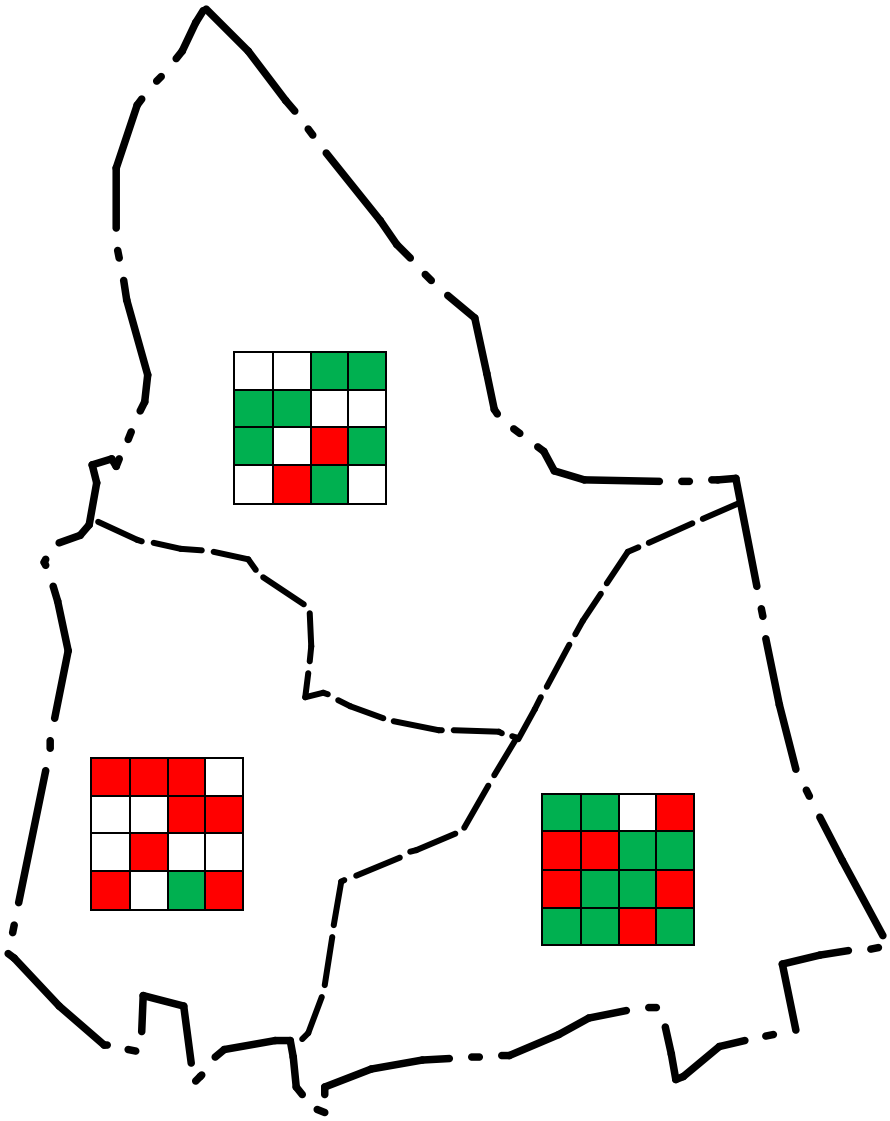

1	2	3	4
5	6	7	8
9	10	11	12
13	14	15	16

1. Stan dróg gminnych
2. Stan dróg powiatowych
3. Stan chodników
4. Edukacja
5. Tworzenie nowych miejsc pracy w mieście
6. Warunki do rozwoju własnego biznesu
7. Infrastruktura sportowa
8. Oferta kulturalna
9. Dostępność lokali gastronomicznych
10. Dostępność placówek handlowych
11. Bezpieczeństwo mieszkańców
12. Stan publicznej służby zdrowia (bez szpitala)
13. Jakość komunikacji miejskiej
14. Stan terenów zielonych
15. Stan ścieżek rowerowych
16. Budowanie nowych mieszkań i domów.

Kolor zielony najwyższa średnia ocena w układzie dzielnic
Kolor czerwony najniższa średnia w układzie dzielnic

Źródło: opracowanie własne *N=420*

Tabela 9. Statystka opisowa ocen wybranych aspektów życia w mieście

Ocena wybranych aspektów życia w mieście	Ocena						Ocena [%]						Miary statystyczne					
	1	**2**	**3**	**4**	**5**	trudno powiedzieć	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	trudno powiedzieć	Średnia	Dominanta	Odchylenie standardowe	Współ-czynnik zmienności	Współ-czynnik asymetrii	Kurtoza
													$\bar{x}$	D	s	V_s	A_s	K
Stan dróg gminnych	19	75	175	122	22	7	4,5	17,9	41,7	29,0	5,2	1,7	3,13	3	0,927	30%	0,140	-0,18
Stan dróg powiatowych	15	51	153	172	21	8	3,6	12,1	36,4	41,0	5,0	1,9	3,32	4	0,888	27%	-0,766	0,14
Stan chodników	29	43	126	179	41	2	6,9	10,2	30,0	42,6	9,8	0,5	3,38	4	1,028	30%	-0,603	0,03
Edukacja	5	24	69	150	65	107	1,2	5,7	16,4	35,7	15,5	25,5	3,79	4	0,914	24%	-0,230	0,31
Tworzenie nowych miejsc pracy w mieście	19	42	79	117	28	135	4,5	10,0	18,8	27,9	6,7	32,1	3,33	4	1,056	32%	-0,634	-0,34
Warunki do rozwoju własnego biznesu	45	80	67	37	11	180	10,7	19,0	16,0	8,8	2,6	42,9	2,54	2	1,101	43%	0,490	-0,60
Infrastruktura sportowa	16	63	147	136	41	17	3,8	15,0	35,0	32,4	9,8	4,0	3,31	3	0,984	30%	0,315	-0,32
Oferta kulturalna	8	20	79	187	104	22	1,9	4,8	18,8	44,5	24,8	5,2	3,90	4	0,913	23%	-0,110	0,77
Dostępność lokali gastronomicznych	34	106	126	94	48	12	8,1	25,2	30,0	22,4	11,4	2,9	3,04	3	1,138	37%	0,035	-0,79
Dostępność placówek handlowych	2	15	45	145	211	2	0,5	3,6	10,7	34,5	50,2	0,5	4,31	5	0,839	19%	-0,822	1,15
Bezpieczeństwo mieszkańców	2	25	91	190	110	2	0,5	6,0	21,7	45,2	26,2	0,5	3,91	4	0,870	22%	-0,103	-0,07
Stan publicznej służby zdrowia (bez szpitala)	73	102	110	91	17	27	17,4	24,3	26,2	21,7	4,0	6,4	2,69	3	1,146	43%	-0,271	-0,96
Jakość komunikacji miejskiej	4	15	55	183	120	43	1,0	3,6	13,1	43,6	28,6	10,2	4,06	4	0,847	21%	0,071	1,10
Stan terenów zielonych	5	10	63	201	141	0	1,2	2,4	15,0	47,9	33,6	0,0	4,10	4	0,824	20%	0,121	1,40
Stan ścieżek rowerowych	58	107	103	77	18	57	13,8	25,5	24,5	18,3	4,3	13,6	2,70	2	1,121	42%	0,624	-0,83
Budowanie nowych mieszkań i domów	24	56	111	113	29	87	5,7	13,3	26,4	26,9	6,9	20,7	3,20	4	1,052	33%	-0,760	-0,45

Skala ocen [1 – bardzo źle, 5 – bardzo dobrze]
Źródło: opracowanie własne *N=420*

Tabela 10. Średnia ocena wybranych aspektów życia w mieście w zależności o cech respondenta

Ocena wybranych aspektów życia w mieście	Ogółem	Płeć		Wiek						Wykształcenie				
		Kobiety	Mężczyźni	18 - 24 lat	25-34 lata	35-44 lata	45-54 lata	55-64 lata	65 lat i więcej	Gimnazjalne i niższe	Zasadnicze zawodowe	Średnie ogólne	Policealne i średnie techniczne	Wyższe
Stan dróg gminnych	**3,13**	3,25	3,00	2,98	3,20	2,94	3,05	3,19	3,36	3,13	3,33	3,19	3,09	2,95
Stan dróg powiatowych	**3,32**	3,38	3,26	3,33	3,28	3,11	3,20	3,42	3,57	3,46	3,54	3,37	3,36	3,05
Stan chodników	**3,38**	3,39	3,37	3,61	3,32	2,99	3,57	3,47	3,45	3,28	3,55	3,40	3,44	3,23
Edukacja	**3,79**	3,81	3,75	3,34	3,95	3,62	3,91	3,94	3,98	3,39	4,16	3,71	3,87	3,71
Tworzenie nowych miejsc pracy w mieście	**3,33**	3,26	3,40	3,49	3,43	3,20	3,44	3,41	2,97	3,41	3,38	3,46	3,23	3,21
Warunki do rozwoju własnego biznesu	**2,54**	2,52	2,55	2,45	2,79	2,49	2,49	2,41	2,62	2,21	2,56	2,73	2,51	2,47
Infrastruktura sportowa	**3,31**	3,36	3,24	3,55	3,48	3,35	3,12	3,14	3,28	3,35	3,29	3,47	3,29	3,16
Oferta kulturalna	**3,90**	3,90	3,90	3,83	3,83	3,86	4,03	3,85	3,99	3,58	3,86	4,00	3,96	3,91
Dostępność lokali gastronomicznych	**3,04**	3,16	2,91	3,18	3,20	2,92	3,02	3,13	2,86	2,69	3,17	3,18	3,08	2,90
Dostępność placówek handlowych	**4,31**	4,24	4,39	4,35	3,92	4,26	4,54	4,46	4,31	4,00	4,47	4,32	4,46	4,19
Bezpieczeństwo mieszkańców	**3,91**	3,82	4,01	3,88	3,58	3,76	4,12	4,04	4,05	3,73	4,00	3,93	4,00	3,83
Stan publicznej służby zdrowia (bez szpitala)	**2,69**	2,73	2,64	2,87	2,53	2,52	2,79	2,83	2,63	2,89	2,78	2,54	2,66	2,70
Jakość komunikacji miejskiej	**4,06**	4,03	4,10	4,33	3,79	3,87	4,00	4,18	4,19	4,10	4,19	4,15	4,17	3,76
Stan terenów zielonych	**4,10**	4,05	4,16	4,14	4,06	3,89	4,26	4,09	4,21	4,05	4,28	4,07	4,28	3,89
Stan ścieżek rowerowych	**2,70**	2,79	2,59	2,54	3,10	2,51	2,61	2,64	2,80	2,50	3,01	2,64	2,72	2,57
Budowanie nowych mieszkań i domów	**3,20**	3,31	3,08	3,63	3,38	3,13	3,12	2,97	3,12	3,13	3,23	3,26	3,15	3,19

Skala ocen [1 – bardzo źle, 5 – bardzo dobrze]
Źródło: opracowanie własne *N=420*

3.4.2 KLASYFIKACJA SPRAW WEDŁUG STOPNIA PILNOŚCI ICH POPRAWY

Respondenci po dokonaniu oceny różnych aspektów życia w mieście byli następnie proszeni o wskazanie maksymalnie trzech pól, które wymagają najbardziej pilnej interwencji. W niektórych przypadkach indagowani wskazywali mniej niż trzy płaszczyzny. Zdarzały się też pojedyncze przypadki osób, które nie chciały wskazań kolejności pilności potrzeb, tłumacząc to faktem, że niczego im nie brakuje. Były to jednak rzadkie sytuacje a przeciętny respondent wskazał średnio 2,5 pola, co świadczy, że około 17% ankietowanych wskazało mniej niż trzy zagadnienia.

Klasyfikacja spraw wymagających w pierwszej kolejności poprawy jest praktycznie dokładną odwrotnością tego, co uznawano za najsłabiej działające w mieście. Potwierdza to współczynnik korelacji na poziomie -0,53, pomiędzy liczbą wskazań jako sprawę wymagającą poprawy a średnią oceną tej płaszczyzny, co stanowi logiczną reakcje respondentów.

Najwyżej notowana była potrzeba poprawy stanu dróg gminnych 147 wskazań. Wyraźnie powyżej 100 wskazań odnotowała infrastruktura sportowa oraz stan publicznej służby zdrowia. (wykres 6). Ta trójka spraw wyraźnie dominowała nad innymi pilnymi potrzebami wskazywanymi przez respondentów. Kolejna kategoria wskazań obejmowała odpowiednio stan chodników, stan ścieżek rowerowych, stan dróg powiatowych oraz tworzenie nowych miejsc pracy. Zagadnienia te uzyskiwały zbliżoną liczbę wskazań wahającą się w przedziale od 71 do 81 przypadków. Kolejna zbliżona poziomem wskazań grupa działań obejmuje kwestie dostępności lokali gastronomicznych, poprawę stanu terenów zielonych oraz zakres oferty kulturalnej. Za znacznie mniej pilne zostały uznane warunki do rozwoju własnego biznesu, bezpieczeństwo mieszkańców, edukacja oraz kwestia budowania nowych domów. Jako kwestie praktycznie nie wymagające pilnej interwencji respondenci wskazali odpowiednio dostępność placówek handlowych (13 wskazań) oraz stan komunikacji miejskiej (10 wskazań).

W zależności jednak od profilu respondenta kolejność pilności spraw nieco się różniła (tabela 11). Nie oznacza to odwrócenia rankingu, natomiast odnotowano przesunięcia pozycji poszczególnych spraw.

W układzie płci różnica polega na tym, że kobiety jako najpilniejszą potrzebę wskazały stan publicznej służby zdrowia, zaś mężczyźni stan dróg gminnych. Ta kwestia wśród kobiet zajęła drugie miejsce, trzecia zaś była infrastruktura sportowa. Mężczyźni jako drugą wskazali infrastrukturę sportową, zaś na miejscu trzecim służbę zdrowia.

Stan dróg gminnych dominował w kategoriach wieku w przedziałach od 25 do 64 roku życia. Różnica pojawia się w grupie najmłodszych respondentów, wśród których dominuje infrastruktura sportowa, następnie drogi gminne i na miejscu trzecim ścieżki rowerowe. W grupie seniorów w wieku powyżej 65 lat logicznie na miejscu pierwszym znalazł się stan

służby zdrowia, następnie drogi gminne, zaś na miejscu trzecim stan chodników. Można zatem uznać, że w tym wypadku wiek istotnie modyfikował kolejność priorytetów.

Wykres 6. Kolejność spraw według stopnia pilności ich załatwienia

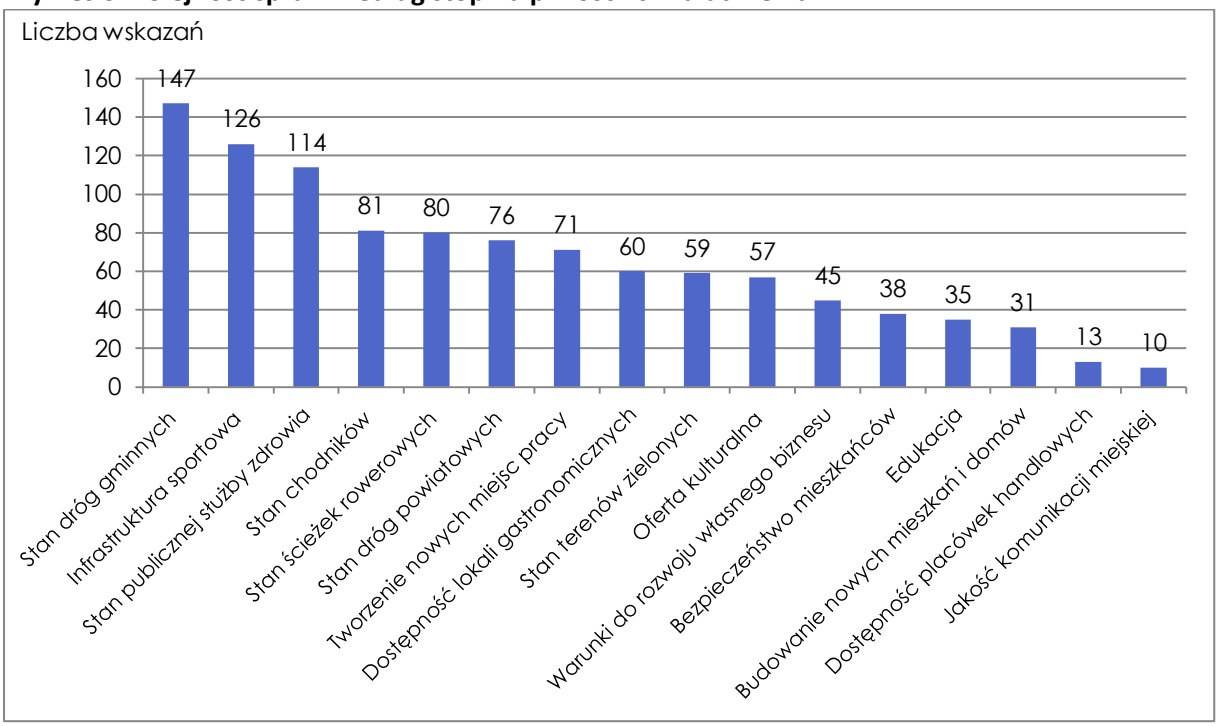

Źródło: opracowanie własne *N=420*

Podobnie wystąpiły różnice w zależności od profilu respondenta. Odmienności wystąpiły głównie wśród osób najlepiej i najgorzej wykształconych. Wśród osób z wykształceniem gimnazjalnym lub niższym kolejność układała się odpowiednio: infrastruktura sportowa, ścieżki rowerowe, drogi gminne. Z kolei osoby z wyższym wykształceniem, klasycznie na miejscu pierwszym wymieniają drogi gminne, dalej infrastrukturę sportową i stan dróg powiatowych. W tej grupie stan służby zdrowia znalazł się dopiero na miejscu 7. Jednakowa była kolejność w pozostałych kategoriach wykształcenia i obejmowała układ: drogi gminne, służba zdrowia, infrastruktura sportowa.

Odmienna kolejność priorytetów wystąpiła w układzie przestrzennym miasta. W Centrum i na Zarzeczu układ jest zbieżny co do pierwszego i drugiego miejsca (drogi gminne, infrastruktura sportowa). Miejsce trzecie na Zarzeczu zajęły chodniki, w Centrum zaś stan służby zdrowia. Z kolei na Piaskach liderem potrzeb jest stan służby zdrowia, zaś drogi gminne oraz infrastruktura sportowa zajmuje odpowiednio 2 i 3 miejsce.

Różnica we wskazaniach osób mieszkających w Czeladzi od urodzenia oraz przyjezdnych jest drugoplanowa, gdyż w obu przypadkach numerem jeden są drogi. Odpowiednio infrastruktura sportowa oraz służba zdrowia zajmują drugie i trzecie miejsce, przy czym ich kolejność jest odwrotna.

Spore przetasowania priorytetów wystąpiły w zależności do miejsca zamieszkania. Stan dróg zajmuje pierwsze miejsce wśród osób mieszkających w domach jednorodzinnych

i kamienicach, zaś mieszkańcy bloków wskazują na infrastrukturę sportową. Respondenci z domów jednorodzinnych wyjątkowo na miejscu trzecim wskazali dostępność lokali gastronomicznych, zaś osoby zamieszkujące kamienice wysoko na miejscu trzecim wymieniły tworzenie miejsc pracy w mieście. W tej grupie nisko punktowany był stan służby zdrowia, który znalazł się dopiero na miejscu piątym.

W zależności od oceny sytuacji materialnej, istotne odstępstwo dotyczy nielicznej grupy osób określających swoją sytuację jako złą i bardzo złą. Wskazują oni w pierwszej kolejności dostępność lokali gastronomicznych, następnie służbę zdrowia i drogi gminne. Identyczny układ pilnych potrzeb dotyczy osób w dobrej lub przeciętnej sytuacji materialnej (drogi gminne, infrastruktura sportowa, służba zdrowia). Mieszkańcy w bardzo dobrej sytuacji materialnej również jako pierwszą potrzebę wskazali interwencje w zakresie dróg gminnych, natomiast na miejscu drugim wskazali służbę zdrowia, a na trzecim infrastrukturę sportową.

Status na rynku pracy także zmieniał układ priorytetów. Osoby pracujące, pracujące na własny rachunek oraz renciści wskazali jako pierwszą potrzebę drogi gminne. Z kolei osoby bezrobotne oraz kształcące się infrastrukturę sportową oraz na drugim miejscu ścieżki rowerowe. Miejsce trzecie wśród osób uczących się zajęła edukacja, zaś w grupie bezrobotnych tworzenie miejsc pracy. Wskazania te logicznie nawiązują do statusu tych osób. Z kolei emeryci jako pierwszoplanową wskazują służbę zdrowia. Co ciekawe stan służby zdrowia wśród rencistów zajmuje dopiero miejsce czwarte. Może osoby te dobrze znają i poruszają się w systemie usług medycznych, po prostu są do niego przyzwyczajone. Osoby niepracujące ale nie poszukujące pracy dla odmiany jako pierwszą kwestię wskazują stan chodników.

Priorytety młodzieży

W grupie badanej młodzieży szkolonej kategorie potrzeb zasadniczo się pokrywają. Jako pierwszą wskazano potrzebę poprawy służby zdrowia, która wśród dorosłych zajmowała pozycje trzecią. Jest to o tyle zaskakujące, że młodzież która nie powinna nadmiernie korzystać z placówek zdrowotnych wykazuje ten element jako pierwszy. Drugie miejsce zajmuje infrastruktura sportowa, trzecie zaś drogi gminne (wykres 7). Grupa wskazanych pilnych potrzeb w pierwszej trójce jest ta sama, ale kolejność inna. Młodzież wyżej cenni potrzebę poprawy bezpieczeństwa (pozycja 5) oraz edukację (8 pozycja). Wysoka pozycja poprawy bezpieczeństwa w powiązaniu z opiniami na temat najbardziej nielubianych rzeczy w mieście (patologie, pijaństwo, wandalizm) mogą wskazywać, że młodzi ludzie nie czują się tutaj bezpiecznie, albo przynajmniej poziom bezpieczeństwa oceniają niżej niż osoby dorosłe. Być może jako osoby nieletnie, czują się słabsze a zatem potencjalnie bardziej narażone na ataki. W przeciwieństwie do osób dorosłych, młodzież nie wskazuje jako pilnej konieczności poprawy stanu dróg powiatowych. W obu grupach jako mało palące sprawy zostały uznane kwestie komunikacji miejskiej oraz budowanie nowych domów.

Wykres 7. Kolejność spraw według stopnia pilności ich załatwienia w grupie młodzieży szkolnej.

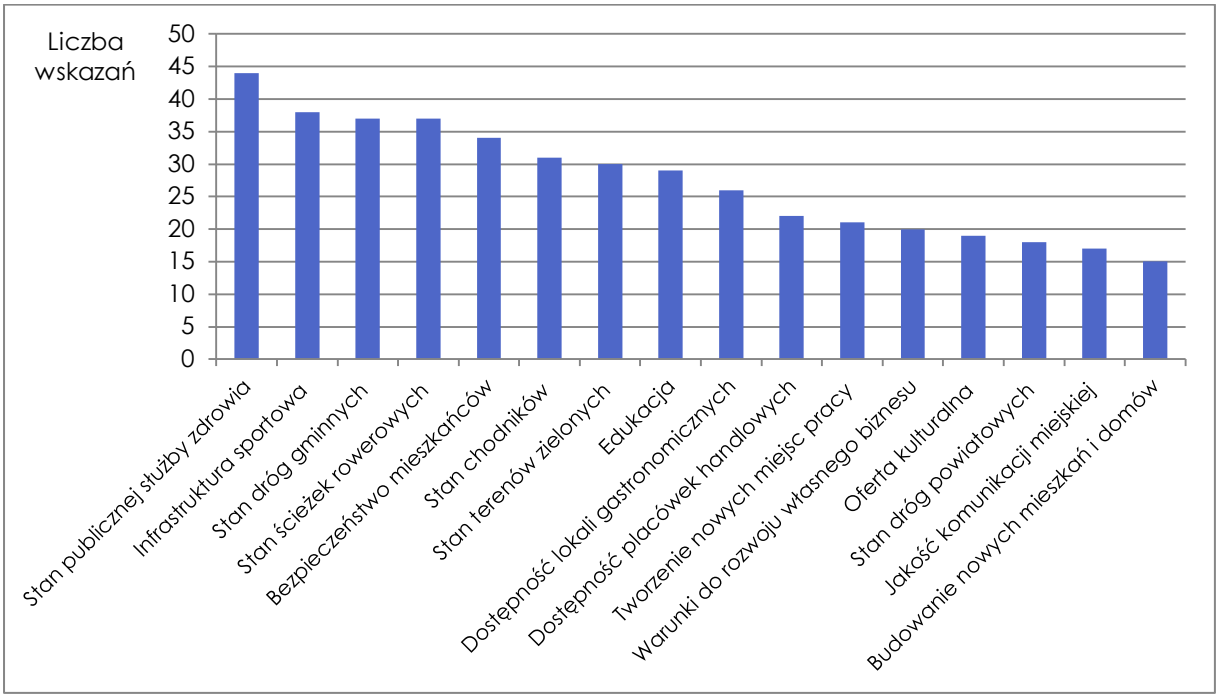

Źródło: opracowanie własne

Priorytety według badań z 2016 roku

Dla porównania można przytoczyć wskazanie priorytetów budżetowych w badaniu z 2016 roku (wykres 8). Okazuje się, że listę zaczyna ochrona zdrowia, która aktualnie jest na miejscu trzecim, ale jest liderem rankingu wśród młodzieży. Drogi zajmowały miejsce 3, a obecnie przesunęły się na pozycję 2. Dwa lata temu wyższym priorytetem było bezpieczeństwo publiczne, zresztą gorzej wtedy oceniane, aktualnie kwestia ta zajmuje 11 miejsce wśród osób dorosłych oraz piątą lokatę w grupie uczniów.

Wykres 8. Priorytety budżetowe mieszkańców Czeladzi w 2016 roku [%]

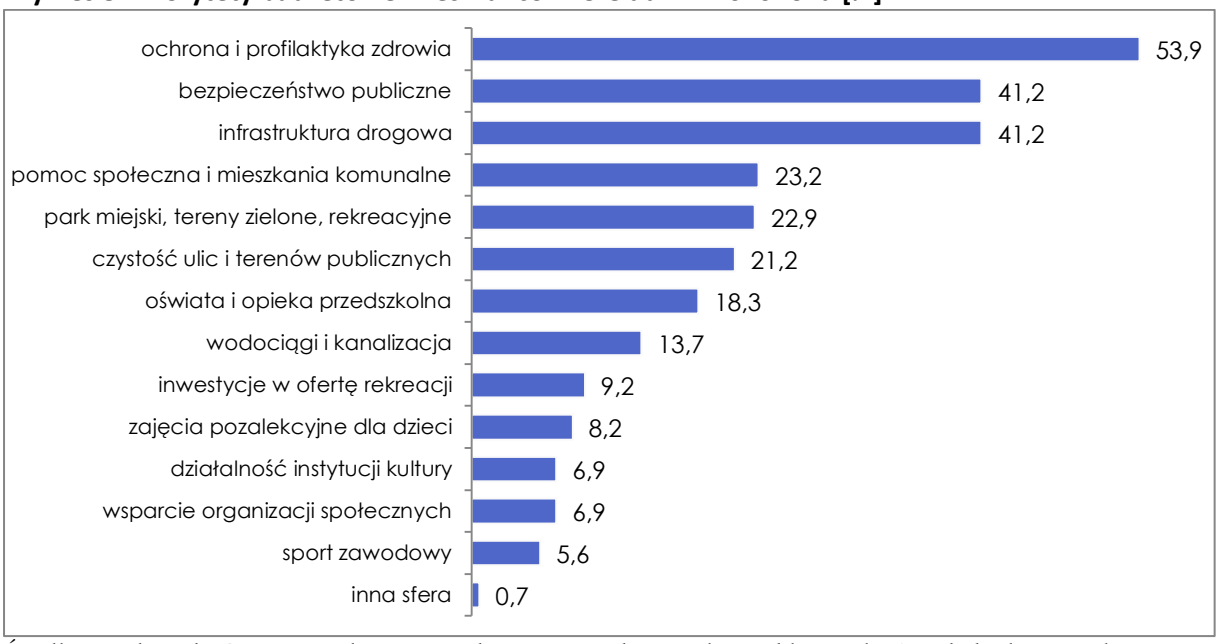

Źródło: Trutkowski C., 2016: Badania warunków życia i jakości usług publicznych. Wyniki badania społecznego Czeladź 2016, Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej. Prezentacja slajd 107

Tabela 11. Ranking priorytetowych spraw do poprawienia według profilu respondenta

L.p.	Płeć		Wiek					
	Kobiety	Mężczyźni	18 - 24 lat	25-34 lata	35-44 lata	45-54 lata	55-64 lata	65 lat i więcej
1	Stan publicznej służby zdrowia	Stan dróg gminnych	Infrastruktura sportowa	Stan dróg gminnych	Stan dróg gminnych	Stan dróg gminnych	Stan dróg gminnych	Stan publicznej służby zdrowia
2	Stan dróg gminnych	Infrastruktura sportowa	Stan dróg gminnych	Infrastruktura sportowa	Stan publicznej służby zdrowia	Infrastruktura sportowa	Stan publicznej służby zdrowia	Stan dróg gminnych
3	Infrastruktura sportowa	Stan publicznej służby zdrowia	Stan ścieżek rowerowych	Stan publicznej służby zdrowia	Infrastruktura sportowa	Stan dróg powiatowych	Infrastruktura sportowa	Stan chodników
4	Stan chodników	Stan dróg powiatowych	Tworzenie nowych miejsc pracy	Stan dróg powiatowych	Stan chodników	Warunki do rozwoju własnego biznesu	Stan ścieżek rowerowych	Dostępność lokali gastronomicznych
5	Stan ścieżek rowerowych	Stan ścieżek rowerowych	Edukacja	Stan chodników	Stan ścieżek rowerowych	Tworzenie nowych miejsc pracy	Tworzenie nowych miejsc pracy	Infrastruktura sportowa
6	Tworzenie nowych miejsc pracy	Stan chodników	Stan publicznej służby zdrowia	Stan ścieżek rowerowych	Stan dróg powiatowych	Stan ścieżek rowerowych	Stan dróg powiatowych	Stan terenów zielonych
7	Stan terenów zielonych	Tworzenie nowych miejsc pracy	Oferta kulturalna	Bezpieczeństwo mieszkańców	Oferta kulturalna	Stan chodników	Stan chodników	Stan dróg powiatowych
8	Stan dróg powiatowych	Dostępność lokali gastronomicznych	Stan dróg powiatowych	Dostępność lokali gastronomicznych	Tworzenie nowych miejsc pracy	Stan publicznej służby zdrowia	Stan terenów zielonych	Tworzenie nowych miejsc pracy
9	Oferta kulturalna	Oferta kulturalna	Dostępność lokali gastronomicznych	Stan terenów zielonych	Edukacja	Oferta kulturalna	Dostępność lokali gastronomicznych	Stan ścieżek rowerowych
10	Dostępność lokali gastronomicznych	Warunki do rozwoju własnego biznesu	Warunki do rozwoju własnego biznesu	Tworzenie nowych miejsc pracy	Stan terenów zielonych	Budowanie nowych mieszkań i domów	Oferta kulturalna	Dostępność placówek handlowych
11	Bezpieczeństwo mieszkańców	Stan terenów zielonych	Bezpieczeństwo mieszkańców	Oferta kulturalna	Bezpieczeństwo mieszkańców	Dostępność lokali gastronomicznych	Warunki do rozwoju własnego biznesu	Oferta kulturalna
12	Edukacja	Edukacja	Stan terenów zielonych	Warunki do rozwoju własnego biznesu	Dostępność lokali gastronomicznych	Stan terenów zielonych	Bezpieczeństwo mieszkańców	Budowanie nowych mieszkań i domów
13	Budowanie nowych mieszkań i domów	Budowanie nowych mieszkań i domów	Budowanie nowych mieszkań i domów	Budowanie nowych mieszkań i domów	Budowanie nowych mieszkań i domów	Bezpieczeństwo mieszkańców	Edukacja	Bezpieczeństwo mieszkańców
14	Warunki do rozwoju własnego biznesu	Bezpieczeństwo mieszkańców	Jakość komunikacji miejskiej	Jakość komunikacji miejskiej	Warunki do rozwoju własnego biznesu	Edukacja	Budowanie nowych mieszkań i domów	Warunki do rozwoju własnego biznesu
15	Dostępność placówek handlowych	Jakość komunikacji miejskiej	Stan chodników	Edukacja	Jakość komunikacji miejskiej	Dostępność placówek handlowych	Dostępność placówek handlowych	Edukacja
16	Jakość komunikacji miejskiej	Dostępność placówek handlowych	Dostępność placówek handlowych	Dostępność placówek handlowych	Dostępność placówek handlowych	Jakość komunikacji miejskiej	Jakość komunikacji miejskiej	Jakość komunikacji miejskiej

Źródło: opracowanie własne

cd. tabeli 11. Ranking priorytetowych spraw do poprawienia według profilu respondenta

L.p.	Wykształcenie					Dzielnica zamieszkania		
	Gimnazjalne i niższe	Zasadnicze zawodowe	Średnie ogólne	Policealne i średnie techniczne	Wyższe	Zarzecze	Centrum	Piaski
1	Infrastruktura sportowa	Stan dróg gminnych	Stan dróg gminnych	Stan dróg gminnych	Stan dróg gminnych	Stan dróg gminnych	Stan dróg gminnych	Stan publicznej służby zdrowia
2	Stan ścieżek rowerowych	Stan publicznej służby zdrowia	Stan publicznej służby zdrowia	Stan publicznej służby zdrowia	Infrastruktura sportowa	Infrastruktura sportowa	Infrastruktura sportowa	Stan dróg gminnych
3	Stan dróg gminnych	Infrastruktura sportowa	Infrastruktura sportowa	Infrastruktura sportowa	Stan dróg powiatowych	Stan chodników	Stan publicznej służby zdrowia	Infrastruktura sportowa
4	Stan publicznej służby zdrowia	Stan chodników	Stan ścieżek rowerowych	Stan chodników	Tworzenie nowych miejsc pracy	Stan publicznej służby zdrowia	Stan dróg powiatowych	Stan ścieżek rowerowych
5	Stan dróg powiatowych	Dostępność lokali gastronomicznych	Stan dróg powiatowych	Stan ścieżek rowerowych	Stan ścieżek rowerowych	Stan ścieżek rowerowych	Stan ścieżek rowerowych	Dostępność lokali gastronomicznych
6	Oferta kulturalna	Stan terenów zielonych	Bezpieczeństwo mieszkańców	Tworzenie nowych miejsc pracy	Stan chodników	Stan dróg powiatowych	Tworzenie nowych miejsc pracy	Stan chodników
7	Dostępność lokali gastronomicznych	Stan ścieżek rowerowych	Stan chodników	Stan dróg powiatowych	Stan publicznej służby zdrowia	Tworzenie nowych miejsc pracy	Oferta kulturalna	Tworzenie nowych miejsc pracy
8	Stan chodników	Stan dróg powiatowych	Tworzenie nowych miejsc pracy	Oferta kulturalna	Dostępność lokali gastronomicznych	Oferta kulturalna	Stan chodników	Stan dróg powiatowych
9	Edukacja	Tworzenie nowych miejsc pracy	Oferta kulturalna	Warunki do rozwoju własnego biznesu	Warunki do rozwoju własnego biznesu	Stan terenów zielonych	Bezpieczeństwo mieszkańców	Stan terenów zielonych
10	Dostępność placówek handlowych	Budowanie nowych mieszkań i domów	Dostępność lokali gastronomicznych	Stan terenów zielonych	Stan terenów zielonych	Budowanie nowych mieszkań i domów	Stan terenów zielonych	Warunki do rozwoju własnego biznesu
11	Stan terenów zielonych	Oferta kulturalna	Stan terenów zielonych	Budowanie nowych mieszkań i domów	Oferta kulturalna	Warunki do rozwoju własnego biznesu	Dostępność lokali gastronomicznych	Edukacja
12	Warunki do rozwoju własnego biznesu	Warunki do rozwoju własnego biznesu	Edukacja	Dostępność lokali gastronomicznych	Edukacja	Edukacja	Warunki do rozwoju własnego biznesu	Oferta kulturalna
13	Bezpieczeństwo mieszkańców	Bezpieczeństwo mieszkańców	Warunki do rozwoju własnego biznesu	Bezpieczeństwo mieszkańców	Budowanie nowych mieszkań i domów	Dostępność lokali gastronomicznych	Budowanie nowych mieszkań i domów	Bezpieczeństwo mieszkańców
14	Tworzenie nowych miejsc pracy	Dostępność placówek handlowych	Budowanie nowych mieszkań i domów	Edukacja	Bezpieczeństwo mieszkańców	Dostępność placówek handlowych	Edukacja	Budowanie nowych mieszkań i domów
15	Budowanie nowych mieszkań i domów	Jakość komunikacji miejskiej	Jakość komunikacji miejskiej	Dostępność placówek handlowych	Dostępność placówek handlowych	Bezpieczeństwo mieszkańców	Dostępność placówek handlowych	Jakość komunikacji miejskiej
16	Jakość komunikacji miejskiej	Edukacja	Dostępność placówek handlowych	Jakość komunikacji miejskiej	Jakość komunikacji miejskiej	Jakość komunikacji miejskiej	Jakość komunikacji miejskiej	Dostępność placówek handlowych

Źródło: opracowanie własne

3.5. OCENA DZIAŁANIA WŁADZ I STOPNIA POINFORMOWANIA MIESZKAŃCÓW O SPRAWACH MIASTA

3.5.1 OCENA DZIAŁAŃ WŁADZ MIASTA

Oceny zaangażowania władz miasta w rozwiązywanie problemów respondent dokonywał wybierając jedną z czterech wariantów odpowiedzi. Wskazywała ona, że władze miasta:

- robią wszystko, co w ich mocy, by rozwiązać te problemy,
- robią dość dużo,
- robią niewiele lub
- nic nie robią.

W sytuacji braku opinii zaznaczano trudno powiedzieć, nie sugerując jednak takiego rozwiązania indagowanemu.

Większość respondentów pozytywnie ocenia działanie władz w zakresie rozwiązywania problemów. Najliczniejsza grupa (63,1%) twierdzi, że władze robią dość dużo. Często decydując się na tą odpowiedź dopowiadają, że nie są pewne czy władze robią wszystko, lub zwyczajnie zachowują ostrożność nie chcąc szafować najwyższą oceną. Na stwierdzanie, że władze robią wszystko co w ich mocy zdecydowało się 12,6% respondentów. Łącząc te kategorie uzyskujemy grupę 75,7% pytanych. Z kolei niezadowolonych z działań władz miasta pozostaje około 23% respondentów. W grupie tej 21,3% wskazało, że władze robią niewiele, zdecydowanie że nic nie robią 1,0% badanych. Grupa 1,4% badanych nie miała na ten temat wyrobionego zdania (wykres 9).

Młodzież była bardziej krytyczna co do zaangażowania władz, chociaż ogólną ocenę też należy zaklasyfikować jako pozytywną (61,6% wskazań). Co prawda 18,2% respondentów stwierdziło, że robią wszytko co w ich mocy, co było o 5,6 p.p. więcej niż w grupie dorosłych, ale odsetek wskazań że nic nie robią, był przeszło czterokrotnie wyższy. Młodzi ludzie być może nie śledzą uważnie procesów w mieście, stąd znacznie wyższy odsetek osób nie mających zdania w tej kwestii, który wyniósł 12,6%.

Znaczące różnice ujawnią się pomiędzy oceną sytuacji przez kobiety i mężczyzn. Zdecydowanie lepiej władze postrzegane są przez mieszkanki, które w przeszło 82% twierdzą, że władze miasta robią dosyć dużo lub wszytko co w ich mocy, podczas gdy wśród panów taki pogląd podziela niecałe 70% pytanych. Odwrotnie sprawa wygląda w przypadku wskazań że władze robią niewiele lub nic nie robią, takich odpowiedzi udzieliło niecałe 17% kobiet i prawie 30% mężczyzn. W kategoriach wieku największy odsetek wskazań, że władze robią wszytko dotyczył osób w przedziale 45-54 lata (24,6%). W granicach 16-17% wskazań na ten wariant, pojawiło się w młodszych kategoriach wiekowych od 18 do 34 lat. Łącząc oba pozytywne wskazania najlepiej działania i zaangażowanie władz ocenili ludzie w wieku 25-34 lat – prawie 94%. Najbardziej krytyczni byli respondenci z przedziału 55-64 lat, gdzie udział stwierdzeń że władze robią niewiele lub nic wyniósł aż 33,8%. Z kolei w grupie seniorów odnotowana maksymalny udział stwierdzeń, że władze robią dosyć dużo, który wyniósł 71,3%.

Wykres 9. Ocena działań władz miasta w zakresie rozwiązywania problemów

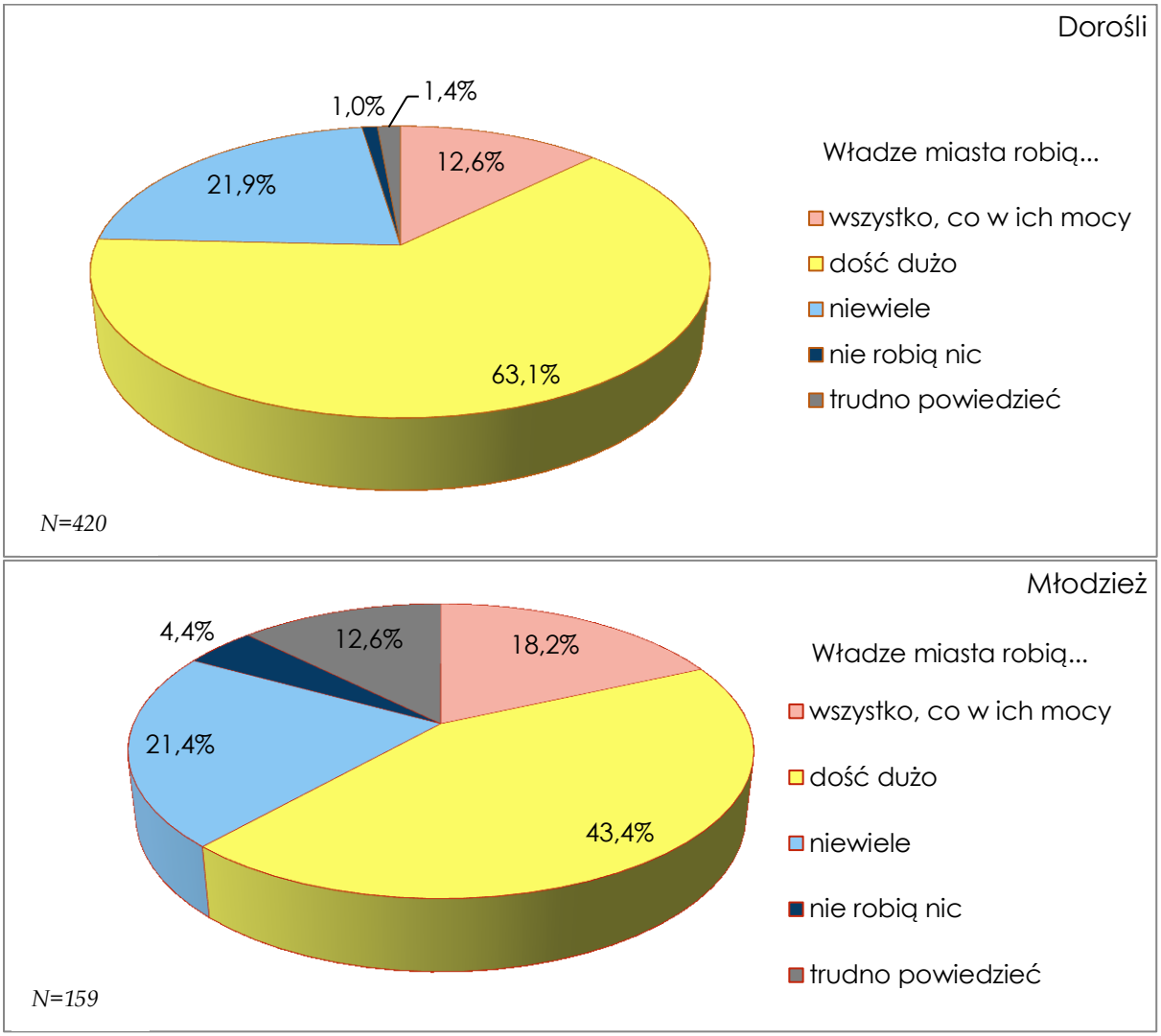

Źródło: opracowanie własne

Działania władz najlepiej ocenią osoby z wykształceniem średnim, wśród których 83,6% wskazuje dwa najlepsze warianty, a 16,4% dwie najmniej przychylne oceny. Z kolei najgorzej działania władz ocenią osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym. W przypadku tej grupy odsetek wskazań, że władze robią wszytko co w ich mocy, jak i tych twierdzących że nic nie robią, wyniósł tyle samo – po 5%. Wśród osób z wykształceniem wyższym lub średnim technicznym, udział ocen najwyższych był umiarkowany, ale nie odnotowano wśród nich w ogóle wskazań że władze nic nie robią. Według stanu cywilnego respondenta najlepsze opinie o działaniu władz miasta miały wdowy i wdowcy, najgorzej zaś władze postrzegały osoby rozwiedzione. Z kolei osoby stanu wolnego (kawaler, panna) miały nieznacznie lepsze zdanie niż respondenci żonaci i zamężni. Najbardziej pozytywnie wypowiadały się osoby posiadające jedno dziecko na utrzymaniu, mieszkające w gospodarstwach 4 i 3-osobowych.

Porównywalnie działania władz miasta ocenili mieszkańcy Zarzecza i Centrum, natomiast bardziej krytycznie mieszkańcy Piasków. W tej części miasta 30,7% respondentów

stwierdziło, że władze robią niewiele. Lepiej ocena działań władz wypada w grupie osób mieszkających w Czeladzi od urodzenia. Wśród tych mieszkańców prawie 80% wskazało, że władze robią wszystko lub dosyć dużo, podczas gdy napływowi mieszkańcy wskazań takich udzielili na poziomie przekraczającym 71%. Pośród mieszkających w Czeladzi jakiś czas, najwyżej ceniły pracę władz osoby mieszkające do 5 lat oraz te powyżej 20 lat, przy czym w tej drugiej grupie pojawił się też wysoki, bo na poziomie 3,9% odsetek osób twierdzących, że władze nic nie robią. Dla porównania nie odnotowano negatywnych opinii wśród indagowanych z żadnego innego przedziału.

Mieszkańcy domów jednorodzinny najlepiej ocenili działania władz miasta. Nieznacznie gorzej władze wypadają w opinii mieszkańców bloków, przy czym w tej grupie najwyższy był odsetek wskazań że władze robią wszytko, który wyniósł 15,2%. Najmniej zadowoleni z działania władz byli mieszkańcy kamienic, wśród których prawie ⅓ oceniała działania władz jako niewielkie, lub nawet że władze nic nie robią.

Rysuje się wyraźna zależność oceny działalności władz w kontekście poziomu sytuacji materialnej respondenta. Zdecydowanie najlepiej władze wypadają wśród osób, które oceniają najwyżej swoją sytuacje materialną, zaś najgorzej widzą ją osoby słabo sytuowane. Teoretycznie najkorzystniejszą ocenę działań władz wyrażały osoby, których status na rynku pracy klasyfikował jako osoby niepracujące i nieposzukujące pracy. Wynik ten ze względu na małą liczebność próby należy ostrożnie interpretować. W pozostałych kategoriach proporcje są wyrównane, za wyjątkiem osób bezrobotnych, wśród których ujawnia się wysoki odsetek twierdzących że władze nic nie robią (7,7%).

Tabela 12. Ocena działania władz miasta według profilu respondenta

Władze robią...	Ogółem	Płeć		Wiek						Wykształcenie				
		Kobiety	Mężczyźni	18 - 24 lat	25-34 lata	35-44 lata	45-54 lata	55-64 lata	65 lat i więcej	Gimnazjalne i niższe	Zasadnicze zawodowe	Średnie ogólne	Policealne i średnie techniczne	Wyższe
wszystko, co w ich mocy	**53**	35	18	8	11	7	16	4	7	2	17	18	6	10
dość dużo	**265**	146	119	29	50	52	30	47	57	26	45	69	50	75
niewiele	**92**	35	57	13	3	19	17	26	14	9	19	16	24	24
nie robią nic	**4**	2	2	0	0	0	2	1	1	2	1	1	0	0
trudno powiedzieć	**6**	2	4	0	1	2	0	2	1	1	1	0	1	3
Razem	**420**	220	200	50	65	80	65	80	80	40	83	104	81	112

Władze robią...	Stan cywilny				Liczba dzieci na utrzymaniu				Liczba osób w gospodarstwie domowym				
	Kawaler, panna	Żonaty, zamężna	Rozwiedziony, rozwiedziona	Wdowiec, wdowa	0	1	2	3 i więcej	1	2	3	4	5 i więcej
wszystko, co w ich mocy	15	26	3	9	31	15	7	0	5	12	19	14	3
dość dużo	71	140	18	35	150	68	37	10	53	67	68	55	22
niewiele	25	45	12	10	60	15	17	0	19	27	23	16	7
nie robią nic	1	1	1	1	4	0	0	0	1	3	0	0	0
trudno powiedzieć	1	4	1	0	4	2	0	0	1	2	2	0	0
Razem	113	216	35	55	249	100	61	10	79	111	112	85	33

Władze robią...	Dzielnica			Mieszkający od urodzenia		Czas zamieszkiwania w Czeladzi [w latach]					Typ miejsca zamieszkania			
	Zarzecze	Centrum	Piaski	Tak	Nie	Do 5	5-10	10-15	15-20	> 20	Dom jednorodzinny	Blok	Kamienica, familok	Willa
wszystko, co w ich mocy	22	18	13	32	21	4	0	1	5	11	6	42	4	1
dość dużo	88	96	81	142	123	16	16	16	9	66	49	173	42	1
niewiele	26	23	43	42	50	3	8	10	9	20	14	56	21	1
nie robią nic	2	0	2	0	4	0	0	0	0	4	0	2	2	0
trudno powiedzieć	2	3	1	2	4	1	0	1	0	2	1	4	1	0
Razem	140	140	140	218	202	24	24	28	23	103	70	277	70	3

Władze robią...	Ocena sytuacji materialnej swojej rodziny					Status na rynku pracy						
	Bardzo dobra	Dobra	Przeciętna	Zła	Bardzo zła	Osoba pracująca	Osoba pracująca na własny rachunek	Osoba niepracująca, nie szukająca pracy	Osoba bezrobotna	Osoba kształcąca się	Emeryt	Rencista
wszystko, co w ich mocy	4	34	15	0	0	22	4	4	4	4	13	2
dość dużo	21	118	122	4	0	117	14	3	24	22	70	15
niewiele	4	46	40	2	0	43	6	0	8	8	22	5
nie robią nic	0	1	1	1	1	0	0	0	3	0	1	0
trudno powiedzieć	0	2	3	1	0	3	1	0	0	0	2	0
Razem	29	201	181	8	1	185	25	7	39	34	108	22

Źródło: opracowanie własne *N=420*

Tabela 13. Struktura ocen działania władz miasta według profilu respondenta

Władze robią...	Ogółem	Płeć		Wiek						Wykształcenie				
		Kobiety	Mężczyźni	18 - 24 lat	25-34 lata	35-44 lata	45-54 lata	55-64 lata	65 lat i więcej	Gimnazjalne i niższe	Zasadnicze zawodowe	Średnie ogólne	Policealne i średnie techniczne	Wyższe
wszystko, co w ich mocy	12,6%	15,9%	9,0%	16,0%	16,9%	8,8%	24,6%	5,0%	8,8%	5,0%	20,5%	17,3%	7,4%	8,9%
dość dużo	63,1%	66,4%	59,5%	58,0%	76,9%	65,0%	46,2%	58,8%	71,3%	65,0%	54,2%	66,3%	61,7%	67,0%
niewiele	21,9%	15,9%	28,5%	26,0%	4,6%	23,8%	26,2%	32,5%	17,5%	22,5%	22,9%	15,4%	29,6%	21,4%
nie robią nic	1,0%	0,9%	1,0%	0,0%	0,0%	0,0%	3,1%	1,3%	1,3%	5,0%	1,2%	1,0%	0,0%	0,0%
trudno powiedzieć	1,4%	0,9%	2,0%	0,0%	1,5%	2,5%	0,0%	2,5%	1,3%	2,5%	1,2%	0,0%	1,2%	2,7%
Razem	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Władze robią...	Stan cywilny				Liczba dzieci na utrzymaniu				Liczba osób w gospodarstwie domowym				
	Kawaler, panna	Żonaty, zamężna	Rozwiedziony, rozwiedziona	Wdowiec, wdowa	0	1	2	3 i więcej	1	2	3	4	5 i więcej
wszystko, co w ich mocy	13,3%	12,0%	8,6%	16,4%	12,4%	15,0%	11,5%	0,0%	6,3%	10,8%	17,0%	16,5%	9,1%
dość dużo	62,8%	64,8%	51,4%	63,6%	60,2%	68,0%	60,7%	100,0%	67,1%	60,4%	60,7%	64,7%	66,7%
niewiele	22,1%	20,8%	34,3%	18,2%	24,1%	15,0%	27,9%	0,0%	24,1%	24,3%	20,5%	18,8%	21,2%
nie robią nic	0,9%	0,5%	2,9%	1,8%	1,6%	0,0%	0,0%	0,0%	1,3%	2,7%	0,0%	0,0%	0,0%
trudno powiedzieć	0,9%	1,9%	2,9%	0,0%	1,6%	2,0%	0,0%	0,0%	1,3%	1,8%	1,8%	0,0%	0,0%
Razem	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Władze robią...	Dzielnica			Mieszkający od urodzenia		Czas zamieszkiwania w Czeladzi [w latach]					Typ miejsca zamieszkania			
	Zarzecze	Centrum	Piaski	Tak	Nie	Do 5	5-10	10-15	15-20	> 20	Dom jednorodzinny	Blok	Kamienica, familok	Willa
wszystko, co w ich mocy	15,7%	12,9%	9,3%	14,7%	10,4%	16,7%	0,0%	3,6%	21,7%	10,7%	8,6%	15,2%	5,7%	33,3%
dość dużo	62,9%	68,6%	57,9%	65,1%	60,9%	66,7%	66,7%	57,1%	39,1%	64,1%	70,0%	62,5%	60,0%	33,3%
niewiele	18,6%	16,4%	30,7%	19,3%	24,8%	12,5%	33,3%	35,7%	39,1%	19,4%	20,0%	20,2%	30,0%	33,3%
nie robią nic	1,4%	0,0%	1,4%	0,0%	2,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	3,9%	0,0%	0,7%	2,9%	0,0%
trudno powiedzieć	1,4%	2,1%	0,7%	0,9%	2,0%	4,2%	0,0%	3,6%	0,0%	1,9%	1,4%	1,4%	1,4%	0,0%
Razem	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0%	100,0	100,0%	100,0%

Władze robią...	Ocena sytuacji materialnej swojej rodziny					Status na rynku pracy						
	Bardzo dobra	Dobra	Przeciętna	Zła	Bardzo zła	Osoba pracująca	Osoba pracująca na własny rachunek	Osoba niepracująca, nie szukająca pracy	Osoba bezrobotna	Osoba kształcąca się	Emeryt	Rencista
wszystko, co w ich mocy	13,8%	16,9%	8,3%	0,0%	0,0%	11,9%	16,0%	57,1%	10,3%	11,8%	12,0%	9,1%
dość dużo	72,4%	58,7%	67,4%	50,0%	0,0%	63,2%	56,0%	42,9%	61,5%	64,7%	64,8%	68,2%
niewiele	13,8%	22,9%	22,1%	25,0%	0,0%	23,2%	24,0%	0,0%	20,5%	23,5%	20,4%	22,7%
nie robią nic	0,0%	0,5%	0,6%	12,5%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	7,7%	0,0%	0,9%	0,0%
trudno powiedzieć	0,0%	1,0%	1,7%	12,5%	0,0%	1,6%	4,0%	0,0%	0,0%	0,0%	1,9%	0,0%
Razem	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Źródło: opracowanie własne *N=420*

3.5.2 PARAMETRYCZNA OCENA DZIAŁANIA WŁADZ MIASTA ORAZ SŁUŻB MIEJSKICH

Dokonano oceny pracy czterech podmiotów: burmistrza miasta, rady miejskiej, urzędu miasta oraz straży miejskiej. Skala ocen była nominalna od 1 do 5, gdzie jeden oznaczało ocenę bardzo złą, zaś pięć – bardzo dobrą. Wystandaryzowana skala ocen pozwala nie tylko na ocenę indywidualną danego podmiotu, ale umożliwia również ocenę porównawczą pomiędzy kategoriami (wykres 10).

Zdecydowanie najkorzystniej wypada ocena pracy burmistrza miasta. Uzyskuje on dominującą ocenę „5", która obejmuje 54,7% wskazań. Przekłada się to również na wysoką średnią wynoszącą 4,83. Cały rozkład ocen w tej sytuacji wykazuje skrajnie lewostronną asymetrie, która jest pożądana. Łącznie udział ocen 5 i 4 daje przeszło 87% wskazań. Potwierdza to bardzo wysoka wartość kurtozy, która świadczy o silnej koncentracji ocen wokół not najwyższych (tabela 14). Praca burmistrza wykazywała też najniższy odsetek osób, które nie były wstanie dokonać takiej oceny. Ich udział wynosi do 2,1%.

Drugą wartość średniej uzyskuje ocena rady miejskiej, która wynosi 3,84. W tym przypadku dominującą oceną jest ocena „dobra", na którą wskazało 52,1% respondentów. Rozkład przybiera cechy asymetrii lewostronnej, przy czym jej siła nie jest już tak znaczna jak w przypadku burmistrza. Podobnie kurtoza wskazuje niższy stopień koncentracji ocen. Charakterystyczną cechą ocen rady miejskiej jest fakt, że blisko ⅓ respondentów nie jest wstanie dokonać takiej oceny. Ujawnia się brak wiedzy nie tylko na temat działań rady ale także jej kompetencji. Część respondentów wydając werdykt radzie, traktuje ją jako pochodną pracy burmistrza, uznając że działania miasta zależą zarówno od rady jak i burmistrza miasta.

Nieznacznie niższą średnią ocen uzyskuje urząd miasta, który osiąga przeciętną na poziomie 3,85. W tym wypadku również dominującą oceną jest „4", przy czym jej udział wynosi nieco ponad 48%. Kolejne wskazanie to 3 – osiągające poziom 32,1%. Grupa 12,4% respondentów nie miała zdania na temat pracy urzędu. Występuje tutaj pożądana asymetria lewostronna (przewaga ocen wyższych nad niższymi), ale jej siła jest niższa. Rośnie również stopień zróżnicowania ocen, o czym świadczy wyższa wartość odchylenia standardowego i współczynnika zmienności.

Straż miejska otrzymuje najsłabszą ocenę, uzyskując średnią 2,89. Dominująca ocena to trzy – 35,0% odpowiedzi. Występuje tutaj również asymetria lewostronna ale o najniższej sile. Wyniki uzyskane przez tą formację wykazują relatywnie duże zróżnicowanie, a 5% respondentów nie jest w stanie ocenić pracy tej służby.

Nieco inne, uproszczone zadanie miała młodzież, która ogólnie oceniała pracę burmistrza oraz rady miejskiej. Dominowała ocena 4, która uzyskała 44,5%. Najwyższa nota skupiała 37,7% ocen. Jedynie 5,5% stanowiły dwie najgorsze oceny (wykres 11). Średnia ocena kształtowała się wysoko i wyniosła 4,12. Odsetek młodzieży która nie miała zdania w tym temacie wyniósł 8,2%.

Wykres 10. Ocena pracy poszczególnych podmiotów

Skala ocen [1 – bardzo źle, 5 – bardzo dobrze]

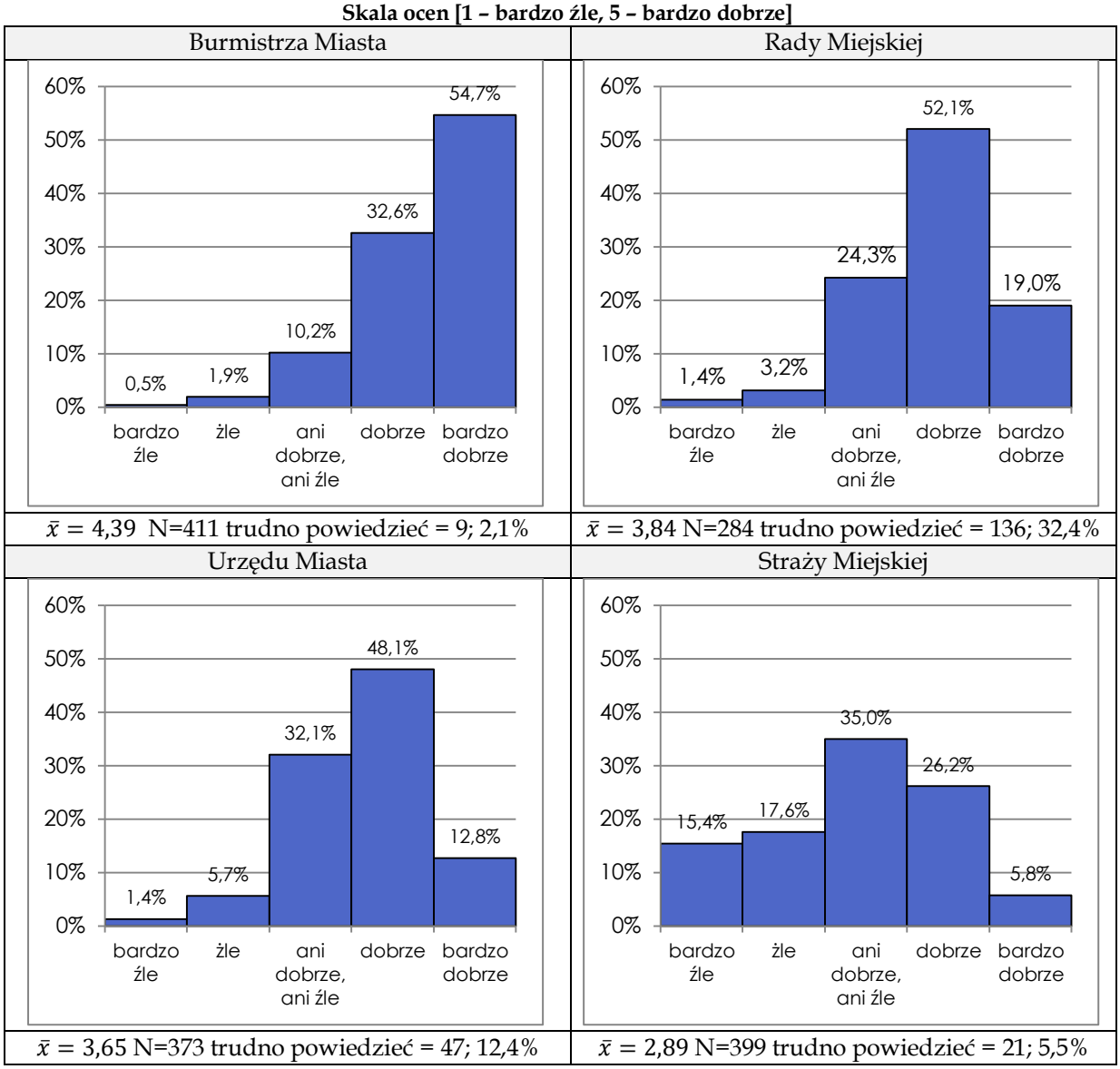

Na wykresach nie ujęto odsetka *trudno powiedzieć*

Źródło: opracowanie własne

Wykres 11. Ocena pracy burmistrza i rady miejskiej przez młodzież

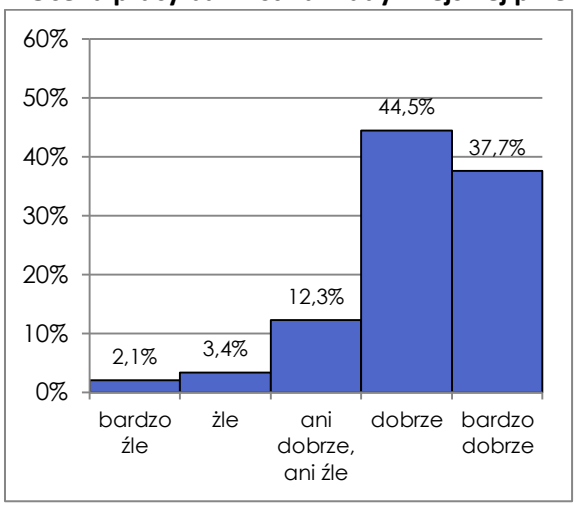

Źródło: opracowanie własne *N=159.* Trudno powiedzieć =8,2%

Tabela 14. Rozkład oraz charakterystyka statyczna oceny działania władz miasta oraz służb miejskich

Ocena działania i pracy	Ocena					
	1	**2**	**3**	**4**	**5**	trudno powiedzieć
Burmistrza Miasta	2	8	42	134	225	9
Rady Miejskiej	4	9	69	148	54	136
Urzędu Miasta	5	21	118	177	47	52
Straży Miejskiej	56	64	127	95	21	57
Ocena działania i pracy	Ocena [%]					
	1	**2**	**3**	**4**	**5**	trudno powiedzieć
Burmistrza Miasta	0,5	1,9	10,0	31,9	53,6	2,1
Rady Miejskiej	1,0	2,1	16,4	35,2	12,9	32,4
Urzędu Miasta	1,2	5,0	28,1	42,1	11,2	12,4
Straży Miejskiej	13,3	15,2	30,2	22,6	5,0	13,6
Ocena działania i pracy	Miary statystyczne					
	Średnia	Dominanta	Odchylenie standardowe	Współczynnik zmienności	Współczynnik asymetrii	Kurtoza
	$\bar{x}$	D	s	V_s	A_s	K
Burmistrza Miasta	4,39	5	0,787	17,9	-1,298	1,61
Rady Miejskiej	3,84	4	0,815	21,2	-0,688	1,03
Urzędu Miasta	3,65	4	0,824	22,6	-0,480	0,47
Straży Miejskiej	2,89	3	1,131	39,1	-0,191	-0,76

Źródło: opracowanie własne

Wykres 12. Średnia ocena instytucji w poszczególnych kategoriach wieku

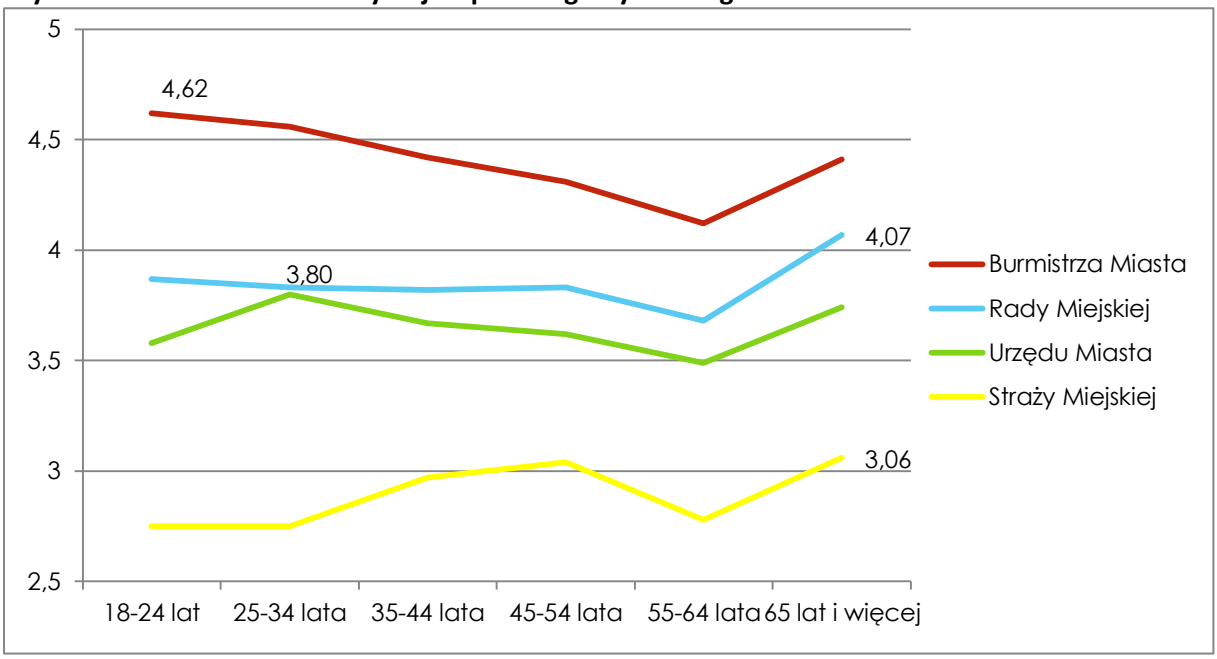

Na wykresie wyświetlono wartości maksymalne dla danej serii
Źródło: opracowanie własne

Porównanie ocen pracy burmistrza, rady miejskiej, urzędu oraz straży miejskiej wyraźnie wskazuje odmienne poziomy oceny wymienionych instytucji i osób. Najlepiej oceniana jest praca burmistrza, który uzyskuje w każdym przedziale wieku oceny najwyższe. Najgorzej wypada ocena formacji straży miejskiej. Minimalna ocena pracy burmistrza przypadająca na przedział 55-64 lat, jest i tak wyższa od maksymalnej noty jaką uzyskała druga w kolejności rada miejska (wykres 12).

Odmiennie jednak wygląda trajektoria ocen. W przypadku burmistrza maksimum przypada na najmłodszą grupę wiekową, następnie notowany jest spadek ocen do wieku 55-64 lat, i wyraźne odbicie w grupie seniorów. Zasadniczo rysuje się prawidłowość, że osoby w wieku 55-64 lat są zdecydowanie najbardziej ostrymi recenzentami prac wszystkich ocenianych grup. Zbliżony do ocen burmistrza jest rozkład wartościowania rady miejskiej i urzędu miasta. Urząd maksimum odnotowuje w grupie 25-34 lat. Odmiennie wypada ocena straży miejskiej, która ma słabsze notowania wśród ludzi młodych, poprawę notuje wśród ludzi w wieku średnim, zaś maksimum osiąga w grupie seniorów po wcześniejszej obniżce notowań w przedziale wieku osób 55-64 lat.

Kobiety wykazywały wyższe oceny wszystkich ocenianych podmiotów, przy czym skala różnic jest nieduża (tabela 15). Najsilniej oceny różniły się w przypadku urzędu miasta, gdzie dysproporcja średnich wyniosła 0,23 z przewagą po stronie kobiet, najbardziej podobne były oceny rady miejskiej, co może świadczyć o podobnym poziomie wiedzy na temat tego organu wśród obu płci.

Wykształcenie wyższe było czynnikiem obniżającym ocenę pracy recenzowanych podmiotów. Jedynie w przypadku straży miejskiej, nieznacznie niższą ocenę wystawili respondenci z wykształceniem gimnazjalnym i niższym. W przypadku osoby burmistrza najwyższa nota pochodziła ze strony osób z wykształceniem średnim ogólnym. Pracę rady miejskiej, urzędu miasta jak i straży miejskiej najwyżej oceniły osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym.

Rozkład średnich ocen według respondentów pogrupowanych zgodnie z ich stanem cywilnym wskazywał, że najniższe oceny wystawiali za pracę osoby rozwiedzione. Z kolei najlepiej ocenili pracę wdowcy i wdowy, za wyjątkiem burmistrza, który najwyższą średnią uzyskał w grupie kawalerów i panien. W tym przypadku różnica pomiędzy kategoriami wyniosła 0,4. Najgorsze oceny według liczby dzieci na utrzymaniu wystawiły radzie, urzędowi oraz straży miejskiej osoby mające 3 lub więcej dzieci, z kolei w tej grupie najlepiej oceniany był burmistrz. Wniosek, zarówno najgorsze jak i najlepsze oceny występują w grupie osób które posiadają dzieci. Z kolei oceny według liczby osób w gospodarstwie domowym są wyraźnie zróżnicowane, co wskazuje na brak jasnych zależności. Burmistrz i rada miejska wypada lepiej w licznych gospodarstwach, z kolei urząd i straż miejska w tego typu gospodarstwach ma niskie notowania. Najlepiej te podmioty wypadają w gospodarstwach trzy lub czteroosobowych. Skala zróżnicowania ocen jest niewielka.

Według rozkładu przestrzennego najlepsze wyniki burmistrz i straż miejska notują na Piaskach, urząd i rada miejska w Centrum. Zarzecze jest dzielnicą oceniającą najgorzej zarówno burmistrza, radę jak i urząd, z kolei w Centrum najsłabiej wypada straż miejska.

Biorąc pod uwagę fakt zamieszkiwania w Czeladzi od urodzenia, lepsze oceny wystawiono za pracę burmistrza i urzędu, z kolei radę i straż miejską wyżej oceniły osoby z zewnątrz. Wśród osób przybyłych do Czeladzi, najlepsze noty wszystkim ocenianym podmiotom dały osoby o najkrótszym stażu do 5 lat.

Typ miejsca zamieszkania dosyć wyraźnie rzutował na ocenę. Pomijając sporadyczne przypadki osób mieszkających w willi, najwyższe oceny generowali mieszający w domach jednorodzinnych. Osoby z bloków były najbardziej krytyczne wobec pracy burmistrza i straży miejskiej, zaś mieszkańcy kamienic najgorzej ocenili pracę rady miejskiej i urzędu miasta.

Dosyć jednoznacznie wygląda ocena władz oraz urzędu w zależności od sytuacji materialnej respondenta. Najwyżej wszystkie formacje oceniły osoby w bardzo dobrej sytuacji, najgorzej zaś te postrzegające swoje położenie materialne jako złe lub bardzo złe. Podobnie sytuacja wygląda w zależności od statusu na rynku pracy. Najwyżej oceniły prace samorządowców osoby niepracujące ale nie szukające pracy. Oprócz nich wysokie noty wystawiły także osoby kształcące się i renciści. Z kolei w każdym przypadku najbardziej krytyczne wobec ocenianych władz były osoby bezrobotne.

Porównując skrajne noty burmistrz najlepsze notowania powyżej średniej 4,6 uzyskał w grupie osób niepracujących, o bardzo dobrej sytuacji materialnej oraz w grupie osób młodych do 24 lat. Najniższe noty burmistrz uzyskał wśród: osób w złej sytuacji materialnej (jedyna średnia poniżej 4), rozwiedzionych i osób w wieku 55-64 lat.

Analogicznie rada miejska maksimum uzyskała wśród osób niepracujących, w bardzo dobrej sytuacji materialnej, mieszkającej w domach jednorodzinnych, a także mieszkających w Czeladzi do 5 lat. Pracę urzędu miasta najwyżej oceniły osoby w wieku 25-34 lata, z wykształceniem zawodowym, mieszkające w domach jednorodzinnych oraz te, które mieszkają w Czeladzi do 5 lat. W tych grupach średnia przekracza 3,8. Z kolei straż miejską najwyżej (średnia powyżej 3) oceniły osoby niepracujące i renciści, w dobrej sytuacji materialnej, które mieszkają w Czeladzi do 5 lat, zamieszkują domy jednorodzinne, w wieku 45-54 lata.

Porównanie oceny pracy instytucji z badaniami z 2016 roku

Ocena pracy burmistrza, rady miejskiej oraz urzędu miasta był przedmiotem analizy w 2016 roku. Pełnego porównania można dokonać jedynie w przypadku urzędu miasta, gdyż tam jest tożsama skala ocen od 1 do 5. Z kolei rada miejska i burmistrz byli oceniania w przedziale od 1 do 6.

Pomimo tych różnic w skali, wydaje się że praca burmistrza uzyskała wynik porównywalny lub nieco lepszy niż poprzednio. W 2016 roku pracę burmistrza oceniono na średnią 4,54, podczas gdy aktualnie średnia wyniosła 4,39. Najwyższe noty 5 i 6 wskazało wówczas 50,1% respondentów, podczas gdy aktualnie udział ocen najlepszych (5) stanowił 53,6% odpowiedzi.

Rada miejska oceniona została na 3,67, podczas gdy aktualny wynik to 3,84. Wskazuje to na pewną progresję ocen. Oceny 5 i 6 wskazało wówczas 21,4%, aktualnie liczba 5 wynosi 12,9%, ale zmalał również udział ocen negatywnych.

Urząd miasta oceniony był na średnią 3,61 z dominującą oceną 4, która minimalnie przewyższała nad notą 3. Aktualnie ocena pracy urzędu praktycznie nie uległa zmianie o czym świadczy prawie identyczna średnia (3,65). Wzrosła liczba ocen 4, ale zmalał udział najwyższych not. Rezultaty oceny pracy urzędu miasta zachowały *status quo*.

Tabela 15. Średnia ocen działania i pracy władz miasta oraz służb miejskich

Ocena działania i pracy	Ogółem	Płeć		Wiek						Wykształcenie				
		Kobiety	Mężczyźni	18-24 lat	25-34 lata	35-44 lata	45-54 lata	55-64 lata	65 lat i więcej	Gimnazjalne i niższe	Zasadnicze zawodowe	Średnie ogólne	Policealne i średnie techniczne	Wyższe
Burmistrza Miasta	4,39	4,43	4,35	4,62	4,56	4,42	4,31	4,12	4,41	4,33	4,43	4,54	4,38	4,25
Rady Miejskiej	3,84	3,86	3,82	3,87	3,83	3,82	3,83	3,68	4,07	3,73	3,93	3,88	3,90	3,72
Urzędu Miasta	3,65	3,76	3,53	3,58	3,80	3,67	3,62	3,49	3,74	3,53	3,81	3,79	3,60	3,48
Straży Miejskiej	2,89	2,93	2,85	2,75	2,75	2,97	3,04	2,78	3,06	2,83	3,00	2,93	2,79	2,87

Ocena działania i pracy	Stan cywilny				Liczba dzieci na utrzymaniu				Liczba osób w gospodarstwie domowym				
	Kawaler, panna	Żonaty, zamężna	Rozwiedziony, rozwiedziona	Wdowiec, wdowa	0	1	2	3 i więcej	1	2	3	4	5 i więcej
Burmistrza Miasta	4,49	4,39	4,09	4,41	4,36	4,48	4,32	4,57	4,35	4,29	4,43	4,47	4,54
Rady Miejskiej	3,87	3,88	3,50	3,93	3,87	3,76	3,95	3,67	3,84	3,85	3,78	3,88	3,89
Urzędu Miasta	3,67	3,66	3,33	3,79	3,63	3,69	3,76	3,29	3,61	3,67	3,67	3,69	3,39
Straży Miejskiej	2,77	2,95	2,47	3,30	2,88	3,00	2,84	2,83	2,87	2,88	2,94	2,93	2,87

Ocena działania i pracy	Dzielnica			Mieszkający od urodzenia		Czas zamieszkiwania w Czeladzi [w latach]					Typ miejsca zamieszkania			
	Zarzecze	Centrum	Piaski	tak	nie	Do 5	5-10	10-15	15-20	> 20	Dom jednorodzinny	Blok	Kamienica, familok	Willa
Burmistrza Miasta	4,33	4,42	4,43	4,46	4,32	4,70	4,35	4,21	4,39	4,25	4,51	4,36	4,40	4,33
Rady Miejskiej	3,76	3,93	3,83	3,82	3,87	4,36	3,53	3,75	4,06	3,82	4,02	3,81	3,80	4,00
Urzędu Miasta	3,53	3,77	3,65	3,66	3,64	4,00	3,60	3,52	3,67	3,61	3,81	3,63	3,62	3,33
Straży Miejskiej	2,86	2,85	2,96	2,75	3,06	3,61	2,94	2,92	2,90	3,05	3,03	2,87	2,83	3,00

Ocena działania i pracy	Ocena sytuacji materialnej swojej rodziny					Status na rynku pracy						
	Bardzo dobra	Dobra	Przeciętna	Zła	Bardzo zła	Osoba pracująca	Osoba pracująca na własny rachunek	Osoba niepracująca, nie szukająca pracy	Osoba bezrobotna	Osoba kształcąca się	Emeryt	Rencista
Burmistrza Miasta	4,59	4,44	4,34	3,88	2,00	4,37	4,50	4,71	4,22	4,68	4,32	4,52
Rady Miejskiej	4,59	4,44	4,34	3,88	2,00	4,37	4,50	4,71	4,22	4,68	4,32	4,52
Urzędu Miasta	3,65	3,70	3,63	3,25	2,00	3,62	3,67	4,17	3,57	3,61	3,68	3,88
Straży Miejskiej	3,05	2,95	2,80	3,00	2,00	2,93	2,76	3,20	2,67	2,84	2,89	3,20

N=420 Kolor zielony – średnia najwyższa, kolor różowy – średnia najniższa

Źródło: opracowanie własne

3.5.3 OCENA STOPNIA POINFORMOWANIA O SPRAWACH MIASTA

Na świadomość społeczeństwa duży wpływ ma stopień poinformowania o sprawach miasta. Ocena dokonana przez respondentów skalowała stopień poinformowania w pięciu poziomach, które wyrażają stwierdzenia, że respondent czuje się: bardzo dobrze, dobrze, średnio, słabo lub zupełnie niepoinformowany o sprawach miasta.

Zdecydowana większość osób uważa, że czuje się dobrze poinformowana (44,8%) o sprawach miasta. Grupa osób oceniających się jako bardzo dobrze poinformowana obejmuje 15,5% pytanych (wykres 13). Osoby te podkreślały często, że dzisiaj nie ma problemu z dostępem do informacji, a stopień poinformowania uzależniały od chęci ich pozyskania. Przeciętną ocenę wskazało prawie 31% badanych.

Bardzo wielu respondentów podkreślała znacznie Internetu a szczególności facebooka, śledząc nowinki o mieście za jego pomocą. Na ten element wskazywano już w 2016 roku, wówczas 33% respondentów uznała to za najwygodniejszą formę przekazu informacji. Jak można się spodziewać osoby starsze częściej odnoszą się do tradycyjnych form przekazu informacji. Mowa tu o gazetkach miejskich tj. „Echo Czeladzi", a także klasycznych zebraniach.

Wykres 13. Poziom oceny poinformowania o sprawach miasta

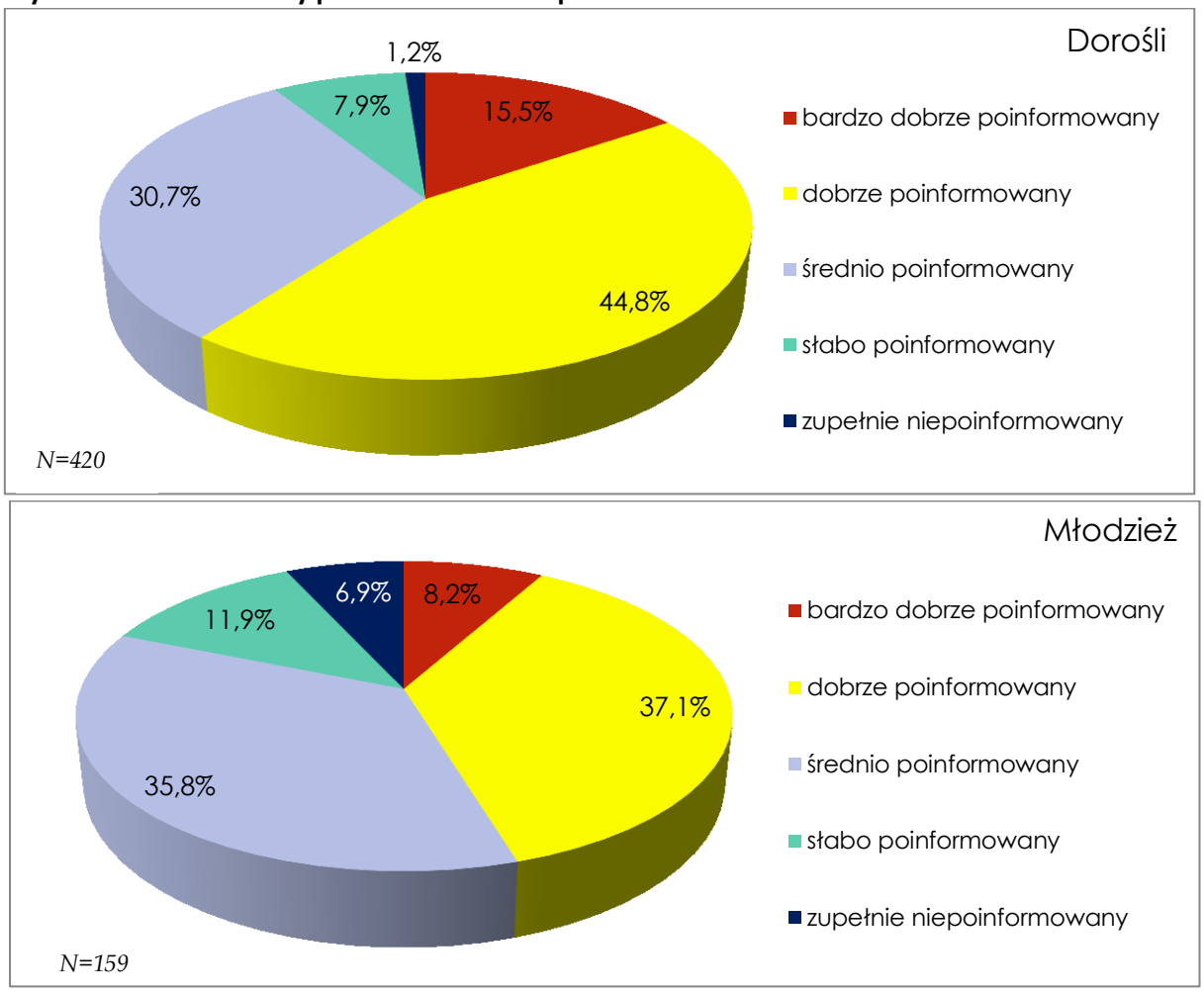

Źródło: opracowanie własne

Negatywną ocenę dostępu do informacji o mieście wyrażało 9,1% osób, z czego 7,9% określało się jako słabo poinformowanych, zaś 1,2% twierdziło że jest zupełnie niepoinformowanych (5 osób) (wykres 13).

Nieco lepiej czują się poinformowane kobiety o sprawach miasta. Wyraża się to zarówno przewagą w liczbie wskazań na doby i bardzo dobry poziom informacji, jak i mniejszym udziałem złych ocen (tabela 17). W przypadku mężczyzn znacznie więcej ocen wyrażało średni poziom poinformowania.

Poziom dotarcia do informacji o mieście malał wraz z wiekiem. Najkorzystniej wypadał wśród ludzi młodych w tym najkorzystniej w wieku 25-34 lat. W ogóle w przedziale od 18 do 34 roku życia brak było stwierdzeń, że ktoś czuje się zupełnie niepoinformowany. Najsłabiej poinformowaną grupą są seniorzy, wśród których około 20% respondentów czuje się słabo lub zupełnie niepoinformowanych. Mimo to 31,3% respondentów w tej grupie twierdzi, że czuje się dobrze poinformowana (tabela 18).

Ocena poziomu poinformowana nawiązuje do poziomu wykształcenia. Istnieje prawidłowość z której wynika, że czym lepiej wykształcona osoba tym wyższy poziom poinformowania. Wśród osób z wykształceniem wyższym odsetek dobrze lub bardzo dobrze poinformowanych wyniósł 78,8% podczas gdy wśród osób z wykształceniem gimnazjalnym lub zasadniczym zawodowym było to około 54-55%. Stosunkowo dobrze poinformowane są osoby z wykształceniem średnim, przy czym w tej grupie częściej wskazuje się na dobry lub przeciętny poziom poinformowania.

Najsłabiej poinformowani czuli się wdowcy i wdowy, z kolei najlepiej oceniały poziom wiedzy w sprawach miasta osoby wolne (kawaler, panna). Osoby zaliczające się do kategorii posiadającej na utrzymaniu 1 dziecko należały do najlepiej poinformowanych, najgorzej zaś oceniały to osoby bez dzieci na utrzymaniu. Generalnie poziom poinformowania wzrastał wraz z liczbą osób w gospodarstwie domowym. Zjawisko to można tłumaczyć jako kumulację wiedzy, która powstaje poprzez wymienianie się informacjami w gronie domowników. Tak samo fakt posiadania dziecka, generuje kontakty ze szkoła czy też innymi rodzicami, co może sprzyjać pozyskaniu informacji o mieście.

Najlepiej poinformowani czują się mieszkańcy Centrum. Co prawda nie mają najwyższego udziału bardzo dobrze poinformowanych, ale posiadają najszerszą grupę dobrze poinformowanych i najmniej osób słabo poinformowanych. Słabo wypadają Piaski, mając aż 11,4% słabo poinformowanych, przy czym w tej części miasta nie stwierdzono osób zupełnie niepoinformowanych. Lepiej poinformowani są mieszkańcy, którzy z pochodzenia są czeladzianami. Wśród osób napływowych, czym krótszy staż zamieszkiwania tym wyższy poziom poinformowania. Być może wynika to z faktu, że nowi mieszkańcy są zainteresowani poznaniem miasta, a tym samym chłonną informację o nim, czasami nawet sami jej aktywnie poszukują. Dłuższy staż może sprawić, że ludzie nie poszukują już tej wiedzy i stają się jedynie jej pasywnymi odbiorcami. Mieszkańcy zamieszkujący w domach jednorodzinnych czują się najlepiej doinformowani. Osoby których lokum jest blok lub kamienica, wyrażają bardzo zbliżony poziom poinformowania.

Stopień poinformowania jest proporcjonalny do poziomu sytuacji materialnej respondenta. Wyraźnie osoby oceniające swój stan na bardzo dobry, ocenią swój poziom informacji w 27,6% również jako bardzo dobry. W grupie tej nie ma osób, które czułyby się zupełnie niepoinformowane. Słabo poziom poinformowania ocenili renciści, emeryci i w mniejszym stopniu osoby bezrobotne. Najlepiej sytuacja kształtuje się wśród osób pracujących na własny rachunek oraz osób pracujących. Nieźle prezentują się też wskazania osób kształcących się, choć w tej grupie jest aż 11,8% słabo poinformowanych, przy równoczesnym braku zupełnie niepoinformowanych.

Poziom poinformowania wśród młodzieży i badaniach wcześniejszych

Porównanie wcześniejszych badań wskazuje, że jest mniej osób oceniających stopień poinformowania jako bardzo dobry, ale za to znacznie więcej (o przeszło 10 p.p) jest twierdzących, że są dobrze poinformowani (tabela 16). Bardzo zbliżone są udziały wskazań z których wynika, że osoby są słabo lub zupełnie niepoinformowane, przy czym grupa osób twierdzących, że jest zupełnie niepoinformowana zmalała z 2,4% na 1,2%.

Tabela 16. Porównanie odpowiedzi na pytanie o ocenę poinformowania o sprawach dotyczących miasta

Stopień poinformowania	dorośli N=420	młodzież N=159	badania z 2016 roku N=291
bardzo dobrze poinformowana	15,5%	8,2%	18,0%
dobrze poinformowana	44,8%	37,1%	34,0%
średnio poinformowana	30,7%	35,8%	38,4%
słabo poinformowana	7,9%	11,9%	7,1%
zupełnie niepoinformowana	1,2%	6,9%	2,4%

Źródło: opracowanie własne

Stopień poinformowania w grupie młodzieży wydaje się być najniższy. Aż 18,8% twierdzi, że jest słabo lub zupełnie niepoinformowana, zaś za bardzo dobrze poinformowaną uważa się tylko 8,2% pytanych uczniów. Można przypuszczać, że jest to pochodną mniejszego zainteresowania młodzieży sprawami miasta. W mniejszym stopniu są one nastawiane na odbiór i poszukiwanie takiej informacji. Młodzież interesuje bardziej stan faktyczny, szczególnie w elementach które są dla nich najbliższe. Nie należy tego traktować jako wady uczniów, po prostu młodzi ludzie wciąż kształtują swoją percepcję i wrażliwość.

Tabela 17. Ocena poinformowania o sprawach dotyczących miasta według profilu respondenta

Stopień poinformowania	Ogółem	Płeć		Wiek						Wykształcenie				
		Kobiety	Mężczyźni	18-24 lat	25-34 lata	35-44 lata	45-54 lata	55-64 lata	65 lat i więcej	Gimnazjalne i niższe	Zasadnicze zawodowe	Średnie ogólne	Policealne i średnie techniczne	Wyższe
bardzo dobrze	**65**	38	27	11	14	12	11	10	7	4	10	17	11	23
dobrze	**188**	103	85	23	32	40	33	35	25	18	35	52	29	54
średnio	**129**	60	69	12	18	25	16	26	32	8	28	30	35	28
słabo	**33**	17	16	4	1	2	4	7	15	9	10	5	4	5
zupełnie niepoinformowana	**5**	2	3	0	0	1	1	2	1	1	0	0	2	2
Razem	**420**	220	200	50	65	80	65	80	80	40	83	104	81	112

Stopień poinformowania	Stan cywilny				Liczba dzieci na utrzymaniu				Liczba osób w gospodarstwie domowym				
	Kawaler, panna	Żonaty, zamężna	Rozwiedziony, rozwiedziona	Wdowiec, wdowa	0	1	2	3 i więcej	1	2	3	4	5 i więcej
bardzo dobrze	21	31	6	6	35	19	9	2	7	11	19	19	9
dobrze	56	97	17	18	100	54	28	6	30	49	53	41	15
średnio	27	71	11	20	81	24	22	2	31	35	35	19	9
słabo	6	16	1	10	28	3	2	0	8	14	5	6	0
zupełnie niepoinformowana	3	1	0	1	5	0	0	0	3	2	0	0	0
Razem	113	216	35	55	249	100	61	10	79	111	112	85	33

Stopień poinformowania	Dzielnica			Mieszkający od urodzenia		Czas zamieszkiwania w Czeladzi [w latach]					Typ miejsca zamieszkania			
	Zarzecze	Centrum	Piaski	tak	nie	Do 5	5-10	10-15	15-20	> 20	Dom jednorodzinny	Blok	Kamienica, familok	Willa
bardzo dobrze	26	17	22	43	22	6	3	2	2	9	13	38	11	3
dobrze	64	71	53	105	83	10	9	18	11	35	32	123	33	0
średnio	38	42	49	55	74	8	10	7	9	40	21	88	20	0
słabo	9	8	16	12	21	0	2	1	1	17	3	25	5	0
zupełnie niepoinformowana	3	2	0	3	2	0	0	0	0	2	1	3	1	0
Razem	140	140	140	218	202	24	24	28	23	103	70	277	70	3

Stopień poinformowania	Ocena sytuacji materialnej swojej rodziny					Status na rynku pracy						
	Bardzo dobra	Dobra	Przeciętna	Zła	Bardzo zła	Osoba pracująca	Osoba pracująca na własny rachunek	Osoba niepracująca, nie szukająca pracy	Osoba bezrobotna	Osoba kształcąca się	Emeryt	Rencista
bardzo dobrze	8	35	22	0	0	30	7	1	4	10	13	0
dobrze	9	94	84	1	0	90	10	5	19	16	38	10
średnio	10	57	57	5	0	57	7	0	12	4	42	7
słabo	2	14	14	2	1	7	1	1	2	4	13	5
zupełnie niepoinformowana	0	1	4	0	0	1	0	0	2	0	2	0
Razem	29	201	181	8	1	185	25	7	39	34	108	22

Tabela 18. Struktura ocen poinformowania o sprawach dotyczących miasta według profilu respondenta

Stopień poinformowania	Ogółem	Płeć		Wiek						Wykształcenie				
		Kobiety	Mężczyźni	18 - 24 lat	25-34 lata	35-44 lata	45-54 lata	55-64 lata	65 lat i więcej	Gimnazjalne i niższe	Zasadnicze zawodowe	Średnie ogólne	Policealne i średnie techniczne	Wyższe
bardzo dobrze	**15,5%**	17,3%	13,5%	22,0%	21,5%	15,0%	16,9%	12,5%	8,8%	10,0%	12,0%	16,3%	13,6%	20,5%
dobrze	**44,8%**	46,8%	42,5%	46,0%	49,2%	50,0%	50,8%	43,8%	31,3%	45,0%	42,2%	50,0%	35,8%	48,2%
średnio	**30,7%**	27,3%	34,5%	24,0%	27,7%	31,3%	24,6%	32,5%	40,0%	20,0%	33,7%	28,8%	43,2%	25,0%
słabo	**7,9%**	7,7%	8,0%	8,0%	1,5%	2,5%	6,2%	8,8%	18,8%	22,5%	12,0%	4,8%	4,9%	4,5%
zupełnie niepoinformowana	**1,2%**	0,9%	1,5%	0,0%	0,0%	1,3%	1,5%	2,5%	1,3%	2,5%	0,0%	0,0%	2,5%	1,8%
Razem	**100,0%**	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Stopień poinformowania	Stan cywilny				Liczba dzieci na utrzymaniu				Liczba osób w gospodarstwie domowym				
	Kawaler, panna	Żonaty, zamężna	Rozwiedziony, rozwiedziona	Wdowiec, wdowa	0	1	2	3 i więcej	1	2	3	4	5 i więcej
bardzo dobrze	18,6%	14,4%	17,1%	10,9%	14,1%	19,0%	14,8%	20,0%	8,9%	9,9%	17,0%	22,4%	27,3%
dobrze	49,6%	44,9%	48,6%	32,7%	40,2%	54,0%	45,9%	60,0%	38,0%	44,1%	47,3%	48,2%	45,5%
średnio	23,9%	32,9%	31,4%	36,4%	32,5%	24,0%	36,1%	20,0%	39,2%	31,5%	31,3%	22,4%	27,3%
słabo	5,3%	7,4%	2,9%	18,2%	11,2%	3,0%	3,3%	0,0%	10,1%	12,6%	4,5%	7,1%	0,0%
zupełnie niepoinformowana	2,7%	0,5%	0,0%	1,8%	2,0%	0,0%	0,0%	0,0%	3,8%	1,8%	0,0%	0,0%	0,0%
Razem	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Stopień poinformowania	Dzielnica			Mieszkający od urodzenia		Czas zamieszkiwania w Czeladzi [w latach]					Typ miejsca zamieszkania			
	Zarzecze	Centrum	Piaski	tak	nie	Do 5	5-10	10-15	15-20	> 20	Dom jednorodzinny	Blok	Kamienica, familok	Willa
bardzo dobrze	18,6%	12,1%	15,7%	19,7%	10,9%	25,0%	12,5%	7,1%	8,7%	8,7%	18,6%	13,7%	15,7%	100,0%
dobrze	45,7%	50,7%	37,9%	48,2%	41,1%	41,7%	37,5%	64,3%	47,8%	34,0%	45,7%	44,4%	47,1%	0,0%
średnio	27,1%	30,0%	35,0%	25,2%	36,6%	33,3%	41,7%	25,0%	39,1%	38,8%	30,0%	31,8%	28,6%	0,0%
słabo	6,4%	5,7%	11,4%	5,5%	10,4%	0,0%	8,3%	3,6%	4,3%	16,5%	4,3%	9,0%	7,1%	0,0%
zupełnie niepoinformowana	2,1%	1,4%	0,0%	1,4%	1,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	1,9%	1,4%	1,1%	1,4%	0,0%
Razem	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Stopień poinformowania	Ocena sytuacji materialnej swojej rodziny					Status na rynku pracy						
	Bardzo dobra	Dobra	Przeciętna	Zła	Bardzo zła	Osoba pracująca	Osoba pracująca na własny rachunek	Osoba niepracująca, nie szukająca pracy	Osoba bezrobotna	Osoba kształcąca się	Emeryt	Rencista
bardzo dobrze	27,6%	17,4%	12,2%	0,0%	0,0%	16,2%	28,0%	14,3%	10,3%	29,4%	12,0%	0,0%
dobrze	31,0%	46,8%	46,4%	12,5%	0,0%	48,6%	40,0%	71,4%	48,7%	47,1%	35,2%	45,5%
średnio	34,5%	28,4%	31,5%	62,5%	0,0%	30,8%	28,0%	0,0%	30,8%	11,8%	38,9%	31,8%
słabo	6,9%	7,0%	7,7%	25,0%	100,0%	3,8%	4,0%	14,3%	5,1%	11,8%	12,0%	22,7%
zupełnie niepoinformowana	0,0%	0,5%	2,2%	0,0%	0,0%	0,5%	0,0%	0,0%	5,1%	0,0%	1,9%	0,0%
Razem	100,0%	100,0	100,0%	100,0	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Źródło: opracowanie własne

3.6. OCENA INWESTYCJI I KIERUNKU ROZOWOJU MIASTA

Formularz ankiety dwukrotnie odnosił się do oceny działań inwestycyjnych w mieście. W pytaniu pierwszym pytano o ocenę 11 inwestycji zrealizowanych w latach 2015-2018. Z kolei pytanie drugie dotyczyło oceny zasadności realizacji przyszłych 12 zadań inwestycyjnych. Przyjęta skala ocen miała charakter porządkowy z przedziału 1-5, gdzie w przypadku pytania o planowane inwestycje: 1 oznaczało inwestycję zupełnie niepotrzebną, zaś 5 zdecydowanie potrzebną. Skala od 1 do 5 w przypadku działań już zrealizowanych, wyraża ocenę od bardzo źle do bardzo dobrze. Mieszkańcy mogli nie mieć zdania w przypadku niektórych inwestycji. Dotyczyło to zwykle działań z którymi nie mają styczności lub nie korzystają z jej efektów.

3.6.1 OCENA INWESTYCJI ZREALIZOWANYCH W LATACH 2015-2018

Waloryzacji podano 11 zrealizowanych inwestycji miejskich. Uzyskane wyniki wskazują generalnie na pozytywną ocenę ukończonych działań, o czym świadczą wysokie wartości średnie (wykres 14). Dominującą oceną w przyjętej skali była 5, co oznacza, że najwięcej osób uważa te inwestycje za bardzo dobre. Statystyka wskazuje na asymetrię lewostronną (wyniki ujemne) w przypadku 9 z 11 działań, co świadczy o tym, że dominują wyższe wartości (dominanta jest wyższa niż średnia arytmetyczna). Fakt ten należy interpretować pozytywnie. Najwyżej ocenione propozycje inwestycji cechuje bardzo silna asymetria, silna koncentracja wyników wokół wartości średniej (kurtoza) oraz niski współczynnik zmienności (mała skala zróżnicowania) (tabela 20).

Wykres 14. Średnia ocena inwestycji zrealizowanych w latach 2015-2018

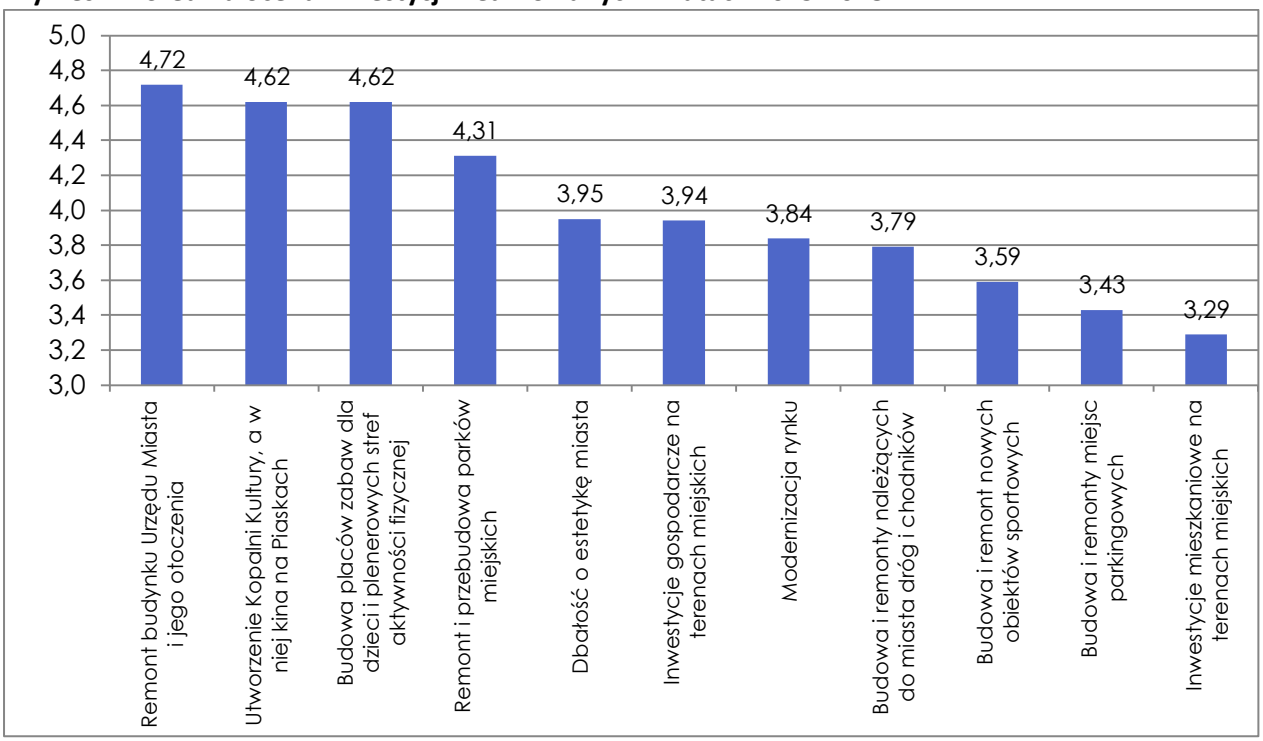

Źródło: opracowanie własne

Skala rozpiętości wartości średniej waha się w przedziale od 3,29 do 4,72 (wykres 14). Charakterystykę opinii poszczególny inwestycji dokonano w malejącej kolejności poziomu ich oceny (wykres 15). Ujawniła się też prawidłowość, że inwestycje niżej ocenione uzyskują bardziej skrajne wyniki, a w konsekwencji znacznie wyższy poziom zróżnicowania. Wyraża się to poprzez większą wartość współczynnika zmienności.

1. REMONT BUDYNKU URZĘDU MIASTA I JEGO OTOCZENIA

Remont Urzędu Miasta i jego otoczenia to niewątpliwie najwyższej oceniana inwestycja. Przeszło ¾ respondentów oceniło ją na pięć. Pytani podkreślali konieczności tej inwestycji i radykalną zmianę wizerunku urzędu po jej wykonaniu. Niezadowolonych z tej inwestycji było łącznie tylko około 1,2% respondentów. Jednym z nielicznych mankamentów wskazywany było nieprzepisowe godło państwa na elewacji. Inwestycja ta była wysoko rekomendowana w poprzednich badaniach z 2016 roku. Można zatem stwierdzić, że realizacja oczekiwań mieszkańców została odpowiednio przez nich doceniona.

2. UTWORZENIE KOPALNI KULTURY, A W NIEJ KINA NA PIASKACH

To inwestycja którą 70% osób oceniło na 5, a kolejne prawie 16% na 4. W przypadku tego działania średnia ocen zarówno wśród kobiet jak i mężczyzn była jednakowa. Najwyżej punktowały ją osoby młode 18-24 lat, oraz w wieku średnim, niższe poparcie wyrażali dla tej inwestycji seniorzy. Stopień poparcia rósł wraz z wykształceniem i największy był wśród osób z wyższym wykształceniem. Wyraźna jest różnica w ocenie w zależności od dzielnicy. Największe uznanie wyrażali mieszkańcy samych Piasków, w pozostałych dzielnicach średnia była niemalże identyczna. Wywiady potwierdzają tą przestrzenną ocenę, bo część osób wyraźnie mówiła, że „fajna ale nie u nas". Świadczy to o domykaniu odbioru miasta w wąskim zakresie swojej dzielnicy. Lepiej o inwestycji wyrażały się osoby mieszkające tu od urodzenia, zamieszkujące w domach jednorodzinnych, posiadające jedno lub dwójkę dzieci, mieszkające w bardziej licznych gospodarstwach domowych i pozostające w związkach małżeńskich.

3. BUDOWA PLACÓW ZABAW DLA DZIECI I PLENEROWYCH STREF AKTYWNOŚCI FIZYCZNEJ

Budowa placów zabaw dla dzieci oraz stref aktywności fizycznej uzyskiwała wysokie noty czeladzian. Przy średniej ocen na poziomie 4,62, najwyższą notę wystawiło ⅔ respondentów. Inwestycja jako jedyna nie odnotowała ani jednej najniższej oceny, i cechuje ją najmniejsza zmienność uzyskanych stopni. Działanie cieszy się znacznie większym poparciem wśród mężczyzn. Najwyższe noty wskazywały osoby młode w wieku 18-24 lat, z wykształceniem średnim technicznym lub gimnazjalnym, w przeciwieństwie do osób z wyższym wykształceniem, gdzie oceny były najsłabsze. Liczba dzieci jak i liczba osób w gospodarstwie nie wpływa znacząco na poziom ocen. Podobnie nie ma różnic pomiędzy osobami mieszkającym od zawsze w Czeladzi. Nieznacznie lepiej oceniają ją mieszkańcy Piasków oraz osoby mieszkające w domach jednorodzinnych. Najbardziej cenią je osoby o bardzo dobrej sytuacji materialnej, nie pracujące lub kształcące się.

4. REMONT I PRZEBUDOWA PARKÓW MIEJSKICH

Remonty parków były wysoko oceniane przez respondentów. Dominuje ocena 5, choć nieznacznie mniej wskazań plasuje inwestycje na 4. Cześć osób przy tej okazji podkreśla, że finalną ocenę będzie można wskazać po ukończeniu trwających prac, głównie przytaczając tutaj Park Grabek. Inwestycja porównywalnie oceniana przez obie płcie. Lepiej wśród ludzi młodych do 34 roku życia, oraz osoby ze średnim wykształceniem. Nieco wyżej oceniają je osoby posiadające dzieci i mieszkające w bardziej licznych gospodarstwach. Zdecydowanie najlepiej sytuację oceniły osoby mieszkające na Piaskach, niżej mieszkańcy Centrum a najgorzej Zarzecza. Lepiej działanie to widzą rodowici mieszkańcy Czeladzi, mieszkający głównie w domach jednorodzinnych oraz kamienicach.

5. DBAŁOŚĆ O ESTETYKĘ MIASTA

To pierwsza inwestycja której dominującą oceną była 4. Liczba ocen bardzo dobrych przewyższa o 4 p.p wskazania na poziomie 3. Nieznacznie lepiej oceniają te działania mężczyźni, osoby w wieku 45-54 lat oraz seniorzy, a także osoby z wykształceniem średnim technicznym lub zasadniczym zawodowym. Najwyżej starania o utrzymanie czystości i estetyki miasta ocenili mieszkańcy Piasków, najgorzej zaś ludność z Zarzecza. Przy tej okazji respondenci podnosili kwestię utrzymania zielni niskiej, w tym sprawę koszenia trawników. Często pojawiającym się komentarzem były odczucia zbyt małej dbałości o ten element.

6. INWESTYCJE GOSPODARCZE NA TERENACH MIEJSKICH

W przypadku inwestycji na terenach miejskich dominuje ocena 4, przy prawie identycznym udziale piątek i trójek. Respondenci najczęściej dostrzegają inwestycje przy DK94. Podkreślają jednak, że prym powinny mieć działalności produkcyjne, traktowane jako wartościowsze i dające lepsze wynagrodzenia. Pytanie to w przypadku prawie 10% respondentów nie znajdowało swojej oceny, a respondenci wskazywali wariant trudno powiedzieć. Inwestycje tego typu lepiej ocenili ludzie młodsi, gorzej zaś seniorzy. Najbardziej pozytywnie wypowiadały się osoby z wykształceniem średnim technicznym. Nie ma różnic zarówno w ocenie płci jak i dzielnicy zamieszkania. Lepiej zaś wypowiadały się osoby niepracujące, a także prowadzące własną działalność gospodarczą.

7. MODERNIZACJA RYNKU

To pierwsza inwestycja która uzyskała dominującą ocenę 3. Oceny były dość ambiwalentne, a statystyczna skala ich zróżnicowania, jak i poziom zmienności stosunkowo wysoki. Odsetek wskazań 1 lub 2 wyniósł 17,6%. Wśród opinii pojawiały się głosy zbyt małej ilości zieleni, wskazujące nawet że stary rynek podobał się im bardziej. Wiąże się to z brakiem cienia i niewielką liczbą ławek. Generalnie temat zielni pojawia się w kontekście różnych działań (place zabaw, parkingi). Lepiej modernizację rynku oceniły kobiety, osoby młode w wieku 18-24 lat, z wykształceniem zawodowym. Gorzej rynek postrzegały osoby nie mające dzieci na utrzymaniu. Najsłabiej mieszkańcy Zarzecza oraz osoby mieszkające w domach jednorodzinnych.

8. BUDOWA I REMONTY NALEŻĄCYCH DO MIASTA DRÓG I CHODNIKÓW

Dominuje ocena dobra, ale liczba 3 przewyższa udział ocen najwyższych. Mieszkańcy dostrzegają działania, nie mniej jednak twierdzą, że w tym zakresie braki są wciąż duże. Podkreślają też że stan dróg jest zróżnicowany, ale generalnie zauważają poprawę. Potwierdza to również ranking pilności różnych spraw, gdzie drogi zajmują pierwsze miejsce. Najbardziej krytyczne wobec tych działań są osoby w wieku 35-44 i 55-64 lat, oraz osoby z wyższym wykształceniem. Lepiej sytuację oceniają osoby nie mające dzieci na utrzymaniu oraz te, które mieszkają tutaj od urodzenia. W układzie przestrzennym miasta najgorzej działania te ocenili mieszkańcy Zarzecza.

9. BUDOWA I REMONT NOWYCH OBIEKTÓW SPORTOWYCH

To grupa działań, o którą zwykle dopytywali respondenci, zauważając że ten proces trwa. Ponad 19% respondentów oceniło ją na 5, ale równocześnie trochę powyżej 14% ocen mieściło się w zakresie 1 lub 2. Przeszło 6% pytanych nie miało w tej sprawie zdania. Zdecydowanie lepiej oceniały ją kobiety. Także osoby w wieku 25-34 lata oraz respondenci ze średnim wykształceniem. W ujęciu przestrzennym najkorzystniej te kwestie postrzegali respondenci z Piasków. Korzystnej ten rodzaj inwestycji widziały osoby mieszkające tutaj od urodzenia.

10. BUDOWA I REMONTY MIEJSC PARKINGOWYCH

Dominująca ocena tej inwestycji to 3, co sprawia że pojawia się niekorzystna asymetria prawostronna. Te mało pochlebne opinie w dużym stopniu wynikały z postrzegania zjawiska jako niewystarczające, co generuje uciążliwości zarówno w zakresie parkowania jak i poruszania się po osiedlach. Tylko część opinii negatywnych odnosiło się do realizacji samych inwestycji. Korzystniejsze oceny inwestycja zyskiwała wśród kobiet, osób w wieku 35-44 lata. Konkretny poziom wykształcenia nie miał bezpośredniego związku z oceną budowy miejsc parkingowych. Niewątpliwie najlepiej tą kwestie ocenili mieszkańcy Centrum, a także osoby mieszkające w Czeladzi od urodzenia.

11. INWESTYCJE MIESZKANIOWE NA TERENACH MIEJSKICH

Inwestycja oceniona najgorzej, również wykazuje asymetrie prawostronną. Rekordowy jest również udział osób, które nie wiedziały jak ocenić tą kwestię (19,3%). Często pojawiało się na nawet pytanie retoryczne: „czy coś w ogóle się buduje?". Słabo widoczne są tego typu inwestycje w przestrzenni miasta. Słabiej ocenili je mężczyźni, osoby w wieku 55-64 lat oraz respondenci z wyższym wykształceniem. Lepiej osoby zamieszkujące w Centrum, w dobrej sytuacji materialnej. Warto zaznaczyć, że ten rodzaj inwestycji został oceniony znacznie gorzej, aniżeli analogiczne działania na gruncie gospodarczym.

Ocena zrealizowanych inwestycji według profilu respondenta

Biorąc pod uwagę cechy respondentów bardziej łaskawym recenzentem były kobiety. Wyższe oceny dawały osoby młode lub starsze, średnia ocen spadała w grupie osób w sile wieku. Najbardziej krytyczna jest grupa osób z wyższym wykształceniem, najlepiej zaś oceniają inwestycje osoby ze średnim lub zasadniczym zawodowym poziomem

wykształcenia, przy czym różnice nie są tutaj znaczące. Najbardziej restrykcyjni w ocenie przedsięwzięć byli mieszkańcy Zarzecza, oceny mieszkańców Piasków i Centrum praktycznie są równe. Rysuje się przewaga osób, które mieszkają w Czeladzi od urodzenia (tabela 21). Lepiej realizacje inwestycji oceniły też osoby mieszkające w domach jednorodzinnych. Wyższe oceny dawały osoby posiadające 1 dziecko na utrzymaniu, przy czym ta cecha w sposób niejednoznaczny determinowała oceny. Z kolei ujawnia się prawidłowość, że osoby w liczniejszych gospodarstwach domowych dawały wyższe noty. Średnią poniżej 4 uzyskano wśród rencistów, bezrobotnych i emerytów. Osoby wykazujące lepszą sytuację materialną zasadniczo wyżej oceniają podjęte działania.
W układzie przestrzennym zdecydowanie najgorzej do tej pory zrealizowane inwestycje odbierali mieszkańcy Zarzecza (rycina 5). W dziesięciu przypadkach na 11 ocenianych inwestycji wykazali oni oceny najniższe. Najkorzystniej z kolei działania modernizacyjne postrzegali mieszkańcy Piasków, którzy w ośmiu na 11 spraw dali noty najwyższe. Szczególnie przewaga ocen respondentów z Piasków dotyczyła, utworzeni Kopalni Kultury, modernizacji parków miejskich oraz dbałości o czystość i estetykę. Najbardziej wyrównane oceny dotyczy kwestii inwestycji gospodarczych w mieście. Generalnie najbardziej umiarkowane oceny cechowały mieszkańców Centrum.

Zrealizowane inwestycje w ocenie młodzieży

Ocena młodzieży zadań zrealizowanych w latach 2015-2018 była silnie skorelowana z wynikami uzyskanymi w grupie osób dorosłych. Współczynnik korelacji liniowej Persona pomiędzy odpowiednimi średnimi wyniósł aż 0,82. Układ ocen wykazuje zatem silną zbieżność, a kolejność pierwszych 4 miejsc pokrywa się w obu grupach (tabela 19).
Porównując jednak wartość ocen średnich można stwierdzić, że młodzież była zdecydowanie bardziej krytyczna. Średnie ocen wahały się w przedziale od 4,32 do 3,33. W przypadku ośmiu inwestycji gimnazjaliści dali noty niższe. Największa dysproporcja dotyczyła inwestycji gospodarczych, remontu placów zabaw i urzędu miasta. Z kolei lepiej niż dorośli ocenili modernizację rynku, budowę i remont obiektów sportowych oraz inwestycje mieszkaniowe. Oceny są zatem przejawem większego doceniania działań, z których młodzież ma większą korzyść, częściej użytkując wytworzoną infrastrukturę.

Tabela 19. Porównanie ocen zrealizowanych inwestycji w grupie młodzieży szkolnej i dorosłych respondentów

Inwestycja zrealizowana	Średnia ocena		Miejsce inwestycji w grupie		Różnica ocen
	młodzież	dorośli	młodzieży	dorosłych	[młodzież-dorośli]
Remont budynku Urzędu Miasta i jego otoczenia	4,32	4,72	1	1	-0,40
Utworzenie Kopalni Kultury, a w niej kina, przy nowym Placu Viannaya na Piaskach	4,24	4,62	2	2	-0,38
Budowa placów zabaw dla dzieci i plenerowych stref aktywności fizycznej dla młodzieży i dorosłych	4,20	4,62	3	3	-0,42
Remont i przebudowa parków miejskich	4,13	4,31	4	4	-0,18
Modernizacja rynku	4,03	3,84	5	7	0,19
Budowa i remont nowych obiektów sportowych	3,77	3,59	6	9	0,18
Dbałość o estetykę miasta	3,69	3,95	7	5	-0,26
Inwestycje mieszkaniowe na terenach miejskich	3,53	3,29	8	11	0,24
Budowa i remonty należących do miasta dróg i chodników	3,48	3,79	9	8	-0,31
Budowa i remonty miejsc parkingowych	3,40	3,43	10	10	-0,03
Inwestycje gospodarcze na terenach miejskich	3,33	3,94	11	6	-0,61

Uwaga: inwestycje posortowane w malejącej kolejności średnich ocen młodzieży Źródło: opracowanie własne

Wykres 15. Ocena realizacji wybranych przedsięwzięć

Skala ocen [1 – bardzo źle, 5 – bardzo dobrze]

Remont budynku Urzędu Miasta i jego otoczenia

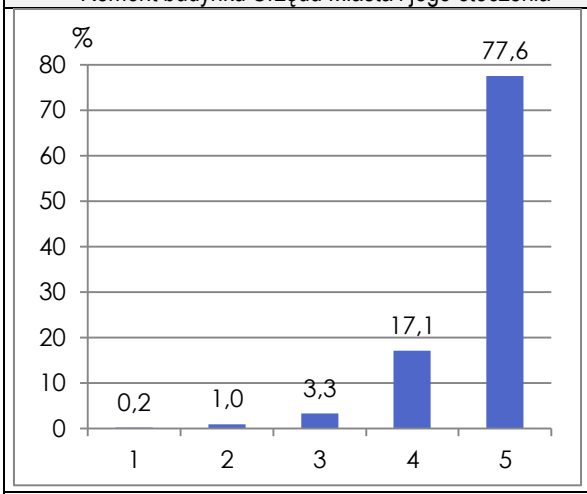

$\bar{x} = 4{,}72$ N=417 trudno powiedzieć = 3; 0,7%

Utworzenie Kopalni Kultury, a w niej kina na Piaskach

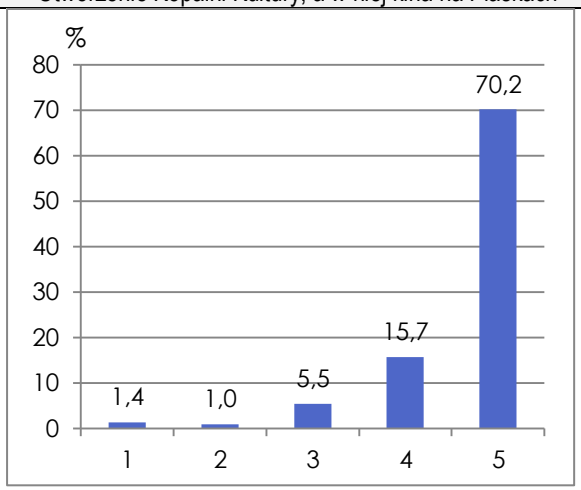

$\bar{x} = 4{,}62$ N=394 trudno powiedzieć = 26 6,2%

Budowa placów zabaw dla dzieci i plenerowych stref aktywności fizycznej

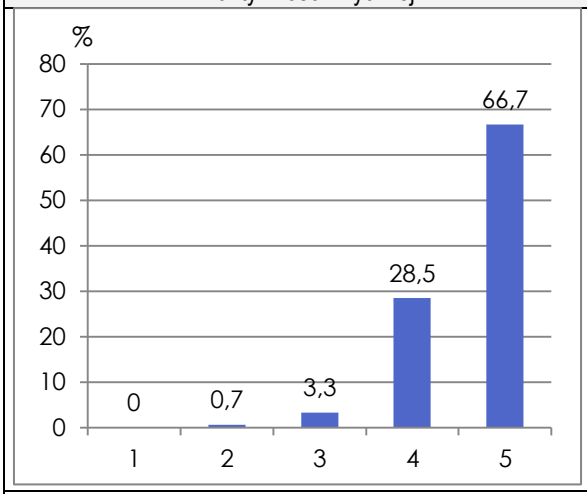

$\bar{x} = 4{,}62$ N=417 trudno powiedzieć = 3; 0,7%

Remont i przebudowa parków miejskich

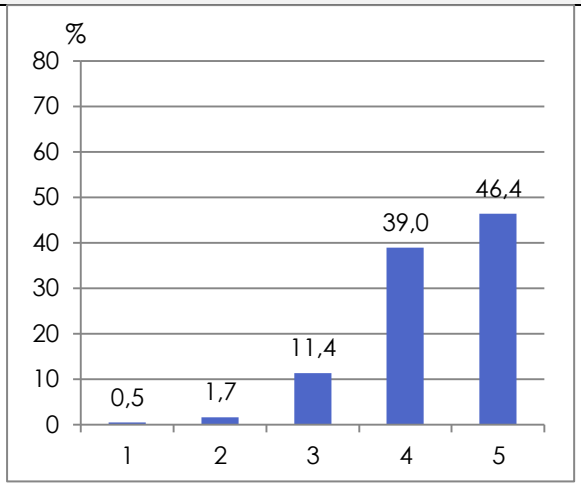

$\bar{x} = 4{,}31$ N=416 trudno powiedzieć = 4; 0,9%

Dbałość o estetykę miasta

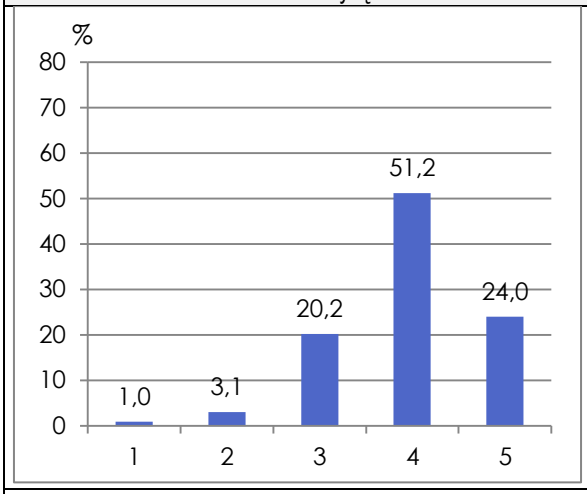

$\bar{x} = 3{,}95$ N=418 trudno powiedzieć =2; 0,5%

Inwestycje gospodarcze na terenach miejskich

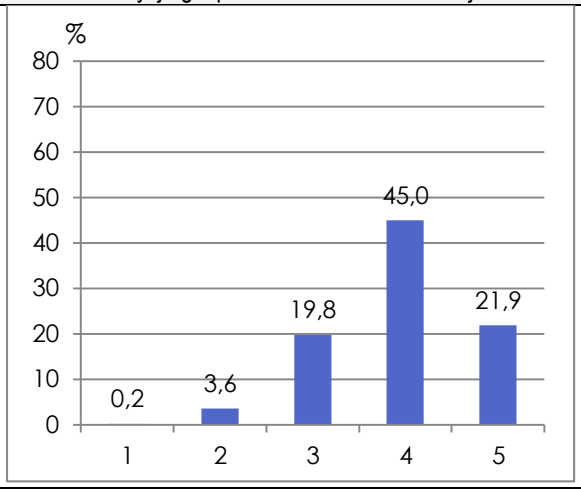

$\bar{x} = 3{,}94$ N=380 trudno powiedzieć = 40; 9,5%

Modernizacja rynku

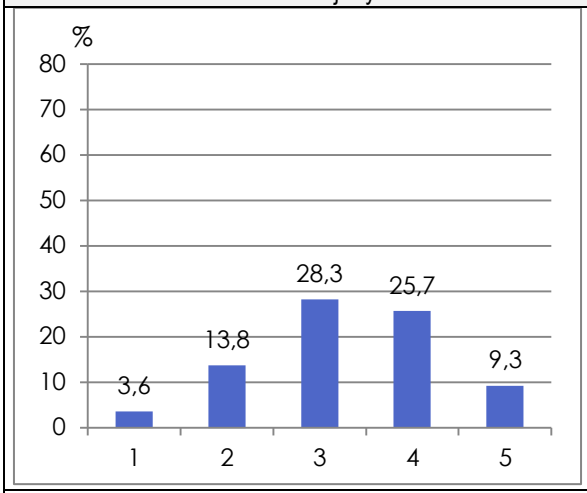

$\bar{x}$ = 3,84 N=418 trudno powiedzieć = 2; 0,5%

Budowa i remonty należących do miasta dróg i chodników

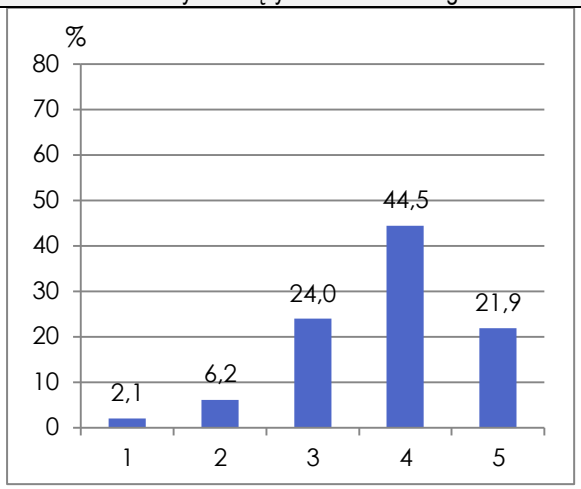

$\bar{x}$ = 3,79 N=415 trudno powiedzieć = 5; 1,2%

Budowa i remont nowych obiektów sportowych

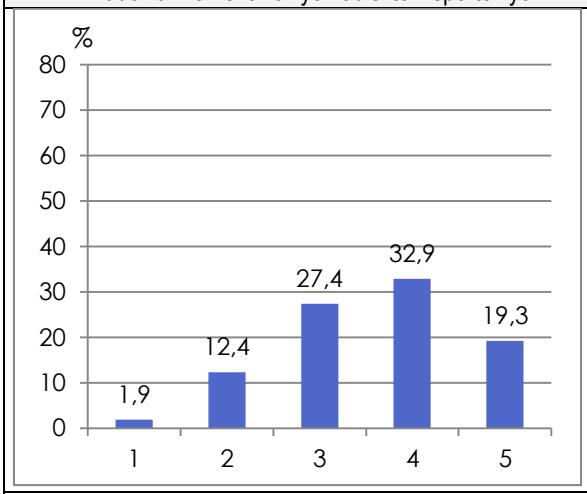

$\bar{x}$ = 3,59 N=394 trudno powiedzieć = 26; 6,2%

Budowa i remonty miejsc parkingowych

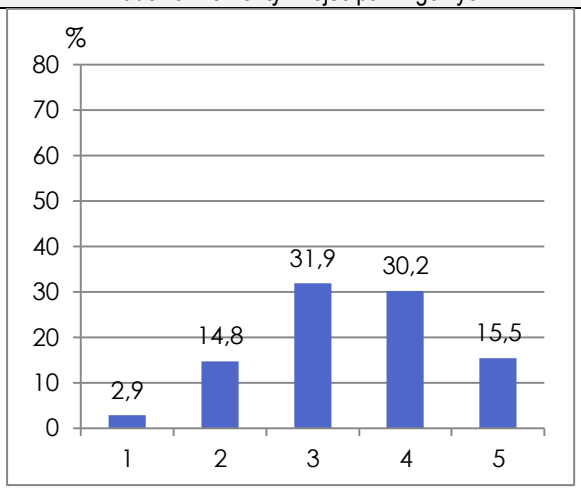

$\bar{x}$ = 3,43 N=400 trudno powiedzieć = 20; 4,8%

Inwestycje mieszkaniowe na terenach miejskich

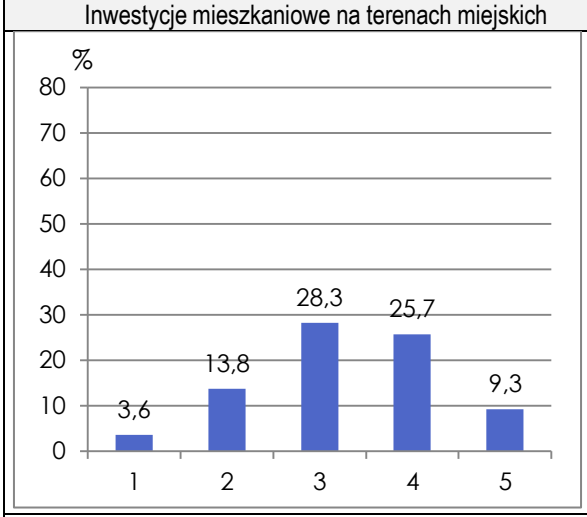

$\bar{x}$ = 3,29 N=339 trudno powiedzieć =81; 19,3%

Na wykresach nie ujęto odsetka *trudno powiedzieć*
Źródło: opracowanie własne

Rycina 5. Ocena inwestycji zrealizowanych w latach 2015-2018 w dzielnicach miasta

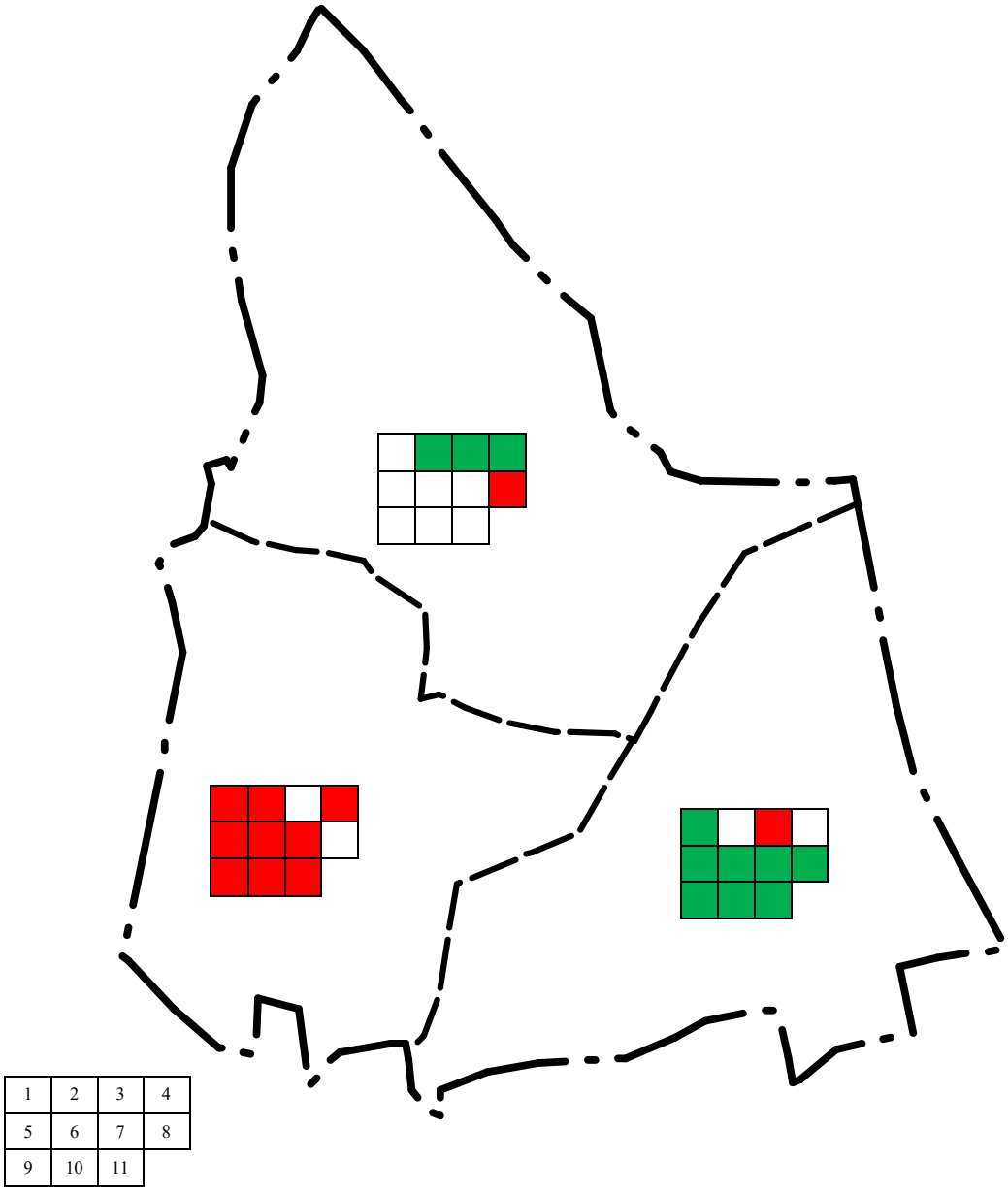

1. Budowa i remonty należących do miasta dróg i chodników
2. Budowa i remonty miejsc parkingowych
3. inwestycje gospodarcze na terenach miejskich
4. Inwestycje mieszkaniowe na terenach miejskich
5. Remont budynku Urzędu Miasta i jego otoczenia
6. Modernizacja rynku
7. Remont i przebudowa parków miejskich
8. Budowa placów zabaw dla dzieci i plenerowych stref aktywności fizycznej dla młodzieży i dorosłych
9. Utworzenie Kopalni Kultury, a w niej kina, przy nowym Placu Viannaya na Piaskach
10. Budowa i remont nowych obiektów sportowych
11. Dbałość o estetykę miasta

Kolor zielony najwyższa średnia ocena w układzie dzielnic
Kolor czerwony najniższa średnia w układzie dzielnic

Źródło: opracowanie własne *N=420*

Tabela 20. Ocena inwestycji miasta zrealizowanych w latach 2015-2018

Ocena działania	Ocena						Ocena [w %]						Miary statystyczne					
	1	**2**	**3**	**4**	**5**	trudno powiedzieć	**1**	**2**	**3**	**4**	**5**	trudno powiedzieć	Średnia	Dominanta	Odchylenie standardowe	Współczynnik zmienności	Współczynnik asymetrii	Kurtoza
													$\bar{x}$	D	s	V_s	A_s	K
Budowa i remonty należących do miasta dróg i chodników	9	26	101	187	92	5	2,1	6,2	24,0	44,5	21,9	1,2	3,79	4	0,932	25%	-0,225	0,39
Budowa i remonty miejsc parkingowych	12	62	134	127	65	20	2,9	14,8	31,9	30,2	15,5	4,8	3,43	3	1,031	30%	0,417	-0,57
Inwestycje gospodarcze na terenach miejskich	1	15	83	189	92	40	0,2	3,6	19,8	45,0	21,9	9,5	3,94	4	0,800	20%	-0,075	0,03
Inwestycje mieszkaniowe na terenach miejskich	15	58	119	108	39	81	3,6	13,8	28,3	25,7	9,3	19,3	3,29	3	1,023	31%	0,283	-0,46
Remont budynku Urzędu Miasta i jego otoczenia	1	4	14	72	326	3	0,2	1,0	3,3	17,1	77,6	0,7	4,72	5	0,596	13%	-0,470	7,73
Modernizacja rynku	11	25	106	153	123	2	2,6	6,0	25,2	36,4	29,3	0,5	3,84	4	1,001	26%	-0,160	0,08
Remont i przebudowa parków miejskich	2	7	48	164	195	4	0,5	1,7	11,4	39,0	46,4	1,0	4,31	5	0,777	18%	-0,888	1,17
Budowa placów zabaw dla dzieci i plenerowych stref aktywności fizycznej dla młodzieży i dorosłych	0	3	14	120	280	3	0,0	0,7	3,3	28,6	66,7	0,7	4,62	5	0,588	13%	-0,646	2,34
Utworzenie Kopalni Kultury, a w niej kina, przy nowym Placu Viannaya na Piaskach	6	4	23	66	295	26	1,4	1,0	5,5	15,7	70,2	6,2	4,62	5	0,772	17%	-0,492	7,15
Budowa i remont nowych obiektów sportowych	8	52	115	138	81	26	1,9	12,4	27,4	32,9	19,3	6,2	3,59	4	1,021	28%	-0,402	-0,57
Dbałość o estetykę miasta	4	13	85	215	101	2	1,0	3,1	20,2	51,2	24,0	0,5	3,95	4	0,809	20%	-0,062	0,85

Źródło: opracowanie własne

Tabela 21. Średnia ocena inwestycji zrealizowanych w latach 2015-2018 według profilu respondenta

Działanie	Ogółem	Płeć		Wiek						Wykształcenie				
		Kobiety	Mężczyźni	18 - 24 lat	25-34 lata	35-44 lata	45-54 lata	55-64 lata	65 lat i więcej	Gimnazjalne i niższe	Zasadnicze zawodowe	Średnie ogólne	Policealne i średnie techniczne	Wyższe
Budowa i remonty należących do miasta dróg i chodników	3,79	3,83	3,74	4,06	3,71	3,66	3,85	3,66	3,9	3,87	3,94	3,83	3,84	3,57
Budowa i remonty miejsc parkingowych	3,43	3,50	3,35	3,59	3,48	3,60	3,53	3,14	3,30	3,44	3,47	3,44	3,36	3,42
Inwestycje gospodarcze na terenach miejskich	3,94	3,92	3,95	4,11	3,83	4,04	4,08	3,88	3,71	3,62	3,91	3,96	4,12	3,91
Inwestycje mieszkaniowe na terenach miejskich	3,29	3,40	3,16	3,72	3,44	3,41	3,14	2,87	3,3	3,45	3,45	3,23	3,25	3,2
Remont budynku Urzędu Miasta i jego otoczenia	4,72	4,74	4,70	4,86	4,54	4,8	4,86	4,58	4,73	4,64	4,72	4,78	4,73	4,69
Modernizacja rynku	3,84	3,96	3,71	4,04	3,94	3,95	3,69	3,66	3,84	3,85	3,94	3,85	3,75	3,82
Remont i przebudowa parków miejskich	4,31	4,36	4,24	4,44	4,49	4,47	4,35	3,99	4,18	4,28	4,22	4,43	4,33	4,23
Budowa placów zabaw dla dzieci i plenerowych stref aktywności fizycznej dla młodzieży i dorosłych	4,62	4,56	4,70	4,78	4,71	4,53	4,67	4,51	4,63	4,67	4,62	4,64	4,70	4,53
Utworzenie Kopalni Kultury, a w niej kina, przy nowym Placu Viannaya na Piaskach	4,62	4,62	4,63	4,73	4,63	4,68	4,67	4,48	4,59	4,51	4,58	4,58	4,65	4,72
Budowa i remont nowych obiektów sportowych	3,59	3,73	3,44	3,88	4,00	3,50	3,41	3,4	3,46	3,68	3,67	3,80	3,44	3,42
Dbałość o estetykę miasta	3,95	4,01	3,87	3,98	3,91	3,91	4,06	3,83	4,03	3,9	4,00	3,98	4,02	3,84
Średnia wszystkich inwestycji	**4,01**	**4,06**	**3,95**	**4,20**	**4,06**	**4,05**	**4,03**	**3,82**	**3,97**	**3,99**	**4,05**	**4,05**	**4,02**	**3,94**

Źródło: opracowanie własne

3.6.2 OCENA ZASADNOŚCI PLANOWANYCH INWESTYCJI W MIEŚCIE

Oceniano łącznie 12 różnych propozycji działań. Wszystkie cieszyły się zdecydowanym poparciem respondentów, a wartość uzyskanych średnich wahała się od 3,98 do 4,83 (wykres 16). W tej sytuacji można mówić jedynie o inwestycjach bardziej lub nieco mniej zasadnych, gdyż poziom wskazań jest szeroką aprobatą wszystkich działań. Trzy propozycje uzyskały rekomendację najwyższą na poziomie przekraczających 75%, z czego dwie przekroczyły poziom nawet 80% (budowa i remont dróg oraz zagospodarowanie wałów Brynicy). Zróżnicowanie ocen było nieznaczne i wahało się w przedziale od 10 do 28% (współczynnik zmienności). Największe rozbieżności pojawiły się w przypadku remontu budynków po kopalni Saturn oraz sprzedaży gruntów pod inwestycje. Bardzo małe zróżnicowanie, silna asymetria lewostronna a także bardzo wysoka koncentracja wyników (kurtoza), była wyróżnikiem najlepiej ocenianych inwestycji (budowa i remont dróg i chodników, zagospodarowanie wałów Brynicy oraz remont Parku Grabek (tabela 23).

Należy dodać, że część respondentów wykazała przy tym pytaniu postawę racjonalności ekonomicznej planowanych działań. Uzależniała ona ocenę zasadności nie tylko z punktu widzenia samego zamierzenia, ale i jego kosztów. Ocena była zatem wypadkową potrzeby jaką zaspakajała dana inwestycją, z ceną jaką należało za to zapłacić. Inną zbliżoną postawą była chęć redukcji liczby inwestycji ocenionych jako najbardziej zasadne, kierując się przekonaniem, że nie wszystko można zrealizować i należy dokonać jakieś selekcji. Respondenci, na życzenie, byli informowani o szacowanym poziomie kosztów poszczególnych inwestycji. Postawę taką można uznać za przejaw racjonalności i troski o finanse miasta. Wydaje się, że mieszkańcy którzy tak postrzegają politykę miejską, wykazują większe zrozumienie dla działań miasta, wiedząc że nie wszystko, a na pewno już nie naraz można mieć.

Zdecydowanie najbardziej popieraną inwestycją jest budowa i remonty dróg, chodników i miejsc parkingowych. Potwierdza to również zbieżność z oceną dróg oraz wskazanie takich działań jako najbardziej potrzebnych. Kolejne trzy inwestycje reprezentują zbliżony poziom. Dotyczy to zagospodarowania wałów Brynicy, remontu basenu w Parku Grabek oraz modernizacja Parku Grabek wraz z amfiteatrem. Wszystkie te inwestycje łączy nie tylko miejsce, ale również funkcja jaką te miejsca mają pełnić. Przestrzeń ta będzie stanowić obszar rekreacji. W dalszej kolejności plasuje się budowa centrum przesiadkowego i ścieżek rowerowych, nieco niżej remont kamienic na starym mieście, remont Domu Ludowego oraz hali MOSiR. Grupa ta obejmuje infrastrukturę techniczną i komunikacyjną. Znacznie niżej wypada remont stadionu miejskiego. Najniższy poziom zasadności dotyczył sprzedaży gruntów miejskich pod inwestycje, remontu budynków po kopalni „Saturn" oraz utworzenia bawialni dla dzieci w hali MOSiR. Ta ostatnia propozycja jako jedyna uzyskała średnią na poziomie poniżej 4.

Wykres 16. Średnia ocena zasadności realizacji inwestycji planowanych na lata 2018-2023

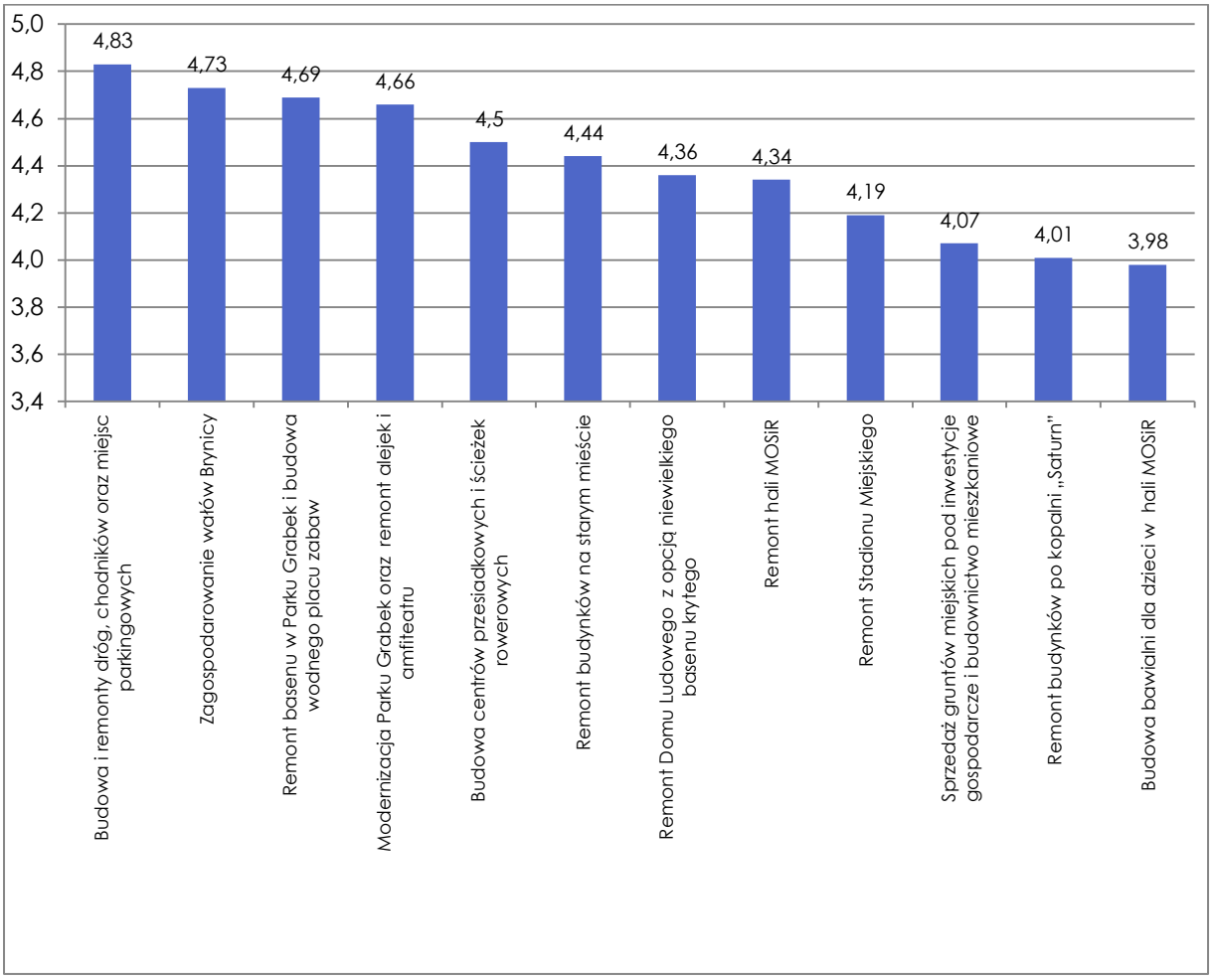

Skala ocen 1-5. 1 – zupełnie nie potrzebna inwestycja 5 - bardzo potrzebna
Źródło: opracowanie własne *N=420*

Warto przybliżyć przesłanki niższej oceny trzech ostatnich propozycji inwestycji (wykres 17). Sprzedaż gruntów miejskich pod inwestycje była kwestią złożoną, która jako ogólna kategoria była trudna dla oceny respondentów. Ogólne wskazanie na tak było warunkowane pytaniem jakich gruntów, gdzie położonych. Równie ważne było wskazanie na jaki cel, a także w niektórych przypadkach także miał znaczenie charakter kapitału (krajowy - zagraniczny). Można powiedzieć, że jest to kwestia indywidualna zróżnicowana od konkretniej działki, co nawiązuje także do jednej z podstawowych cech rynku nieruchomości. Potencjalne wątpliwości mieszkańców nie wynikały z faktu przeniesienia własności, co raczej były wiązane z funkcjami tych terenów oraz ewentualną uciążliwością tych inwestycji. Ostatecznie prawie 42% oceniło to działanie na 5, podczas gdy jako niezasadnie (noty 1 lub 2) wskazało łącznie 6% pytanych.

Remont obiektów po kopalni „Saturn" wiązany był z kwestią wykorzystania tych miejsc. Inwestycje były w tym wypadku warunkowe planami ich zagospodarowania. Wspomniana przy tej okazji jest kwestia wykorzystania Elektrowni. Generalnie wśród respondentów daje się wyczuć większą obojętność do tej infrastruktury, co może wynikać z faktu braku bezpośredniego jej przełożenia na warunki życie.

Bawialnia dla dzieci cieszy się względnie najniższym poparciem. Osiąga przy tym i tak wysoki wynik średniej, niewiele niższy niż 4. Jak można się spodziewać znacznie większe poparcie uzyskuje wśród kobiet, oraz osób mających na utrzymaniu dzieci. Głosy przeciwne wiązały się albo z brakiem zainteresowania tą inwestycją, albo również sprzeciwem wobec niej. Pojawił się pogląd, że jest to inwestycja niezasadna, gdyż w wyniku jej powstania miałaby zostać zlikwidowana siłownia, co nie jest na rękę młodzieży. Ta sytuacja wskazuje na jedyny zidentyfikowany konflikt interesu co do przeznaczenia obiektu.

Zasadność planowanych inwestycji a profil respondenta

Przeciętnie lepiej wszystkie propozycje oceniły kobiety. Wyższa ocena mężczyzn dotyczy tylko kwestii sprzedaży gruntów oraz remontu dróg i chodników (tabela 24). Wyraźnie lepiej kobiety oceniły przede wszystkim remont budynków po kopalni Saturn, remont basenu w Parku Grabek, oraz organizację bawialni dla dzieci.

Najwyższa średnia ocen zasadności inwestycji występuje w grupie wieku 18-24 lata i wynosi 4,48, podczas gdy najniżej działania pozycjonują osoby w wieku 65 lat i więcej (4,28). Wysokie wartości średniej ocen utrzymują się do 54 roku życia, potem następuje spadek zainteresowania.

Osoby ze średnim wykształceniem były największymi zwolennikami inwestycji, najniżej zaś wartościowali je ludzie z wyższym wykształceniem. Osoby z wyższym wykształceniem szczególnie nisko oceniły remont stadionu miejskiego, wysoko zaś stawiały potrzebę remontu dróg.

Wyżej inwestycje cenione były wśród osób posiadających dzieci, w gospodarstwach 3 osobowych, przy czym skala różnic nie jest duża. Może wiązać się to z szerszym spektrum dostrzeganych potrzeb, gdyż takie osoby nie tylko wskazują co im jest najbardziej przydatne, ale mogą również uwzględniać potrzeby pozostałych członków gospodarstwa domowego.

Nieznacznie lepiej zasadność inwestycji widzą mieszkańcy żyjący w Czeladzi od urodzenia, ewentualnie Ci o krótkim okresie zamieszkiwania - do 5 lat. Typ miejsca zabudowy nieznacznie modyfikował ocenę zasadności inwestycji. Najwyżej wskazywali ją mieszkańcy kamienic i familoków. Ocena słuszności inwestycji w poszczególnych częściach miasta była różna. Największą zasadność wykazali mieszkańcy Zarzecza, którzy w ośmiu przypadkach na 12 inwestycji wskazali najwyższy poziom akceptacji, równocześnie ani raz nie oceniając niczego najgorzej (rycina 6). Z kolei Centrum to obszar, gdzie relatywnie zasadność była najniższa, 7 proponowanych inwestycji ocenionych najsłabiej. Zarówno respondenci z Piasków jak i z Centrum, w dwóch przypadkach ocenili wybrane inwestycje najwyżej. Wiodący poziom zasadności na Zarzeczu może wynikać z pewnej koncentracji zadań w tej części miasta. Chodzi głównie o Park Grabek, basen a także amfiteatr. Inwestycjami mającymi praktycznie identyczne poparcie w każdej części miasta jest zagospodarowanie terenów nadrzecznych oraz remont kamienic na starym mieście.

Zasadność planowanych inwestycji w ocenie młodzieży

Ocena młodzieży zasadności projektów planowanych na lata 2018-2023 również była silnie skorelowana z wynikami uzyskanymi w grupie osób dorosłych. Współczynnik korelacji liniowej Persona pomiędzy odpowiednimi średnimi wyniósł 0,63. Układ ocen wykazuje zatem silną zbieżność, ale niższą aniżeli oceny inwestycji już zrealizowanych. Innymi słowy, młodzież była bardziej zgodna z dorosłymi co do oceny rzeczy już zrealizowanych, aniżeli w kwestii zasadności przyszłych inwestycji. Jest to zatem przejaw nieco innych priorytetów i oczekiwań, co z racji wieku nie powinno raczej dziwić. Wyraźnie różni się kolejność najwyżej preferowanych inwestycji. Młodzi ludzie wskazali w pierwszej kolejności na remont basenu w Parku Grabek, z kolei dopiero na ósmym miejscu znalazły się kwestie budowy i remontu dróg i chodników, które dorośli typowali jako pierwszoplanowe.

Porównując jednak wartość ocen średnich można stwierdzić, że młodzież była zdecydowanie bardziej krytyczna (tabela 22). Średnie ocen wahały się w przedziale od 4,49 do 3,56. Jedyną inwestycją, która w grupie młodzieży uzyskała wyższe wskazania jest remont stadionu miejskiego. Największa dysproporcja dotyczyła oceny remontu dróg i chodników a także sprzedaży inwestorom gruntów miejskich.

Tabela 22. Porównanie oceny zasadności planowanych inwestycji pomiędzy młodzieżą szkolną a grupą dorosłych respondentów

Inwestycja zrealizowana	Średnia ocena		Miejsce inwestycji w grupie		Różnica ocen [młodzież-dorośli]
	młodzież	dorośli	młodzieży	dorosłych	
Remont basenu w Parku Grabek i budowa wodnego placu zabaw	4,49	4,69	1	2	-0,20
Modernizacja Parku Grabek rozszerzona o remont alejek i widowni w amfiteatrze	4,34	4,66	2	4	-0,32
Remont Stadionu Miejskiego	4,29	4,19	3	10	0,10
Zagospodarowanie wałów Brynicy (budowa ścieżek spacerowych, rowerowych, stref rekreacyjnych i plaży przy rzece)	4,25	4,73	4	3	-0,48
Budowa centrów przesiadkowych i nowych ścieżek rowerowych w całym mieście	4,19	4,5	5	5	-0,31
Remont hali MOSiR	4,15	4,34	6	9	-0,19
Remont Domu Ludowego przy ul. 21 listopada z opcją stworzenia w nim niewielkiego basenu krytego	4,13	4,36	7	7	-0,23
Budowa i remonty kolejnych należących do miasta dróg, chodników oraz miejsc parkingowych	4,08	4,83	8	1	-0,75
Remont budynków na starym mieście: kamienicy Konarzewskich przy Rynku 22 i kamienicy przy ul. Bytomskiej 20	4,01	4,44	9	6	-0,43
Remont budynków po kopalni „Saturn", w tym: cechowni, warsztatów elektrycznych i pozostałych obiektów	3,95	4,01	10	11	-0,06
Budowa bawialni dla dzieci w części hali MOSiR	3,93	3,98	11	12	-0,05
Sprzedaż inwestorom gruntów miejskich pod inwestycje gospodarcze i budownictwo mieszkaniowe, w tym pod wynajem	3,56	4,07	12	10	-0,51

Uwaga: inwestycje posortowane w malejącej kolejności średnich ocen młodzieży
Źródło: opracowanie własne

Wykres 17. Ocena zasadności wybranych przedsięwzięć

Skala ocen [1 – zupełnie niepotrzebne, 5 – bardzo potrzebne]

Budowa i remonty dróg, chodników oraz miejsc parkingowych

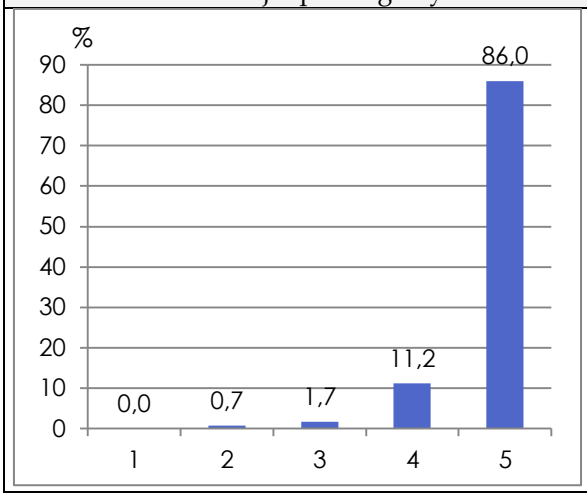

$\bar{x}$ = 4,83 N=418 trudno powiedzieć = 2; 0,5%

Zagospodarowanie wałów Brynicy

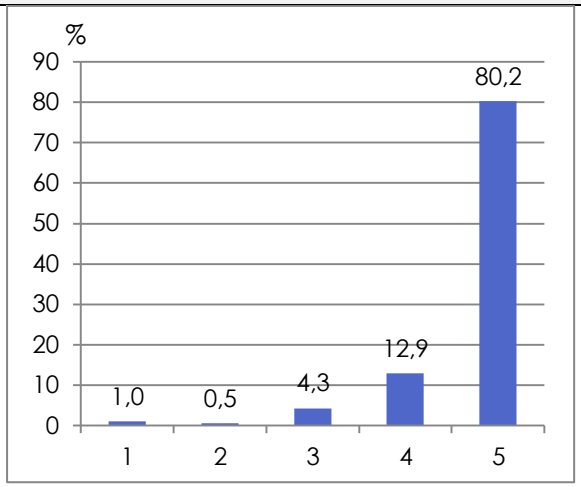

$\bar{x}$ = 4,73 N=415 trudno powiedzieć = 5; 1,2%

Remont basenu w Parku Grabek i budowa wodnego placu zabaw

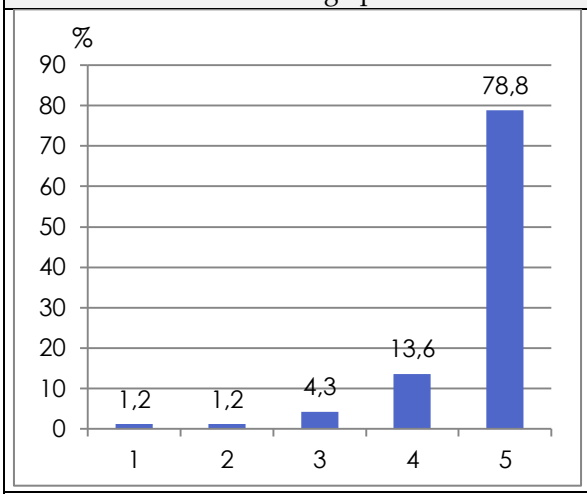

$\bar{x}$ = 4,69 N=416 trudno powiedzieć = 4; 1,0%

Modernizacja Parku Grabek oraz remont alejek i amfiteatru

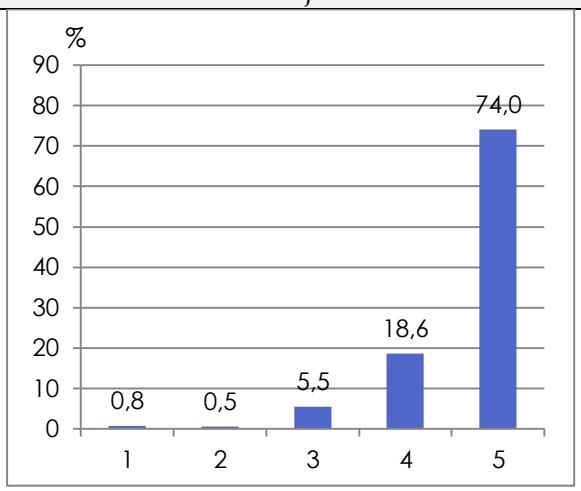

$\bar{x}$ = 4,66 N=417 trudno powiedzieć = 4; 0,7%

Budowa centrów przesiadkowych i ścieżek rowerowych

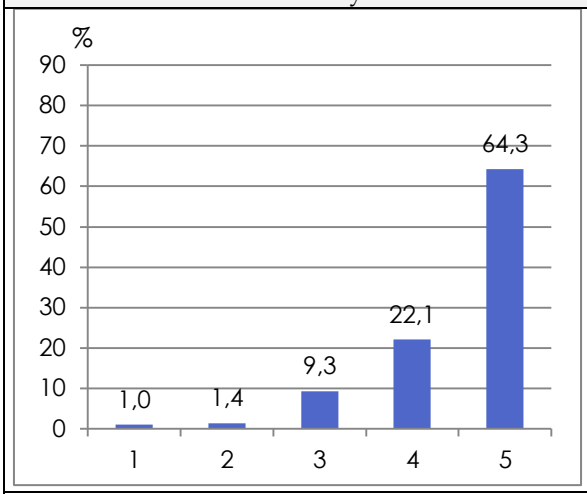

$\bar{x}$ = 4,50 N=412 trudno powiedzieć = 8; 1,9%

Remont budynków na starym mieście

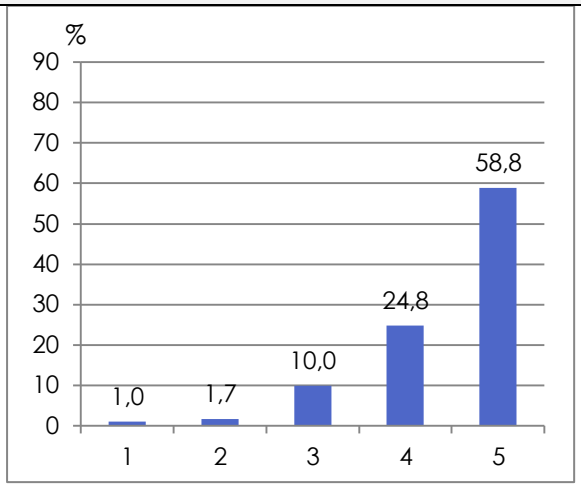

$\bar{x}$ = 4,44 N=404 trudno powiedzieć = 16; 3,8%

Remont Domu Ludowego z opcją niewielkiego basenu krytego	Remont hali MOSiR
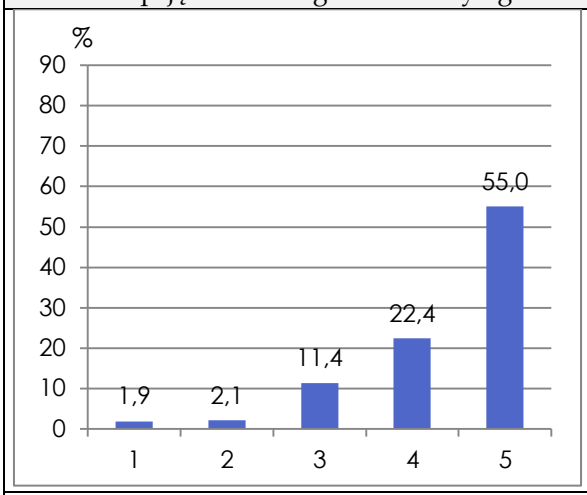	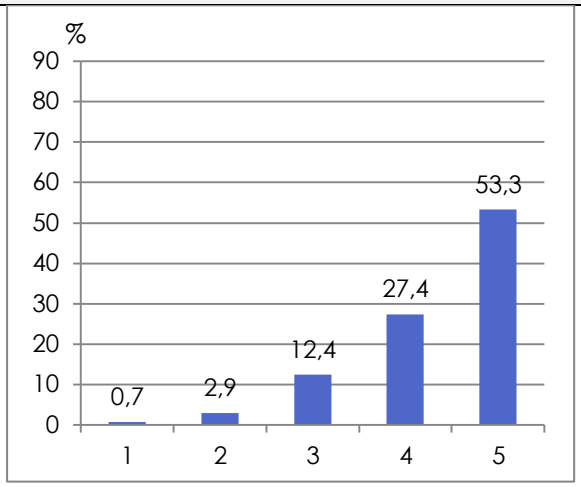
$\bar{x}$ = 4,36 N=390 trudno powiedzieć = 30; 7,1%	$\bar{x}$ = 4,34 N=406 trudno powiedzieć = 14; 3,3%
Remont Stadionu Miejskiego	Sprzedaż gruntów miejskich pod inwestycje gospodarcze i budownictwo mieszkaniowe
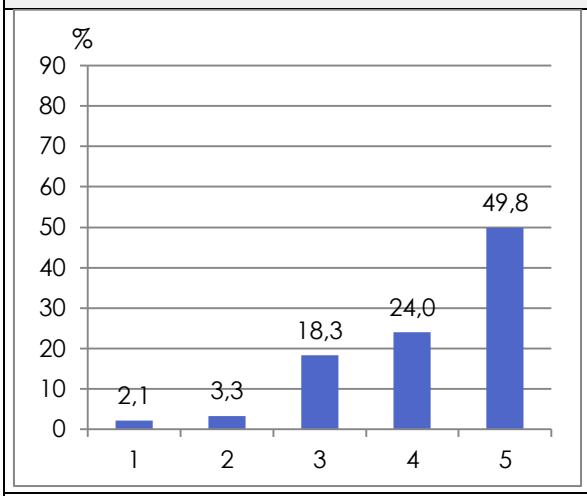	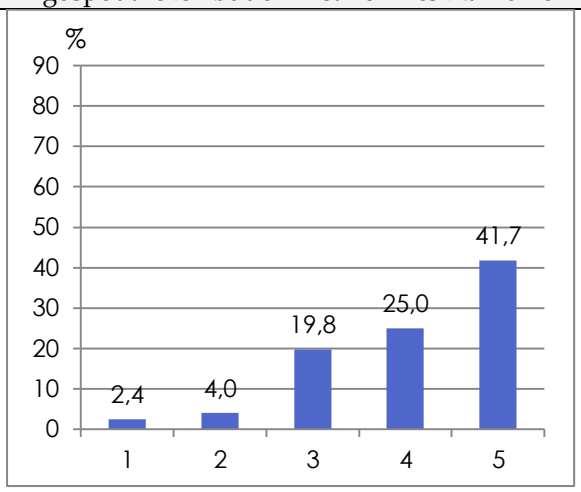
$\bar{x}$ = 4,19 N=410 trudno powiedzieć = 10; 2,4%	$\bar{x}$ = 4,07 N=390 trudno powiedzieć = 30; 7,1%
Remont budynków po kopalni „Saturn"	Budowa bawialni dla dzieci w hali MOSiR
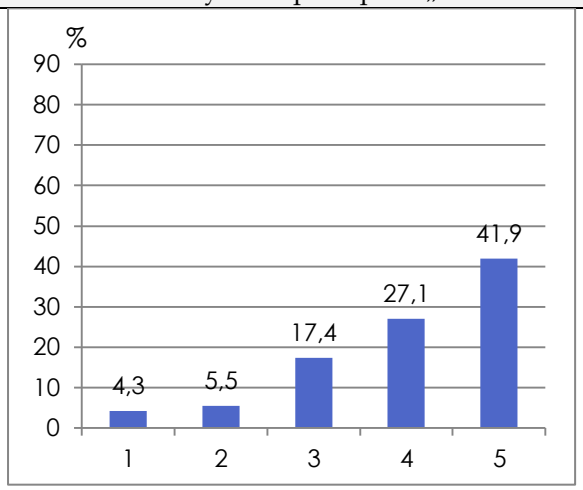	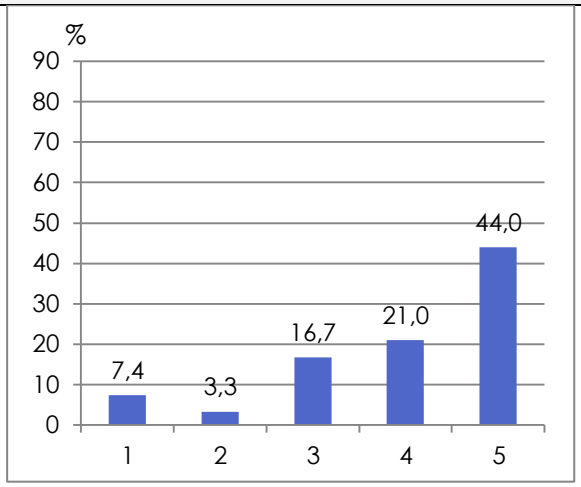
$\bar{x}$ = 4,01 N=404 trudno powiedzieć =16; 3,8%	$\bar{x}$ = 3,98 N=388 trudno powiedzieć =32; 7,6%

Źródło: opracowanie własne *N=420* na wykresie nie ujęto odsetka trudno powiedzieć

Rycina 6. Ocena zasadności inwestycji planowanych na lata 2018-2023 w dzielnicach miasta

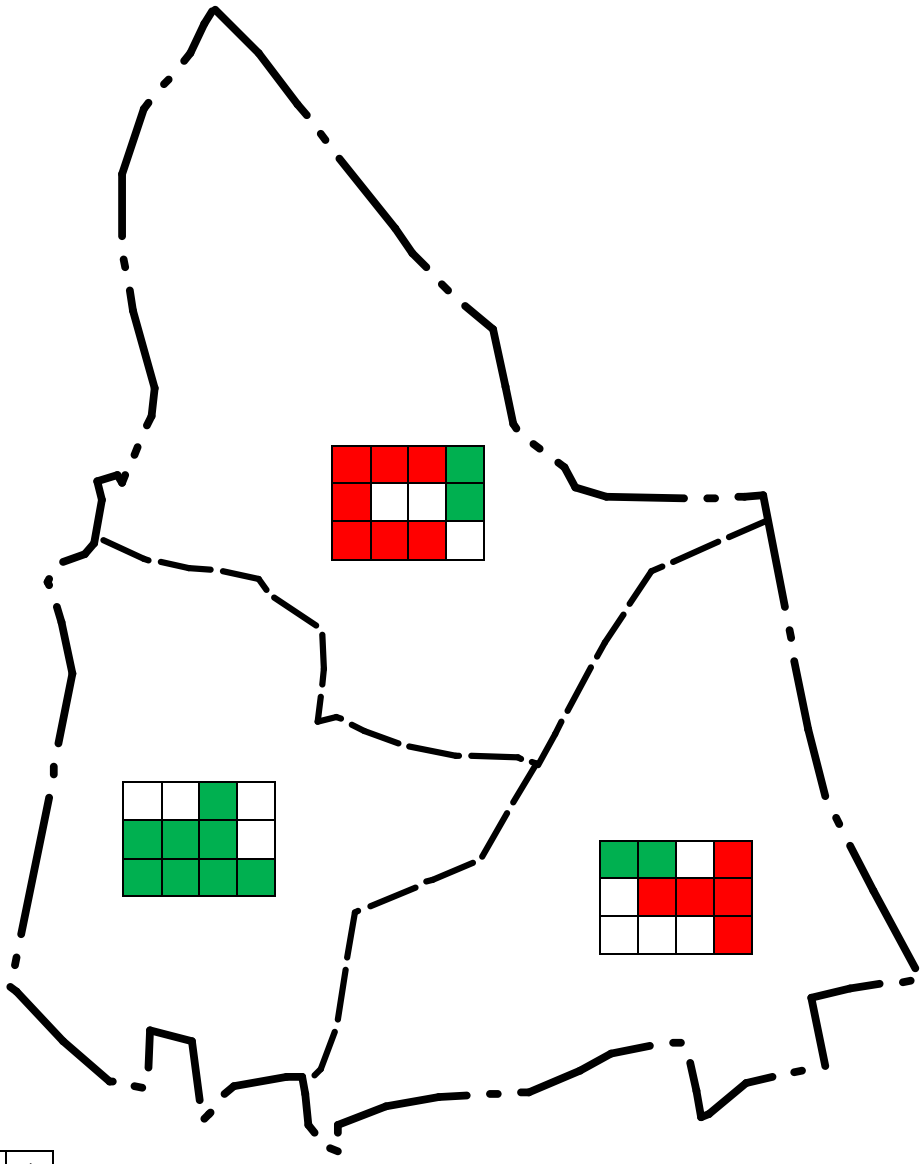

1	2	3	4
5	6	7	8
9	10	11	12

1. Budowa i remonty dróg, chodników oraz miejsc parkingowych
2. Budowa centrów przesiadkowych i nowych ścieżek rowerowych
3. Sprzedaż inwestorom gruntów miejskich pod inwestycje gospodarcze i budownictwo mieszkaniowe
4. Remont budynków na starym mieście
5. Remont budynków po kopalni „Saturn"
6. Remont Domu Ludowego przy ul. 21 listopada z opcją stworzenia w nim niewielkiego basenu krytego
7. Modernizacja Parku Grabek rozszerzona o remont alejek i widowni w amfiteatrze
8. Remont basenu w Parku Grabek i budowa wodnego placu zabaw
9. Zagospodarowanie wałów Brynicy (budowa ścieżek, stref rekreacyjnych i plaży przy rzece)
10. Remont Stadionu Miejskiego
11. Remont hali MOSiR
12. Budowa bawialni dla dzieci w hali MOSiR

Kolor zielony najwyższa średnia ocena w układzie dzielnic
Kolor czerwony najniższa średnia w układzie dzielnic

Źródło: opracowanie własne *N=420*

Tabela 23. Ocena zasadności realizacji działań zaplanowanych na lata 2018-2023

Działania	Ocena						Ocena [%]						Miary statystyczne					
	1	2	3	4	5	trudno powiedzieć	1	2	3	4	5	trudno powiedzieć	Średnia	Dominanta	Odchylenie standardowe	Współczynnik zmienności	Współczynnik asymetrii	Kurtoza
													$\bar{x}$	D	s	V_s	A_s	K
Budowa i remonty dróg, chodników oraz miejsc parkingowych	0	3	7	47	361	2	0,0	0,7	1,7	11,2	86,0	0,5	4,83	5	0,465	10%	-0,37	12,29
Budowa centrów przesiadkowych i nowych ścieżek rowerowych	6	6	39	93	270	8	1,0	1,4	9,3	22,1	64,3	1,9	4,50	5	0,803	18%	-0,62	3,26
Sprzedaż inwestorom gruntów miejskich pod inwestycje gospodarcze i budownictwo mieszkaniowe	10	17	83	105	175	30	2,4	4,0	19,8	25,0	41,7	7,1	4,07	5	1,032	25%	-0,90	0,30
Remont budynków na starym mieście	4	7	42	104	247	16	1,0	1,7	10,0	24,8	58,8	3,8	4,44	5	0,824	19%	-0,68	2,56
Remont budynków po kopalni „Saturn”	18	23	73	114	176	16	4,3	5,5	17,4	27,1	41,9	3,8	4,01	5	1,117	28%	-0,89	0,36
Remont Domu Ludowego przy ul. 21 listopada z opcją stworzenia w nim niewielkiego basenu krytego	8	9	48	94	231	30	1,9	2,1	11,4	22,4	55,0	7,1	4,36	5	0,929	21%	-0,69	2,25
Modernizacja Parku Grabek rozszerzona o remont alejek i widowni w amfiteatrze	3	2	23	78	311	3	0,8	0,5	5,5	18,6	74,0	0,7	4,66	5	0,672	14%	-0,51	6,94
Remont basenu w Parku Grabek i budowa wodnego placu zabaw	5	5	18	57	331	4	1,2	1,2	4,3	13,6	78,8	1,0	4,69	5	0,719	15%	-0,43	9,37
Zagospodarowanie wałów Brynicy (budowa ścieżek, stref rekreacyjnych i plaży przy rzece)	4	2	18	54	337	5	1,0	0,5	4,3	12,9	80,2	1,2	4,73	5	0,655	14%	-0,41	11,12
Remont Stadionu Miejskiego	9	14	77	101	209	10	2,1	3,3	18,3	24,0	49,8	2,4	4,19	5	0,999	24%	-0,81	0,69
Remont hali MOSiR	3	12	52	115	224	14	0,7	2,9	12,4	27,4	53,3	3,3	4,34	5	0,866	20%	-0,76	1,21
Budowa bawialni dla dzieci w hali MOSiR	31	14	70	88	185	32	7,4	3,3	16,7	21,0	44,0	7,6	3,98	5	1,235	31%	-1,113	0,30

Tabela 24. Średnia ocen propozycji działań zaplanowanych na lata 2018-2023 według profilu respondenta

Działania	Ogółem	Płeć		Wiek						Wykształcenie				
		Kobiety	Mężczyźni	18 - 24 lat	25-34 lata	35-44 lata	45-54 lata	55-64 lata	65 lat i więcej	Gimnazjalne i niższe	Zasadnicze zawodowe	Średnie ogólne	Policealne i średnie techniczne	Wyższe
Budowa i remonty dróg, chodników oraz miejsc parkingowych	4,83	4,81	4,86	4,76	4,92	4,82	4,86	4,91	4,71	4,75	4,76	4,84	4,89	4,88
Budowa centrów przesiadkowych i nowych ścieżek rowerowych	4,50	4,51	4,49	4,62	4,42	4,46	4,67	4,56	4,36	4,45	4,55	4,58	4,51	4,41
Sprzedaż inwestorom gruntów miejskich pod inwestycje gospodarcze i budownictwo mieszkaniowe	4,07	4,00	4,15	4,09	4,08	3,91	4,31	4,10	3,99	4,35	4,07	3,96	4,12	4,06
Remont budynków na starym mieście	4,44	4,46	4,43	4,60	4,08	4,49	4,53	4,45	4,52	4,44	4,46	4,52	4,41	4,40
Remont budynków po kopalni „Saturn”	4,01	4,16	3,84	4,26	4,17	4,12	4,02	3,84	3,76	4,26	4,04	4,22	3,85	3,81
Remont Domu Ludowego przy ul. 21 listopada z opcją stworzenia w nim niewielkiego basenu krytego	4,36	4,41	4,31	4,45	4,30	4,45	4,60	4,31	4,12	4,62	4,40	4,48	4,26	4,21
Modernizacja Parku Grabek rozszerzona o remont alejek i widowni w amfiteatrze	4,66	4,74	4,58	4,62	4,77	4,76	4,72	4,59	4,51	4,60	4,71	4,78	4,56	4,61
Remont basenu w Parku Grabek i budowa wodnego placu zabaw	4,69	4,80	4,57	4,67	4,77	4,80	4,73	4,76	4,43	4,49	4,71	4,82	4,70	4,63
Zagospodarowanie wałów Brynicy (budowa ścieżek, stref rekreacyjnych i plaży przy rzece)	4,73	4,73	4,73	4,69	4,69	4,77	4,78	4,78	4,65	4,62	4,67	4,76	4,73	4,79
Remont Stadionu Miejskiego	4,19	4,25	4,13	4,72	4,12	4,11	4,14	4,15	4,04	4,47	4,29	4,29	4,17	3,94
Remont hali MOSiR	4,34	4,42	4,26	4,44	4,29	4,35	4,33	4,34	4,31	4,08	4,59	4,40	4,43	4,14
Budowa bawialni dla dzieci w hali MOSiR	3,98	4,24	3,69	3,81	4,47	4,19	3,70	3,73	3,94	3,66	4,22	4,21	3,73	3,89
Średnia ocena:	**4,40**	**4,46**	**4,34**	**4,48**	**4,42**	**4,44**	**4,45**	**4,38**	**4,28**	**4,40**	**4,46**	**4,49**	**4,36**	**4,31**

Źródło: opracowanie własne *N=420*

3.6.3 OCENA KIERUNKU ROZWOJU MIASTA

W nawiązaniu do oceny poszczególnych działań, zapytano również ogólnie o podejście do kwestii realizowanego kierunku rozwoju miasta. Respondenci wybierali pomiędzy czterema określeniami, które stwierdzały, że aktualny kierunek rozwoju miasta powinien zostać:

- zdecydowanie utrzymany,
- wymaga lekkiej modyfikacji,
- wymaga znacznej modyfikacji,
- lub należy go radykalnie zmienić.

Jak w większości pytań respondent mógł nie mieć zdania w tym temacie. Kafeteria odpowiedzi stopniowała zatem aprobatę dla aktualnego kursu rozwoju miasta. Dwie pierwsze odpowiedzi można uznać za akcentację sposobu rozwoju miasta, dwie drugie stanowią jego negację.

Wykres 18. Ocena aktualnego kierunku rozwoju miasta

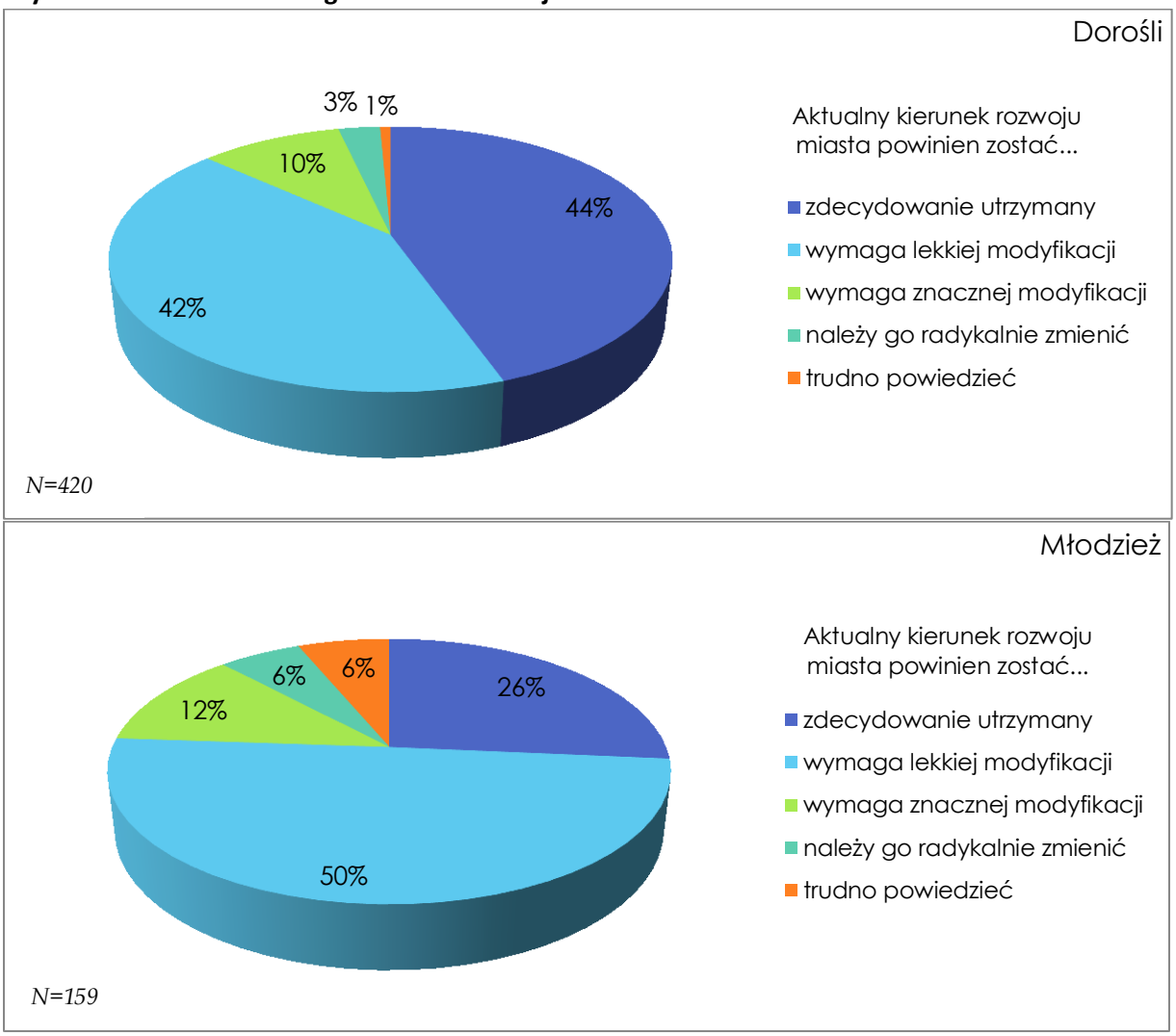

Źródło: opracowanie własne

Największa grupa respondentów jest za utrzymaniem kierunku rozwoju miasta. Tą opcję wskazało 44% badanych (wykres 18). Nieznacznie mniej osób jest zadania, że aktualny kierunek wymaga lekkiej modyfikacji. Łącznie za utrzymaniem dotychczasowego kursu ewentualnie jego niewielką korektą jest 86% pytanych czeladzian. Co 10 badany uważa jednak, że kierunek rozwoju wymaga znacznej zmiany, a kolejne 3% stwierdza że należy go radykalnie zmienić. Niewielka grupa respondentów, nie przekraczająca 1% nie ma tej kwestii zdania.

Ponownie młodzież okazała się bardziej wymagająca co do potencjalnego kierunku rozwoju miasta. Nie mniej jednak należy zaznaczyć, że ¾ uczniów uważa że kierunek rozwoju powinien zostać utrzymany lub wymaga nieznacznej korekty. Większy jest odsetek twierdzących, że należy go radyklanie zmienić (6%). Także więcej uczniów nie ma zadania w tym zakresie. Obejmuje to 6% pytanych gimnazjalistów i jest to poziom zbliżony do kwestii braku oceny w zakresie działań władz miasta.

Ocena kierunku rozwoju miasta a profil respondenta

Rozkład uzyskanych wyników dość jednoznacznie potwierdza akceptację kierunku rozwoju miasta. Można zatem przypuszczać, że niezależnie od profilu respondenta, większość wyrażonych sądów potwierdza kierunek rozwoju. W tej sytuacji języczkiem uwagi, będą udziały wskazań negatywnych opinii.

Płeć dosyć istotnie podzieliła rozkład wyników (tabela 25 i 26). Panie w 90% są za zdecydowanym utrzymaniem lub tylko lekką modyfikacją kursu rozwoju miasta. Mężczyźni też są zwolennikami optyki rozwoju miasta, ale ich wskazanie w tym względzie jest o 7 p.p. niższe. Znacznie wyższy jest też wśród nich odsetek ocen wskazujących na potrzebę znacznej modyfikacji (12,0%), a nawet radykalnej zmiany w poczynaniach miasta (4,5%).

Największymi zwolennikami dotychczasowego kierunku są osoby w wieku 25-34 oraz 35-44 lata. W tych grupach zdecydowana aprobata sposobu rozwoju miasta wyniosła ponad 50%. Zdecydowanie najbardziej sceptycznie do sposobu rozwoju podchodzą osoby w wieku 55-64 lata. Najwyższy jednak odsetek oczekiwań radykalnej zmiany w rozwoju miasta wyraziły osoby w wieku 45-54 lata, gdzie udział takich odpowiedzi wyniósł 6,2%.

Osoby które były największymi orędownikami aktualnego rozwoju Czeladzi miały wykształceniem średnie ogóle. W tej grupie zanotowano również najmniej zdań negatywnych. Zdecydowanie najgorzej zapatrywały się na ścieżkę rozwoju miasta osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym. W pozostałych grupach wykształcenia rozkład ocen jest podobny.

Najbardziej krytycznie o sposobie rozwoju miasta wyrażały się osoby rozwiedzione. Nie odnotowano w pozostałych grupach stanu cywilnego istotnych różnic w strukturze odpowiedzi. Lepiej o kierunku rozwoju wypowiadali się respondenci mający na utrzymaniu dzieci, szczególnie z jednym potomkiem. Osoby mieszkające w gospodarstwach 3 i 4

osobowych okazały się największymi zwolennikami kierunku rozwoju miasta. Relatywnie najsłabiej oceniają to osoby w gospodarstwach jednoosobowych.

Niewielkie są różnice w ocenie rozwoju miedzy respondentami pochodzącymi z poszczególnych dzielnic. Teoretycznie najwięcej pozytywnych ocen jest z Centrum, gdzie ponad 50% indagowanych jest zdecydowanymi zwolennikami kursu rozwoju miasta. Najgorzej wypadają oceny mieszkańców Piasków, które mają najwyższy udział ocen negatywnych. Układ ocen mieszkańców Piasków jest bardzo zbliżony do osób pochodzących z Zarzecza. Bardziej przychylnie na rozwój miasta patrzą osoby, które mieszkają tutaj od urodzenia. Wśród osób przyjezdnych, największe poparcie dla formuły rozwoju miasta wyrażają ludzie, którzy mieszkają tutaj 5-10 lat, najgorzej to postrzegają z kolei mieszkańcy ze stażem do 5 lat oraz od 10-20 lat. Mieszkańcy którzy mieszkają w domach jednorodzinnych są największymi zwolennikami kierunku rozwoju miasta. Stosunkowo największe oczekiwanie zmiany sposobu rozwoju wyrażały osoby zamieszkujące kamienice i familoki.

Brak jest wyraźnych związków miedzy sytuacją materialną respondenta a oceną kierunku rozwoju miasta. Wydaje się, że najsłabiej ocenili ją ludzie oceniających swój status finansowy jako dobry i przeciętny. Osoby które nie pracują i nie poszukują pracy najlepiej postrzegają dotychczasowy kierunek rozwoju. Małą potrzebę zmian dostrzegają także renciści. Największy odsetek wskazujących na potrzebę radykalnych zmian występuje wśród osób prowadzących własną działalność gospodarczą. Znaczny udział negatywnych opinii występuje także w grupie osób bezrobotnych oraz kształcących się.

Tabela 25. Ocena aktualnego kierunku rozwoju miasta według profilu respondenta

Aktualny kierunek rozwoju miasta powinien zostać...	Ogółem	Płeć		Wiek						Wykształcenie				
		Kobiety	Mężczyźni	18 - 24 lat	25-34 lata	35-44 lata	45-54 lata	55-64 lata	65 lat i więcej	Gimnazjalne i niższe	Zasadnicze zawodowe	Średnie ogólne	Policealne i średnie techniczne	Wyższe
zdecydowanie utrzymany	187	115	72	22	37	41	27	26	34	13	34	53	33	54
wymaga lekkiej modyfikacji	177	83	94	21	23	29	29	38	37	18	37	42	38	42
wymaga znacznej modyfikacji	41	17	24	6	4	7	5	13	6	7	8	7	8	11
należy go radykalnie zmienić	12	3	9	1	1	3	4	1	2	2	3	1	2	4
trudno powiedzieć	3	2	1	0	0	0	0	2	1	0	1	1	0	1
Razem	420	220	200	50	65	80	65	80	80	40	83	104	81	112

Aktualny kierunek rozwoju miasta powinien zostać...	Stan cywilny				Liczba dzieci na utrzymaniu				Liczba osób w gospodarstwie domowym				
	Kawaler, panna	Żonaty, zamężna	Rozwiedziony, rozwiedziona	Wdowiec, wdowa	0	1	2	3 i więcej	1	2	3	4	5 i więcej
zdecydowanie utrzymany	49	105	10	23	102	52	30	9	30	42	61	42	12
wymaga lekkiej modyfikacji	48	87	15	26	111	37	22	7	35	55	40	31	16
wymaga znacznej modyfikacji	13	16	7	5	27	9	5	0	13	10	6	8	4
należy go radykalnie zmienić	3	6	3	0	6	2	4	0	1	2	5	4	0
trudno powiedzieć	0	2	0	1	3	0	0	0	0	2	0	0	1
Razem	113	216	35	55	249	100	61	10	79	111	112	85	33

Aktualny kierunek rozwoju miasta powinien zostać...	Dzielnica			Mieszkający od urodzenia		Czas zamieszkiwania w Czeladzi [w latach]					Typ miejsca zamieszkania			
	Zarzecze	Centrum	Piaski	tak	nie	Do 5	5-10	10-15	15-20	> 20	Dom jednorodzinny	Blok	Kamienica, familok	Willa
zdecydowanie utrzymany	61	71	55	107	80	11	12	11	5	41	35	117	33	2
wymaga lekkiej modyfikacji	60	52	65	87	90	8	11	9	13	49	27	124	26	0
wymaga znacznej modyfikacji	12	12	17	18	23	5	0	5	4	9	5	27	9	0
należy go radykalnie zmienić	6	3	3	4	8	0	1	3	1	3	2	7	2	1
trudno powiedzieć	1	2	0	2	1	0	0	0	0	1	1	2	0	0
Razem	140	140	140	218	202	24	24	28	23	103	70	277	70	3

Aktualny kierunek rozwoju miasta powinien zostać...	Ocena sytuacji materialnej swojej rodziny					Status na rynku pracy						
	Bardzo dobra	Dobra	Przeciętna	Zła	Bardzo zła	Osoba pracująca	Osoba pracująca na własny rachunek	Osoba niepracująca, nie szukająca pracy	Osoba bezrobotna	Osoba kształcąca się	Emeryt	Rencista
zdecydowanie utrzymany	15	97	72	3	0	87	12	6	15	15	44	8
wymaga lekkiej modyfikacji	12	74	86	5	0	71	10	1	17	14	51	13
wymaga znacznej modyfikacji	1	24	16	0	0	20	1	0	5	4	10	1
należy go radykalnie zmienić	1	6	4	0	1	5	2	0	2	1	2	0
trudno powiedzieć	0	0	3	0	0	2	0	0	0	0	1	0
Razem	29	201	181	8	1	185	25	7	39	34	108	22

Źródło: opracowanie własne

Tabela 26. Struktura ocen aktualnego kierunku rozwoju miasta według profilu respondenta

Aktualny kierunek rozwoju miasta powinien zostać...	Ogółem	Płeć		Wiek						Wykształcenie				
		Kobiety	Mężczyźni	18 - 24 lat	25-34 lata	35-44 lata	45-54 lata	55-64 lata	65 lat i więcej	Gimnazjalne i niższe	Zasadnicze zawodowe	Średnie ogólne	Policealne i średnie techniczne	Wyższe
zdecydowanie utrzymany	44,5%	52,3%	36,0%	44,0%	56,9%	51,3%	41,5%	32,5%	42,5%	32,5%	41,0%	51,0%	40,7%	48,2%
wymaga lekkiej modyfikacji	42,1%	37,7%	47,0%	42,0%	35,4%	36,3%	44,6%	47,5%	46,3%	45,0%	44,6%	40,4%	46,9%	37,5%
wymaga znacznej modyfikacji	9,8%	7,7%	12,0%	12,0%	6,2%	8,8%	7,7%	16,3%	7,5%	17,5%	9,6%	6,7%	9,9%	9,8%
należy go radykalnie zmienić	2,9%	1,4%	4,5%	2,0%	1,5%	3,8%	6,2%	1,3%	2,5%	5,0%	3,6%	1,0%	2,5%	3,6%
trudno powiedzieć	0,7%	0,9%	0,5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	2,5%	1,3%	0,0%	1,2%	1,0%	0,0%	0,9%
Razem	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Aktualny kierunek rozwoju miasta powinien zostać...	Stan cywilny				Liczba dzieci na utrzymaniu				Liczba osób w gospodarstwie domowym				
	Kawaler, panna	Żonaty, zamężna	Rozwiedziony, rozwiedziona	Wdowiec, wdowa	0	1	2	3 i więcej	1	2	3	4	5 i więcej
zdecydowanie utrzymany	43,4%	48,6%	28,6%	41,8%	41,0%	52,0%	49,2%	56,3%	38,0%	37,8%	54,5%	49,4%	36,4%
wymaga lekkiej modyfikacji	42,5%	40,3%	42,9%	47,3%	44,6%	37,0%	36,1%	43,8%	44,3%	49,5%	35,7%	36,5%	48,5%
wymaga znacznej modyfikacji	11,5%	7,4%	20,0%	9,1%	10,8%	9,0%	8,2%	0,0%	16,5%	9,0%	5,4%	9,4%	12,1%
należy go radykalnie zmienić	2,7%	2,8%	8,6%	0,0%	2,4%	2,0%	6,6%	0,0%	1,3%	1,8%	4,5%	4,7%	0,0%
trudno powiedzieć	0,0%	0,9%	0,0%	1,8%	1,2%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	1,8%	0,0%	0,0%	3,0%
Razem	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0%

Aktualny kierunek rozwoju miasta powinien zostać...	Dzielnica			Mieszkający od urodzenia		Czas zamieszkiwania w Czeladzi [w latach]					Typ miejsca zamieszkania			
	Zarzecze	Centrum	Piaski	tak	nie	Do 5	5-10	10-15	15-20	> 20	Dom jednorodzinny	Blok	Kamienica, familok	Willa
zdecydowanie utrzymany	43,6%	50,7%	39,3%	49,1%	39,6%	45,8%	50,0%	39,3%	21,7%	39,8%	50,0%	42,2%	47,1%	66,7%
wymaga lekkiej modyfikacji	42,9%	37,1%	46,4%	39,9%	44,6%	33,3%	45,8%	32,1%	56,5%	47,6%	38,6%	44,8%	37,1%	0,0%
wymaga znacznej modyfikacji	8,6%	8,6%	12,1%	8,3%	11,4%	20,8%	0,0%	17,9%	17,4%	8,7%	7,1%	9,7%	12,9%	0,0%
należy go radykalnie zmienić	4,3%	2,1%	2,1%	1,8%	4,0%	0,0%	4,2%	10,7%	4,3%	2,9%	2,9%	2,5%	2,9%	33,3%
trudno powiedzieć	0,7%	1,4%	0,0%	0,9%	0,5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	1,0%	1,4%	0,7%	0,0%	0,0%
Razem	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0%	100,0	100,0%	100,0%

Aktualny kierunek rozwoju miasta powinien zostać...	Ocena sytuacji materialnej swojej rodziny					Status na rynku pracy						
	Bardzo dobra	Dobra	Przeciętna	Zła	Bardzo zła	Osoba pracująca	Osoba pracująca na własny rachunek	Osoba niepracująca, nie szukająca pracy	Osoba bezrobotna	Osoba kształcąca się	Emeryt	Rencista
zdecydowanie utrzymany	51,7%	48,3%	39,8%	37,5%	0,0%	47,0%	48,0%	85,7%	38,5%	44,1%	40,7%	36,4%
wymaga lekkiej modyfikacji	41,4%	36,8%	47,5%	62,5%	0,0%	38,4%	40,0%	14,3%	43,6%	41,2%	47,2%	59,1%
wymaga znacznej modyfikacji	3,4%	11,9%	8,8%	0,0%	0,0%	10,8%	4,0%	0,0%	12,8%	11,8%	9,3%	4,5%
należy go radykalnie zmienić	3,4%	3,0%	2,2%	0,0%	100,0%	2,7%	8,0%	0,0%	5,1%	2,9%	1,9%	0,0%
trudno powiedzieć	0,0%	0,0%	1,7%	0,0%	0,0%	1,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,9%	0,0%
Razem	100,0%	100,0%	100,0%	100,0	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Źródło: opracowanie własne

3.7 SKŁONNOŚĆ DO EMIGRACJI Z CZELADZI ORAZ JEJ PRZYCZYNY

3.7.1 SKŁONNOŚĆ DO WYJAZDU

Skłonność do opuszczenia miasta na stałe jest ważnym miernikiem lojalności względem miejsca. Zasadniczo w dzisiejszych społeczeństwach, lepiej wykształconych i skomunikowanych, poziom mobilności wzrasta.

Z Czeladzi *raczej* chciałoby wyjechać 13,6% pytanych, zaś *zdecydowanie tak* stwierdza 5,2% indagowanych (wykres 19). Odpowiednio zdecydowanie nie mających chęci opuszczać miasta jest 46,2%, zaś raczej by nie wyjechało prawie 28%. Stosunkowo nie duża jest grupa osób niezdecydowanych (7,1%).

Na tym tle badana młodzież szkolna okazuje się zdecydowanie bardziej skłonna do migracji. Tylko 6,3% uczniów zdecydowanie nie chce wyjeżdżać z miasta, a grupę związanych z Czeladzią powiększają osoby *raczej niechętne* do wyjazdu (23,9%). Zdecydowanie lub raczej chce opuścić Czeladź 37,7% pytanych uczniów. Najliczniejsza grupa pytanej młodzieży (32,1%), nie odpowiada na to pytanie ani twierdząco, ani też przecząco. Jest to zatem duże pole do zagospodarowania, a miasto wciąż ma szansę na przekonanie tej młodzieży do pozostania na swoim terenie.

Odnoszą uzyskane wyniki do danych z wcześniejszych badań można stwierdzić, że udział osób skłonnych do migracji jest niższy. W poprzednich badaniach odsetek zdecydowanie chcących wyjechać lub raczej mających taki zamiar wyniósł 25,7%. Jeszcze większa jest różnica w udziale osób, które zdecydowanie by nie wyjechały lub raczej nie mających takiego zamiaru. Obecnie zdecydowanie nie wyjechałoby 46,2% pytanych, podczas gdy badania poprzednie stwierdzały udział takich osób na poziomie 28,7% tj. o 17,5 p.p. więcej. Zmalał z kolei udział respondentów o nieprecyzowanym zdaniu w tej kwestii. Reasumując nastąpiła zwiększona chęć pozostania w mieście. Na tym tle wyraźnie widać zdecydowanie większą skłonność do migracji wśród młodzieży, której poglądy w tym zakresie radykalnie odstają zarówno od aktualnych jak i wcześniejszych wyników badań (tabela 27).

Tabela 27. Porównanie odpowiedzi na pytanie o skłonność migracji z miasta

Czy chciałby się P. wyprowadzić z Czeladzi?	dorośli	młodzież	badania z 2016 roku
zdecydowanie nie	46,2%	6,3%	28,7%
raczej nie	27,9%	23,9%	18,5%
trudno powiedzieć	7,1%	32,1%	26,7%
raczej tak	13,6%	22,6%	15,5%
zdecydowanie tak	5,2%	15,1%	10,2%

Źródło: opracowanie własne

Wykres 19. Skłonność do opuszczenia Czeladzi na stałe w grupie osób dorosłych, młodzieży a także w świetle badań z 2016 roku

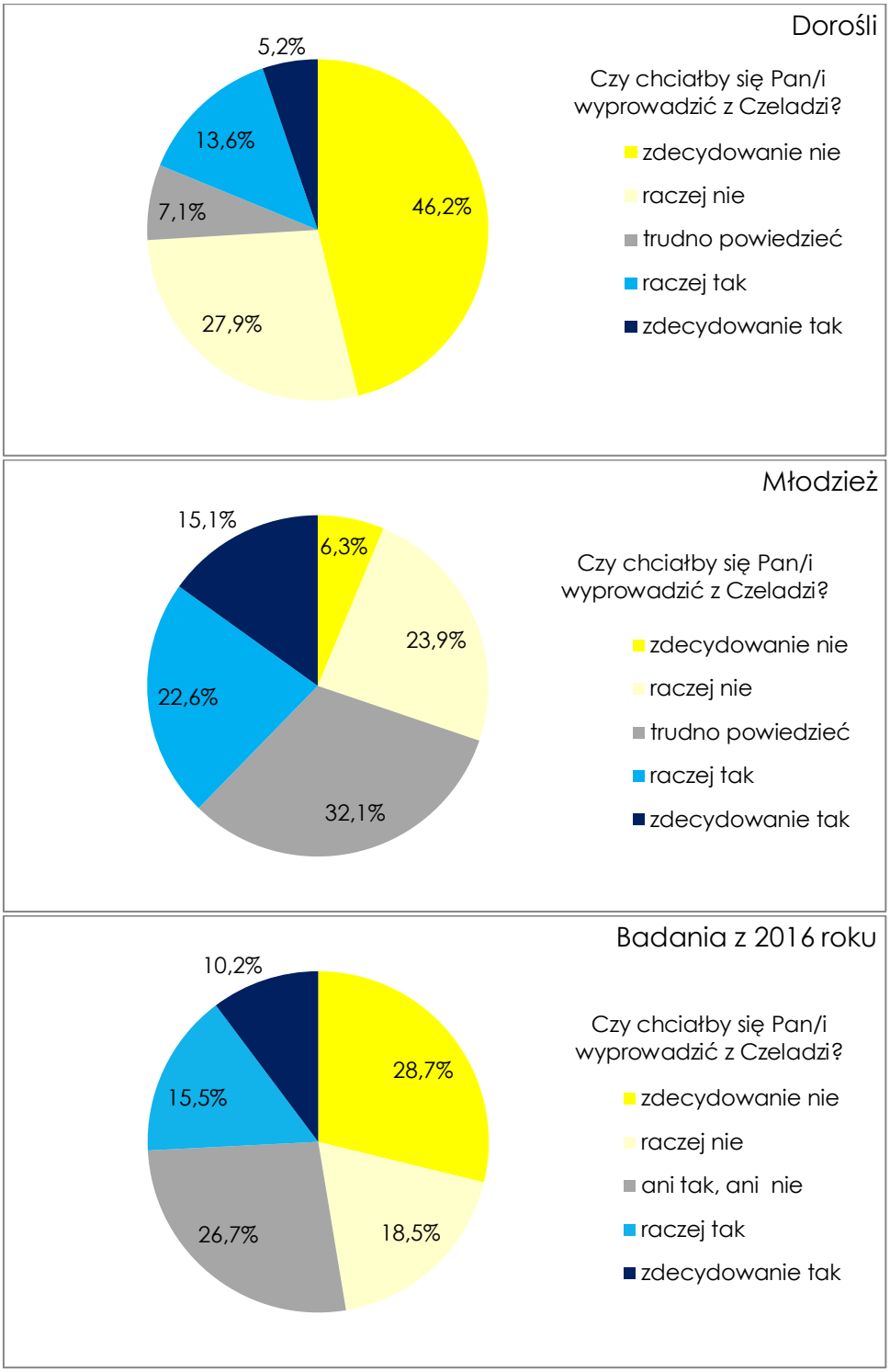

Źródło: opracowanie własne w tym na podstawie Trutkowski C., 2016: Badania warunków życia i jakości usług publicznych. Wyniki badania społecznego Czeladź 2016, Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej.

Skłonność do emigracji a profil respondenta

Z punktu widzenia miasta, wydaje się że najistotniejsze jest ustalenie, kim są osoby chcące wyjechać. Okazuje się, że większą skłonność do trwałej emigracji mają kobiety, łącznie 21,8% podczas gdy wśród mężczyzn wskaźnik ten wyniósł 15,5%. Największą skłonność do wyjazdu prezentują ludzie młodzi w wieku 18-24 lata, razem jest to 26% tej grupy (wykres 20). Zbliżoną skłonność do wyjazdu oscylującą w okolicach 24% wykazują kolejne dwie grupy wiekowe 25-34 oraz 35-44 lat. Następnie skłonność do wyjazdu maleje w przedziałach 45-64 lata do 15%, zaś w grupie 65 i więcej lat do 10%. Dla porównania w grupie młodzieży szkolnej udział ten wynosi 37,7%.

Największą gotowość do migracji wykazują osoby z najwyższym i najniższym wykształceniem, z kolei najbardziej związane z miastem są osoby z wykształceniem policealnym i średnim technicznym. Mobilność osób z wyższym wykształceniem może wynikać z potrzeb znalezienia właściwej pracy, zaś z najniższym konieczność podjęcia pracy.

Wykres 20. Skłonność do emigracji w zależności od wieku i wykształcenia respondenta

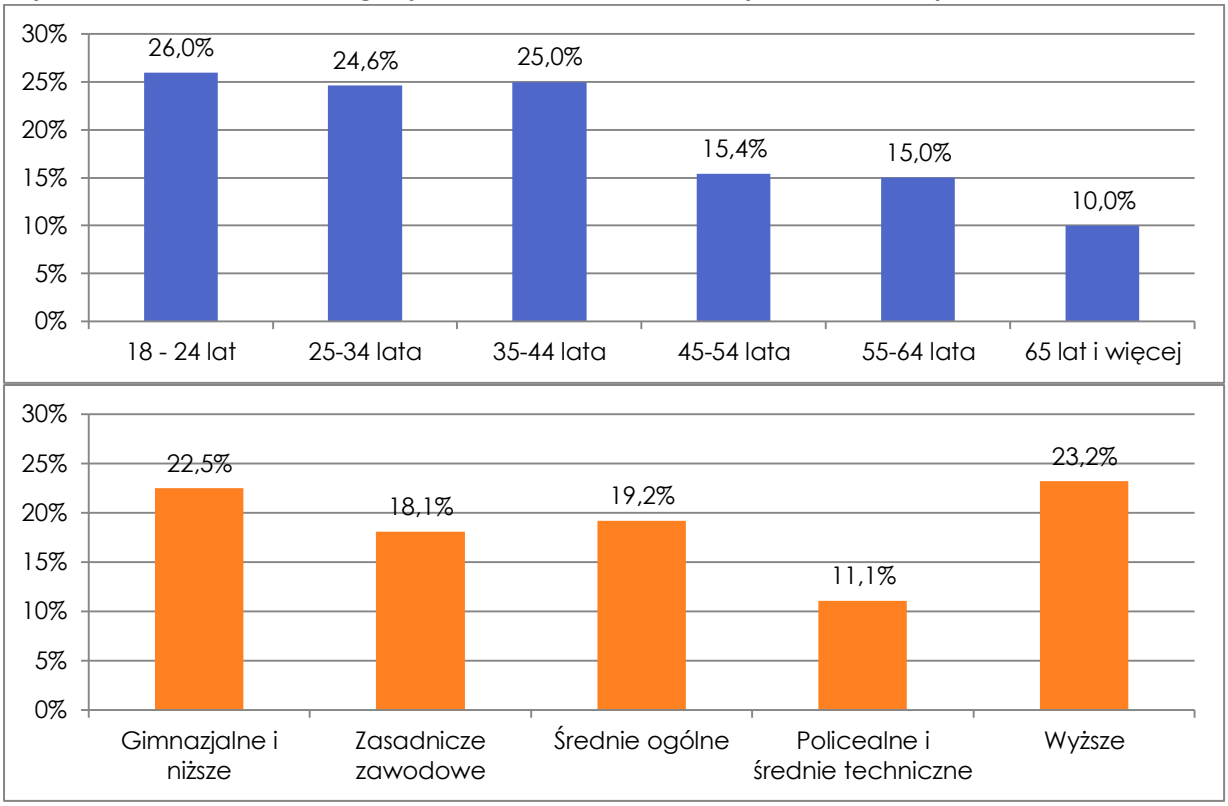

Suma odsetek wskazań *zdecydowanie tak* oraz *raczej tak*
Źródło: opracowanie własne *N=420*

Najbardziej mobilne są osoby wolne (kawaler, panna), oraz rozwiedzione. Znacznie niższą skłonność do wyprowadzenia się wykazują osoby pozostające w związkach małżeńskich, oraz wdowcy i wdowy. Liczba dzieci na utrzymaniu też ma wpływ na skłonność

opuszczenia miasta. Okazuje się, że najwięcej osób deklarujących chęć wyjazdu ma 1 dziecko na utrzymaniu. Osoby nie mające dzieci pod swoją opieką są znacznie mniej skłonne do migracji (15,6%). Chęć migracji spada dopiero wyraźnie w grupie osób mających 3 lub więcej dzieci. Dosyć podobnie sytuacja przedstawia się wśród osób w zależności od wielkości gospodarstwa domowego. Najwięcej deklaracji wyjazdu padało wśród reprezentantów gospodarstw 3 i 4-osobowych, najmniejszy odsetek dotyczy gospodarstw jednoosobowych.

Uzyskane wyniki są zaskakujące w kilku aspektach. Po pierwsze większą skłonność do migracji wykazują kobiety, po drugie zaś wcale nie osoby w gospodarstwach jednoosobowych i te nieposiadające dzieci są skłonne wyjechać.

W ujęciu przestrzennym najmniej skłonnych do wyjazdu jest wśród mieszkańców Zarzecza, porównywalne wartości dotyczą Centrum i Piasków. Na tej podstawie można stwierdzić, że dzielnica zamieszkania nie jest czynnikiem determinującym skłonność do wyjazdu.

Osoby mieszkające od urodzenia są zdecydowanie mniej skłonne do wyjazdu. Różnica wynosi pomiędzy tymi grupami aż 6,7 p.p. Prawidłowości ta jest dosyć logiczna, gdyż osoby mające już w swoim życiu historię migracyjną bardziej odważnie podchodzą do takich wyzwań. Jej wielkości jest bardzo wyrównana w grupach osób mieszkających do 15 lat w Czeladzi i wynosi około 28%, po czym spada do około 17-18%. Oznacza to że osoby z krótkim stażem są bardziej gotowe do dalszej migracji. Osoby które zamieszkują tutaj dłużej tracą stopniowo taką skłonność.

Najbardziej chętni do wyjazdu są mieszkańcy bloków. Z kolei najbardziej związani z miejscem są osoby mieszkające w domach jednorodzinnych. Być może fakt zamieszkiwania i posiadania domu jest czynnikiem bardziej stabilizującym. Łatwiejsza i z reguły tańsza jest zmiana mieszkania, dom zwykle koncertuje większy kapitał.

3.7.2 GŁÓWNE POWODY CHĘCI OPUSZCZENIA MIASTA

Wskazywane powody będące podstawą hipotetycznej migracji są zróżnicowane, przy czym często stoją ze sobą w sprzeczności. Wynika to natury ludzkiej oraz odmiennych oczekiwań i priorytetów. Wiązka wskazywanych powodów równocześnie często jest ze sobą powiązana, a skłonność do wyjazdu jest wypadkową wielu czynników. Próba systematyzacji tego zjawiska wymaga wyróżnienia kilku kluczowych bloków.

Głównym powodem wyjazdów a zarazem kierunkiem migracji są duże miasta (łącznie 25 wskazań). Część osób tłumaczy to brakami lokalnymi lub przewyższającymi atutami tych miejsc. Chodzi bowiem o większe możliwości zarobkowe, zawodowe, edukacyjne, dostępność do rozrywki, większą liczbę ludzi oraz wielkomiejski styl życia. W tych przypadkach, czynnikiem wzmagającym chęć wyjazdu są większe możliwości i perspektywy rozwoju osobistego, a także swoich dzieci. Wszystko to jest rewersem braków które dostrzegają w Czeladzi, jej małomiasteczkowości, powodującej brak prywatności, wścibskość ludzi, małej liczby atrakcji, gorszych warunków na rynku pracy. Cześć osób nie

neguje przy tym Czeladzi jako miejsca zamieszkania, obiektywnie jednak stwierdza, że duże miasta dają im większe możliwości. Ujawnia się również w tej postawie brak świadomości metropolitalnej, gdyż związek metropolitalny w którego obrębie znajduje się Czeladź jest nie tylko dużym miastem, ale największym takim zespołem w Polsce. Wskazuje to na wciąż niską konkurencyjność metropolii względem innych miast w Polsce. Wymienianymi kierunkami oczekiwanych migracji są duże miasta tj.: Kraków, Warszawa, Wrocław oraz Białystok. Do ośrodków położonych najbliżej a ujawnianych przez respondentów należy wymienić Dąbrowę Górniczą, Jaworzno oraz Siemianowice Śląskie.

O ile jedni wskazują kierunek do dużego miasta, cześć osób – ale znacznie mniej liczna, chciałby się udać na wieś (5 przypadków), dla spokoju i prywatności, w tym na tereny województwa świętokrzyskiego. Wykazują zatem przeciwne oczekiwania. Można to wiązać także w części z czystym środowiskiem, czy bardziej atrakcyjnym miejscem, takim jak obszary nadmorskie czy tereny leśne (4 wskazania).

Ten element wiąże się ze skłonnością do wyjazdu, która wynika ze słabości lokalnego rynku nieruchomości. Cześć osób chciałby wybudować sobie dom, ale w Czeladzi nie może znaleźć działki lub są one niekonkurencyjne cenowo (2 przypadki). W tej sytuacji wyjazd z Czeladzi jest tylko konsekwencją tego stanu. Pojawią się również we wskazaniach małe wiejskie miejscowości, jak nieodległe Psary i Rogoźnik. W tym wypadku decyduje dostępność działek o niższych cenach, czy jak w przypadku Psar szereg programów wspierających działania OZE. Kierunek związany z budową własnego domu i poszukiwaniem tańszej lokalizacji, wpisuje się w proces suburbanizacji, którego celem jest wskazywana poprawa warunków mieszkaniowych.

W czterech przypadkach powód wyjazdów wiąże się z niską oceną pracy urzędu, który nie pomaga mieszkańcom. Jako miejsca w których troska o mieszkańca jest lepsza wskazano Jaworzno, Siemianowice Śląskie ale także Psary. W tych ostatnich wymienia się liczne dopłaty chociażby to instalacji OZE, czego nie proponuje Czeladź.

Klasycznym powodem wyjazdów są też kwestie rynku pracy (12 przypadków). Dominuje oczekiwanie lepszych zarobków i bliskość do aktualnego miejsca pracy. Znacznie rzadziej wskazywany jest brak pracy jako takiej (2 przypadki). Może ocenić, że powodem w tym wypadku jest głównie jakość rynku pracy, czego wyrazem jest dostęp do wyższego poziomu wynagrodzeń.

Chęć poznania nowych miejsc, eksploracja świata jest motywem potencjalnego wyjazdu 6 osób. Cześć respondentów oczekuje zmiany swojego otoczenia, lubi taką odmianę, a pewno traktuje to też jako pewne osobiste wyzwanie. Dla tych osób przesłanki te stanowią wystarczający powód do emigracji.

Cześć osób motywuje chęć wyjazdu powrotem (reemigracją) do rodzinnych stron. Zjawisko to jest znane w miastach poprzemysłowych, i jest efektem wcześniejszych wzmożonych migracji na tutejszy rynek pracy. W Czeladzi skala tego procesu jest stosukowo nieduża. Ma to zapewnić bliskość z rodziną, umożliwia opiekę nad rodzicami, a także pozwala na

przejęcie tzw. ojcowizny. Ten czynnik występuje głównie u osób, które zakończyły aktywność na rynku pracy.

Pomiędzy wyjazdami na wieś, do miejsc bardziej atrakcyjnych, stron rodzinnych, lokuje się jeszcze wskazanie miejsc bardziej spokojnych, z mniejszą liczbą patologii (2 przypadki).

Emigracja zagraniczna z Polski została wymieniona przez dwie osoby. Uważają one, że jedynie wyjazd za granicę może istotnie poprawić ich warunki bytowe, gdyż w Polsce niezależnie od miejsca jest ten sam poziom życia. Inne powody osobiste również wskazują dwie osoby.

Reasumując przyczyny wyjazdu są odbiciem poziomu akceptacji miasta jako takiego. Podkreślana jako lubiana skala ośrodka i jej małomiasteczkowy charakter sprawia, że część mieszkańców traktuje to jako wadę i woli mieszkać w dużym mieście. Druga grupa osób postrzega miasto dokładnie odwrotnie – uważa, że jest duże i tłoczne, tym samym wskazując jako oczekiwane miejsca docelowe obszary wiejskie. Pozwala to stwierdzić, że dla Czeladzi nie są konkurencją miasta o podobnej wielkości, a raczej miejsca istotnie się od niej różniące tj. duże ośrodki miejskie lub wiejskie obszary peryferyjne. Niezależne od tego pozostają indywidualne przyczyny, głównie o charakterze rodzinnym.

3.7.3 POWODY POTENCJALNYCH WYJAZDÓW MŁODZIEŻY

Jak można było się spodziewać młodzież wykazuje znacznie większą skłonność do opuszczenia miasta. Brak zobowiązań, młodzieńcza ciekawość i zapał są motorem napędowym takich postaw. Pogrupowane wolne wypowiedzi uczniów wskazują na podstawy skłaniające ich do wyjazdu (rycina 7).

Pierwszoplanową przyczyną obejmującą 19 przypadków jest stwierdzenie nieatrakcyjności miasta. Młodzież wymienia mało dedykowanych dla nich atrakcji, małą liczbę miejsc spotkań, niewielką ilość wydarzeń kulturalnych a także brak basenu. Często pojawia się stwierdzenie, że jest tu po prostu nudno. Są też błahe i dziwne powody, jak chociażby brak sklepów konkretnych marek. Z pespektywy młodzieży miasto powinno być bardziej atrakcyjne, więcej oferować. Element ten pokrywa się w dużym stopniu z obserwacjami wśród osób dorosłych.

Pozycje drugą egzekwio zajmują dwie kwestie, dostęp do edukacji oraz praca i poziom wynagrodzeń. Obie kategorie mają po 10 wskazań. Edukacja jest elementem logicznie powiązanym z młodym człowiekiem, przy czy nie chodzi tutaj tylko o studia ale o wybór szkoły średniej, niestety nie sprecyzowano jakiej. Praca to klasyczny czynnik, można uznać, że jak na młodzież w tym wieku to i tak licznie wskazywany.

Typowo młodzieńczy powód to chęć poznania świata, podróżowanie. Grupa ośmiu osób chce podróżować, jedna z nich nazywa to „amerykańskim snem", co pewno nawiązuje również do kariery i sukcesu życiowego. Motywem dla tej grupy jest ciekawość świata.

Podobną kategorią docelową ale o odmiennych podstawach, jest deklarowana chęć migracji zagranicznych. Pięciu uczniów jednoznacznie wskazało, że chce mieszkać poza Polską. W jednej z wypowiedzi jest nawet stwierdzenie, że nie chodzi tutaj o Czeladź ale o Polskę jako kraj. Uważają, że życie w Polsce nie spełnia ich oczekiwań, zaś szczególnie nie podobają się im relacje społeczne.

Również osiem osób wskazuje uniwersalną przyczynę migracji w postaci małych perspektyw rozwoju w Czeladzi. Chęć rozwoju osobistego którego nie mogą zrealizować na miejscu. Właściwie z tym powodem należy łączyć kolejny czynnik chęci wyjazdu *do dużego miasta*. Takie ogólne stwierdzenie wskazały 4 osoby, co pewno łączy się zarówno z potrzebą rozwoju, jak i dostępem do atrakcji, o czym mowa była wyżej.

Złe stosunki międzyludzkie to powód wyjazdu dla pięciu osób. Chodzi ogólnie o ludzi, ale także zjawiska patologiczne, osób pod wpływem alkoholu lub środków odurzających określanych jako „menele".

Tyleż samo osób stwierdziło, że Czeladź to biedne miasto, o złych warunkach życia. Migracja ma wydatnie poprawić warunki życia.

Dwie osoby jako powód do migracji wskazały zły stan środowiska, konkretnie mówiąc jakość powietrza i niebezpieczny smog. Wskazuje to na rosnące zmiany w postrzeganiu tego zjawiska.

W grupie pojedynczych przyczyn chęci opuszczenia miasta wskazano: emigrację bliżej rodziny, złe powiązania komunikacyjne czy obecną władzę. Jeden z respondentów stwierdził, że nic mu się tutaj nie podoba i wszystko go denerwuje.

Rycina 7. Klasyfikacja wskazanych potencjalnych powodów emigracji wśród młodzieży

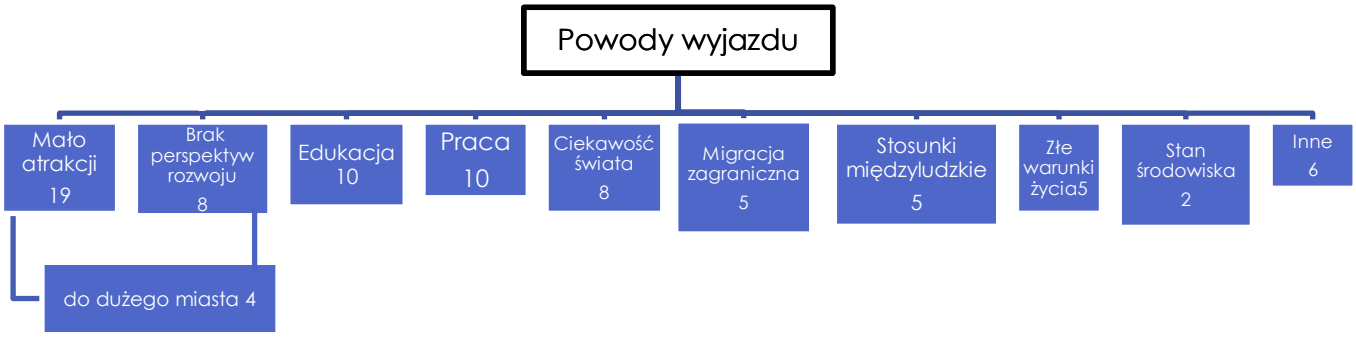

Źródło: opracowanie własne

4. ANALIZA ZWIĄZKÓW I PRAWIDŁOWOŚCI UZYSKANYCH WYNIKÓW

Analizę zależności można prowadzić na dwóch poziomach, obejmujących odpowiednio:

- badanie związków przyczynowo-skutkowych pomiędzy odpowiedziami na grupę pytań, które wyrażają subiektywne odczucia respondentów,
- oraz analizę odpowiedzi w powiązaniu z grupą zmiennych niezależnych (płeć, wiek, dzielnica itd.).

Pierwsza opcja odnosi się do wewnętrznej logiki ocen respondentów, drugi natomiast poziom określa jaki wpływ na układ odpowiedzi miały indywidulane cechy respondentów. W pierwszym przypadku możemy mieć do czynienia z zależnościami jedno lub dwukierunkowymi, natomiast ustalania związków pomiędzy zmiennymi niezależnymi i zależnymi, wskazuje tylko związki jednokierunkowe, czyli np. wpływ płci na rozkład odpowiedzi.

W tabelach 29-35 znajdują się wartości współczynników korelacji rang Spermana oraz V-Cramera. W przypadku cech wyrażonych w skali nominalnej tj. płeć, dzielnica zamieszkania, stan cywilny, zamieszkiwanie w Czeladzi od urodzenia, status respondenta na rynku pracy, typ zabudowy miejsca zamieszkania, zastosowano współczynnik korelacji V-Cramera, zaś w pozostałych przypadkach obliczono współczynnik korelacji rang Speramana.

Uzyskane wyniki współczynników korelacji są niskie, ale przy dużej próbie często okazują się istotne statystycznie. W badaniach społeczny z racji złożoności ocen i poglądów, zależności z reguły nie są wysokie. Pomimo że siła tych związków jest słaba, to stanowią one ważną wskazówkę co do elementów determinujących charakter ocen życia w mieście.

Pomiędzy grupą pytań zasadniczych, odnoszących się do oceny warunków życia, a także recenzji działań władz oraz skłonności do opuszczenia miasta, w większości przypadków zachodzą istotne statystycznie korelacje. Potwierdzają one wewnętrzne sprzężenia zwrotne i dokumentują pewną logikę ocen wśród respondentów (rycina 9). Najsilniejsza korelacja zachodzi pomiędzy oceną działań władz miasta a aktualnym kierunkiem jego rozwoju (tabela 29). Osoby które wyżej oceniają poczynania władz, mocniej popierają aktualny kierunek zmian i rozwoju. Z kolei niższy poziom zadowolenia z zamieszkiwania w Czeladzi w sposób bardziej istotny zwiększa chęć opuszczenia miasta (zależność odwrotnie proporcjonalna) (rycina 8). Relatywnie silny związek wykazuje ocena działań władz miasta oraz stopień poinformowania o sprawach miejskich. Najmniejszy związek z innymi opiniami ma ocena warunków pracy w Czeladzi na tle innych miast. Jest ona powiazania jedynie z warunkami życia oraz odpoczynku na tle miast sąsiednich. Można zatem powiedzieć, że rynek pracy oceniany jest w sposób najbardziej autonomiczny względem innych kategorii. Stan ten można uznać za logiczną konsekwencje tego, że rynek pracy jest niehomogeniczny i kreowany głównie poprzez koniunkturę gospodarczą.

Rycina 8. Skłonności do opuszczenia miasta na tle poziomu zadowolenia z zamieszkiwania w Czeladzi

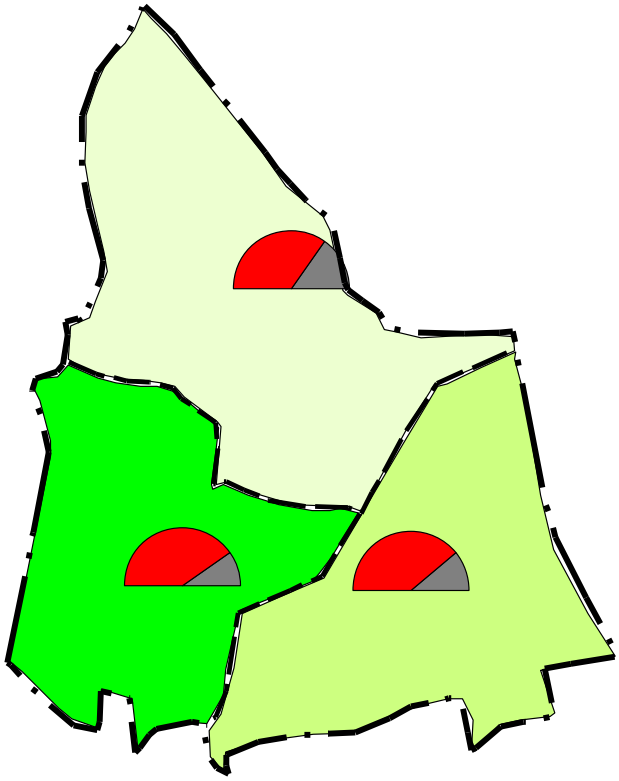

Legenda:	
Łączny udział zdecydowanie zadowolonych oraz raczej zadowolonych z życia w mieście	
	Powyżej 90%
	85-90%
	do 85%
	osoby zdecydowanie chcące lub raczej chcące wyjechać z miasta
	pozostałe osoby

Źródło: opracowanie własne

Przykładem zależności, mających również swój wymiar przestrzenny, jest łączna ocena poziomu zadowolenia z życia w mieście oraz skłonność do opuszczenia Czeladzi. Najwyższy odsetek wskazań zadowolenia z życia dotyczy Zarzecza, i w tym też sektorze miasta najmniej respondentów wykazywało chęć do trwałej emigracji. Związek ten potwierdza także tabela 28, ukazująca krzyżowy rozkład odpowiedzi.

Tabela 28. Ocena zadowolenia z zamieszkiwania w mieście na tle skłonności do wyjazdu z Czeladzi

Ocena zadowolenia z zamieszkiwania w mieście	Czy gdyby miał P. taką możliwość to czy chciałby się P. wyprowadzić z Czeladzi					Ogółem
	zdecydowanie nie	raczej nie	ani tak, ani nie	raczej tak	zdecydowanie tak	
zdecydowanie niezadowolony	0	1	0	1	4	6
raczej niezadowolony	0	0	0	8	6	14
ani tak, ani nie	1	10	10	6	2	29
raczej zadowolony	62	54	16	24	6	162
bardzo zadowolony	131	52	4	18	4	209
Ogółem	194	117	30	57	22	420

Źródło: opracowanie własne

Wpływ cech respondenta na ocenę Czeladzi

Ocena zadowolenia z zamieszkiwania w Czeladzi oraz pozycja Czeladzi na tle okolicznych miast, w niewielkim stopniu wykazuje korelacje z cechami respondentów. Najczęściej związek korelacyjny wiązał te oceny ze statutem respondenta na rynku pracy. Wykształcenie i liczba dzieci na utrzymaniu, wykazywała związek z oceną warunków życia na tle innych

miast. Z kolei dzielnica zamieszkania determinowała istotnie statystycznie ogólny poziom zadowolenia i ocenę pozycji Czeladzi w zakresie warunków życia. Najczęściej związki korelacyjne zachodziły pomiędzy oceną warunków do odpoczynku, które wiązały się z wiekiem i wykształceniem (tutaj na poziomie α=0,01), liczbą posiadanych dzieci, zamieszkiwaniem od urodzenia w Czeladzi, typem zabudowy miejsca zamieszkania oraz statusem respondenta (tabela 30). Z kolei ocena warunków pracy wiązała się tylko istotnie ze statusem respondenta na rynku pracy. Ocena poziomu zadowolenia wykazała jedynie związek z dzielnicą zamieszkania. Może to wynikać z faktu ogólnie wysokich not warunków życia, które nie różnią się istotnie w poszczególnych grupach respondentów, a zatem nie wykazują wyraźnego związku.

Profil respondenta a ocena władz, kierunku rozwoju miasta, stopnia poinformowania oraz skłonności do migracji

Wiek, status respondenta oraz liczba osób w gospodarstwie domowym, najczęściej wpływały na ocenę władz, odczuwalny poziom poinformowania o sprawach miasta oraz skłonność do migracji. Czym starsze osoby, tym czuły się gorzej poinformowane (współczynnik korelacji -0,219), wykazywały mniejszą skłonności do opuszczenia miasta, oraz były mniej zadowolone z działania władz (głównie w wieku 55-64 lat). Większa liczba osób w gospodarstwie domowym respondenta, przekładała się przede wszystkim na lepszy poziom poinformowania. Podobnie, wprost proporcjonalnie stan wiedzy o mieście determinuje liczba dzieci na utrzymaniu. Płeć wpływała istotnie statystycznie na ocenę władz oraz postrzeganie kierunku rozwoju miasta. Wykształcenie miało wpływ na poczucie poinformowania, które wzrasta wraz z jego poziomem. Okazuje się, że dzielnica zamieszkania nie wpływała istotnie na ocenę któregokolwiek elementu. Najmniej podatna na wpływ cech respondenta jest ocena aktualnego kierunku rozwoju miasta, co oznacza, że we wszystkich grupach respondentów jest ona odbierane podobnie.

Profil respondenta a ocena wybranych aspektów życia w mieście

Największy związek z cechami respondenta wykazuje ocena stanu dróg gminnych. Jest ona zależna aż od sześciu kategorii, a najbardziej warunkowana jest stanem cywilny, płcią i dzielnicą zamieszkania respondenta (tabela 32). Stan dróg powiatowych wykazuje związek z czteroma cechami, w tym najsilniejszy z wykształceniem (odwrotnie proporcjonalny). Ocena dwóch aspektów tj. ocena tworzenia nowych miejsc pracy, a także oferta kulturalna w ogóle nie wykazuje związku z cechami respondentów. Najsilniejsze związki zanotowano pomiędzy oceną warunków do rozwoju własnego biznesu, a faktem zamieszkiwania w Czeladzi od urodzenia (0,206), budowaniem domów i oceną edukacji a wiekiem respondenta. Do cech indagowanego, które najbardziej determinowały sposób oceny zaliczyć można wiek pytanej osoby (ma znaczenie w przypadku 7 ocen), stan cywilny (wywiera wpływ w 5 przypadkach). Wykształcenie i płeć były determinantą 4 aspektów życia w mieście. Najrzadziej na ocenę wpływały takie niezależne jak typ zabudowy miejsca zamieszkania, czy ocena sytuacji materialnej respondenta.

Profil respondenta a ocena pracy władz miasta

Ocena działania burmistrza, rady miejskiej i służb miejskich w niewielkim stopniu wykazuje korelacje z cechami respondentów (tabela 33). Wykształcenie wpływała odwrotnie proporcjonalnie na ocenę pracy urzędu miasta, zaś wiek i sytuacja materialna respondenta kształtowały opinie na temat pracy burmistrza. Ocena rady miejskiej powiązana była z płcią, zaś działanie staży miejskiej wykazywało związek ze stanem cywilnym. Siła wszystkich istotnych zależność jest bardzo niska, a ich wartość nie przekracza 0,2.

Profil respondenta a ocena inwestycji zrealizowanych i planowanych

Ocena zrealizowanych inwestycji korelowała głównie z wiekiem, czasem zamieszkiwania w Czeladzi, dzielnicą zamieszkania oraz płcią (tabela 34). Wykształcenie oraz liczba osób w gospodarstwie domowym dwukrotnie wykazywały korelacje. Z kolei w ogóle na ocenę inwestycji nie wpływał status respondenta, liczba dzieci na utrzymaniu oraz stan cywilny. Najczęściej związek korelacyjny wykazywały oceny inwestycji związanych z przebudową parków miejskich, budową i remontem obiektów sportowych oraz budową i remontem dróg. Odwrotnie, utworzenie Kopalni Kultury, remont Urzędu Miasta oraz inwestycje gospodarcze na terenach miejskich były determinowane tylko jedną zmienną niezależną. Łącznie stwierdzono 28 istotnych statystycznie zależności, z czego 8 na poziomie istotności $\alpha=0,01$. Relatywnie najsilniejszy związek odnotowano pomiędzy czasem zamieszkania w Czeladzi a budową i remontem parkingów, a także wiekiem i modernizacją parków miejskich. W obu przypadkach siła związku przekracza poziom 0,2, przy czym w drugiej parze jest to zależność odwrotnie proporcjonalna.

Ocena zasadności planowanych inwestycji korelowała najczęściej z dzielnicą zamieszkania respondentów, co miało miejsce w przypadku sześciu planowanych działań (tabela 35). Wiek determinuje pięć inwestycji, przy czym zawsze jest to związek odwrotnie proporcjonalny, co świadczy o tym, że czym starsze osoby tym niższa jest ich zdaniem zasadność inwestycji. W czterech przypadkach na ocenę inwestycji wpływa płeć. Nie wpływa na ocenę typ miejsca zamieszkania, zaś liczba osób w gospodarstwie domowym determinuje tylko jedną inwestycję – remont kamienic na starym mieście. Najczęściej, bo aż sześciokrotnie ocena zasadności wiązała się cechami respondenta w przypadku remontu stadionu miejskiego. Zagospodarowanie wałów Brynicy, budowa bawialni dla dzieci oraz remont budynków po kopalni Saturn, wykazywały związek z pięcioma cechami. Z kolei sprzedaż gruntów pod inwestycje oraz budowa centrum przesiadkowego i ścieżek rowerowych nie wykazywała żadnego związku. Największą siłę związku odnotowano pomiędzy budową bawialni dla dzieci a płcią respondenta, która wyniosła 0,232. Łącznie stwierdzono 35 zależności, z czego 7 na poziomie istotności $\alpha=0,01$.

Rycina 9. Model zależności pomiędzy odpowiedziami respondentów

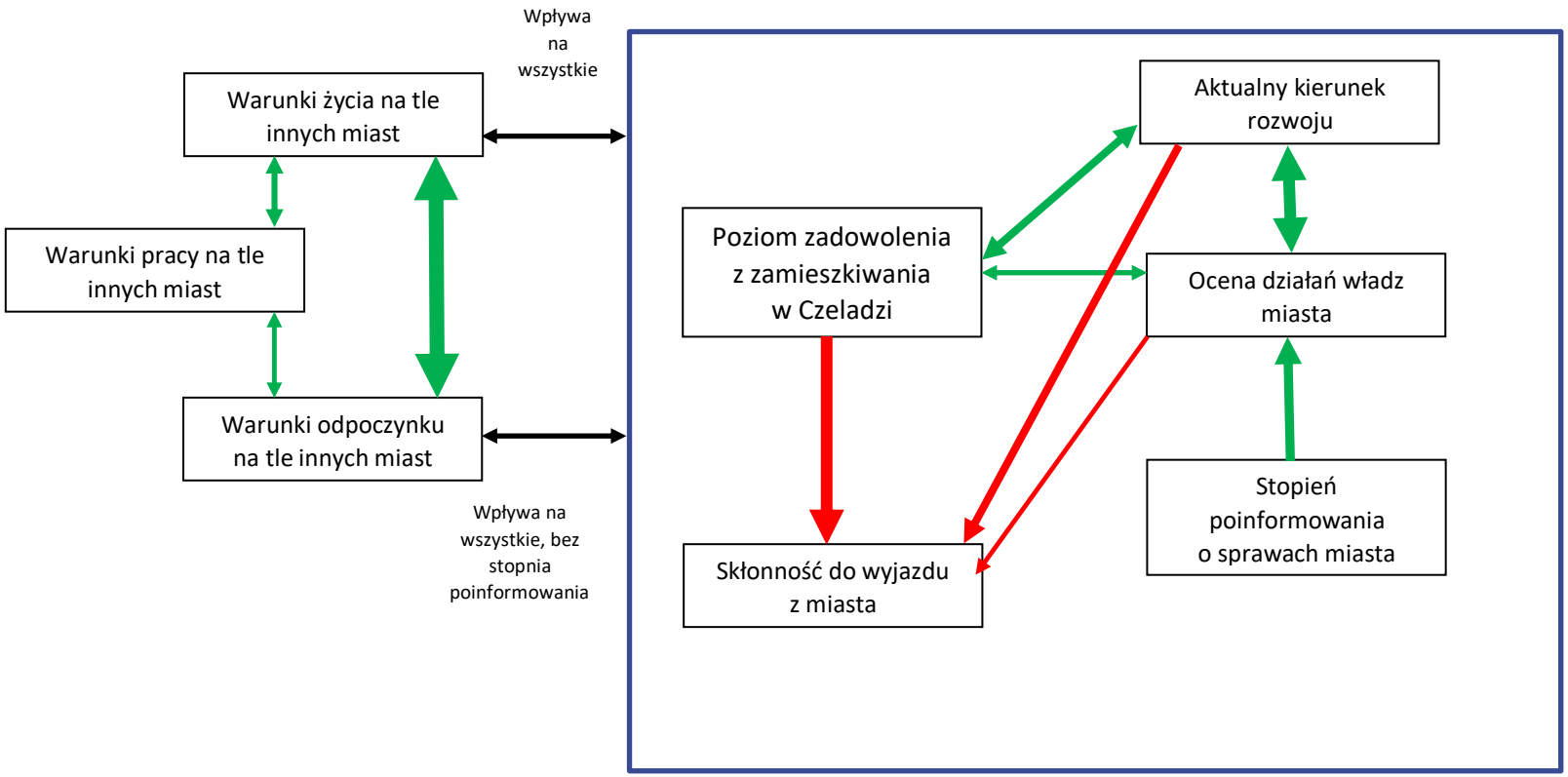

zależności obustronne			zależność wprost proporcjonalna (dodatnia)	
zależności jednostronne			zależność odwrotnie proporcjonalna (ujemna)	siła zależności: 1 mm = 0,1

Źródło: opracowanie własne

Tabela 29. Związki pomiędzy odpowiedziami na pytania dotyczące kluczowych wymiarów życia w Czeladzi

	Ocena zadowolenia z zamieszkiwania w mieście	Ocena działań władz miasta	Ocena stopnia poinformowania o sprawach dotyczących miasta	Skłonność do wyprowadzenia się z Czeladzi	Aktualny kierunek rozwoju miasta	Ocena warunków życia w Czeladzi na tle okolicznych miast	Ocena warunków pracy w Czeladzi na tle okolicznych miast	Ocena warunków odpoczynku w Czeladzi na tle okolicznych miast
Ocena zadowolenia z zamieszkiwania w mieście		0,207*	-0,068	-0,431*	-0,301*	-0,216*	-0,057	-0,300*
Ocena działań władz miasta	0,207*		0,341*	0,182*	0,450*	0,148*	-0,049	0,190*
Ocena stopnia poinformowania o sprawach dotyczących miasta	0,068	0,341*		0,169*	0,186*	0,135*	-0,016	0,089
Skłonność do wyprowadzenia się z Czeladzi	0,431*	0,182*	0,169*		0,314*	0,237*	0,078	0,240*
Aktualny kierunek rozwoju miasta	0,301*	0,450*	0,186*	0,314*		0,146*	-0,011	0,221*
Ocena warunków życia w Czeladzi na tle okolicznych miast	0,216*	0,148*	0,135*	0,237*	0,146*		0,231*	0,573*
Ocena warunków pracy w Czeladzi na tle okolicznych miast	0,057	0,049	0-,016	0,078	-0,011	0,231*		0,183*
Ocena warunków odpoczynku w Czeladzi na tle okolicznych miast	0,300*	0,190*	0,089	0,240*	0,221*	0,573*	0,183*	

Kolor szary – zależność istotna statystycznie na poziomie istotności α=0,05, * α =0,01 Źródło: opracowanie własne

Tabela 30. Zależność pomiędzy oceną poziomu zadowolenia z życia w Czeladzi a cechami respondenta

Poziom zadowolenia i ocena pozycji Czeladzi	Płeć	Wiek	Wykształcenie	Dzielnica	Stan cywilny	Liczba dzieci pozostających na utrzymaniu respondenta	Liczba osób w gospodarstwie domowym respondenta	Zamieszkiwanie w Czeladzi od urodzenia	Czas zamieszkiwania w Czeladzi	Typ zabudowy miejsca zamieszkania	Ocena sytuacji materialnej swojej rodziny	Status respondenta
Ocena zadowolenia z zamieszkiwania w mieście	0,740	0,032	-0,082	0,148	0,116	-0,086	-0,058	0,117	0,104	0,112	-0,024	0,120
Ocena warunków życia w Czeladzi na tle okolicznych miast	0,670	-0,070	0,137*	0,125	0,115	0,103	-0,001	0,162	-0,011	0,078	0,074	0,169
Ocena warunków pracy w Czeladzi na tle okolicznych miast	0,470	-0,008	0,045	0,102	0,114	-0,023	0,029	0,135	0,039	0,061	0,019	0,189
Ocena warunków odpoczynku w Czeladzi na tle okolicznych miast	0,127	-0,117	0,190*	0,110	0,109	0,142*	0,105*	0,152	-0,070	0,176	0,056	0,171

Kolor szary – zależność istotna statystycznie na poziomie istotności α=0,05, * α =0,01 Źródło: opracowanie własne

Tabela 31. Zależność pomiędzy oceną władz, kierunkiem rozwoju miasta oraz skłonnością do emigracji a cechami respondenta

Poziom zadowolenia i ocena pozycji Czeladzi	Płeć	Wiek	Wykształcenie	Dzielnica	Stan cywilny	Liczba dzieci pozostających na utrzymaniu respondenta	Liczba osób w gospodarstwie domowym respondenta	Zamieszkiwanie w Czeladzi od urodzenia	Czas zamieszkiwania w Czeladzi	Typ zabudowy miejsca zamieszkania	Ocena sytuacji materialnej swojej rodziny	Status respondenta
Ocena działań władz miasta	0,177	-0,102	-0,038	0,130	0,085	0,055	0,097	0,142	0,024	0,103	-0,114	0,151
Ocena stopnia poinformowania o sprawach dotyczących miasta	0,091	-0,219*	0,112	0,121	0,126	0,142*	0,224*	0,184	-0,225*	0,124	-0,119	0,166
Skłonność do wyprowadzenia się z Czeladzi	0,149	-0,128*	0,047	0,124	0,154	0,035	0,104	0,097	-0,117	0,152	0,055	0,185
Aktualny kierunek rozwoju miasta	0,184	-0,095	0,061	0,099	0,115	0,072	0,070	0,142	-0,010	0,112	-0,079	0,099

Kolor szary – zależność istotna statystycznie na poziomie istotności α=0,05, * α =0,01 Źródło: opracowanie własne

Tabela 32. Korelacje pomiędzy średnią oceną wybranych aspektów z życia w mieście a grupą zmiennych niezależnych

Wybrane aspekty życia w mieście	Płeć	Wiek	Wykształcenie	Dzielnica	Stan cywilny	Liczba dzieci pozostających na utrzymaniu respondenta	Liczba osób w gospodarstwie domowym respondenta	Zamieszkiwanie w Czeladzi od urodzenia	Czas zamieszkiwania w Czeladzi	Typ zabudowy miejsca zamieszkania	Ocena sytuacji materialnej swojej rodziny	Status respondenta
Ocena stanu dróg gminnych	0,165	0,118	-0,131*	0,151	0,166	-0,081	-0,132*	0,076	0,081	0,093	0,091	0,129
Ocena stanu dróg powiatowych	0,085	0,117	-0,173*	0,135	0,119	-0,102	-0,045	0,095	0,177	0,099	0,067	0,132
Ocena stanu chodników	0,014	0,040	-0,077	0,176	0,133	-0,132*	-0,084	0,068	0,023	0,085	0,058	0,164
Ocena edukacji	0,187	0,156*	-0,046	0,133	0,180	-0,067	-0,121	0,082	0,087	0,271	0,020	0,169
Ocena tworzenia nowych miejsc pracy w mieście	0,142	-0,079	-0,059	0,092	0,105	-0,003	0,050	0,111	-0,108	0,149	-0,055	0,134
Ocena warunków do rozwoju własnego biznesu	0,137	-0,030	-0,010	0,131	0,130	-0,035	-0,018	0,206	-0,148	0,118	-0,025	0,158
Ocena infrastruktury sportowej	0,087	-0,111	-0,068	0,095	0,153	-0,068	0,003	0,121	-0,034	0,125	-0,082	0,129
Ocena oferty kulturalnej	0,020	0,054	0,063	0,109	0,109	-0,040	-0,055	0,127	-0,049	0,121	-0,052	0,129
Ocena dostępności lokali gastronomicznych	0,151	-0,057	-0,039	0,225	0,123	-0,052	-0,032	0,135	0,019	0,066	-0,102	0,136
Ocena dostępności placówek handlowych	0,129	0,115	-0,039	0,190	0,111	-0,079	-0,067	0,105	0,166	0,085	-0,065	0,128
Ocena bezpieczeństwa mieszkańców	0,156	0,137*	-0,023	0,122	0,124	-0,083	-0,034	0,139	0,044	0,084	-0,026	0,115
Ocena stanu publicznej służby zdrowia	0,114	0,013	-0,027	0,083	0,144	-0,062	0,047	0,184	0,038	0,085	-0,047	0,130
Ocena jakości komunikacji miejskiej	0,175	0,027	-0,142*	0,085	0,129	-0,031	-0,047	0,025	0,102	0,072	0,042	0,154
Ocena stanu terenów zielonych	0,088	0,065	-0,082	0,089	0,110	-0,124	-0,072	0,141	-0,010	0,092	-0,053	0,127
Ocena stanu ścieżek rowerowych	0,098	-0,021	-0,064	0,097	0,166	-0,012	0,002	0,058	-0,002	0,082	0,008	0,133
Budowanie nowych mieszkań i domów	0,145	-0,157*	-0,013	0,152	0,151	0,031	0,105	0,15	-0,093	0,139	-0,099	0,187

Kolor szary – zależność istotna statystycznie na poziomie istotności α=0,05, * α =0,01 Źródło: opracowanie własne

Tabela 33. Korelacje pomiędzy średnią oceną pracy władz miasta oraz służb miejskich a grupą zmiennych niezależnych

Ocena pracy i działania	Płeć	Wiek	Wykształcenie	Dzielnica	Stan cywilny	Liczba dzieci pozostających na utrzymaniu respondenta	Liczba osób w gospodarstwie domowym respondenta	Zamieszkiwanie w Czeladzi od urodzenia	Czas zamieszkiwania w Czeladzi	Typ zabudowy miejsca zamieszkania	Ocena sytuacji materialnej swojej rodziny	Status respondenta
Burmistrza Miasta	0,054	-0,133*	-0,088	0,101	0,108	0,028	0,086	0,099	-0,078	0,071	-0,125	0,106
Rady Miejskiej	0,191	0,044	-0,057	0,075	0,131	-0,007	0,027	0,157	-0,042	0,131	-0,116	0,137
Urzędu Miasta	0,148	-0,025	-0,114	0,133	0,115	0,031	0,001	0,088	-0,055	0,115	-0,087	0,145
Straży Miejskiej	0,081	0,067	-0,028	0,105	0,149	-0,006	0,000	0,150	-0,041	0,112	-0,055	0,150

Kolor szary – zależność istotna statystycznie na poziomie istotności α=0,05, * α =0,01 Źródło: opracowanie własne

Tabela 34. Zależności pomiędzy średnią oceną zrealizowanych inwestycji a grupą zmiennych niezależnych

Inwestycje zrealizowane w latach 2015-2018	Płeć	Wiek	Wykształcenie	Dzielnica	Stan cywilny	Liczba dzieci pozostających na utrzymaniu respondenta	Liczba osób w gospodarstwie domowym respondenta	Zamieszkiwanie w Czeladzi od urodzenia	Czas zamieszkiwania w Czeladzi	Typ zabudowy miejsca zamieszkania	Ocena sytuacji materialnej swojej rodziny	Status respondenta
Budowa i remonty należących do miasta dróg i chodników	0,056	-0,037	-0,132*	0,177	0,129	-0,055	-0,040	0,169	-0,017	0,066	0,066	0,133
Budowa i remonty miejsc parkingowych	0,129	-0,136*	-0,007	0,195	0,125	0,072	0,062	0,108	-0,221*	0,083	0,018	0,126
Inwestycje gospodarcze na terenach miejskich	0,120	-0,090	0,068	0,094	0,109	0,041	-0,007	0,080	-0,196*	0,113	-0,057	0,138
Inwestycje mieszkaniowe na terenach miejskich	0,134	-0,169*	-0,082	0,120	0,099	0,027	0,128	0,115	-0,197	0,125	-0,052	0,157
Remont budynku Urzędu Miasta i jego otoczenia	0,086	-0,019	0,006	0,082	0,081	0,093	0,077	0,074	-0,040	0,087	-0,105	0,103
Modernizacja rynku	0,165	-0,088	-0,037	0,119	0,108	0,068	0,066	0,072	-0,193*	0,070	-0,067	0,114
Remont i przebudowa parków miejskich	0,108	-0,205*	-0,019	0,166	0,097	0,086	0,100	0,111	-0,180	0,120	-0,086	0,103
Budowa placów zabaw dla dzieci i plenerowych stref aktywności fizycznej dla młodzieży i dorosłych	0,124	-0,098	-0,082	0,067	0,100	0,022	0,066	0,107	-0,019	0,043	-0,094	0,111
Utworzenie Kopalni Kultury, a w niej kina, przy nowym Placu Viannaya na Piaskach	0,096	-0,080	0,094	0,154	0,097	0,067	0,092	0,098	-0,104	0,081	-0,054	0,103
Budowa i remont nowych obiektów sportowych	0,158	-0,193*	-0,112	0,126	0,119	-0,024	-0,010	0,131	-0,054	0,065	-0,063	0,141
Dbałość o estetykę miasta	0,162	0,002	-0,054	0,177	0,088	-0,077	-0,041	0,087	0,020	0,065	-0,095	0,127

Kolor szary – zależność istotna statystycznie na poziomie istotności α=0,05, * α =0,01 Źródło: opracowanie własne

Tabela 35. Zależności pomiędzy średnią oceną zasadności planowanych inwestycji a grupą zmiennych niezależnych

Inwestycje planowane w latach 2018-2023	Płeć	Wiek	Wykształcenie	Dzielnica	Stan cywilny	Liczba dzieci pozostających na utrzymaniu respondenta	Liczba osób w gospodarstwie domowym respondenta	Zamieszkiwanie w Czeladzi od urodzenia	Czas zamieszkiwania w Czeladzi	Typ zabudowy miejsca zamieszkania	Ocena sytuacji materialnej swojej rodziny	Status respondenta
Budowa i remonty kolejnych należących do miasta dróg, chodników oraz miejsc parkingowych	0,061	-0,020	0,076	0,090	0,062	0,076	-0,042	0,103	-0,180	0,066	-0,011	0,091
Budowa centrów przesiadkowych i nowych ścieżek rowerowych w całym mieście	0,110	-0,032	-0,059	0,067	0,96	0,019	-0,033	0,062	-0,101	0,105	0,001	0,120
Sprzedaż inwestorom gruntów miejskich pod inwestycje gospodarcze i budownictwo mieszkaniowe, w tym pod wynajem	0,133	-0,017	-0,027	0,129	0,080	-0,008	0,035	0,068	-0,059	0,092	0,033	0,110
Remont budynków na starym mieście: kamienicy Konarzewskich przy Rynku 22 i kamienicy przy ul. Bytomskiej 20	0,118	0,059	-0,044	0,094	0,117	-0,072	-0,103	0,077	-0,158	0,096	-0,068	0,106
Remont budynków po kopalni „Saturn", w tym: cechowni, warsztatów elektrycznych i pozostałych obiektów	0,176	-0,172*	-0,106	0,156	0,119	-0,020	-0,015	0,076	-0,116	0,083	-0,169*	0,128
Remont Domu Ludowego przy ul. 21 listopada z opcją stworzenia w nim niewielkiego basenu krytego	0,136	-0,109	-0,094	0,153	0,090	0,064	-0,013	0,053	-0,068	0,111	-0,104	0,095
Modernizacja Parku Grabek rozszerzona o remont alejek i widowni w amfiteatrze	0,131	-0,109	-0,040	0,169	0,132	0,141*	0,041	0,068	-0,136	0,082	-0,037	0,130
Remont basenu w Parku Grabek i budowa wodnego placu zabaw	0,176	-0,088	0,027	0,102	0,121	0,123	0,003	0,101	-0,158	0,066	-0,086	0,120
Zagospodarowanie wałów Brynicy (budowa ścieżek spacerowych, rowerowych, stref rekreacyjnych i plaży przy rzece)	0,099	0,040	0,097	0,155	0,138	0,059	-0,046	0,112	-0,123	0,076	-0,108	0,133
Remont Stadionu Miejskiego	0,069	-0,164*	-0,136*	0,150	0,144	-0,026	0,036	0,180	-0,059	0,089	-0,078	0,151
Remont hali MOSiR	0,109	-0,019	-0,076	0,136	0,090	-0,013	-0,056	0,199	0,017	0,081	-0,033	0,109
Budowa bawialni dla dzieci w części hali MOSiR	0,232	-0,125	-0,017	0,145	0,100	0,142*	0,044	0,104	-0,094	0,096	-0,059	0,149

Kolor szary – zależność istotna statystycznie na poziomie istotności α=0,05, * α =0,01

Źródło: opracowanie własne

5. PODSUMOWANIE

5.1 USTALENIA BADAWCZE

Przeprowadzone badania można skonstatować kilkoma ogólnymi stwierdzeniami, ukazującymi syntetyczny obraz subiektywnych ocen mieszkańców.

Dominuje opinia, że mieszkańcy są zdecydowanie zadowoleni z zamieszkiwania w Czeladzi. Pogląd tern podziela co drugi mieszkaniec miasta, zaś kolejne prawie 39% wskazuje że jest raczej zadowolona. Udział respondentów określających się jako raczej lub zdecydowanie niezadowolonych nie przekracza łącznie 5%. W porównaniu z badaniami przeprowadzanymi w 2016 roku udział niezadowolonych jest porównywalny, natomiast radyklanie wzrósł udział zdecydowanie i raczej zadowolonych. Aktualnie ten udział wynosi niecałe 89%, podczas gdy poprzednie badania wykazały udział takich odpowiedzi na poziomie ponad 62%. Różnica pochodzi z przesunięcia oceny średniej.

Porównanie warunków życia w Czeladzi względem sąsiednich miast wypada pozytywnie dla miasta. Dominuje wskazanie na porównywalne warunki, a zestawienie opinii że są lepsze przeważa nad poglądami, że warunki są tutaj gorsze. Dotyczy to kwestii warunków życia i odpoczynku, najniżej zaś pozycjonowany jest tutejszy rynek pracy.

Mieszkańcy najbardziej w mieście lubią i docenią parki i zieleń, a także dostępność przestrzenną. Atutem miasta według mieszkańców są również zachodzące zmiany, poprawiające stan miasta i warunki życia w nim. Element ten powiązany jest z opiniami na temat burmistrza i władz miasta. Z kolei najbardziej nielubianą rzeczą w Czeladzi są braki infrastrukturalne. Najczęściej jako nielubiane wymieniany jest stan dróg i chodników. Oprócz nich, wysoki odsetek wskazań obejmuje twardą infrastrukturę techniczną, społeczną oraz obiekty służące do sportu i rekreacji. Mieszkańcy negatywnie odbierają także redukcję zielni w mieście, szczególnie dotyczy to rynku i placów zabaw. Do mankamentów zaliczają także małą ilość rozrywek w mieście, co podkreśla także młodzież.

Na szesnaście ocenianych w skali 1-5 aspektów życia, najkorzystniej wypada dostępność do placówek handlowych, najniżej zaś warunki do rozwoju własnego biznesu. Średnia ocen oscyluje w granicach od 2,54 do 4,21. W kontynuacji tego zagadnienia, respondenci wskazali jako najbardziej pilne do poprawy kwestie dróg gminnych, stan publicznej służby zdrowia oraz modernizacje infrastruktury sportowej.

Władze miasta uzyskują wysoką ocenę swej działalności. Aż 62% twierdzi, że władze miasta robią duża, zaś 12% nawet uważa że robią wszytko co w ich mocy by poprawić sytuację w mieście. Ocena parametryczna w skali 1-5 potwierdza to, wskazując na wysoką jakość pracy burmistrza. Niżej oceniana jest praca rady miejskiej oraz urzędu miasta, najsłabiej zaś wypada straż miejska.

Za utrzymaniem aktualnego kierunku rozwoju miasta ewentualnie jego niewielkiej korekcie jest blisko 87% respondentów. Zdecydowana większość respondentów (około ¾) nie chce opuszczać Czeladzi. Większą skłonność do migracji wykazuje z kolei młodzież szkolna.

Wysokie noty otrzymują inwestycje zrealizowane w ostatnich czterech latach. Największe uznanie zdobywa remont Urzędu Miasta, utworzenie Kopalni Kultury oraz budowa placów zabaw oraz stref aktywności fizycznej.

Powszechną akceptacją cieszą się propozycje nowych inwestycji planowanych na lata 2018-2023. Najwyżej notowana jest zasadność remontu i budowy dróg, chodników oraz parkingów, które notabene uzyskują dosyć niskie noty. Najniższe poparcie zdobyła propozycja budowy bawialni dla dzieci.

Młodzież wyrażała nieco niższy poziom zadowolenia z życia w mieście. Średnia ocen poszczególnych aspektów życia w Czeladzi, w większości przypadków była niższa niż w grupie osób dorosłych. Uczniowie byli również bardziej krytyczni co do zrealizowanych jak i planowanych inwestycji. Wśród gimnazjalistów większy jest udział osób, które nie mają jeszcze wyrobionego zdania na poszczególne kwestie. Dotyczy to głównie oceny władz i polityki miasta. Uwaga młodzieży koncertuje się na rzeczach, które z racji wieku są dla nich najbardziej użyteczne.

W odniesieniu do badań z 2016 roku można stwierdzić że:

- wzrósł ogólny poziom zadowolenia z życia w mieście,
- zmalała skłonność do wyjazdu,
- ocena pracy burmistrza i urzędu jest na bardzo zbliżonym poziomie, poprawiała się ocena rady miejskiej,
- porównywalny jest poziom oceny stopnia poinformowania o sprawach miasta,
- zbliżony jest ranking spraw priorytetowych do załatwienia. Dotyczy to powtarzającej się wysoko kwestii służby zdrowia i dróg, natomiast mniej pilny staje się temat bezpieczeństwa mieszkańców, który zresztą zanotował znaczną poprawę stanu,
- rynek pracy oraz warunki do rozwoju biznesu w obu przekrojach czasu wskazuje, że na tym polu jest wiele do zrobienia. Tematy te są trudne dla oceny mieszkańców,
- inwestycje wskazane w 2016 roku jako najbardziej potrzebne, uzyskały w aktualnych badaniach najwyższe oceny z realizacji. Dotyczy to głównie remontu budynku urzędu miasta oraz zasadności rewitalizacji Parku Grabek. Oznacza to, że mieszkańcy podtrzymują swoje opinie w sprawie inwestycji,
- wciąż aktualny jest problem relacji społecznych i niskiego poziomu zaufania. Do podobnych wniosków można dojść porównując rzeczy najbardziej nielubiane w mieście, szczególnie wskazane przez młodzież.

5.2 WNIOSKI

Czeladź w przeprowadzonych badaniach jawi się jako miejsce o wysokich walorach do życia. Mieszkańcy pozytywnie postrzegają zarówno miasto jak i jego władze, oraz zachodzące w nim zmiany. Pomimo to dosyć ostrożnie pozycjonują Czeladź na tle otoczenia. Dotyczy to głównie rynku pracy. Miasto daje poczucie spokoju, a jego położenie i wielkość sprawia, że wszędzie jest blisko i zapewniona jest dostępność. De facto połącznie tych elementów daje funkcjonowanie w metropolii, o której co prawda mieszkańcy nie mówią, ale intuicyjne wpisują się w jej zakres.

Format miasta ma wiele atutów. Połączenie bogatej historii, z fazą rozwoju industrialnego a następnie transformacją w kierunku ośrodka usługowego, jest sekwencją kolejnych faz rozwoju. Czeladź należy do miast, które jako jedno z pierwszych zapoczątkowało zmykanie kopalń, i zapoczątkowało erę dużych centrów handlowych[10].

Miasto jest nieduże, zwarte, a nawet przy wysokiej gęstości zaludniania posiada sporo terenów otwartych. Dosyć czytelna jest też jego struktura przestrzenna, z wyróżnioną wschodnią strefą gospodarczą. Nie oznacza to, że stan miasta całkowicie zadawala ich mieszkańców. Ocena infrastruktury a szczególnie dróg, chodników czy parkingów wskazuje, że wciąż wiele jest do zrobienia. Wciąż daleka od ideału jest infrastruktura sportowa. Badania ujawnią, że sposób myślenia i oceny respondentów często ogranicza percepcję do granic swojej dzielnicy. Szczególnie widać to na linii Piaski – pozostała cześć miasta, w układzie obustronnym.

Nie ulega jednak wątpliwości, że nieco lepiej sytuacje i życie w mieście oceniają kobiety. Jest to wyróżnik Czeladzi, gdyż zwykle poziom zadowolenia wśród mieszkańców jest wyższy w grupie mężczyzn. Sprzeczny z tym jest fakt, że wśród kobiet jest wyższa skłonność do migracji. Wiek respondenta też ma swoje przełożenie, gdyż osoby starsze wykazują częściej wyższy poziom zadowolenia z życia w Czeladzi. Gorzej sytuacje i warunki odbierają osoby dorosłe w wieku produkcyjnym. Jest to grupa ludzi najbardziej obciążona zarówno sprawami zawodowymi jak i rodzinnymi. Ich odbiór miasta może wynikać z pospiechu i tempa życia, a także z wymagań jakie stawia się przed nimi w pracy i w domu. Duże obowiązki sprawiają, że osoby te są również wymagające względem miasta. Znacznie lepiej wygląda miasto i życie w nim w grupie osób młodych, które są pełne energii. Osoby te w mniejszym stopniu dostrzegają problemy lub są bardziej wyrozumiałe (mniej im przeszkadza). Również ludzie starsi bardziej pozytywnie odbierają miasto. Dłuższa, życiowa perspektywa sprawia, że ich opinie są bardziej wyważone, a problemy bardziej koncentrują się wokół służby zdrowia.

Z kolei negatywny odbiór miasta rośnie wraz z poziomem wykształcenia. Być może jest to efekt wzrostu wymagań, doszukiwaniu się większej liczby szczegółów. Z reguły lepsze

[10] Zuzańska-Żyśko E., Sitek S., 2013, *Uwarunkowania i konsekwencje przemian społeczno-gospodarczych Czeladzi*, Geographia. Studia et Dissertationes, Tom 35, Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach nr 3097, s. 91-108.

opinie wyrażały osoby z wykształceniem średnim i zasadniczym zawodowym. Osoby o najwyższym jak i najniższym poziomie wykształcenia z reguły były bardziej krytyczne. Respondenci posiadający wyższe wykształcenie najbardziej krytycznie oceniają zarówno miasto jak i jego władze, ale za to najsilniej popierają kierunek jego rozwoju.

Ocena inwestycji tych zrealizowanych jak i planowanych zależy od cech respondentów. W obu przypadkach wyższy poziom ocen dotyczył kobiet. W zależności od wieku pojawia się prawidłowość, że czym starsze osoby tym widzą mniejszą potrzebę zasadności podjęcia tych działań, ale też niżej oceniają inwestycje już wykonane. W ujęciu przestrzennym wyraźnie zaznacza się tendencja do lepszej oceny inwestycji zrealizowanej w danej dzielnicy, ewentualnie wskazanie wyższej zasadności jej realizacji w dzielnicy zamieszkania. Ludzie interesują się głównie tymi aspektami, które dotyczą ich bezpośrednio. W tych też przypadkach są bardziej wymagający, przez co ich oceny bardziej surowe (poziom ekspercki).

Respondenci gremialnie akceptują propozycję inwestycji w następnych latach. Najbardziej jednoznacznie pozytywnie oceniają plany budowy i remontu dróg, chodników oraz parkingów, zagospodarowanie wałów Brynicy oraz budowę basenu w Parku Grabek i modernizację tegoż parku.

Charakterystyczne są dwa zjawiska związane z oceną. Po pierwsze, respondenci wyżej wartościują zasadność planowanych inwestycji aniżeli oceniają dotąd zrealizowane projekty. Widać także przestrzenną zbieżność wskazań, z której wynika, że inwestycja zarówna ta planowana jak i zrealizowana, wyżej oceniania jest przez mieszkańców dzielnicy w której miała miejsce. Jest to zapewne wyraz partykularnego interesu mieszkańców. Sprawdza się powiedzenie *„koszula bliższa ciału"*. Czym dalej od miejsca zamieszkania tym reakcja respondenta jest bardziej stonowana. Pewien wyjątek stanowi basen – a właściwie jego brak, który poniekąd łączy wszystkich mieszkańców. Z kolei w jednym aspekcie wystąpił efekt NIMBY. Polega on na tym, że nie jest negowana potrzeba inwestycji, ale jej lokalizacja w najbliższym sąsiedztwie. Inaczej mówiąc, tak ale nie u mnie. Dotyczy to budowy centrum przesiadkowego. Mieszkańcy Osiedla Auby obawiają się związanego z nim hałasu i ruchu. Wskazują, że lepszą lokalizacją jest miejsce starego targu.

Wyzwania

W oparciu o opinie młodzieży szkolnej, można wskazać kilka potrzebnych działań nakierowanych na tą grupę społeczną. Do podstawowych wyzwań zalicza się kwestia deficytu w poczuciu bezpieczeństwa wśród młodzieży. Jest ono znacznie niżej oceniane niż w grupie osób dorosłych, a nawet wskazywane jest jako element skłaniający do wyjazdu. Należy się także zastanowić nad ofertą kulturalno-rozrywkową dla młodzież, ale też generalnie dla osób młodych.

W zakresie rozwoju miasta rysuje się problem dostępności mieszkań i działek budowlanych. To element stosunkowo nisko oceniany w mieście. Zwiększenie podaży mogłoby przyhamować skłonność do migracji osób, które oczekują takiej możliwości, a chętnie zrealizowałyby je w Czeladzi. Być może stanowiłoby to zachętę do napływu nowych

mieszkańców. Oprócz działań komercyjnego rynku nieruchomości, wymaga to skoordynowanej polityki przestrzennej i aktywnej gospodarki nieruchomościami.

Kolejnym wyzwaniem dla miasta jest znaczenie w nim rynku. Pomimo modernizacji nie zaistniał on w świadomości mieszkańców jako miejsce szczególnie lubiane. Rynek zaś wpisuje się w logikę przestrzenną tego miasta, który powinien stać się miejscem intensywnych interakcji społecznych. To ważna potrzeba społeczna, dostępność naturalnego, atrakcyjnego miejsca, gdzie mieszkańcy bezpłatnie i na równych warunkach mogą się spotkać. Agora kształtuje wspólnotę lokalną.

Sporo uwagi należy poświęcić przedsiębiorczości w mieście. Element ten zaskakuje wciąż respondentów, co świadczy o tym, że mieszkańcy nie zastanawiają się nad własną aktywnością gospodarczą. Przypuszczalnie znów wpływ na to wywiera przeszłość, z dominacją dużych zakładów przemysłowych, co typowe jest dla województwa śląskiego. Małe przedsiębiorstwa, głównie o profilu usługowym bardzo dobrze pasowałyby do charakteru miasta. Stanowiłoby to dodatkowy filar gospodarczy, który uzupełniałby sektor dużych podmiotów gospodarczych. Ponadto zwiększałby dostępność usług tj. lokale gastronomiczne czy małe sklepy, a zatem elementy które wskazywali respondenci jako nie w pełni zaspokojone. Niesyty ryzyko podjęcia się takich form działalności ostatecznie zawsze spada na przedsiębiorcę, a często deklaracje występujących potrzeb nie zawsze generują realny popyt na takie dobra.

Atuty miasta

Dobrym prognostykiem dla rozwoju miasta jest wysoka ocena obszarów zielonych oraz terenów rekreacyjnych. Tworzą one sferę czasu wolnego, która dla dzisiejszego człowieka ma coraz większe znacznie. W tym zakresie oprócz działań infrastrukturalnych pozostaje kwestia dostępności usług, w tym rynkowych. Innymi słowy jest to wskazanie na potrzebę większej podaży rozrywek i atrakcji.

W rozmowach z mieszkańcami ujawnia się pozytywna wieź z miastem. Jest to pewien potencjał endogeniczny, który jest niezbędnym zasobem wszelkiego rozwoju miasta. Duże znacznie w tym zakresie ma bardzo pozytywny odbiór działań władz miasta. Odczuwalna jest przez mieszkańców dynamika procesów modernizacyjnych, co traktują jako duży plusy. Należałoby się zastanowić nad sprzężeniem tych działań, ze wsparciem warunków do rozwoju prywatnej przedsiębiorczości oraz kreowaniem aktywności gospodarczej mieszkańców. Korzystny klimat na tutejszym rynku pracy poprawia się poprzez znaczące inwestycje gospodarcze, zarówno w samym mieście jak i najbliższym jego otoczeniu.

Element który powszechnie byłby doceniony przez mieszkańców, to kwestia poprawy stanu dróg, chodników oraz parkingów. Ciągi komunikacyjne są pierwszą linią kontaktu z miastem, z której codziennie korzystają wszyscy jego użytkownicy. Zakres ten można poszerzyć o sieć ścieżek rowerowych, która przy tej wielkości miasta może być nie tylko elementem rekreacji, ale też uzupełnieniem systemu transportu w mieście.

Kończąc wydaje się, że największym atutem miasta jest jego charakter wynikający z wielkości. Pomimo że często respondenci mówią o małej liczbie atrakcji, to tak naprawdę większość pozytywnych opinii o mieście bazuje na jego kameralnej wielkości (głównie względem miast ościennych), spokoju i dużej ilości zieleni. Część osób które tego nie akceptują, będzie chciała migrować do dużych aglomeracji. Zasadnicza jednak grupa respondentów swoimi odpowiedziami wyrażała wolę utrzymania takiej specyfiki miasta. Pozytywna ocena komunikacji miejskiej, oraz powszechnie akcentowana dostępność wydatnie wpływają na jakość życia. Zapewnienie mobilności jest przejawem i warunkiem wolności obywatelskiej.

Współcześnie rośnie znaczenie lokalności, która kształtuje przestrzeń w skali identyfikowalnej przez człowieka. Ludzie potrzebują miejsca w którym się odnajdują i czują się u siebie. Daje to poczucie bezpieczeństwa i stabilizacji. Dynamika współczesnego świata, globalizacja z dominacją dużych koncernów transnarodowych, a także niestabilność polityczna i społeczna w skali kontynentu i świata, prowadzi do oderwania ludzi od ich naturalnego środowiska i systemowo determinuje ich życie, narzucając określone role.

Samorząd terytorialny, osadzony w lokalnym środowisku, na który ludzie mają wpływ, a z którego działań korzystają na co dzień, sprawia i będzie sprawiał, że zainteresowanie a w konsekwencji i zaangażowanie w sprawy własnego miasta będzie wzrastało. Mieszkańcy kreują postęp miasta, artykułując swoje oczekiwania wyznaczają kierunek rozwoju, a równocześnie są największym i najważniejszym beneficjentem pozytywnych zmian.

ŹRÓDŁA:

Dane Urzędu Miasta w Czeladzi.

Jakość życia, kapitał społeczny, ubóstwo i wykluczenie społeczne w Polsce. GUS, Warszawa, 2013.

Kędzior Z., red., 2005: *Badania rynku – metody zastosowania.* PWE, Warszawa.

Kłosowski F, Pytel S., Runge A., Sitek S., Zuzańska-Żyśko E., 2013, *Rynek pracy w subregionie centralnym województwa śląskiego*. Sosnowiec.

NSP2002 www.stat.gov.pl

NSP2011 www.stat.gov.pl

Bank Danych Lokalnych www.stat.gov.pl

Ostasiewicz S., Rusnak Z., Siedlecka U., 1994: *Statystyka.* Wrocław.

Sobczyk M., 1998: *Statystyka.* UMCS, Lublin

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Czeladź. Załącznik nr 1 do Uchwały Nr XXV/336/2016 Rady Miejskiej w Czeladzi z dnia 19 maja 2016 r.

Trutkowski C. 2016: *Badania warunków życia i jakości usług publicznych. Wyniki badania społecznego Czeladź 2016,* Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej.

Zeliaś A. 2000: Metody statystyczne, PWE, s. 258

Zuzańska-Żyśko E., Sitek S., 2013, *Uwarunkowania i konsekwencje przemian społeczno-gospodarczych Czeladzi*, Geographia. Studia et Dissertationes, Tom 35, Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach nr 3097, s. 91-108.

SPIS RYCIN:

Rycina 1. Podział miasta na sekatory badawcze ... 7
Rycina 2. Schemat wskazań co mieszkańcy najbardziej lubią w mieście ... 29
Rycina 3. Schemat wskazań czego mieszkańcy najbardziej nie lubią w mieście ... 33
Rycina 4. Kolejność wyników ocen wybranych aspektów życia w sektorach miasta ... 47
Rycina 5. Ocena inwestycji zrealizowanych w latach 2015-2018 w dzielnicach miasta ... 80
Rycina 6. Ocena zasadności inwestycji planowanych na lata 2018-2023 w dzielnicach miasta ... 89
Rycina 7. Klasyfikacja wskazanych potencjalnych powodów emigracji wśród młodzieży ... 103
Rycina 8. Skłonności do opuszczenia miasta na tle poziomu zadowolenia z zamieszkiwania w Czeladzi ... 105
Rycina 9. Model zależności pomiędzy odpowiedziami respondentów ... 108

SPIS TABEL:

Tabela 1. Struktura wieku ludności Czeladzi w 2017 roku oraz proporcje doboru respondentów ... 8
Tabela 2. Struktura respondentów według płci, wieku i dzielnicy zamieszkania ... 8
Tabela 3. Sytuacja rodzina oraz poziom wykształcenia respondentów ... 9
Tabela 4. Stan cywilny oraz status respondenta na rynku pracy ... 9
Tabela 5. Czas zamieszkiwania respondentów w Czeladzi ... 10
Tabela 6. Typ zabudowy miejsca zamieszkania respondentów w Czeladzi ... 10
Tabela 7. Skala pomiarowa poszczególnych cech respondenta ... 13
Tabela 8. Porównanie średnich ocen poszczególnych aspektów życia w mieście wśród dorosłych i młodzieży ... 46
Tabela 9. Statystka opisowa ocen wybranych aspektów życia w mieście ... 48
Tabela 10. Średnia ocena wybranych aspektów życia w mieście w zależności o cech respondenta ... 49
Tabela 11. Ranking priorytetowych spraw do poprawienia według profilu respondenta ... 54
Tabela 12. Ocena działania władz miasta według profilu respondenta ... 59
Tabela 13. Struktura ocen działania władz miasta według profilu respondenta ... 60
Tabela 14. Rozkład oraz charakterystyka statyczna oceny działania władz miasta oraz służb miejskich ... 63
Tabela 15. Średnia ocen działania i pracy władz miasta oraz służb miejskich ... 67
Tabela 16. Porównanie odpowiedzi na pytanie o ocenę poinformowania o sprawach dotyczących miasta ... 70
Tabela 17. Ocena poinformowania o sprawach dotyczących miasta według profilu respondenta ... 71
Tabela 18. Struktura ocen poinformowania o sprawach dotyczących miasta według profilu respondenta ... 72
Tabela 19. Porównanie ocen zrealizowanych inwestycji w grupie młodzieży szkolnej i dorosłych respondentów ... 77
Tabela 20. Ocena inwestycji miasta zrealizowanych w latach 2015-2018 ... 81
Tabela 21. Średnia ocena inwestycji zrealizowanych w latach 2015-2018 według profilu respondenta 82
Tabela 22. Porównanie oceny zasadności planowanych inwestycji pomiędzy młodzieżą szkolną a grupą dorosłych respondentów ... 86
Tabela 23. Ocena zasadności realizacji działań zaplanowanych na lata 2018-2023 ... 90
Tabela 24. Średnia ocen propozycji działań zaplanowanych na lata 2018-2023 według profilu respondenta ... 91
Tabela 25. Ocena aktualnego kierunku rozwoju miasta według profilu respondenta ... 95
Tabela 26. Struktura ocen aktualnego kierunku rozwoju miasta według profilu respondenta ... 96
Tabela 27. Porównanie odpowiedzi na pytanie o skłonność migracji z miasta ... 97
Tabela 28. Ocena zadowolenia z zamieszkiwania w mieście na tle skłonności do wyjazdu z Czeladzi ... 105
Tabela 29. Związki pomiędzy odpowiedziami na pytania dotyczące kluczowych wymiarów życia w Czeladzi ... 109

Tabela 30. Zależność pomiędzy oceną poziomu zadowolenia z życia w Czeladzi a cechami respondenta 109
Tabela 31. Zależność pomiędzy oceną władz, kierunkiem rozwoju miasta oraz skłonnością do emigracji a cechami respondenta 110
Tabela 32. Korelacje pomiędzy średnią oceną wybranych aspektów z życia w mieście a grupą zmiennych niezależnych 110
Tabela 33. Korelacje pomiędzy średnią oceną pracy władz miasta oraz służb miejskich a grupą zmiennych niezależnych 111
Tabela 34. Zależności pomiędzy średnią oceną zrealizowanych inwestycji a grupą zmiennych niezależnych 111
Tabela 35. Zależności pomiędzy średnią oceną zasadności planowanych inwestycji a grupą zmiennych niezależnych 112

SPIS WYKRESÓW:

Wykres 1. Ocena poziomu zadowolenia z zamieszkiwania w Czeladzi [%] 15
Wykres 2. Ocena poziomu zadowolenia z zamieszkiwania w Czeladzi według cech respondenta i dzielnicy miasta 19
Wykres 3. Ocena warunków życia, pracy i odpoczynku w Czeladzi w stosunku do okolicznych miast 21
Wykres 4. Średnia ocen wybranych aspektów życia w mieście 36
Wykres 5. Ocena wybranych aspektów życia w mieście 43
Wykres 6. Kolejność spraw według stopnia pilności ich załatwienia 51
Wykres 7. Kolejność spraw według stopnia pilności ich załatwienia w grupie młodzieży szkolnej. 53
Wykres 8. Priorytety budżetowe mieszkańców Czeladzi w 2016 roku [%] 53
Wykres 9. Ocena działań władz miasta w zakresie rozwiązywania problemów 57
Wykres 10. Ocena pracy poszczególnych podmiotów 62
Wykres 11. Ocena pracy burmistrza i rady miejskiej przez młodzież 62
Wykres 12. Średnia ocena instytucji w poszczególnych kategoriach wieku 63
Wykres 13. Poziom oceny poinformowania o sprawach miasta 68
Wykres 14. Średnia ocena inwestycji zrealizowanych w latach 2015-2018 73
Wykres 15. Ocena realizacji wybranych przedsięwzięć 78
Wykres 16. Średnia ocena zasadności realizacji inwestycji planowanych na lata 2018-2023 84
Wykres 17. Ocena zasadności wybranych przedsięwzięć 87
Wykres 18. Ocena aktualnego kierunku rozwoju miasta 92
Wykres 19. Skłonność do opuszczenia Czeladzi na stałe w grupie osób dorosłych, młodzieży a także w świetle badań z 2016 roku 98
Wykres 20. Skłonność do emigracji w zależności od wieku i wykształcenia respondenta 99